

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SİNOP İLİ AYANCIK İLÇESİ AĞZI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESRA MERVE GÜMÜŞ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. MURAT ALTUĞ

AKSARAY, 2017

**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

SİNOP İLİ AYANCIK İLÇESİ AĞZI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESRA MERVE GÜMÜŞ

DANIŞMAN

YRD. DOÇ.DR. MURAT ALTUĞ

AKSARAY, 2017

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (Altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Esra Merve

Soyadı: GÜMÜŞ

Bölümü: Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

İmza:

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: SİNOP İLİ AYANCIK İLÇESİ AĞZI

İngilizce Adı: THE CITY OF SINOP THE DIALECT OF AYANCIK TOWN

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak Kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Esra Merve GÜMÜŞ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Esra Merve GÜMÜŞ tarafından hazırlanan “Sinop İli Ayancık İlçesi Ağız” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Yrd. Doç. Dr. Murat ALTUĞ)
(Türk Dili ve Edebiyatı, Aksaray Üniversitesi)

İMZA

Üye: (Prof. Dr. Mevlüt GÜLTEKİN)
(Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Ömer Halis Demir Üniversitesi)

Üye: (Yrd. Doç. Dr. İsmail GÜNEŞ)
(Türk Dili ve Edebiyatı, Aksaray Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 01 / 06 / 2017

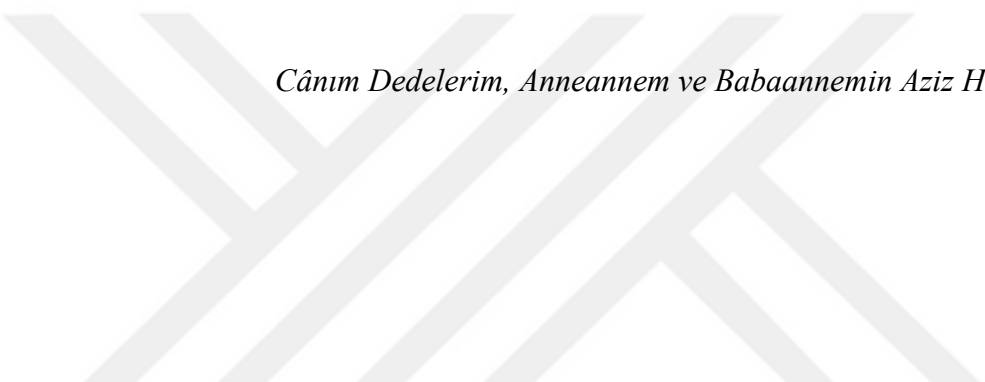
Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 06.07.2017 tarih ve 217/30-2 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin Adı Soyadı
Esra Merve GÜMÜŞ

İMZA

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Yrd. Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İMZA

Cânım Dedelerim, Anneannem ve Babaannemin Aziz Hatırasına;

TEŞEKKÜR

Aylarca süren derlemeler esnasında burada isimlerini sayamadığım pek çok kişinin destek ve yardımını almış bulunmaktayım. Öncelikle ilmî araştırmalara her fırsatta destek veren ve bu çalışmayla yakından ilgilenen çalışma esnasında kapılarını her seferinde bizlere açan Sinop İli Ayancık İlçesi yöresi insanına, bilhassa da derlemeleri aldığımız kaynak kişilere ve onlara ulaşmamıza vesile olan tüm dostlara şükranlarımızı sunmak isterim.

Böyle bir çalışmanın ortaya çıkması için beni teşvik eden, çalışma boyunca bana yol gösteren, değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Murat ALTUĞ'a teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimi boyunca bizlere Türkçenin zenginliklerini ve güzelliklerini her fırsatta ifade eden muhterem hocam Prof. Dr. Zikri TURAN ve Prof. Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL'e, çalışma boyunca beni destekleyen değerli hocam Prof. Dr. Salih PAY'a, çalışmanın çeşitli bölümlerine katkıda bulunan kardeşim Pelin Büşra GÜMÜŞ ile yengem Öğr. Gör. Deniz GÜMÜŞ'e, öğrenim hayatım boyunca benden desteğini esirgemeyen annem Fatma GÜMÜŞ ve babam Salih GÜMÜŞ'e cân-ı gönülden teşekkürlerimi sunarım.

Öğrenim hayatım boyunca ve çalışma süresince her türlü fedakârlığı yapan, desteğini üzerimden eksik etmeyen, sevgili ağabeyim Okt. Kudret Safa GÜMÜŞ'e teşekkürü bir borç bilirim.

Aksaray, 2017

Esra Merve GÜMÜŞ

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNOP İLİ AYANCIK İLÇESİ AĞZI

Yüksek Lisans Tezi
AKSARAY 2017

Esra Merve GÜMÜŞ

ÖZET

Ağız çalışmaları, bir dilin zenginliğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Günümüzde yapılan ağız çalışmaları; ses, şekil, ve söz dizimi bağlamında değerlendirildiğinde, yapılan çalışmalar, Türk dilinin zengin bir hazineye sahip olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada; yöre ile ilgili alan ve literatür taraması yapılmış ve alan araştırması yapılarak kaynak kişilerden ses kayıtları alınmıştır. Alınan ses kayıtları ağız araştırmasında kullanılan transkripsiyon işaretlerine uygun olarak yazıya geçirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, Ayancık ilçesi ağzının genel özellikleri belirlenmiş, araştırmada dokümandan elde edilen bilgiler doğrudan ve dolaylı yoldan çalışmaya dâhil edilmiştir.

Bu araştırma; Ayancık İlçesi ağzının ses, şekil özellikleri ve söz varlığı açısından incelenerek literatüre yeni bir çalışma kazandırılması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili, Ağız, Sinop-Ayancık.

Bilim Kodu : 30103 / Filoloji

Anahtar Kelimeler : Yeni Türk Dili (Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Türkiye Türkçesi)

Sayfa Adedi : 302

Danışman : Yrd. Doç.Dr. Murat ALTUĞ

AKSARAY UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
THE CITY OF SINOP THE DIALECT OF AYANCIK TOWN

Master Thesis

Esra Merve GÜMÜŞ

AKSARAY 2017

ABSTRACT

Dialects work is important, because it shows the richness of a language. Today's dialect studies; when evaluated in terms of sound, form and syntax; The studies show that the Turkish language has a rich treasure.

In this study; area and literature search related to the region have been made and sound records will be taken from the source persons by conducting field research. Acoustic recordings will be transcribed in accordance with the transcription marks used in the dialect researchs. In the direction of the obtained data, the general characteristics of the Ayancık dialect will be determined and the information obtained from the document in the investigation will be included in the direct and indirect work.

This research; The Ayancık District is important in terms of getting a new study in the literature by examining its dialect in terms of voice, form features and vocabulary.

Key Words: Turkish Language, Dialect, Sinop-Ayancık.

Science Code : 30103 / Philology

Key Words : New Turkish Language (Old Anatolian Turkish, Ottoman Turkish, Turkey in Turkish)

Page Number : 302

Supervisor : Asst. Assoc. Dr. Murat ALTUĞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xxii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxiii
ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ	xxiv
GİRİŞ.....	1
Tezin Amacı.....	2
Tezin Önemi.....	2
Tezin Yöntemi.....	2
I.BÖLÜM.....	3
1.1.AYANCIK'IN TARİHÇESİ.....	3
1.1.1.Paflagonya'da Yaşanmış Olan Milletler:	3
1.1.2.Danışmentler:	3
1.2.Ayancık'ta Yetişen Büyükler	5
1.3.Ayancık'ın Coğrafi Konumu ve Yüzey Şekilleri.....	5
1.4.Yer Şekilleri	5
1.5.İklim Bitki Örtüsü ve Akarsuları	6
1.6.Ayancık Bitki Örtüsünün Yükselti Katları	7

1.7.Toprak Yapısı.....	7
1.8.Ayancık'ın Akarsuları.....	7
1.9.Köy ve Nahiyeler.....	8
Tablo 3. Ayancık İlçesinin Köyleri	8
1.11.İktisadî Durumu.....	9
1.12.Hayvancılık	9
1.13.Sanayi	9
1.14.Ayancık Kereste Fabrikası	10
1.15.Ayancık'ın Halk Oyunu	10
1.16.Kıyafet ve Halk Oyunları	10
1.16.1 Ayancık Çiftetellisi (Çatak).....	11
1.16.2. Miktar	12
1.16.3. Ak Yemiş Kara Yemiş	13
1.17.AYANCIK İLÇESİ HARİTASI.....	15
2.BÖLÜM.....	16
2.1. SES BİLGİSİ.....	16
2.1.1. ÜNLÜLER.....	16
2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri.....	16
2.1.1.1.1. a ünlüsü ve çeşitleri.....	16
2.1.1.1.1.1. á ünlüsü	16
2.1.1.1.1.2. â ünlüsü	17
2.1.1.1.1.3. ä ünlüsü	17
2.1.1.1.2. e ünlüsü ve çeşitleri.....	17
2.1.1.1.2.1. ê ünlüsü	17
2.1.1.1.2.2. ë ünlüsü	18
2.1.1.1.3.1. í ünlüsü	18
2.1.1.1.3.2. ï ünlüsü	18
2.1.1.1.4. i ünlüsü ve çeşitleri.....	19
2.1.1.1.4.1. î ünlüsü	19

2.1.1.1.5.1. ó ünlüsü	19
2.1.1.1.5.2. ö ünlüsü	19
2.1.1.1.5.3. õ ünlüsü	19
2.1.1.1.6. ö ünlüsü ve çeşitleri.....	20
2.1.1.1.6.1. ô ünlüsü	20
2.1.1.1.7.1. ú ünlüsü	20
2.1.1.1.7.2. ũ ünlüsü	20
2.1.1.2. Ünlülerde Uzunluk Kısalık	21
2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi.....	21
2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısılması	21
2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler	22
2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler	22
2.1.1.3. İkiz Ünlüler	24
2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler	24
2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler	24
2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler	25
2.1.1.4. Ünlü Uyumları	26
2.1.1.4.1.1. -ken (iken) zarf fiil eki	26
2.1.1.4.1.2. Şimdiki zaman eki	26
2.1.1.4.1.3. + ki aitlik eki	27
2.1.1.4.1.4. ki bağlama edatı	27
2.1.1.4.1.5. ile edatı	27
2.1.1.4.2. Alıntı Kelimelerde Kalınlı-İncelik Uyumu	28
2.1.1.4.3. Kalınlık-İncelik Uyumu Dışında Kalan Alıntı Kelimeler	28
2.1.1.4.4. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	29
2.1.1.4.5. Düz Ünlülü Kelimelerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	29
2.1.1.4.6. Yuvarlak Ünlülü Kelimelerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	29
2.1.1.4.7. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması.....	30
2.1.1.5. Ünlü Değişmeleri	30

2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi.....	30
2.1.1.5.1.1. a > á Değişmesi	30
2.1.1.5.1.2. a > e Değişmesi	31
2.1.1.5.1.3. ı > í Değişmesi.....	31
2.1.1.5.1.4. ı > i Değişmesi.....	31
2.1.1.5.1.5. u > ú Değişmesi.....	31
2.1.1.5.1.6. u > ü Değişmesi	31
2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması	31
2.1.1.5.2.1. e > a Değişmesi	31
2.1.1.5.2.2. e > á Değişmesi	31
2.1.1.5.2.3. i > ı Değişmesi.....	31
2.1.1.5.2.4. i > í Değişmesi.....	31
2.1.1.5.2.5. i > ú Değişmesi.....	32
2.1.1.5.2.6. i > u Değişmesi.....	32
2.1.1.5.2.7. ö > ó Değişmesi.....	32
2.1.1.5.2.8. ü > ó Değişmesi.....	32
2.1.1.5.3. Geniş Ünlülerin Daralması	32
2.1.1.5.3.1. a > à Değişmesi	32
2.1.1.5.3.2. a > ı Değişmesi	32
2.1.1.5.3.3. e > i Değişmesi.....	32
2.1.1.5.3.4. o > u Değişmesi.....	32
2.1.1.5.3.5. ö > ú Değişmesi.....	33
2.1.1.5.3.6. e > ü Değişmesi	33
2.1.1.5.3.7. ü > ö Değişmesi.....	33
2.1.1.5.4. Dar Ünlülerin Genişlemesi	33
2.1.1.5.4.1. ı > a Değişmesi	33
2.1.1.5.4.2. i > e Değişmesi.....	33
2.1.1.5.4.3. i > é Değişmesi.....	33
2.1.1.5.4.4. u > o Değişmesi.....	33
2.1.1.5.4.5. ü > ö Değişmesi.....	33
2.1.1.5.4.6. u > ó Değişmesi.....	34
2.1.1.5.4.7. ü > ó Değişmesi.....	34
2.1.1.5.5. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması.....	34
2.1.1.5.5.1. a > â Değişmesi	34

2.1.1.5.5.2. a > o Değişmesi	34
2.1.1.5.5.3. a > ö Değişmesi	34
2.1.1.5.5.4. a > u Değişmesi	34
2.1.1.5.5.5. e > ê Değişmesi	34
2.1.1.5.5.6. ı > u Değişmesi	34
2.1.1.5.5.7. ı > î Değişmesi	35
2.1.1.5.5.8. i > î Değişmesi	35
2.1.1.5.5.9. i > ü Değişmesi	35
2.1.1.5.6. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	35
2.1.1.5.6.1. o > a Değişmesi	35
2.1.1.5.6.2. o > e Değişmesi	35
2.1.1.5.6.3. ö > e Değişmesi	35
2.1.1.5.6.4. ö > ê Değişmesi	36
2.1.1.5.6.5. u > î Değişmesi	36
2.1.1.5.6.6. ü > î Değişmesi	36
2.1.1.6. Ünlü Düşmesi	36
2.1.1.7. Ünlü Türemesi	37
2.1.2. ÜNSÜZLER	37
2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri	37
2.1.2.1.1. Ç ünsüzü	38
2.1.2.1.2. K Ünsüzü	38
2.1.2.1.3. K Ünsüzü	38
2.1.2.1.4. P Ünsüzü	38
2.1.2.1.5. T Ünsüzü	39
2.1.2.1.6. k' Ünsüzü	39
2.1.2.1.7. r Ünsüzü	39
2.1.2.1.8. y Ünsüzü	39
2.1.2.1.9. g Ünsüzü	39
2.1.2.1.10. k Ünsüzü	40
2.1.2.1.11. ñ Ünsüzü	40
2.1.2.1.12. h Ünsüzü	41
2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması	41

2.1.2.3. Ünsüz Değişmeleri	41
2.1.2.3.1. Tonlulaşma	41
2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Tonlulaşma	41
2.1.2.3.1.1.1. k > ğ Değişmesi	41
2.1.2.3.1.1.2. k > g Değişmesi	42
2.1.2.3.1.1.3. ç > c Değişmesi	42
2.1.2.3.1.1.4. t > d Değişmesi	42
2.1.2.3.1.1.5. s > z Değişmesi	42
2.1.2.3.1.1.6. p > b Değişmesi	42
2.1.2.3.1.1.7. f > v Değişmesi	42
2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Tonlulaşma	43
2.1.2.3.1.2.1. k > ğ Değişmesi	43
2.1.2.3.1.2.2. k > g Değişmesi	43
2.1.2.3.1.2.3. ç > c Değişmesi	43
2.1.2.3.1.2.4. t > d Değişmesi	43
2.1.2.3.1.2.5. p > b Değişmesi	43
2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Tonlulaşma	43
2.1.2.3.1.3.1. k > ğ Değişmesi	43
2.1.2.3.1.3.2. t > d Değişmesi	44
2.1.2.3.1.3.3. s > z Değişmesi	44
2.1.2.3.2. Tonsuzlaşma	44
2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Tonsuzlaşma	44
2.1.2.3.2.1.1. b > p Değişmesi	44
2.1.2.3.2.1.2. d > t Değişmesi	44
2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Tonsuzlaşma	44
2.1.2.3.2.2.1. v > f Değişmesi	44
2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Tonsuzlaşma	44
2.1.2.3.2.3.1. z > s Değişmesi	44
2.1.2.3.3. Sızıcılaşma	44
2.1.2.3.3.1.1. k > ğ Değişmesi	45
2.1.2.3.3.2. Kelime Ortasında Sızıcılaşma	45
2.1.2.3.3.2.1. k > ğ Değişmesi	45
2.1.2.3.3.3. Kelime Sonunda Sızıcılaşma	45
2.1.2.3.3.3.1. k > h Değişmesi	45

2.1.2.3.4. Akıcılaşma.....	45
2.1.2.3.4.1. ğ > y Değişmesi	45
2.1.2.3.5. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler.....	45
2.1.2.3.5.1. ğ > y Değişmesi	45
2.1.2.3.5.2. l > n Değişmesi	45
2.1.2.3.5.3. n > l Değişmesi	46
2.1.2.3.5.4. m > n Değişmesi	46
2.1.2.3.5.6. n > y Değişmesi	46
2.1.2.3.5.7. r > l Değişmesi	46
2.1.2.3.5.8. s > z Değişmesi	46
2.1.2.3.5.9. f > v Değişimi	46
2.1.2.3.6. Süreksizleşme	47
2.1.2.3.7. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler.....	47
2.1.2.3.7.1. k > k Değişmesi	47
2.1.2.3.7.2. g > ğ Değişmesi	47
2.1.2.4. Ünsüz Değişmeleri	47
2.1.2.4.1. Ünsüz Benzeşmesi	47
2.1.2.4.1.1. İlerleyici Benzeşme	47
2.1.2.4.1.1.1. -nl- > -nn- Benzeşmesi.....	47
2.1.2.4.1.1.2. -nm- > -mm- Benzeşmesi.....	48
2.1.2.4.1.2. Gerileyici Benzeşme	48
2.1.2.4.1.2.1. -md- > -nd- Benzeşmesi.....	48
2.1.2.4.1.2.2. -nb- > -mb- Benzeşmesi.....	48
2.1.2.4.1.2.3. -rl- > -ll- Benzeşmesi	48
2.1.2.4.1.2.4. -rl- > -rn- Benzeşmesi	48
2.1.2.4.1.2.5. -td- > -dd- Benzeşmesi.....	49
2.1.2.4.1.2.6. -yl- > -yn- Benzeşmesi.....	49
2.1.2.4.1.2.7. -hk- > -kk- Benzeşmesi.....	49
2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi	49
2.1.2.5.1. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi	49
2.1.2.6. Ünsüz Düşmesi	50
2.1.2.6.1. /f/ Düşmesi.....	50
2.1.2.6.2. /ğ/ Düşmesi.....	50
2.1.2.6.3. /h/ Düşmesi.....	50
2.1.2.6.4. /k/ Düşmesi.....	50

2.1.2.6.5. /r/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.6. /k/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.7. /v/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.9. /y/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.10. /l/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.11. /t/ Düşmesi.....	51
2.1.2.6.12. /m/ Düşmesi.....	52
2.1.2.7. Ünsüz Türemesi.....	52
2.1.2.7.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi	52
2.1.2.7.1.1. /h/ Türemesi.....	52
2.1.2.7.2. Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi	52
2.1.2.7.2.2. /y/ Türemesi.....	52
2.1.2.7.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi	52
2.1.2.7.3.1. /y/ Türemesi.....	52
2.1.2.7.3.2. /k/ Türemesi.....	53
2.1.2.8. Göçüşme.....	53
2.1.2.8.1. -ry- > -yr:.....	53
2.1.2.8.2. -rü > -ür:	53
2.1.2.9. Hece Kaynaşması.....	53
2.1.2.10. Hece Düşmesi	53
2.1.2.11. Hece Türemesi	54
2.1.2.12. Kelime ve Cümle Vurgusu	54
2.2.1. İSİMLER	56
2.2.1.1. Yapım Ekleri.....	56
2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri	56
2.2.1.1.1.1. +CI.....	56
2.2.1.1.1.2. +IK.....	56
2.2.1.1.1.3. +II	57
2.2.1.1.1.4. +sİz	57
2.2.1.1.1.5. +cIk.....	57
2.2.1.1.1.6. +dAş.....	57
2.2.1.1.1.7. + (I)ncI	57
2.2.1.1.1.8. +CA	57
2.2.1.1.1.9. +gil.....	58

2.2.1.1.1.10. +mAn	58
2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri.....	58
2.2.1.1.2.1. -Ak.....	58
2.2.1.1.2.2. -AnAK.....	58
2.2.1.1.2.3. -cAK	58
2.2.1.1.2.4. -cA	58
2.2.1.1.2.5. -GA	59
2.2.1.1.2.6. -GAn	59
2.2.1.1.2.7. -GI	59
2.2.1.1.2.8. -GIn.....	59
2.2.1.1.2.9. -I.....	59
2.2.1.1.2.10. -(I)K	59
2.2.1.1.2.11. -(I)m.....	59
2.2.1.1.2.12. -IntI	59
2.2.1.1.2.13. -(I)ş	60
2.2.1.1.2.14. -mA	60
2.2.1.1.2.15. -mAç	60
2.2.1.1.2.16. -mAK	60
2.2.1.1.2.17. -mAn	60
2.2.1.1.2.18. -mİş	60
2.2.1.1.2.19. -sI.....	60
2.2.1.1.2.20. -mur.....	60
2.2.1.2. Hâl Ekleri.....	61
2.2.1.2.1. İlgi Hâli Eki	61
2.2.1.2.1.1. + (n) İñ:	61
2.2.1.2.1.2. + (n) İn:	61
2.2.1.2.1.3. +ñ:.....	61
2.2.1.2.2. Yükleme Hâli Eki.....	61
2.2.1.2.3. Yönelme Hâli Eki.....	62
2.2.1.2.3.1. +(y)A:.....	62
2.2.1.2.3.2. + (n)A:.....	62
2.2.1.2.4. Bulunma Hâli Eki.....	62
2.2.1.2.4.1. +DA	62

2.2.1.2.5. Çıkma Hâli Eki	63
2.2.1.2.5.1. +DAn	63
2.2.1.2.6. Vasıta Hâli	63
2.2.1.2.6.1. +(y) lA.....	63
2.2.1.2.6.2. +lAn.....	64
2.2.1.2.6.3. +(y) nAn + (n/y) nAn	64
2.2.1.2.6.4. +(I)n.....	64
2.2.1.2.7. Eşitlik Hâli Eki.....	64
2.2.1.3. İyelik Ekleri	64
2.2.1.4. İsimlerde Çokluk.....	65
2.2.1.4.1. +lAr.....	65
2.2.1.4.3. +nAr	66
2.2.1.5. Aitlik Eki	66
2.2.1.6. Soru Eki.....	66
2.2.1.6.1. mİ, mU	66
2.2.2 ZAMİRLER.....	66
2.2.2.1. Kişi Zamirleri.....	66
2.2.2.2. İşaret Zamirleri.....	68
2.2.2.3. Dönüştürme Zamirleri	69
2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri	70
2.2.2.5. Soru Zamirleri.....	70
2.2.3. SIFATLAR	70
2.2.3.1. Niteleme Sıfatları	71
2.2.3. 2. Belirtme Sıfatları.....	71
2.2.3. 3. İşaret Sıfatları	71
2.2.3.4. Sayı Sıfatları	71
2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları	71
2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	72
2.2.3.6. Soru Sıfatları.....	73
2.2.4. ZARFLAR	73

2.2.4.1. Yer-Yön Zarfları	73
2.2.4.2. Zaman Zarfları	73
2.2.4.3. Azlık- Çokluk Zarfları	74
2.2.4.4. Niteleme ve Durum Zarfları.....	74
2.2.4.5. Soru Zarfları.....	75
2.2.5. EDATLAR.....	75
2.2.5.1. Ünlem Edatları	75
2.2.5.1.1. Ünlem.....	75
2.2.5.1.2. Seslenme Edatları.....	75
2.2.5.1.3. Sorma Edatları	76
2.2.5.1.4. Cevap Edatları	76
2.2.5.1.5. Gösterme Edatları	76
2.2.5.2. Bağlama Edatları.....	77
2.2.5.2.1. Sıralama Edatları.....	77
2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları.....	77
2.2.5.2.3. Cümle Başı Edatları	77
2.2.5.2.4. Sona Gelen Edatlar.....	78
2.2.5.2.5. Karşılaştırma Edatları.....	78
2.2.5.3. Son Çekim Edatları	78
2.2.6. FİİLLER	79
2.2.6.1. Fiil Yapım Ekleri.....	79
2.2.6.1.1 Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri	79
2.2.6.1.1.1. -DÜr, -Dİr.....	79
2.2.6.1.1.2. -Ur	79
2.2.6.1.1.3. -t	79
2.2.6.1.1.4. -ş.....	79
2.2.6.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri	80
2.2.6.1.2.1. +la.....	80
2.2.6.1.2.2. +a.....	80
2.2.6.2. Şahıs Ekleri.....	80
2.2.6.2.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri	80

2.2.6.2.2 İyelik Kökenli Şahıs Ekleri.....	80
2.2.6.3. Bildirme (Haber) Kipleri	81
2.2.6.3.1. Şimdiki Zaman.....	81
2.2.6.3.2. Geniş Zaman.....	83
2.2.6.3.3. Görülen Geçmiş Zaman.....	85
2.2.6.3.4. Duyulan Geçmiş Zaman	87
2.2.6.3.5. Gelecek Zaman.....	88
2.2.6.4. Dilek (Tasarlama) Kipleri	89
2.2.6.4.1. Dilek-Şart Kipi.....	89
2.2.6.4.2. Emir Kipi.....	90
Emir Kipinin Olumsuzluğu.....	91
2.2.6.4.3. Gereklilik Kipi	91
2.2.6.4.4. İstek Kipi	92
2.2.6.5. FİİLLERİN BİRLEŞİK KIPLI ÇEKİMLERİ	92
2.2.6.5.1. HİKÂYE BİRLEŞİK ÇEKİMİ	93
2.2.6.5.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi.....	93
2.2.6.5.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	93
2.2.6.5.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	94
2.2.6.5.1.4. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikâyesi	95
2.2.6.5.1.6. Dilek-Şart Kipinin Hikâyesi.....	95
2.2.6.5.2. RİVAYET BİRLEŞİK ÇEKİMİ	96
2.2.6.5.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti	96
2.2.6.5.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti	96
2.2.6.5.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti.....	96
2.2.6.5.2.4. Duyulan Geçmiş Zamanın Rivayeti.....	96
2.2.6.5.3. ŞART BİRLEŞİK ÇEKİMİ	96
2.2.6.5.3.1. Geniş Zamanın Şartı	97
2.2.6.5.3.2. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı.....	97
2.2.7. BİRLEŞİK FİİLLER	98
2.2.7.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller	98
2.2.7.1.1. eT-.....	98

2.2.7.1.2. kıl-.....	98
2.2.7.1.3. ol-.....	98
2.2.7.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller.....	99
2.2.7.2.1. Yeterlik.....	99
2.2.7.2.3. Tezlik	100
2.2.8. EK-FİİL	100
2.2.8.1. Geniş Zaman	100
2.2.8.2. Görülen Geçmiş Zaman	101
2.2.8.3. Duyulan Geçmiş Zaman	102
2.2.8.4. Dilek-Şart Kipi.....	102
2.2.9. FİİLİMSİLER	103
2.2.9.1. İsim-Fiil	103
2.2.9.1.1. -mA	103
2.2.9.1.2. -mAğ	103
2.2.9.1.3. -İş	103
2.2.9.2. Sıfat-Fiil.....	103
2.2.9.2.1. -(y)An	103
2.2.9.2.2. -ecek, -ücek.....	104
2.2.9.2.3. -dük (-dü'ü, -ü'ü)	104
2.2.9.2.4. -mİş	104
2.2.9.3. Zarf-Fiiller	104
2.2.9.3.1. -(y)İp, (y)Up.....	104
2.2.9.3.2. -mAdAn.....	105
2.2.9.3.3. -A	105
2.2.9.3.4. -IncA, -UncA, -IncAğ,.....	105
2.2.9.3.5. -AlI.....	105
2.2.9.3.6. -ken	106
2.2.9.3.7. -Dİk + DAn sonra / kere / sona/ sonra	106
2.2.9.3.8. -DİK + iyelik eki + zaman	106
2.2.9.3.9. - dİmİydİ	106
2.2.9.3.10. -tenkere.....	106

2.2.9.3.11. -dımmı	106
3. SONUÇ	107
4. BÖLÜM	107
4. DERLEME METİNLERİ	110
5. BÖLÜM	107
5. SÖZLÜK	249
KAYNAKÇA	269
ÖZGEÇMİŞ	273

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Çeviri Yazı İşaretleri (Ünlüler).....	xxviii
Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Çeviri Yazı İşaretleri (Ünsüzler).....	xxix
Tablo 3. Ayancık İlçesinin Köyleri.....	9
Tablo 4. Kişi Zamirleri.....	67
Tablo 5. İşaret Zamirleri.....	68
Tablo 6. Dönüşlülük Zamirleri.....	69

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

age.	Adı Geçen Eser
Ank.	Ankara
mm	Milimetre
MDD	Metin Dışı Derleme
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
s.	Sayfa
S.	Sayı
TDK	Türk Dil Kurumu
Yay.	Yayınları

ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

ÜNLÜLER	
Uzun Ünlüler	
ā	Uzun a
ē	Uzun e
ī	Uzun ı
î	Uzun i
ō	Uzun o
ö	Uzun ö
ū	Uzun u
ü	Uzun ü
ō	Uzun o-ö arası ünlü
ū	Uzun u-ü arası
Yarı İnce Ünlüler	
á	a-e arası ünlü
í	ı-i arası ünlü
ó	o-ö arası ünlü
ú	u-ü arası ünlü
Yarı Dar Ünlüler	
â	a-ı arası ünlü
ê	e-i arası ünlü (kapalı e)
ô	o-u arası ünlü
ö	ö-ü arası ünlü
Yarı Yuvarlak Ünlüler	
â	a-o arası ünlü
ê	e-ö arası ünlü
î	ı-u arası ünlü
ï	i-ü arası ünlü
Kısa Ünlüler	
ă	Kısa a
ĕ	Kısa e
ĭ	Kısa ı
ĭ	Kısa i
ŭ	Kısa u
ŭ	Kısa ü

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Çeviri Yazı İşaretleri (Ünlüler)

ÜNSÜZLER	
Ara Ünsüzler	
Ç	ç - c arası ünsüz
K	k - ğ arası ünsüz
P	p - b arası ünsüz
T	t – d arası ünsüz
İnce Ünsüzler	
k	Ön damak k ünsüzü
Yarı Belirsiz Ünsüzler	
f	Yarı belirsiz f ünsüzü
y	Yarı belirsiz y ünsüzü
Arka Damak Ünsüzleri	
ğ	Arka damak g ünsüzü
k	Arka damak k ünsüzü
Dip Damak Ünsüzleri	
h	Gırtlak h'sı
Diğer Ünsüzler	
ñ	Genzel n ünsüzü
Diğer İşaretler	
-	Ünlüler üzerinde uzunluk işareti
ˊ	Ünlüler üzerinde yarı incelme işareti
˙	Ünlüler üzerinde yarı daralma işareti
˚	Ünlüler üzerinde yarı yuvarlaklaşma işareti
˘	Ünlüler üzerinde kısalık işareti
˜	Ünlüler üzerinde genzellik işareti
˚	Ünsüzler altında yarı belirsizlik işareti
˘	Ulama işareti
˘˘	Diŧtong (ikiz ünlü) işareti
˘	Vurgu işareti
<	Sonraki ŧekil
>	Önceki ŧekil
...	1. Metinde anlaŧılmayan yerleri gösterir.
...	2. Yazılmayan kaba ifadeler için konur.
-	Fiil kök ve gövdelerini gösterir.
+	İsim kök ve gövdelerini gösterir.
Ø	Düşme kaybolma işareti

Tablo 2. Araŧtırmada Kullanılan Çeviri Yazı İşaretleri (Ünsüzler)

GİRİŞ

Bir dilin tarihî gelişimini yazacak olan bir dil uzmanı için ağız araştırmacılarının derleyip değerlendirdiği malzeme kadar değerli başka bir canlı kaynak düşünülemez. Türk dilinin zenginliği ve tarihî gelişiminin takibi, Türkiye Türkçesi ağızlarında görülmektedir.

Türkiye Türkçesi ağızları ile ilgili bugüne kadar pek çok ciddi çalışma yapılmıştır. Buna karşın henüz üzerinde çalışma yapılmamış bölgeler de bulunmaktadır. Bir an önce yapılacak çalışmalarla dilimizin bu hazineleri kayıt altına alınmalıdır; çünkü hızla gelişen kitle iletişim araçları, yöresel ağız özelliklerini günden güne yok etmektedir. Birkaç yıl önce derlenen bir metin günümüzde derlenemeyeceği gibi bugün yapılmayan derlemelerin de birkaç yıl sonra yapılamayacağı aşikârdır.

Sinop ili Ayancık ilçesi ağız ile ilgili bugüne dek herhangi bir ciddi çalışma yapılmamıştır. Hem Sinop-Ayancıklı olmam hem de yöredeki ağız özelliklerine vâkıf olmam bende yöre üzerinde bir çalışma yapılabileceği hissini uyandırmıştır.

Sinop ili Ayancık ilçesi ağız ile ilgili olan bu çalışmamız; giriş, inceleme, metinler ve sözlük olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde önce çalışmanın konusu, amacı ve yöntemi üzerinde durulmuştur. Sonrasında Sinop ili Ayancık ilçesi ile ilgili genel bilgiler başlığı altında yörenin tarihî, coğrafi özellikleri ele alınmıştır.

Dil incelemesi bölümünde; yörenin ağız özellikleri, eş zamanlı ve karşılaştırmalı metot kullanılarak ses ve şekil bilgisi yönlerinden incelenmiştir. Bu bölümün sonunda yer alan sonuç kısmında ise incelenen yöre ağzının dikkat çeken ağız özellikleri sunulmuştur. Çalışma alanının net bir biçimde görülmesi adına bu bölümün sonuna haritalar eklenmiştir. Metinler bölümünde, yöre ağzından yapılan derlemeler neticesinde elde edilen metinler sıralanmıştır.

Sözlük bölümünde, yazı dilinde bulunmayan veya farklı anlamda kullanılan kelimelere ağırlıklı olarak yer verilmiştir.

Tezin Amacı

Sinop ili Ayancık ilçesi sınırları içerisinde konuşulan yöresel ağzının derlenmesi, yapılan derlemelerden hareketle Sinop ili Ayancık ilçesi ağzının dil bilgisi özelliklerinin tespit edilmesi ve ilçeye ait söz varlığının ortaya çıkarılması esaslarına dayanır.

Tezin Önemi

Ağzılar, bir dilin zenginliğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Günümüzde yapılan ağız çalışmaları; ses, şekil, kelime ve söz dizimi bağlamında değerlendirildiğinde Türk dilinin zengin bir hazineye sahip olduğunu gösterir niteliktedir.

Yöre insanının gerek iş bulma ümidiyle gerek bulundukları yöredeki yaşam koşullarının zorluğu iç göçlerin artmasına sebep olmuştur. Özellikle kış aylarında yöreden şehre göç eden yöre insanının gittikleri yörenin insanıyla etkileşim halinde bulunması ağız özelliklerinin korunmasını güçleştirmiştir.

Bu araştırmada incelenen Ayancık ilçesi ağzının ses, şekil özellikleri, söz varlığı incelenerek literatüre yeni bir çalışma kazandırılması açısından önemlidir.

Tezin Yöntemi

Yöre ile ilgili alan ve literatür taraması yapılmış, alanda kaynak kişilerden ses kayıtları alınmıştır. Alınan ses kayıtları ağız araştırmasında kullanılan transkripsiyon işaretlerine uygun olarak yazıya geçirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda Ayancık ilçesi ağzının genel özellikleri belirlenmiş, araştırmada dokümandan elde edilen bilgiler doğrudan ve dolaylı yoldan aktarılmıştır.

I.BÖLÜM

AYANCIK YÖRESİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

1.1.AYANCIK'IN TARİHÇESİ¹

Ayancık ve çevresinin tarihçesi ilk çağlarda başlamakta olup Ayancık'ın tarihçesinin de Kastamonu ve Sinop ile yani çevresinin tarihiyle birlikte incelenmesi gerekmektedir.

Eskiden doğuda Kızılırmak, batıda Kilyos Irmağı, kuzeyde Karadeniz, güneyde Aydos dağları ile çevrili sahaya “Paflagonya” denilmekte idi. Sinop ve Kastamonu çevresinde çeşitli kültürlerle rastlanmıştır.

1.1.1.Paflagonya’da Yaşanmış Olan Milletler:

MÖ 3000 Akalar, MÖ 4000 Etiler, MÖ 1200 Amozonlar MÖ 1200 Dorlar, MÖ 1300 Pafloyanyalılar, MÖ 370 Lidyalılar MÖ 700 Kimmerler MÖ 1530 Miletler, MÖ 183’de Pontuslar, İskender MÖ 64 Romalılar MS 195 Bizanslılar tarihinden MS 1100 tarihine kadar sıra ile bazıları Paflagonya’nın tamamına bazıları kıyı kısımlara bazıları da iç kısımlara hakim olmuşlar ve devamlı olarak el değiştirmiştir. Bundan sonra bu bölgelerde tekrar Türk hakimiyeti başlamıştır.

1.1.2.Danışmentler:

MS 1100 tarihinde Paflagonya Danışmentlerin eline geçmiştir. MS 1132 tarihinde tekrar Bizanslıların eline geçen paflagonya bir müddet sonra tekrar Danışmenlerin eline geçmiş ise de Trabzon İmparatorluğunu kurmuş olan Aleski Hammen Paflagonya’yı da alarak ülkesine katmıştır. MS 1204-1214 tarihinde Selçuk hükümdarlarının eline geçmiştir.1259 da Pervanelerin eline geçen Kastamonu ve civarı 1292’de Candaroğulları’nın hakimiyetine

¹ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayancık> (25.10.2016) Ayancık'ın tarihçesi için bilgi verilirken bu adresten yararlanılmıştır.

geçmiş ve nihayet 1460 tarihinde Kastamonu, Sinop ve çevresi Fatih Sultan Mehmet tarafından zaptedilerek Osmanlı ülkesine katılmıştır.

Evvelce, Osmanlılar devrini idare taksimatına göre Ayancık çevresinde 150 kadar köy Kastamonu iline bağlı 4 kadılıkla idare edilmiştir. Bu kadılar Ayandom, Estefan, Çağlı ve Akkaya kadılığı idi. Türkeli (Ayandom) köyünde bir ilçe kurulacak kadılıklar kaldırılmış ve kadılıklar bağlı köylerin hepsi bu ilçeye bağlanmıştır. Ayandom'a kaymakam gelmiş fakat köylerin ilçe olması Ayandom ağalarının hoşuna gitmemiş kendi otoritelerinin sarsılacağını alıştıkları gibi keyfi hareketlerde bulunamayacaklarını düşünerek kaymakamı saraya şikayet etmişler ve birçok müşkilat çıkararak çalışmasına mani' olmuşlardır. Bu davranışlar dolayısıyla çalışma imkanı bulamayan kaymakam başka bir yer ararken Ayandom'a 10 kilometre mesafedeki Ayaz köyünün nüfus sahibi ağası Mehmet Çavuş kaymakamı köylerine davet etmiştir. Bu suretle ilçe, Ayaz köyünün Çay köyü mahallesinde bir köy evinde faaliyete geçmiştir. Birkaç ay orada faaliyet gösteren Kaymakam ve memurları burada da Ayandom ağalarının müdahalelerinden kurtulamamıştır ve serbest çalışma imkanı bulamamışlardır. Bu tarihlerde Ayaz köyüne giden ve durumu öğrenen Çaylıoğlu Yakup Ağa kaymakamı köylerine davet etmiştir. Çaylıoğlu, gelen kaymakamı eski bir Rum şehri olan ve sahilde bulunan bu köyü beğenmiş ve ilçe merkezini buraya naklettirmiştir. O tarihlerde çevrede Şüküroğulları ve Çaylıoğulları geniş nüfus sahibi ağalarmış; Ayancık çayının doğu tarafında bulunan köylerin idaresi Şüküroğulları'na çayın batısında bulunan köylerin idaresi de Çaylıoğulları'na aitmiş. Şüküroğulları'ndan Hacı İbrahim Bey, Ali Bey ve İbrahim Bey ile Çaylıoğulları'ndan Emin Ağa kereste ticareti yaptıklarından ormandan indirdikleri keresteleri Ayancık sahillerinde depo ederek yelkenli kayıklarla İstanbul'a sevk ederlermiş. Tamamen boş ve kısmen de ormanlık olan bu sahada kerestecilere ait iki üç yazıhane ile ardiyeler ve iki kahveden başka hiçbir bina yokmuş. Ağalar iş sahalarının ilçe merkezi olmasının kendileri için daha istifadeli olacağını düşünerek kaymakamı da ikna ederek ilçe merkezini 1863 senesinde Çaylıoğlundan Ayancık'a nakletmişlerdir. Kaymakamlık ilk günlerde sahilde bir çadırda çalışmalarına başlamıştır. Ağaların yardımı ile derhal şimdiki hükümetin olduğu yerde ahşap iki katlı bir hükümet konağı yanına bir postane ve medrese ile birkaç bina daha yapmışlardır. Hükümet Konağı, 1955 senesinde çıkan bir yangında tamamen yok olmuştur. Bu ağalar kendi çıkarları için kaymakamı da ikna ederek 1863'te Ayancık ilçe olmuştur. Önce kaymakam bir çadırda kalmış daha sonra ahşap bir hükümet konağı yapılmıştır.

Yeni bir ilçe merkezinin kurulmasından sonra civardan ve Rum köylerinden gelen Rumlara Sinop ve Taşköprü ile civar ilçe ve köylerden gelen halkın yerleşmeleriyle yeni binalar yapılmaya başlanmış, bütün sanatkarlar ve esnaf rumlardan oluşmuştur. 1928 yılına kadar fazla bir gelişme olmamıştır. Zamanla genişleyen ilçe hududu daha sonra 1957’de Türkeli ilçe olmuş köylerin Erfelek ve Durağan ilçesine bağlanması neticesinde arazinin yarısını kaybetmiştir. Kurtuluş Savaşı sırasında ilçede ve civar köylerde oturan Rumların hepsi gitmişlerdir. Cumhuriyetin kuruluşuna kadar Kastamonu iline bağlı olan Ayancık, Cumhuriyetin ilanından sonra il olan Sinop’a bağlamıştır.

1.2.Ayancık’ta Yetişen Büyükler

Mütercim Mehmet, Rüştü Paşa, Abdülaziz II. Abdülhamit zamanında beş defa sadrazam olmuş ve her seferinde tanzimat devrinde parlak başarılar sağlamıştır. Baltacı Mehmet Paşa Ayancıklıdır, babasının görevi nedeni ile Ayancık’ta bulunmuş olan Ömer Seyfettin burada eski usülle öğretim yapan okula devam etmiştir. Bu okulda başından geçen bir olayı daha sonraki yıllarda “Falaka” adlı öyküsünde dile getirmiştir.

1.3.Ayancık’ın Coğrafi Konumu ve Yüzey Şekilleri²

Ayancık Orta Karadeniz Bölümü’nde Sinop ilinin kazasıdır. Sinop’un batısında yer alan Ayancık, 41-55 kuzey enlemi 34-32 doğu boylamlarında bulunur. Doğuda Sinop merkez ili güney doğuda Gerze güneyde Boyabat güney batıda Kastamonu batı ve kuzey batıda Kastamonu’nun ilçeleri bulunmaktadır. Kuzeyde, Karadeniz bulunmaktadır. 985 km sahayı kaplamaktadır.

1.4.Yer Şekilleri

Ayancık, Sinop kazaları içerisinde engebeli alana sahiptir. Arazi, II. zaman tebeşir devri tabakaları ile kaplıdır. Orta Karadeniz Bölümünde denize paralel uzanan Canik dağlarının kuzeye doğru uzantıları, Ayancık dağlarını meydana getirir. Doğuda olduğu gibi bu dağlar kıydan itibaren birden yükselmektedir. Yükseltileri 2000 metrenin üstüne çıkmaz. Üzerleri gür ormanlarla kaplı olan bu dağlar, Çangal (1600 m) Zingal (1750 m) Göktepe (1300 m)

² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayancık> (25.10.2016) Ayancık’ın coğrafyası için bilgi verilirken bu adresten yararlanılmıştır.

Fındıktepe (1050m) dağlarıdır. Bölgede önemli yaylalar olmamakla beraber, yüksek dağların üzerindeki küçük düzlükleri yayla olarak kullanmaktadır. Buraların havası ve suyu çok temizdir. Halk yazın bu küçük yaylalara çıkar. Buralarda hayvanlarını beslemektedirler. Çatalzeytin ovası, Ayancık çayının meydana getirdiği ovalardan başka ovalar yoktur. Zaman zaman Ayancık çayının taşması sonucu bu kıyı ovası ve akarsu vadisi boyunca sular basmakta çay üzerindeki köprüler yıkılmaktadır.

1.5.İklim Bitki Örtüsü ve Akarsuları³

Ayancık'ta ısı ve yağış rasatları yapan basit bir meteoroloji istasyonu vardır. İlçenin iklimi ılıman olup doğu ve batı karadeniz ikliminin müşterek vasıflarını kendisine toplar. Şüphesiz buna “Geçiş İklimi” denir.

Orta Karadeniz Bölümünden sonra batıya doğru yağışın fazlalığı Ayancık'tan itibaren başlamaktadır. Genellikle yağışlıdır. Nem eksik olmaz. Ortalama yıllık nem oranı %78'dir. Ortalama yıllık sıcaklık ise 13-14 °C 'dir. En sıcak ay ise Temmuz ayıdır. Sıcaklık 26,5 °C'dir. En soğuk ay ise Ocak ve Şubat ayıdır. Sıcaklık 5-6 °C 'e kadar düşmektedir. Minimum değer ise 4-3 °C 'ye kadar düşer. Yağışlar ilkbahar ve sonbahar aylarında fazladır. Yıllık yağış ortalaması 600-800 mm kadardır. Bahar mevsimlerinde yağışların fazla olması sonucu bazı köy ve kasabaların sular altında kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca eğimin fazla olması nedeni ile heyelanlar olmaktadır. Kar yağışları 5-10 gün sürmekte ve 3-4 gün ise yerde kalmaktadır. Günlük sıcaklık farkları ise 10-5 °C arasında değişmektedir.

Rüzgar, Ayancık'ta yılda Karayel, Lodos, Poyraz gibi rüzgarların etkisinde kalmaktadır. İlkbahar ve sonbahar aylarında ayazlı hava hareketleri olmaktadır.

Bitki Örtüsü: Ormanlar, çayırlar ve henüz büyümemiş ağaçlık toplulukları teşkil eder.

İğneliler: Karaçam, kızılçam, köknar, kozalak, katranardıcıdır.

Yapraklılar: Meşe türleri, Doğu kayını, kestane, Doğu gürgeni, kızılğaç, ova akçaağaç, Doğu çınarıdır.

Ağaçlıklar: Çalı, kocayemiş, Yemişen, muşmula, yabanfındığı, koyacık, defne, akçakesme, katırtırnağı, kızılıçık, çakaleriği, sumaktır.

³ Ayancık'ın İklim, Bitki Örtüsü ve Akarsuları hakkında bilgi verilirken **Ayancık Halk Kütüphanesi'nde** bulunan sayfalardan yararlanılmıştır. (26.10.2016)

1.6.Ayancık Bitki Örtüsünün Yükselti Katları

Ayancık sahil boyunca, dar bir şerit halinde defne ve kızılçamlardan oluşan Akdeniz vejetasyonu yer almaktadır. Bu vejetasyon Akarsu vadileri boyunca biraz iç kısımlara kadar ilerlemektedir. 500-600 metreye kadar yükselen tepelik alanlar Kestane, Meşe, Fındık alanlarla örtülüdür. Bu yüksekliğin üzerinde kayın ormanları başlamaktadır. 700-900 metreler arasında en geniş yayılışa ulaşır. Kayın ormanlarının dahilinde refakatçi çalı tabakası oluşturur ve bu çalı tabakası zor gezilebilen sıklıkta 2-3 metre boyundadır.

Bu yörede, 700 metreden itibaren görülmeye başlayan köknar yükseklik arttıkça kayın ormanlarına dahil olur. 1000 metre civarında ise baskın duruma geçer. Daha yükseklerde çalı formasyonunun yerini kışın yaprağını döken sarı çiçekli orman gölleri oluşturmaktadır.

1.7.Toprak Yapısı

Ayancık'ta; kahverengi orman toprakları, kırmızı esmer sarı pedzorümsü topraklar ve yükseklerde çayır toprakları yer almaktadır. Bu durum, öncelikle yağışın topraktaki kireci yıkamaya yeterli oldu. Nemlilik şartları baskın durumundadır.

1.8.Ayancık'ın Akarsuları

En önemli akarsuyu Ayancık Çayı'dır. Buna bağlı olarak kollarıdır. 90 km uzunluğundadır. Karacadağ eteklerinden doğar, Çayağzı denilen mevkide denize dökülür. Kolları ise; Kumluk Çayı, İnaltı Çayı, Kepez Çayı, Belpınar Çayı olmak üzere dört tanedir. Kumluk Çayı; Çangal dağlarından gelen Erikli, Çukurçay, Teke dereleri ile birleşir ve Kumluk Çayı adını alır. Ayancık Çayına İnaltı ve Kepez dolaylarında birleşir. İnaltı Çayı, Ayancık hududu içerisinde. İnaltı serisinden sonra derin bir vadi açarak akar çevreden gelen sularla beslenir. Kepez Çayı, Ayancık-Taşköprü hududunu teşkil eden silsilenin batıya doğru uzanan kısmından teşekkül eder. Kepez ve Kefkon serilerini baştan sona kadar büyük bir vadi ve havza meydana getirerek akar. Kumluk bölgesinde İnaltı Çayı ile birleşir.

1.9.Köy ve Nahiyeler

Ayancık'ın 75 köyü ve 1 nahiyesi vardır. Nahiyeye bağlı köy sayısı ise 26 tanedir. Ayancık merkezi ve ona bağlı olan köy nüfusu sayısı ise 29,150'dir. Ayrıca, Ayancık nahiyesine bağlı köy nüfusu ise 18,825 kadardır. Ayancık, toplam 75 köye sahiptir.

1.10.Ayancık İlçesinin Köyleri ⁴

Cevizli Mahallesi	Ağaçlı Köyü	Bakırlı	Dereköy	Gölköy
Çayıçi	Armutlu Yazı	Bakırlızaviye	Dibekli	Göldağı
Denizciler	Akören	Belpınar	Doğanlı	Gürsöku
Yalı	Aşağı Köyü	Büyükdüz	Dolay	Hacılı
Abdulkadir	Aygördü	Çamyayla	Erdemli	Hacıoğlu
Ali Köyü	Babaköyü	Çaybaşı	Erikli	Hatip
Akçakese	Baba çay	Çaylıoğlu	Fındıklı	Hüseyinbey
Avdullu	Bahçeli	Dedeagaç	Gökçebel	İnaltı
Kaldırayak	Köseyakası	Yenikonak	Tarakçı	Yarenler
Karakestane	Kurtköyü	Ömerdüz	Tepecik	Yenice
Karapınar	Kütük Köyü	Pazarcık	Tevfikiye	Yemişen
Kestanelik	Maden	Sansar	Topagaç	Yeni güler
Kızılcakaya	Mestan	Sofu	Türkmen	Zaviye
Kozcuğaz	M.KemalPaşa	Söküçayırı	Uzunçam	Gürpınar
Kozsöku	Ortalık	Suluköyü	Ünlüce	Yeşilyurt

Tablo 3. Ayancık İlçesinin Köyleri

⁴ Ayancık İlçesinin Köyleri hakkında bilgi verilirken **Ayancık Halk Kütüphanesi'nde** bulunan sayfalardan yararlanılmıştır. (26.10.2016)

1.11.İktisadî Durumu

Ayancık, tarımsal yönden 87.000 alandır. Bunu %16'sı tarım arazisidir. %84'ü meyilli erozyona açık araziye oluşturmaktadır. İlçede yapılan tarımın ana ürünü mısır ve buğdaydır. Genelde köy halkı tarla dışında yazın orman işletmeciliğinde çalışmaktadır. Ayancık'ın en ünlü elması ise çay elmasıdır. Bu bir kültür bitkisi değildir. Kendiliğinden yetişmiştir. Bu bölgede keten yetişmekte idi. Halk, ketenden kumaş dokumuş ve bezir yağı çıkartmışlardır. Karadeniz yöresinin en iyi keteni burada yetişmekteydi.

Teknolojinin ilerlemesi nedeni ile giyim sanayinin gelişmesi, halkımızı tembelliğe itmiş keten dokumacılığının zor olması, ilkel aletlerle çalışılması zor gelmiş ve bu dokumacılığı bırakmışlardır. Tarımı etkileyen faktörlerin başında heyelan gelmektedir. Heyelan nedeni ise taban suyunun çok yüksek olmasından doğmaktadır. Yağışların kuvvetli olması yüzey akışı ile birlikte, toprağa düzlüklere taşınmasına neden olmaktadır. Killi topraklar çoğunluktadır. Bu topraklarda yetişen bitkilerin başında kestane gelmektedir; fakat üretimi azdır. Halk kendisi için üretim yapar.

1.12.Hayvancılık

Köylü halkı, gelişen teknolojiye yararlanmak amacıyla şehirlere göç etmeleri köylerde yaşlı anne ve babalarının tarım etkinliklerini sürdürmeye çalışmaları görülmektedir. Hayvanlar, geleneksel usullerle beslenmektedirler. Genelde ev eklentisi olan ahırlarda barınırlar. Büyükbaş hayvanların en çok gücünden yararlanılmaktadır. Süt ve mamüllerinden ise ancak tarımsal etkinliklerin yetersiz olduğu zamanlarda satarak ekonomik etkinliklerini sürdürmektedirler.

1.13.Sanayi

Ayancık'ta organize sanayi bölgesi bulunmamaktadır. Bir adet küçük sanayi sitesi mevcut olup; toplam 100 işyeri kapasitesine sahiptir. Yörenin büyük ve devamlılık gösteren tek sanayi kuruluşu orman ürünleri sanayidir. İlçede ağaç sanayinin yoğun olarak yapıldığı görülmektedir. Turgay Yıldız (2013:31)'ın belirttiği üzere bölgede en çok ulaştırma hizmetleri, gıda maddeleriyle ilgili hizmetler ve haberleşme, dinlenme, barınma ve eğlence hizmetleri ağaçtan mamul eşya üretimi gelişmiştir.

1.14.Ayancık Kereste Fabrikası

Fabrika, Tarım Bakanlığı tarafından 10 Şubat 1926 tarihinde yapılan 50 yıllık sözleşme ile Türkiye Kibrit Tekeli Türk Anonim Şirketi'ne verilmiştir. Bu sözleşme daha sonra kısa adı Zingal olan Zindan ve Çangal Ormanları Türk Anonim Şirketi'ne devredilmiştir. Bu devir işleminin ardından Ayancık Kereste Fabrikası, Belçikalı işadamı Bay Filipar tarafından kurulmuştur.

Zingal adı Zindan ormanlarının ilk, Çangal ormanlarının ise son hecesinden oluşmaktadır. Kurulduğu yıllarda Avrupa'daki en büyük kereste fabrikalarından biriydi. 10 Şubat 1926 tarihli sözleşmeye uymayıp ormanları aşırı kullanması, kesilen ormanların yerine ağaçlandırma çalışmalarını ihmal etmesi ve günde üç vardiya şeklinde normal üretimin 3-4 katı üretim yapacak şekilde fabrikanın çalıştırılmasıyla fabrikanın kapanma süreci başladı. Şirketin yaptığı bu umursuzca kesim Ayancık ormanlarını bozmuş ve azaltmaya başlatmıştır. Bu nedenle Bakanlar Kurulu 1926 yılında yapılan sözleşmeyi feshederek fabrikanın işletmesine el konulmuştur. Zingal şirketi, el koyma ve satın alma kararına karşı Danıştay'da dava açmış ve itirazlar sonrası Adnan Menderes hükümeti bu dönemde Zingal şirketi anlaşılarak 27 Ekim 1954'te 3.618.587,25 lira karşılığında fabrika ve diğer tesisleri satın almıştır.

Zingal ile yapılan anlaşmaların sonucunda şirkete bağlı ormanlar Sinop Revir Amirliği'ne bağlı Ayancık Bölge Şefliği'ne geçmiştir. Fabrika 1945 yılından 1967 yılına kadar 12 bölge halinde (Akgöl, Çangal, Çangal Örnek, Ciple, Göldağ, İnaltı, Kumluk, Kepez, Kazköy, Handere merkez, Yemişli ve Zindan) faaliyette bulunarak üretim yapmıştır.

1.15.Ayancık'ın Halk Oyunu

Oyunların ezgilerine bakıldığında, yörenin dağlık ve tarıma elverişsiz olması yöre halkını geçici göçe ve dışarıda çalışmaya zorladığından ayrılık gurbet ile ilgili ezgiler yapmaya zorlamıştır. Bu söylenen ezgiler, değişen teknolojik yapıya göre zamanla değişmiştir.

1.16.Kıyafet ve Halk Oyunları

Mahallinde yetiştirilen keten elyafları, elde ve çıkırıklarda iplik haline getirildikten sonra yerli tezgahlarda dokunarak bez haline getirilir. Ayancık keteni ve yörenin motifleri turistik yönden büyük değer taşımaktadır. Folklorumuzun da esasını teşkil eder. Kadınlar pamuklu tabir edilen

üç etekli entari giyerler. Üzerine arkadan öne doğru olmak üzere kuşak sararlar entarinin altına giyilen keten gömleğin yakaları işlemelidir. Ayancık bürümcüğünden yapılmış başörtüsünün altına nezgep denilen çene altından geçer işlemeli yengil adı verilen bağcıklı bir başlık takılır. Ayağa işlemeli yün çorap ve çarık giyilmektedir.

Ayancık halk oyunları yöresel öykü ve ezgilere göre oluşturulmuştur. Bunlar; Ayancık Çiftetellisi, Mıktar ve Akyemiş Karayemiş'tir.

1.16.1 Ayancık Çiftetellisi (Çatak)

Çıra aldım çataktan

Yarılmıyor budaktan

Şu çatağın kızları

Sevilmiyor kursaktan.

Ayancığın çayları da

Akıyor da akıyor

Şerife de kadın sürmeli camdan

Bakıyor da bakıyor

Ey Ayancık Ayancık

Üstü açık ovacık

Gız seni güzel gösteren

Başındaki yazmacık

Mısır ekdim goğuza

Yedürmedim doğuza

Şu deyyusun gızını da

Çalıverdim omuza

Geminin başındayım

On iki yaşındayım

On iki yaştan beri

Gız senin peşindeyim
Giden gemi durur mu?
Ah limanı bulur mu?
Bir yastuğa baş guymakta
Acep nasip olur mu ?

1.16.2. Mıktar

Ayancık eymeleri
Beyenmem deymeleri
Bu türküyü çıkaran
Ayancık efeleri
Mıktar kaştan aşıyor
Kumlara karışıyor
Hastan bir mıktar gibi
Her işe karışıyor
Mıktarın evi alçak
Çamura mı batacak
Söylen bizim mıktara
Gızı kime satacak
İpekten yorganım var
Yalın kat döşeğim var
Ayancık'tan gidersem
Kara koç kurbanım var
Ayancuğun arkası
Yılanların yuvası
İkimizi ayıran

Ürüşvet alma parası

1.16.3. Ak Yemiş Kara Yemiş

Ak yemiş kara yemiş

Dalları yere değmiş

Oğlan namaz kılarken

Gelin tavuğu yemiş

İstanbul'dan kalkta gel

Mecidiye alda gel

Eğer beni seversen

Ayancığa koştı gel

İstifan başı burun

Durun gardaşlar durun

Nazlı yarım gidiyor

Altın iskembe koyun

Bostanlarda ak kabak

Yabrağı tabak tabak

Beni beğenmiyordun

Aldığın ıprata

Eymeli yarım eymeli

Fistan yere değmeli,

Bir güzelin sevdiği

Dünyalara değmeli.

Kayalar gölgelendi,

Güzeller suya indi

Güzelleri görünce,

Yüreğim tazelendi.

Kar yağıyor, yağıyor,

Evin duvarlarına,

Ben daha başlamadım,

Türkü çuvallarına.

Maydanozdan geçilmez,

Sularından içilmez,

Biz Ayancık kızıyız

Bizle dalga geçilmez.

1.17.AYANCIK İLÇESİ HARİTASI⁵

Harita 1: Sinop İli Ayancık İlçesi Siyasi Haritası

⁵ <http://www.pedalla.com/wp-content/uploads/2011/01/sinop-ayancik-harita.jpg> (27. 10.2016)

II.BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

2.1. SES BİLGİSİ

Bu bölümde Sinop İli Ayancık İlçesi Ağzında yer alan ses olayları üzerinde durulacaktır.

2.1.1. ÜNLÜLER

2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri

Ayancık ilçesi ağızlarında şu ünlüler vardır:

ā, á, â, ă, ǣ, è, ê, ē, í, î, ĭ, į, ó, ô, ō, Ȯ, ȯ, ū, ū

2.1.1.1.1. a ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.1.1. á ünlüsü

á ünlüsü e > á ve bazı seslerin yanında a > á değişmesiyle oluşmuş bir orta damak ünlüsüdür:

ná zaman (1/20), **helvá** (1/85), **áletirik** (3/6), **fazláydı** (3/22), **berekát** (3/30), **meyvá** (3/39), **iláč** (7/47), **hávta** < hafta (7/60), **memlekátdaydı** (8/31), **romáTismá** (9/18), **tārif_eTmeyáki** < fayda etmiyor ki (9/29), **habárlāra** (9/43), **devríyá** (11/5), **ámme** < ama (11/13), **faydá** (15/174), **ágiTti** < götürdü (15/261), **cinnáT** (16/64), **sosyátiye** (18/28), **boşáycāñ** (20/34), **sárhoş** (20/48), **ġardáš** (21/8), **felán** (21/25), **náyapcañ** (21/78), **ġıymáynan** < kıyma ile (21/107), **elmá** (21/151), **háralda** (24/104), **káh** (25/96), **táTbiķaT** (29 /12), **lástik** (29/51), **oynáyaduk** < oynuyoduk (30 /45), **sáyġumuz** (31/49), **şahaná** (36/35), **selbás** < serbest (36/55).

2.1.1.1.1.2. â ünlüsü

â ünlüsü a ile o arası bir sestir. Bu sesin boğumlanmasında dil a'da olduğu gibidir. Fakat ağız yolu biraz daralmış dudaklar az da olsa yuvarlaklaşmıştır (Korkmaz (1994: 9)'dan aktaran Silahşör, 2011). Bu ünlünün oluşumunda yuvarlak ünlülerin ve dudak ünsüzlerinin etkisi vardır. Bu ses “bâba” kelimesinde karşımıza çıkmıştır:

bâbana (21/53), **bâbamız** (21/80).

2.1.1.1.1.3. ă ünlüsü

Yarı açık, düz, orta bir ünlüdür. a ile ı arasındaki boğumlanma noktasının a'ya yakın bir yerinde boğumlanır. Yanında bulunan ünsüzlerin daraltıcı tesiriyle veya kendinden önceki ya da sonraki dar ünlülerin etkisiyle oluşur (Korkmaz, 1994: 9):

yakâyın < yakayım (1/118), **yapâcağ** (2/25), **yakaşmayâ** < yakışmıyor (9/52), **orayâ** (10/72), **zarârı** (11/38), **bayramlamâyola** < bayramlamıyorlar (16/14), **salâha** (18/21), **hatırlâyõn** (21/89), **anlâyõ** (22/3), **hatırlâyom** (31/18).

2.1.1.1.2. e ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.2.1. ê ünlüsü

e ile i arasında i'ye daha yakın, kapalı veya yarı kapalı, dar veya yarı dar dil sırtı i'ye göre biraz daha geride kabarak oluşan ünlüdür (D. Erdem ve Gül, 2011: 121). Zeynep Korkmaz (1994: 34) bu ses ile ilgili “Türkçe kelimelerde çoklukla i > ê değişimi ile ve Eski Türkçe dönemindeki /i/ ünlüsünün tarihi gelişim seyri içinde genişleme eğilimine uyarak ê'ye dönmesi ile oluşmuştur.” şeklinde belirtir:

gétmiş (1/9), **bişecek** (1/41), **déyon** (1/43), **bilméyon** (1/48), **éyi akşamlar** < iyi akşamlar (1/137), **yéyõduğ** (2/24), **gétđi** (2/18), **déyi** (7/51), **gélmeyõn** (7/65), **dé'il** < değil (8/29), **demléyceñ** (9/17), **edeméyõn** (9/15), **gêne** (9/50), **ëndi** (11/32), **'hêç** (15/188), **verméyolla** (16/30), **patétis** (18/69), **énüken** < inerken (19/73), **déymé** < değil mi (20/59), **béber** (21/171), **éyel** < eğer (22/38), **geçinéya** (24/73), **néye** (26/11), **geberécek** (34/55).

2.1.1.1.2.2. ê ünlüsü

Bu ünlünün ö sesinin düzleşmesinden dolayı oluşmuş olduğu düşünülmektedir.

bêrek (1/85), **sêsumü** < sesimi (6/23), **sevêr** (9/34), **êyle** (18/40), **êle** (19/54).

2.1.1.1.3. ı ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.3.1. î ünlüsü

Bu ünlü ı ile i arasında i ye daha yakın, yarı art bir orta damak ünlüsüdür. Orta damağın i'ye daha yakın bir bölgesinde boğumlanan ve ı ile i arasındaki ses basamağında bulunan önlüleşmiş bir ı veya artlaşmış bir i ünlüsüdür (Korkmaz 1994: 32):

nasî < nasıl (1/9), **mısîr** (7/19), **izmirde** (7/56), **isdanbulda** (9/10), **ğayrî** (9/29), **ilaçlarımı** (9/23), **yaPiyada** < yapıyor da (9/29), **çanTasını** (9/57), **sahî** (9/64), **arazîyâ** (11/5), **devrîyâ** < devriye (11/5), **hanî** (9/30), **nasî** (14/44), **ğıymatî** < kıymeti (16/60), **misavîr** < misafir (16/72), **huriye** (18/21), **ibrahîm** (18/21), **iyî** (18/26), **insanlıklar** (19/65), **nîşanı** (21/81), **ıbram** (21/127), **Azîz** (29/4), **bırakacakmış** (33/41).

2.1.1.1.3.2. û ünlüsü

Bu ünlü ı ile u arasında hafifçe yuvarlaklaşmış bir ünlüdür. Avcı (1988:33)'ın belirttiği üzere Eski Anadolu Türkçesindeki yuvarlak ünlülü şekillerin özelliklerini korudukları kelimelerde görülür. Bu kelimelerde düzleşmenin tam gerçekleşmediği yarım kaldığı durumlarda ortaya çıkar. Bu sebepten dolayı “î” sesini “u” ile “i” arasında ortaya çıkmış bir geçiş devresi sesi kabul edebiliriz:

oldî (1/14), **satîpda** (2/4), **ğaldîk** (2/6), **aludî** (2/26), **yariya** (2/38), **fîruna** (2/46), **kokiyâ** < kokuyor (2/46), **yukârî** (6/18), **çocu'î** (7/6), **yödî** < yoktu (7/6), **bulîyâ** (9/2), **oturiyîñ** (9/8), **yalînuz** (9/10), **ğaliyon** (9/10), **olanîñ** (9/40), **yani** (9/48), **mîkdar** < muhtar (9/55), **yazduriyâ** (11/12), **atîyön** (13/6), **vuriyâ** (13/6), **düşmani** (13/25), **altînda** (13/35), **unutğanlîk** < unutkanlık (13/40), **yukârî** (14/83), **avisturyadan** (14/61), **bîyday** (14/94), **sandîm** (15/10), **konişiyîñ** (15/13), **uraşîp** < uğraşıp (15/15), **yatsîn** (15/23), **ğaldîm** (15/64), **çarşîda** (16/8), **çamaşîr** (16/57), **geçîriya** (16/64), **oliya** (16/85), **avîbat** < avukat (16/94), **yakalî** (21/63), **yanımıza** (21/80), **oliya** (21/151), **yaşamadîk** (22/23), **durmiş** (23/13), **arıcılık** (24/3), **atdîk** (24/11), **boyınca** < boyunca (24/113), **okîya** < okuyor (25/21), **saygî** (25/38), **sığortalî**

(25/47), **ayrı** (26/27), **fasılye** (26/101), **çıkrıkda** (26/74), **karşı** (29/53), **çıkardık** (29/56), **mıstafa** (30/31), **aTlım** (30/51), **bubamız** (30/58), **soʻanli** (31/43).

2.1.1.1.4. i ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.4.1. ı ünlüsü

/i/ ile /ü/ arası bir ünlüdür. Ayancık ağzında şu şekilde karşımıza çıkar:

öldi < öldü (1/46), **demürçi** (2/8), **düşdi** (2/18), **önemli** (15/23), **emekli** (16/81), **gelidi** (24/86), **bı sürü** < bir sürü (24/87), **feçli** (25/78), **istediʻünü** < istediğini (32/14).

2.1.1.1.5. o ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.5.1. ö ünlüsü

/o/ ile /ö/ arası ünlüdür. ö ünlüsünün boğumlanma noktasının art damak sınırına kayması ile oluşan ve o ile ö arasındaki kalınlaşmış bir ö ya da incelmış bir o sesidir (Korkmaz 1994: 33).

böyüdük (2/1), **görmedim** (2/4), **gidemeyöz** (7/40), **özdemir** (9/6), **ókúzúmúz** (14/94), **önemli** (15/23), **gönüle** (15/12), **gótúrúyoñ** (15/27), **haydóz** (15/130), **dóvecek** (15/231), **kórgadirin** < kör kadirin (15/264), **on dórT** (16/15), **gönderin** (16/27), **kóyú** (16/36), **kóPrú** (16/88), **ómrúmde** (16/88), **óse kóyú** (18/7), **tóke kóyú** (19/7), **ónúnde** (18/32), **gözel** (18/73), **dónsek** (19/11), **góynek** (19/100), **kótú** (19/132), **sóylúyolla** (21/71), **górgeye** < gölgeye (21/195).

2.1.1.1.5.2. ó ünlüsü

/o/ ile /u/ arasında ünlüdür.

göʻuyom < koyuyorum (1/33), **bóbana** (2/47), **yókalları** < yukarıları (11/60).

2.1.1.1.5.3. õ ünlüsü

Bu ses uzun /o/ /ö/ arası ünlüdür. Ayancık ağzında bir kelimedede karşımıza çıkar:

gaybedecöz < kaybedeceğiz (1/9).

2.1.1.1.6. ö ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.6.1. ô ünlüsü

Bu ses /ö/ ile /ü/ arasındadır. Bölge ağızında örnekleri şu şekildedir:

gözelce < güzelce (1/39), **böyüdü** (2/1), **yörüTdü** < yürüttü (2/33), **gövey** (6/8), **yörüyelek** < yürüyerek (7/39), **övey** (9/63), **hõrmet** < hürmet (13/10), **yöceldeñ** (13/30), **hõkümetten** (15/80), **lõküs** (15/271), **dõzete** (19/92), **õ'ıtmesiniñ** < öğütmesinin (20/102), **bilmeyõz** (29/11), **geliyõk** < geliyoruz (32/15).

2.1.1.1.7. u ünlüsü ve çeşitleri

2.1.1.1.7.1. ú ünlüsü

Geri boğumlanmalı /u/ ünlüsü ile ön boğumlanmalı /ü/ ünlüsü arasındaki orta damak bölgesinde, dil sırtının orta damağın ön kısmına yükselmesi ile boğumlanan arthılaşmış bir /ü/ ünlüsüdür (Korkmaz, 1994: 7):

gú'ümleri (1/33), **böyú'ü** (2/8), **búyday** (2/13), **böyüdü** < büyüdü (2/24), **ú'üdüyoduğ** < öğüdüyorduk (3/8), **ókúz** (3/33), **gózúnú** (3/37), **gúy** (14/48), **kúbra** (14/103), **gún** (15/27), **gótúruyõñ** (15/27), **úc** (15/35), **úyúşúk** (15/165), **şúkrú** (15/241), **bõún** < bugün (16/13), **núfúsún** (16/15), **gúzel** (17/73), **kóPrú** (16/88), **ómrúmde** (16/88), **súpúrgeye** (16/89), **biriktúdúm** < biriktirdim (16/92), **gidiyosúñ** (17/7), **dolduruyosúñ** (17/21), **guyuyosúñ** (17/21), **alayúrek** (18/7), **ónúnde** (18/32), **ğapca'úz** < kapacağız (18/80), **núfuz** (19/4), **úÇ** (19/4), **gúnlúk** (19/47), **dónúştú** (19/95), **songúl** (20/13), **gúndúz** (21/67), **sóylúyolla** (21/71), **dúştú** (21/145), **kúpe** (24/59), **ústúne** (24/59), **ödúyolla** (24/113), **dúşmanı** (25/87), **úmreye** (27/101), **giydúk** (27/4), **dú'ún** < düğün (31/20), **gúvey** (36/165).

2.1.1.1.7.2. ũ ünlüsü

Uzun /u/ /ü/ arası sestir. İki kelimede örnekleri görülür:

böyüdüğümúze (2/2), **bilseydúk** < bilseydik (2/3).

2.1.1.2. Ünlülerde Uzunluk Kısalık

Ünlüler söyleniş süreleri bakımından uzun, kısa ve normal süreli ünlüler olmak üzere üçe ayrılır. Türkiye Türkçesi'nin ünlüleri daha çok normal süreli ünlülerdir (Buran, 2008 :530).

Boğumlanma süreleri normal ünlülerin boğumlanma sürelerinden daha uzun olan ünlülere uzun ünlüler denir (Korkmaz (1994: 37)'dan aktaran Silahşör, 2011).

2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi

Türkiye Türkçesi'nde yabancı dillerden özellikle Farsça ve Arapça'dan alınan kelimelerdeki ünlü uzunlukları korunmuştur (Erdem ve Bölük, 2011: 412). Ayancık ağzında Farsça ve Arapça'dan alınan kelimelerinin uzun ünlülerinin kısaldığı normal süreli ünlüye dönüştüğü görülmüştür.

berekât (3/30), **zamanında** (3/39), **tedavisiyinen** (6/21), **huzurlu** (14/131), **idare** (14/48), **camisi** (15/187), **mezarlı'a** < mezarlığa (15/277), **inzibatdım** (15/114), **muhtaçlık** (21/63).

2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısılması

Bölge ağzında /r/ ve /m/ ünsüzlerinden sonra korunan ek fiilin /ı/ ünlüsü kısa şekli ile görülür:

varıdı (8/16), **varımış** (22/53), **varısa** < var ise (27/20).

-p- ünsüzünden sonra korunan -ı- ünlüsünün kısaldığı görülür:

hepşini < hepsini (2/28).

Ünlü türemesi yoluyla alıntı kelimelerin başına gelen ı ünlüsü kısa şeklindedir:

İreçberlinen < rençperlikle (3/33), **İrahmetlü** < rahmetli (5/20), **İrātım** (14/124).

Alıntı kelimelerin ortasında bulunan -i- ünlüsü kısa şekliyle karşımıza çıkar:

tiren (18/59), **elektirikle** (10/69).

Bir kelimedede normal ünlüden daha kısa sürede boğumlanan kısa e görülür:

numaralēy < numaralı (11/22).

Ayancık ağzında “götürmek” fiili anlamında olan örnekte (< ala gid-) birleşiminin kısılması / büzülmesi görülür:

āgidedük < götürüyorduk (15/71), **āgiTtük** < götürdük (15/263).

2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler

Hece kaynaşması, /f, ğ, h, k, n, ñ, v, y/ ünsüzlerinin iki ünlü arasında kalarak erimesi sonucu sesler birleşip kaynaşmış ve bu nedenle kelimedeki hece sayısı azalmıştır:

soʿūk < soğuk (1/43), **baʿā** < bana (1/43), **ekmēʿi** < ekmeği (2/24), **ābim** (2/41), **böyū** < büyüğü (2/8), **çocuḥlūm** < çocukluğum (2/1), **zati** < zaten (2/41), **bulanıʿū** (2/21), **tā** (4/19), **aṣā** < aşağı (6/18), **uṣām** (6/31), **armaʿān** < armağan (13/29), **bā** < bana (14/124), **bitaʿā** < bir daha (15/263), **ayāmızda** (27/48), **saʿābı** < sevabı (18/51), **tā** (19/10), **börēni** < böreğini (11/59), **īrātım** (14/124), **böyününkile** (14/102), **daʿā** < daha (18/50), **çalıştūmuz** (31/33).

2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler

Ayancık Ağzında “r” ünsüzünün düşmesiyle:

sonā < sonra (1/39), **tānasım** (2/1), **yēyōduḥ** < yiyorduk (2/24), **oḡutdulā** (8/33), **bī** < bir (9/14), **ḡurdulā** < kurdular (11/21), **almanlā** < almanlar (11/21), **ḡaçmıṣlā** (11/2), **bilū** < bilir (14/60), **yuʿurūduḥ** (18/32) kelimeleri görülmüştür.

“k / ḡ” ünsüzlerinin düşmesi sonucu:

faḡırlīnan (2/2), **yō** (1/12), **yōdu** (2/24), **yoḡsuzlūnan** < yoksullukla (2/1), **sōmanan** (2/1), **ōsürüyoñ** < öksürüyorum (5/38), **ḡuycāsan** (11/61), **ḡadā** (11/36), **reḡberlīnen** (14/94), **yōdu** (14/46), **süpürüvecēdi** < süpürüverecekti (15/40), **çarūnan** < çarık ile (15/123), **ḡüçḡūken** (25/26) kelimeleri görülür.

“h” ünsüzünün düşmesiyle:

māmud (2/37), **bāçeden** (18/17), **ğāve** < kahve (14/34) kelimeleri karşımıza çıkar.

“ğ” ünsüzünün düşmesi sebebiyle:

yādı (1/54), **keşgē** (1/84), **gōnü** (1/64), **bāliya** (4/23), **çālayanda** (6/11), **dōdum** (6/3), **ōlan** (6/8), **ōlu** (6/48), **dōruluPda** (6/31), **ocā** (11/60), **āzıma** (6/34), **asgerli~imde** (8/5), **yāmur** < yağmur (10/58), **dōruyoz** (12/26), **a~ırlarūk** < ağırlardık (13/9), **tereyā** (12/19), **erfēle** (10/87), **dōru** (11/35), **ālacañ** (14/34), **ālama** < ağlama (27/98), **ōretmen** (15/19), **bālarñ** (16/89), **dālarda** < dağlarda (25/8), **ayancīn** (26/1), **āzından** (34/22), **sādırlārı** (36/146), **sālī~ında** < sağlığında (36/78), **varsālınan** (36/83).

“y” ünsüzünün düşmesiyle:

ōle (1/3), **nēre** (1/7), **burā** (1/118), **īce** (2/20), **şē** (2/20), **danēdi** (9/34), **iyīdi** (14/36), **bişē** (14/77), **ēnin** < üstün (25/20).

Fiilden fiil olumsuzluk ekinde:

sıkmāsam (6/34), **yāmasa** < yağmasa (10/58), **bilmēsiñ** (10/87).

İki kelimenin birleşmesi sonucunda uzun ünlü oluşmaktadır:

hēral < herhalde (9/60), **nāpcañ** < ne yapacaksın (14/4).

Gelecek zaman, geçmiş zaman, şimdiki zaman, bulunma hal eki, emir kipi ve hecelerın bazı çekimlerinde uzun ünlüler oluşmaktadır:

durūyon (1/1), **ōrān** < ordan (1/9), **gī** < kız (1/14), **ğızlāñ** (1/18), **geliyā** (1/18), **bilmēyon** (1/20), **çıkārı** (1/20), **gōnü** (1/64), **samsā** (2/21), **yıkācan** (2/20), **nēre** (3/28), **yicēdiñ** (3/26), **görcēdim** (3/36), **mēlüd** (4/16), **yataqlāra** (6/38), **tabī** (7/28), **būran** (7/68), **oynamā** (7/12), **bişiyā** (7/27), **sāde** (7/31), **tārif_eTmeyāki** < fayda etmiyor ki (9/29), **imtān** (8/34), **ōra** (10/23), **çizērūk** (10/50), **mālaḡTa** < muallakta (11/27), **oluyā** (11/28), **acıyā** (11/38), **ocā** (11/60), **börē** (11/62), **āmeT** (11/23), **vārim** (12/6), **ōran** (12/6), **vērile** (12/125), **evēl** (13/39), **yā** (13/41), **vēri** (14/14), **ē gidi** (14/67), **ıstīrātdeyuz** (14/22), **gebērim** (14/15), **zornān** < zorla (14/15), **vēri** (14/54), **bōca** < bu gece (14/57), **yalvārim** (14/72), **bullāra** (14/78), **ōra** (15/23), **işlērūk** (15/153), **rāmeTlü** (15/140), **ḡonuşulārı** (15/209), **āgiTdük**

(15/289), **māşallah** (16/105), **ġāntam** (16/18), **çekdūmüzde** (18/35), **dövēruk** (18/19), **biTāki** (18/36), **bezlēren** (19/109), **dūʿünlēre** (20/91), **duTarlāri** (20/96), **ġuyāruk** (21/45), **tallalāra** (21/207), **vāruk** (21/84), **mustā** (22/13), **ēnin** (26/20), **mēlūd** (27/22), **terāfi** (27/54), **ānem** (31/27).

Seslenme tekrar sorma ya da cevap verirken kullanılan ünlem edatlarında uzun ünlü görülür:

daʿā (1/57), **aʿā** (1/57), **ē** (1/140), **ō** (5/16), **'ohō** (7/34), **eʿēy** (9/56), **ē gidi** (11/26), **hār** (14/21), **'öhō** (14/28), **hā'** (15/6), **ehēy** (20/32).

2.1.1.3. İkiz Ünlüler

Türkiye Türkçesi ağızlarında ünlü düşmesi, hece sonlarındaki /v/ ve /y/ ünsüzleri ile iç sesteki /ğ/, /h/, /v/ ve /y/ ünsüzlerinin erimeleri sonucunda yan yana gelen ünlüler ikiz ünlüleri oluştururlar (Korkmaz, 1992: 128).

2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler

İlk ünlüsü ikinci ünlüden daha dar ve süreksiz olan ünlülerdir. Ayancık ağızında şu şekilde karşımıza çıkar:

bulanıū < bulanıġı (2/21), **ġonuşmuʿoñ** (2/40), **çocuʿi** (7/6), **varıʿoñ** (9/42), **unuduʿoñ** (9/42), **geliʿoñ** (9/42), **ciʿerim** < ciġerim (11/67), **buʿa** (11/247), **müʿaiTe** (14/78), **ayancuʿa** (15/112), **erdoʿanın** (15/168), **sonracıʿuma** (20/39) **mezarlıʿa** (15/277), **buʿada** (20/205), **yapdıʿumuz** (24/5), **üç ġardeşiʿüz** (32/11), **istediʿüni** (32/16).

2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler

Aynı türden iki ünlüden oluşan ve boğumlanma süreleri eşit olan ünlülere eşit ikiz ünlü denir.

ġúʿümleri (1/33), **ġöʿuyom** (1/34), **dūʿün** (1/86), **aʿanın** (1/111), **háʿá** (1/130), **böyüʿü** (2/9), **turşuluʿu** (2/20), **tovuʿu** (2/44), **ışıʿına** (3/5), **ocaʿa** (3/13), **ġalabalıʿıdı** (3/20), **yıʿıldı** (8/34), **sorduʿu** (8/39), **böyüʿü** (9/78), **asgerliʿimi** (10/23), **maʿalle** (10/42), **oluʿu** (10/99), **ġüçcüʿü**

(11/14), **bidü'ün** (10/49), **küllü'ünü** (11/19), **görü'ün** (10/79), **sa'a** (12/25), **yu'uruyoz** (12/29), **umdu'unu** (13/15), **arma'an** (13/29), **ba'a** (13/43), **okudu'umu** (13/44), **oldu'unu** (15/8), **getdü'ünde** (15/122), **u'uralları** (15/209), **bita'a** (15/263), **Ta'a** (16/5), **evlendü'ün** (17/8), **sandu'una** (17/23), **sa'ābı** (18/51), **ğurba'a** (18/58), **gençli'imizde** (19/22), **ipli'i** (19/91), **yapabildü'ümüz** (19/126), **yaPdu'un** (20/73), **be'endim** (20/84), **yazuldu'undan** (20/103), **a'acı** (21/38), **ayancı'n** (21/56), **aylı'ı** (24/81), **da'a** (24/87), **be'enmiş** (24/129), **toPra'a** < toprağa (25/100), **istedü'ümüzü** (25/16), **fitı'ı** (26/94), **uza'a** (27/80), **çaru'un** (29/49), **ğuyru'u** (29/49), **ya'ardı** (29/51), **yaptı'ı** (33/3), **çarı'nı** (27/91), **arma'an** (33/6), **oynadı'ımız** (36/18), **yı'ıludu** < yığılırdı (36/118).

Bu kelimeler, iki ünlü arasındaki /g/, /ğ/, /h/, /v/ ve /y/seslerinin erimesiyle oluşurlar.

2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler

İkinci ünlüsü birinci ünlüden daha dar olan ikiz ünlü türüdür. Ayancık ağzında şu kelimelerde karşımıza çıkmıştır:

so'ük (1/43), **da'ıdıyolla** (1/86), **sa'ıyōduḵ** (2/44), **yo'udu** (3/2), **ço'udu** (3/18), **sö'ündü** < söndü (3/24), **da'ıldı** < dağıldı (6/11), **göbe'im** < göbeğimin (6/15), **küre'im** (6/15), **ba'ırmaḵ** (6/25), **napıca'ımı** (6/31), **do'umluyūn** < doğumluyum (7/2), **de'ilin** (7/56), **bo'azına** (7/66), **bayra'ı** (8/63), **de'işimine** (10/25), **de'il** (10/40), **bo'uldu** (10/45), **yeme'ini** (10/74), **ba'ırūn** (10/81), **da'ıtmış** (10/84), **ço'aldı** (10/88), **do'um** (11/16), **yo'urdunan** (11/71), **so'an** (12/29), **a'ırlanmaz** (13/9), **yedime'i** (13/10), **içime'i** (13/10), **ö'üne** (13/11), **o'ā** (15/10), **o'ullu** (15/69), **gö'üslük** (15/89), **da'ıldı** (15/94), **e'itmen** (15/124), **ba'ıruduḵ** (15/145), **napcā'üz** (15/194), **ö'ünden** (15/206), **ka'ıT** (15/247), **sa'ıdı** (15/249), **e'itmendi** (16/18), **so'ukda** (16/24), **ba'ırcaḵlarmış** (16/47), **içtima'i** (16/49), **a'ırdı** (18/29), **ço'unu** (18/59), **da'ıldı** (18/60), **ğapca'üz** (18/86), **ça'uruz** (19/74), **düdü'e** (19/91), **gelce'üz** (19/133), **ö'itmesinin** (20/112), **de'işiyō** (21/2), **ço'aldıḵça** (21/49), **yeme'inde** (24/97), **do'arken** (25/34), **ā'ırınca** (27/58), **ya'in** (27/102), **yata'ını** < yatağını (27/115), **sa'iyodum**

< sağıyordum (28/22), yre'i (33/5), tereya'ınan (33/25), ğo'ursurması (33/28), s'nmyor (34/52), lo'usalara (35/62), e'e'inen (36/97), ine'ini (36/184).

2.1.1.4. nl Uyumları

Ayancık ağzında ünlü uyumlarını üç bölümde inceleyeceğiz:

2.1.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçe'de ince ünlüden sonra ince ünlü, kalın ünlüden sonra kalın ünlü gelir. Bu kurala kalınlık-incelik uyumu denir. Bölge ağzına ekler uyuma girmi'eir.

2.1.1.4.1.1. -ken (iken) zarf fiil eki

Bölge ağzında -ken zarf fiil ekinin ince kelimelerin sonuna geldiğinde uyuma girdiği görülür:

yerken (3/6), gelüken (11/3), derken (12/9), gencken (15/137), leyken (15/70), k'ken (18/53), nken < inerken (19/73), giderken (21/70), k'yken (26/93), evlenkende < evlenirken de (26/93).

Bu kelimelerde uyuma girmediği görülür:

var_iken (6/9), çocukken (8/12), ğılarken (13/44), ğazarken < kazarken (15/150), yolarken (15/150), ocken (19/47), çalarken (20/103), ğız_iken (27/44), yaparken (15/150), çalı'eiken (15/150), do'arken (26/34), sa'iken < sağ iken (26/48), ya'arken (27/103), yatarken (27/127), duruken (35/39), çıkarken (36/192).

2.1.1.4.1.2.'eimdiki zaman eki

Ayancık ağzında'eimdiki zaman ekinin uyuma girdiği örnekler:

yapılıya (1/75), duryon (1/1), olıya (1/83), bliya (4/24), olmaya (4/28), ğaynaya (5/4), çıkıya (6/31), ba'maya (9/75), umursamaya (10/62), ıslanıya (10/66), ğalıya (10/71), tanıya (10/89), tanımaya (14/127), ğonu'eıya (15/58), napıya (15/58), durmaya (15/119), ediveriya (21/196), o'ıya (15/22), sa'lıya (24/140), ğarı'eıriya (24/141), bilmyemi (2/50), bekleye (7/64), görmeye (15/58), gözükmeye < gözükmüyor (15/173), sevmeye (16/38), girmeye (19/44), görmeye (25/58), toPlanıya (25/74), deye (36/2).

'eimdiki zaman ekinin kalınlık- incelik uyumunu bozduğu örnekler:

ğaçıya (1/9), bişiya (1/83), gidiya (4/18), ediya (6/35), deya (6/61), geliya (6/125), getmiya (9/68), veriya (10/30), sürüya (14/79), deya (14/88), daqılıváriya (15/175), sativeriya (16/96), bitmeya (20/79), gidiyā (23/19), içemeya (24/78), geçinēya (24/73), çekiya (24/125), dēyemeyoñ (14/41), biliyōnmuda (14/26), ğaybetmeye (15/212), bilmēyon (1/21), dönüyoñ (4/7), veremeyoñ (5/17), atıyoñ (7/80), görüyoñ. (10/93).

2.1.1.4.1.3. + ki aitlik eki

Standart Türkiye Türkçesinde +ki şeklinde olan ek Ayancık ağzında da +ki şeklindedir. Kalın kelimelerde uyuma tabi olmadığı görülür:

eteginin < ötekinin (1/21), buraki < burdaki (1/112), şindikile (3/37), evellki (5/16), aşāki (10/29), böyününkile (14/102), ğızınkile (14/ 112), ózkanınkile (14/112), burhanınki (15/77), damdaki (16/62), deminki (19/88), ħarzanadaki (20/85), şindiki (21/100), öteki (24/109).

2.1.1.4.1.4. ki bağlama edatı

+ki bağlama edatı tek şekildedir. Bu sebeple kalın ünlülü kelimelerde uyuma girmez:

vallaki < vallahi (5/17), yok ki (6/14), dúydüki (7/70), dedikine (10/64), yani ki (11/40), deyā ki (11/9), yanikin (11/36), yapamayoñ ki < yapamıyorum ki (10/64).

2.1.1.4.1.5. ile edatı

Son çekim edatı olan ile bölge ağzında +Inan, +nan, +la şeklinde görülür ve kalınlık-incelik uyumuna uyar:

ġazanınan (1/85), unnan (1/89), odunnan (1/130), sırtınan (2/14), limonnan (2/21), çalışmaynan (3/36), fisfisınan (6/40), çarşıynan (6/39), başımnan (9/74), ışıklarınan (10/76), hanımıynan (10/83), arabaynan (14/89), telefonlan (15/58), onlarlan (15/92), çarūnan < çarık ile (15/137), arġadaşlarınan (16/78), sırtımnan (20/112), ğızlarınan (21/139), yoʻurdunan (21/188), yokluʻunan (25/13), ilahinen (25/43), çuvallarınan (25/95), zorluqla (32/25), çocuʻunan (36/98).

2.1.1.4.1.6. -IncA zarf-fiil eki

-IncA zarf-fiil ekinin kalınlık-incelik uyumuna uyduğu görülür:

kılnca (4/17), **bitince** (4/17), **gidince** (5/20), **deyince** (9/78), **soluyamayınca** (6/21), **durunca** (7/69), **sıkınca** (6/40), **olınca** (9/25), **yanınca** (11/14), **olmayınca** (11/42), **olunca** (15/186), **oturtmayınca** (15/196), **yerleşTümevince** < yerleştirmeyince (15/198), **boşanınca** (16/79), **sorunca** (18/24), **gızınca** (20/17), **geçürünce** (20/59), **bişürünce** (21/107), **sulayınca** (26/43), **vurunca** (32/7), **göçünce** (35/44).

-ıncaş şekliyle de kalınlık- incelik uyumuna uyduğu görölür:

Ekin -IncAk şekli de incelenen ağız bölgelerinde karşımıza çıkmaktadır:

başlayıncaş < başlayınca (20/97).

2.1.1.4.2. Alıntı Kelimelerde Kalınlı-İncelik Uyumu

Ayancık ağızında ilerleyici ve gerileyici benzeşme yoluyla kalınlık incelik uyumuna giren kelimeler:

İlerleyici Benzeşme yoluyla:

/a/- /e/ > /a/ - /a/ : hasdalandı (9/76), habarın (7/65), şahaná(36/35).

/a/- /i/ > /a/ - /ı/ : fahırdı < fakirdi (34/17), fabrika (22/42).

/a/- /i/ > /a/- /a/ : vala (18/29).

/i/- /e/ > /i/ - /a/ : cinnáT (16/64).

/ı/- /e/ > /ı/ - /a/ : ğıymatı (16/70).

Gerileyici Benzeşme yoluyla:

/ü/- /u/ > /u/ - /u/ : nufusudu (3/22).

/i/ - /a/ > /ı/ - /a/ : ısmail (1/111).

2.1.1.4.3. Kalınlık-İncelik Uyumu Dışında Kalan Alıntı Kelimeler

Ayancık ilçesi ağızında kalınlık-incelik uyumu dışında kalan alıntı kelimeler:

idare (3/5), **zaten** (10/124), **bazen** (14/130), **esas** (15/36), **taksi** (15/302), **fakir** (24/105), **vakit** (24/2), **abdes** (28/55), **vallahi** (34/35).

2.1.1.4.4. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu kelimelerin ilk hecelerindeki ünlülerin düz veya yuvarlak oluşlarına göre onu izleyen hecelerin de kelimenin ilk hecesine göre düz veya yuvarlak olarak devam etmesidir (Korkmaz, 1992: 151).

2.1.1.4.5. Düz Ünlülü Kelimelerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düz ünlülü bir kelimede ince düz /e,i / veya kalın düz /a,ı / ünlülerinin bir arada bulunması ile düzlük- yuvarlaklık uyumu oluşur. Düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyan bazı kelimeler şu şekildedir:

arabasıynan (24/91), **işiyen** (24/2), **geldimmiydi** < gelince (24/112), **ekşidiriz** (27/98), **bağdı'n** (29/19), **veriverim** (30/43).

Ayancık ilçesi ağzında geniş zaman ekinin kullanıldığı kelimelerde uyuma tabî olan örnekler şunlardır:

ğatarsın (1/40), **yıkarsın** (5/2).

Şimdiki zaman eki “ya”, “ye” şeklinde kullanıldığında uyuma uyar:

gaçıya (1/9), **bişiya** (1/83), **gidiya** (4/18), **ediya** (6/35), **deya** (6/61), **getmiya** (9/68), **veriya** (10/30), **deya** (14/83), **dağılıváriya** < takılıveriyor (15/175), **satıveríya** (16/96), **bitmeya** (20/79), **gidiyā** (23/19), **içemeya** (24/78), **geçinēya** < geçiniyor (24/73), **geliya** (6/101).

2.1.1.4.6. Yuvarlak Ünlülü Kelimelerde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Yöre ağzında düzleşmeden çok yuvarlaklaşma görülmektedir.

“ile” edatının düzlük-yuvarlaklık uyumuna girdiği kelimeler:

südünen < süt ile (8/28), **öküzünen** (14/45), **yo'urdunan** (21/188), **yoklu'unan** < yokluk ile (25/13), **çocu'unan** (36/98).

Ek fiilin görülen geçmiş zaman ve öğrenilen geçmiş zaman ekinin düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyduğu kelimeler:

goyunudu (2/40), **yo'udu** (3/2), **ço'udu** < çoktu (3/18), **nufusudu** (3/22), **zorumuş** (24/104), **oğumuş** (25/71).

2.1.1.4.7. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

Şimdiki zaman eki “yo” şeklinde kullanıldığı zaman düz ünlülü kelimelerde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır:

bilmēyon (1/21), **bilmeyoz** (5/11), **veremeyoñ** (5/17), **atıyoñ** (7/80), **görüyoñ** (10/93).

Birinci çokluk şahıs fiil ve isim çekimlerinde yuvarlaklaşma vardır ve düz ünlü kelimelerde bu kurala uyar:

çalışmamuz (3/31), **uşaklarımız** (10/92), **alumuyuz** (11/41), **isTîrâtdeyuz** (13/22), **dayanamayuz** < dayanamayız (15/102), **ataruz** (15/299), **çaʿuruz** (19/74), **yaşantumuz** (24/26).

İsimden isim yapım eki genellikle –sız/-siz yuvarlak şekilleriyle kullanılır ve uyuma tabi değildir:

ıssuz < ıssız (8/58) **kızsuuz** (30/57).

İsimden isim yapım eki bir örnekte –zuz şekliyle karşımıza çıkar:

arzuzluğ < arsızlık (11/52).

Alıntı kelimelerin bazıları uyuma tabi değildir:

tansiyon (9/18), **romáTismá** (9/18).

İsimden isim yapım eki –lı / -li / -lu / -lü ekinin düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymadığı görülür:

berekátlü (3/29), **ğiyetlü** (8/14), **rāmeTlü** (15/140), **emeklü** < emekli (24/119).

2.1.1.5. Ünlü Değişmeleri

2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi

2.1.1.5.1.1. a > á Değişmesi

helvá (1/86), **fazláydı** (3/22), **ilác** (7/47), **hávta** (7/60), **romáTismá** (9/18), **ameliyát** (9/77), **ğávur** (14/69) , **dáne** (14/69), **faydá** (15/174), **çantáya** (18/15), **sárhoş** (20/48), **felán** (21/25), **táTbıkaT** (29/12), **lástik** (29/51).

2.1.1.5.1.2. a > e Değişmesi

emme < ama (3/17), **elmeyi** < elmayı (4/2), **ileçlerim** < ilaçlarım (6/39), **çentesinden** < çantasından (11/55), **beya** (14/107), **ille** (15/61).

2.1.1.5.1.3. ı > í Değişmesi

nasí (14/44), **ğayrí** (19/70).

2.1.1.5.1.4. ı > i Değişmesi

misir (2/1), **ilaciynen** (6/23).

2.1.1.5.1.5. u > ú Değişmesi

búyday (2/20), **dúydüki** (7/70), **ğúy** < koy (14/49), **núfúsún** (16/17), **úmreye** (27/118).

2.1.1.5.1.6. u > ü Değişmesi

halbüsü < halbuki (32/9).

2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması

2.1.1.5.2.1. e > a Değişmesi

hızmat_etdim (7/10), **marakımızı** < merakımızı (16/4).

2.1.1.5.2.2. e > á Değişmesi

ná zaman (1/20), **şahaná** < şahane (36/40).

2.1.1.5.2.3. i > ı Değişmesi

ısmail (1/111), **ıbram** < ibrahim (1/111), **fabríkamız** (22/18), **sıgortalı** (25/47), **zıraT** < ziraat (26/48).

2.1.1.5.2.4. i > í Değişmesi

haní (11/36), **ísdanbuldan** (14/17), **ğıymatí** < kıymeti (16/70), **huríye** (18/21).

2.1.1.5.2.5. i > ú Değişmesi

biriktúdúm < biriktirdim (16/104), **gêTdúm** < gittim (16/104).

2.1.1.5.2.6. i > u Değişmesi

isTîrâtdeyuz (15/22).

2.1.1.5.2.7. ö > ó Değişmesi

górmedim (2/5), **góz** (3/32), **ókúz** (3/34), **ózdemîr** (9/6), **kóprú** (19/92), **kóylerē** (19/64), **gónüle** (15/12), **ónemlî** (15/23), **dóvemez** (15/258), **góyneklik** (19/93).

2.1.1.5.2.8. ü > ó Değişmesi

bóyüdük < büyüdü (2/2), **gózel** (18/77).

2.1.1.5.2.9. ü > ú Değişmesi

kúbra (15/112), **kúpe** (24/64), **), songúl** (25/14).

2.1.1.5.3. Geniş Ünlülerin Daralması

2.1.1.5.3.1. a > â Değişmesi

orayâ (10/72), **bigâyı** < bir kıyı, birazcık (15/39).

2.1.1.5.3.2. a > ı Değişmesi

duyurmıcâđñ < duyurmayacaktın (15/261), **maydınoz** < maydanoz (21/106), **almıyo** (25/48).

2.1.1.5.3.3. e > i Değişmesi

domatis < domates (27/99), **patatis** (11/52).

2.1.1.5.3.4. o > u Değişmesi

ğuymuş < koymuş (1/27), **yuʻurusun** < yoğurursun(5/8).

2.1.1.5.3.5. ö > ú Değişmesi

ú'üdüyoduğ < öğüdüyorduk (3/8).

2.1.1.5.3.6. e > ü Değişmesi

pazartüsü < pazartesi (7/75).

2.1.1.5.3.7. ü > ö Değişmesi

yörücek (7/76), böyütdüm (8/28).

2.1.1.5.4. Dar Ünlülerin Genişlemesi

Dar (ı, i, u, ü) ünlülerin geniş sıradan (a, e, o, ö) ünlülere dönüşmesi olayıdır.

2.1.1.5.4.1. ı > a Değişmesi

buğacuç (15/224).

2.1.1.5.4.2. i > e Değişmesi

getmeyoñ (1/70), eniyoyñ < iniyorum (4/11).

2.1.1.5.4.3. i > é Değişmesi

gétmiş (1/9), éyi (1/141), edeméyoyñ (9/15), gène (9/50), éndi (11/32), 'hèç < hiç (15/188), patétis (18/69), énerken (19/84), vérmesinñ (20/45), béber < biber (21/171), éyel < eğer (22/38), néye (26/11).

2.1.1.5.4.4. u > o Değişmesi

yokarı < yukarı (6/15).

2.1.1.5.4.5. ü > ö Değişmesi

böyününkile < büyüyünkiler (14/111), hökümeTde < hükümette (21/95), böyütdüm (28/14).

böyük < büyük (2/10) ve yörücek < yürüyecek (7/76) örnekleri dilin Eski Anadolu Türkçesi döneminden korunan ögeleridir.

2.1.1.5.4.6. u > ó Değişmesi

bóʻún < bu gün (26/70).

2.1.1.5.4.7. ü > ó Değişmesi

bóyüdük (2/1), bóyúk < büyük (15/256), gózel (18/77).

2.1.1.5.5. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

2.1.1.5.5.1. a > â Değişmesi

bâbam (21/87).

2.1.1.5.5.2. a > o Değişmesi

bobam (8/69), dovul (12/23), solon (21/74), maydonoz (24/19), tovuğ (27/8).

2.1.1.5.5.3. a > ö Değişmesi

bóbana (2/47).

2.1.1.5.5.4. a > u Değişmesi

bubam (2/70).

2.1.1.5.5.5. e > ê Değişmesi

sêsumü (6/23), sevêr < sefer (9/34), êyleniyodu (24/34).

2.1.1.5.5.6. ı > u Değişmesi

şaşutdu (1/45), ayāncuqlara (2/4), sıkınTu (2/36), yaşandu (3/2), ğaşuğ < kaşık (3/5), açuğmuş (4/29), ğaldurupda(6/14), yatudu (6/29), dadlu < tatlı (6/48), yalınız (9/10), aru (9/79), vırun < fırın (10/87), ğarşu (11/8), ğapunuñ (11/43), artuğ (11/47), yapışup (11/48), saputdum (12/2), sanduğ < sandık (13/37), yaşluyūñ (13/41), aqluma (14/77), bulaşuqlara (15/39), çaluynan (15/154), saygu < saygı (16/16), daTlusūñ (16/35), sıkmuğlar (17/17), çuğruğ (19/90), çaʻurudum (20/31), yıkatdudum (20/86), ğaruşuğ (21/86), saru < sarı (21/200), boyabatlu (22/2), karuşdurusuñ (24/64), daʻulduğ < dağıldık (25/27), ğıldurudu (27/55), çaruğ (29/4), dağulusa (34/24), canluydu (36/111).

2.1.1.5.5.7. ı > i Değişmesi

yağarım (1/133), yarıya (2/41), fırunda (2/49), yukarı (6/21), yalınız (9/10), alıyoñ (9/23), yanı (9/50), ğalıyon (9/10), yaşına (11/12), yapışup (11/48), altında (13/37), yatsın (15/23), çalışuken (15/150), çarşıda (16/8), geçiriya (16/74), sıkmuğ (20/26), ğarişdurusuñ (21/184), arıcılık (24/3), sayğı (25/39), ayrı (25/27).

2.1.1.5.5.8. i > ĩ Değişmesi

benim (1/16), bişürıyoñ < pişiriyorsun (1/35), demürçĩ (2/8), yerüştırceñ < yetiştireceğim (7/38), hanıfe (9/4), gelik (9/58), belirsüz (11/24), bizim (11/34), benim (14/64), önemli (15/23), tertemiz (15/231), birikTidüm < biriktirdim (16/45), emekli (16/89), biyık (18/60), büşüriləri (18/73), geçinmenin (19/14), mevkini (19/74), ırahmetli (19/112), azcık (25/36), feçli (25/86), fasılye (25/93), de'ıştıremedi < değiştiremedi (32/18).

2.1.1.5.5.9. i > ü Değişmesi

gendümü (7/80), yerüştırceñ (7/38), kendümüz (8/31), cevüzü < cevizi (24/139).
demürçĩ < demirci (2/8) ve sêsümü < sesimi (6/23) örneklerinde görülen yuvarlaklaşma, dudak ünsüzlerinin tesiriyle ortaya çıkmıştır.

2.1.1.5.6. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

Çeşitli fonetik sebeplerle yuvarlak sıradan bir ünlünün düz sıraya geçmesidir (Korkmaz, 1992: 160).

2.1.1.5.6.1. o > a Değişmesi

Bu değişme şimdiki zaman ekinde görülür:

oluya (35/), geziya (35/), gidiya (36/), bāluya (4/24).

2.1.1.5.6.2. o > e Değişmesi

Bu değişme şimdiki zaman ekinde görülür.

bilmēyemi (2/50), bekleye (15/64), çiziye (15/148), girmeye (19/45), gelmeye (20/39), geziye (35/16), deye < diyor (36/2).

2.1.1.5.6.3. ö > e Değişmesi

berek < börek (21/51).

2.1.1.5.6.4. ö > ê Değişmesi

bêrek (1/85), êyle (18/40), êle < öyle (19/54).

2.1.1.5.6.5. u > î Değişmesi

oldî (1/14), nîfuz (11/11), avîsturyadan (14/64), konîşiyîñ (15/13), ôkîzleri (15/253), okîya (15/312), avîbat < avukat (16/106), boyînca (24/126).

2.1.1.5.6.6. ü > î Değişmesi

öldî (1/46), götîrceñ (9/17), suçîk < sucuk (18/44), ô'îtmesiniñ (20/112), torînleri < torunları (21/58).

2.1.1.6. Ünlü Düşmesi

Aslî ünlülerden biri kaybolur ve ünlü düşmesi meydana gelir.

burnumuz (2/26), gidcekle < gidecekler (4/17), şurdan (7/62), boyna < durmadan (7/68), ilerde (8/64), burdan (10/89), ordan (11/6), boynu (15/267), ôran (15/272), yôğarsı (16/19), burdayın (23/6), yanna < yanına (27/82), telizyon < televizyon (29/20), yukāran (36/115).

Alıntı kelimededen alınan bir örnekte orta hecede ünlü düşmesi görülür:

sat < saat (28/19).

“-iken” zarf fiil ekinde –i düşmesi görülür:

yerken (3/6), derken (12/9), küçūken (18/53), ênūken (19/73), giderken (21/70), evlenūkende < evlenirkende (26/93).

“-acak / -ecek” gelecek zaman ekinin ilk ünlüsü düşer:

yancaķ (1/98), olcan (6/61), bitirceñ (6/65), yerūştirceñ (7/38), alcan (9/42), oturcañ (15/54), ğaynıycaķ < kaynayacak (18/79), çekiceñ (18/76).

“ile” edatı Ayancık ağzında “nan” ve “la” şeklindedir ve ünlünün düştüğü görülür:

faķırlīnan (2/2), yoķsuzlūnan (2/1), sōmanan (2/1), reķberlīnen (14/103), çarūnan (15/137), sırtımnān < sırtımla (20/112), ğızlarınan (21/139), ğıymāynan (21/107).

Ek-fiilde ünlü düşmesi görülür:

şeydi (22/52), **varmış** (29/16), **vardı** (30/25).

2.1.1.7. Ünlü Türemesi

Sözcüğün aslî şeklinde bulunmayan bir ünlünün sonradan çeşitli sebeplerle ortaya çıkmasıdır (Eker, 2006 : 235). Ayancık ağzında ünlü türemesi kelime başı ve ortasında görülür.

Kelime başında ünlü türemesi “r”ve “l”ünsüzleriyle başlayan alıntı kelimelerde görülür (Gemalmaz, 1995: 143).

İreçberlinen (3/33), **İrahmetlü** (5/20), **örüsker** < rüzgar (10/82), **İrātım** < rahatım (14/124), **örüsger** < rüzgara (15/160).

İki örnekte hem ünlü türemesi hem ünlü düşmesi görülür:

ilyen < leğen (16/17).

Ayancık ağzında kelime ortasında görülen ünlü türemesine örnekler:

áletirik (3/6), **tİren** (18/59), **elektİrikle** (10/69), **filim** (24/112), **hepisi** (30/75).

ile” edatı Ayancık ağzında “nan” şeklinde görüldüğünde “n” ünlüsünün türediği görülür:

faħırlİnan (2/2), **yohşuzlūnan** (2/1), **sōmanan** (2/1), **reçberlİnen** (14/103), **çarūnan** (15/137), **sırtımnan** (20/112), **ğızlarınan** (21/139), **ğıymáynan** (21 / 107).

Ek-fiili –i sesinin düşmediği bazı kelimelerde görülür:

var_ıdı (1/108), **faħır_ıdı** (2/2), **ğalabalı_ıdı** < kalabalıktı (3/19), **muhtar_ıdı** (15/205), **var_ımış** (22/56), **zaman_ıdı** (36/196).

yalunuz < yalnız (10/79), **yapayalunuz** (15/71) örneklerinde Türk Dilinin eski şeklinin korunduğu görülür.

2.1.2. ÜNSÜZLER

2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri

Sinop ili Ayancık ağzında “b, c, ç, d, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z” ünsüzlerinin dışında şu ünsüzler görülür:

2.1.2.1.1. Ç ünsüzü

“ç- c” arası ünsüzüdür. Katı, patlamalı, tonlu diş eti ünsüzü “c” ile yine katı, patlamalı, tonsuz diş eti ünsüzü “ç” arasında boğumlanan, bir bakıma “c” ile başlayıp “ç” ile tamamlanan müşterek boğumlanmalı bir ünsüzdür (Sağır, 1995: 394).

geÇti (3/34), sertaÇ (6/58), aytaÇ (6/58), Çok (7/6), ilaÇlarımı (9/23), oruÇda (9/67), hiÇ (14/81), güçÇünü < küçüğünü (15/122), çalmaÇcımı (15/113), üÇ (15/64), şuÇ (16/70), biÇcez (25/125).

2.1.2.1.2. K Ünsüzü

/k/ ve /g/ arası, süresiz, yarı tonlu (ötümlü) bir ön damak ünsüzüdür:

Kişi (7/31), ekmeK (7/36), bişümeK < pişirmek (7/36), Kim (9/48).

2.1.2.1.3. K Ünsüzü

Arka damak “k” ile “ğ” arası bir ünsüzdür:

başKa (2/28), yoK (9/46), yakıvarıcaK (9/48), soKaKla (9/58), vaKTi (9/59), artuK < artık (11/46), ğırKı (25/103), varuKça < vardıkça (26/8), çıKdı (26/7), doKsan (30/3).

2.1.2.1.4. P Ünsüzü

“p” ile “b” arası, patlayıcı süresiz yarı tonlu dudak ünsüzüdür.

yaPdıla (1/114), çalışıP (3/2), cevaP (6/22), döruluPda (6/36), buluPda (6/64), Pişiriyon (7/25), ğasaP (9/75), Pırasa (13/37), haPı (14/56), süPürgeyi (15/42), çoraPlarman (15/173), iPlı’i < ipliği (19/92), ğalPde (21/205), tePsiye (24/22), yaPraK (25/45), dePesine (29/60), ıspanaK (30/37).

2.1.2.1.5. T Ünsüzü

“t” ile “d” arası, süreksiz, yarı tonlu bir ünsüzdür:

Tabī (1/18), **sıkınTu** (2/36), **böyúTdü** (2/36), **işTe** (3/41), **hasTa** (9/25), **romáTismá** (9/18), **āmeT**<ahmet (11/27), **dokTor** (12/13), **asTım** (13/5), **ayeTde** (13/44), **isTīrātdeyuz** (14/22), **müʿaiTe** < müteahhite (14/78), **yuT** (15/182), **üsTüne** (16/9), **yeTmiş** (18/58), **muabbeT_eT** < muhabbet et (19/76), **damaTların** (20/72), **armuTlarını** (21/26), **dülbenTde** (21/160), **löbeTçi** (22/36), **şeriTde** (24/86), **zıraT** (26/48), **táTbikaT** (29/12), **aTınan** < at ile (30/52), **fırılTdı** < fırlattı (31/7), **birlikTe** (32/22), **milleT** (35/2).

2.1.2.1.6. k Ünsüzü

ön damak k ünsüzüdür.

kānede (7/32).

2.1.2.1.7. r Ünsüzü

Yarı belirsiz r ünsüzüdür.

ayāncuqlara (2/4), **vaṛ** (9/45), **hēṛal** (9/62), **ğavurlar** (11/25), **gösterlerse** (14/72), **küreklerñen** (15/166), **fābṛıkadan** (16/11), **beṛaber** (16/28), **giyeṛük** (16/61), **masuṛ** < mahsur (19/52), **nöluṛ** (19/73), **būṛdan** (20/79), **götürüyolaṛdı** (20/104), **istereṛek** (21/84), **oluṛ** (25/17) **sonṛa** (25/35) **söylüyolaṛdı** (25/40).

2.1.2.1.8. y Ünsüzü

Yarı belirsiz y ünsüzüdür.

şey (2/34), **söyleyin** (3/19), **bişey** (9/42), **böyle** (11/9), **olusay** (11/12), **numaralēy** (11/22), **yaşluyūñ** < yaşlıyım (13/41), **zobayı** < sobayı (14/130), **daneydi** (15/68), **öretmenliye**< öğretmenliğe (15/79), **biliyiñ** (15/94), **gidiyiñ** (15/98), **öylēdi** (19/65), **keşgēyidi** (21/26), **yōran** (21/39), **iynesiñ** (21/42), **oḱlovayñan** < oklova ile (21/184), **çocuynan** (24/27), **oynáyaduḱ** (30/45).

2.1.2.1.9. ğ Ünsüzü

Arka damak g ünsüzüdür. ö ve ü ünlüleriyle kullanıldığında boğumlanma noktasını biraz geriye çekerek yarı art ünlülerin oluşmasını sağlar. Aslında damak ünsüzlerinin hepsinde

görülen bu durum Türkiye Türkçesinin Orta Anadolu ağızlarını karakterize eder (Korkmaz, 1999: 63).

ğış (1/3), ğaybet'dik (1/7), ğız (1/9), ğaldık (2/7), başğa (2/19), ğaşuk (3/5), ğıTlık (3/18), ğalbümden (4/3), nağada < ne kadar (4/5), ğonserve (5/13), ğale (6/10), ğıymetli (6/14), ğāvede (7/36), ğıvrıyoñ (7/57), ğatır (8/22), ğasdamonuya (8/38), ğaz (8/52), ğomşuluk (9/52), ğayıntam < kayıntam (9/67), ğurbetlik (10/67), hağğı < hakkı (11/4), ğapı < kapı (11/44), ğānım (12/8), tezgahın (12/30), balğam (13/6), ğaval < kaval (14/30), çoşğuna (14/57), ğıyısında (15/117), ğarasuya (15/207), ğalleş < kalleş (16/21), ğarşuşunda (16/49), ğınayı (18/83), ğızak (19/77), ğarga (21/174), ğaynaşma < kaynaşma (22/63), ğırız (24/77), ğazan (25/141), peygamberin (27/125).

2.1.2.1.10. k Ünsüzü

Arka damak k ünsüzüdür:

yok (1/3), yakmā (1/18), yıkācan (2/21), sıkınTu (2/36), ocağda (3/36), ğaşuk (3/5), çıkdı (3/40), bıçak (4/8), halkıynan (4/21), baklavayı (5/28), yataklāra (6/38), çabuk (7/27), kıl (7/66), sancak (8/58), kumandan (8/58), vakTi (9/57), ufağ (10/80), dokuz (11/16), aklumu (12/1), darlık (13/6), ırak (15/35), taksi (15/187), loğmayı (16/36), sıkmuğlar (17/17), çukrukdan < çıkırık (19/99).

2.1.2.1.11. ñ Ünsüzü

Art ve ön ünlülerde hece kuran akıcı, patlayıcı, ötümlü, genizsi /n/ ünsüzüdür. Türkiye Türkçesi ağızlarında yaygın olarak görülen bu ünsüzde boğumlanma dil sırtının yumuşak damakta kapanması ile oluşur (Sağır, 1995: 399).

ğızlāñ (1/18), bişürıyoñ (1/34), dövüyoñ (2/23), ğuyuyōñ (2/23), yicēdiñ (3/26), enıyoñ (4/11), dorulamayōñ (6/15), ölüveriyiñ (6/21), yerüştirceñ (7/38), unıtuyōñ (7/57), çıkarıñ (8/61), ğaldurcañ (8/17), eviñ (10/62), anneñ (11/28), baña (11/34), ğurañ (13/26), yaşluyūñ (13/43), işiñ (14/21), görüyoñ (14/98), deñizin (15/117), gelinleriñ (16/38), uşāklarıñ (16/86), būrañ (18/58), sorarsañ (19/30), iynesıñ < innesin (20/42), bıldırıñ < geçen sene (21/16), beniyiñ < benim (25/31), daşıcañ (26/55), enişteñ (26/68), yıkıycaksıñ (33/31), söñmüyor (34/52), dedeñ (36/119).

2.1.2.1.12. ħ Ünsüzü

Katı, sızıcı, ötümlü, hırıltılı art damak ünsüzüdür:

baħ < bak (1/16), **yoħsuzlūnan** (2/1), **baħma** (11/36), **oħutuyosuñ** < okutuyorsun (25/102), **toħumunu** (26/43), **ıħlamur** (26/53), **faħır** < fakir (26/85).

2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması

Türkçede ön damak ünsüzlerinin ön ünlülerle, art damak ünsüzlerinin de art ünlülerle kullanılmasına ünlü ünsüz uyumu denir (Ercilasun, 1983:104). Ayancık ağzında bazı kelimelerde “k” ve “g” seslerinin ince ünlülü seslerin yanında kalınlaştığı görülür ve bu durum uyumu bozar:

bêrek (7/23), **vaK̂Ti** (9/58), **köcek'** (14/30), **götüdük** (15/112), **güccüken** < küçükken (30/34), **gidiyök** (32/16), **geliyök** (32/16).

2.1.2.3. Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.3.1. Tonlulaşma

Ünsüzlerin oluşumunda meydana gelen soluk hamlesi ses yolundan geçer, bu geçiş sırasında boğumlanma noktasında bir kapanmaya veya daralmaya rastlar ve boğumlanma noktasından çıkan patlama gırtlaktan gelen tonla birlikte yayılır (Banguoğlu, 2007: 49). Bu durumun sonucunda tonlu sesler oluşur.

2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Tonlulaşma

2.1.2.3.1.1.1. k̂ > ğ Değişmesi

Ayancık ağzında sık görülür. Kelime başında bulunan “k̂” sesi “ğ” sesine dönüşmüştür.

ğış (1/3), **ğaybet'dik** (1/7), **ğuruş** < kuruş (2/28), **ğaşuk** (3/5), **ğalbümden** (4/3), **ğarı** (5/30), **ğale** < kale (6/10), **ğurbette** (6/63), **ğäreşi** (7/64), **ğar** (11/65), **ğaymak** (13/19), **ğızım** (14/2), **ğaval** (14/30), **ğaza** (14/69), **ğantam** < kayıntam (16/18), **ğatāruk** < katardık (21/106), **ğasaP** (22/61), **ğoyar** (24/64), **ğırK̂ı** (27/103), **ğayış** (27/69), **ğumam** < kumam (28/14).

2.1.2.3.1.1.2. k > g Değişmesi

Korkmaz (1994:79)'ın belirttiği gibi Eski Türkçedeki k ünsüzünün Güney batı şivelerinde ötümlüleşerek g'ye dönüşmesi bir kural durumundadır.

gendüm (7/63), **gandırada** (15/132), **gişi** < kişi (15/148).

2.1.2.3.1.1.3. ç > c Değişmesi

cengel < çengel (14/89).

cehiz (1/101) örneğinde dildeki asıl şeklinin korunduğu görülmektedir.

2.1.2.3.1.1.4. t > d Değişmesi

Bu değişim bölge ağzında şu kelimelerde karşımıza çıkar:

daşıyoduk (2/14), **daşa** (10/57), **dutuldu** (12/28), **dane** (14/105), **duzunu** (21/184), **dellal** < tellal (27/21), **daşıdık** (27/54), **dePesine** (29/58), **duddu** (35/44).

2.1.2.3.1.1.5. s > z Değişmesi

Bu değişimin örnekleri şu şekildedir:

zabah (1/69), **zoba** (14/10), **zoPa** < sopa (15/283), **zalata** < salata (26/296).

2.1.2.3.1.1.6. p > b Değişmesi

bekmez (5/169), **bişirüve** (13/19).

bazara (18/15), **bek** (18/56), **badılcan** < patlıcan (21/188) örneklerinde değişim görülmemektedir, kelimelerin eski dildeki asıl şekilleri korunmuştur.

2.1.2.3.1.1.7. f > v Değişmesi

vırın < fırın (10/87).

2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Tonlulaşma

2.1.2.3.1.2.1. k > ğ Değişmesi

bařġa (2/63), abdulġadir (10/69), haġġı (11/4), balġam (13/6), unutġanlıġ (13/40), ořġuna (14/55), ıġdım < çıktım (14/84), ayġazıda (15/129), anġarada (17/92), sıġortalı (27/47), bařġasının (27/125), ġıřġıvrak < kısıkıvrak (29/49), doġdor < doktor (31/29), saýġumuz (31/49), ġuzġun (35/39), yorġanı (36/122), ırġat (36/127), dalġala (36/115).

2.1.2.3.1.2.2. k > g Değişmesi

begleTdin < beklettin (1/121), keşgek (1/16), esġiden (3/26), isġender (6/28), asġerden (7/43), ġüçġününkide (14/112), keşge < keşke (15/261), begġi < bekġi (15/265).

2.1.2.3.1.2.3.  > c Değişmesi

ġüccücek (15/45), ġencüken (15/137).

2.1.2.3.1.2.4. t > d Değişmesi

tadlu < tatlı (6/12), defder < defter (15/249), oġdu (24/44), ġuruTduġ (24/11), büyüTdüm (25/37), soġdula < soktular (27/47), ġöġdü (35/43).

2.1.2.3.1.2.5. p > b Değişmesi

merkebimiz < eřeġimiz (18/42), saʿābı (18/51), köbrü < köprü (18/58), sevabına (25/116) ısbanaġ < ıspanak (21/25).

2.1.2.3.1.2.6. f > v Değişimi

hāvta < hafta (7/60), misavir < misafir (27/116), severki (35/41).

2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Tonlulaşma

2.1.2.3.1.3.1. k > ğ Değişmesi

orağ < orak (25/12), yoğ < yok (25/96).

2.1.2.3.1.3.2. t > d Değişmesi

dörd (26/15) , simid (26/31), âmed (27/68), memed (30/66).

2.1.2.3.1.3.3. s > z Değişmesi

herkez < herkes (18/22), nûfûz (21/93).

2.1.2.3.2. Tonsuzlaşma

2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Tonsuzlaşma

2.1.2.3.2.1.1. b > p Değişmesi

pağla < bakla (16/96), peton < beton (26/70), pıçanın < bıçağının (36/94).

2.1.2.3.2.1.2. d > t Değişmesi

tomatisten (5/13).

2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Tonsuzlaşma

2.1.2.3.2.2.1. v > f Değişmesi

tafana < tavana (6/54).

2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Tonsuzlaşma

2.1.2.3.2.3.1. z > s Değişmesi

yapamıyos < yapamıyoruz (15/234).

2.1.2.3.3. Sızıcılışma

Yöre ağzında sızıcılışma örneği şu şekilde görülür:

2.1.2.3.3.1. Kelime Başında Sızıcılışma

2.1.2.3.3.1.1. k > ħ Değişmesi

Ayancık ağzında keime başında k > ħ sızıcılışmasına rastlanmamaktadır.

2.1.2.3.3.2. Kelime Ortasında Sızıcılışma

2.1.2.3.3.2.1. k > ħ Değişmesi

yohsuzlūnan < yoksuzlukla (2/1), baħma < bakma (11/36), oħutuyosuñ (25/102), yıħdım < yıkdım (25/108), faħır < fakir (26/85).

2.1.2.3.3.3. Kelime Sonunda Sızıcılışma

2.1.2.3.3.3.1. k > h Değişmesi

baħ (1/16).

2.1.2.3.4. Akıcılışma

2.1.2.3.4.1. ğ > y Değişmesi

savol < sağol (26/108).

2.1.2.3.5. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

2.1.2.3.5.1. ğ > y Değişmesi

eylence < eğlence (24/33).

2.1.2.3.5.2. l > n Değişmesi

bekmezinen (1/89), tencerelernen (2/85), İreçberlinen (3/33), tedavisiynen (6/24), askerliynen (6/60), ğardeşlernen (8/11), çorbaynan (8/28), kimseynen (9/54), daşlarnan (10/56), emcemnen < amcamla (11/2), öküzünen (14/45), esgiynen (14/96), kürekleñnen (15/166), ecelūnen < eceli ile (15/198), apolleyen < hoparlör ile (16/47), ellerimnen (16/69), atlarnan (19/42), üzümmnen (21/118), yemişnen (21/144), güTmeynen < gütmeyle

(22/11), **çifçilinen** < çifçilikle (22/24), **ilahinen** (25/43), **emeklilüynen** < emeklilikle (25/87), **evlertülerinen** < elvertü (26/31), **onlarnan** (24/86), **hayvanlarnan** (24/95), **komşularnan**(27/38), **torbalarnan** (28/109), **çocuklarnan** (29/36), **zurnalarnan** < zurnalarla (35/28).

2.1.2.3.5.3. n > l Değişmesi

löbeTçi < nöbetçi (22/36).

2.1.2.3.5.4. m > n Değişmesi

şindi < şimdi (1/18), **şindiki** (28/19), **şindik** (11/31).

2.1.2.3.5.5. n > ñ Değişmesi

beñzicek < benzeyecek (15/21), **deñizin** (15/117).

2.1.2.3.5.6. n > y Değişmesi

iynesin < innesin (20/42), **diynesin** < dinnesin (20/43).

2.1.2.3.5.7. r > l Değişmesi

gidelleri (36/117), **söylüyolları** (24/40), **goyalları** < koyarlardı (24/96), **yapallardı** (25/72).

2.1.2.3.5.8. s > z Değişmesi

zabah (1/69), **zoba** (14/129), **zoPa** (15/283), **herkez** (18/53), **núfúz** < nüfus (21/93), **zalata** (26/86).

2.1.2.3.5.9. f > v Değişimi

hávta (7/60), **misavir** (27/116), **çivt** < çift (29/5), **severki** (35/41).

2.1.2.3.6. Süreksizleşme

Ayancık ağzında süreksizleşme yaygın değildir.

2.1.2.3.7. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

2.1.2.3.7.1. k > k Değişmesi

keşge (7/23), **berek** (7/23), **memlekâtdaydı** (8/34), **va****ğ****Ti** (9/58), **köçek**' < köçek (14/30).

2.1.2.3.7.2. g > ğ Değişmesi

ğötüdük (15/112), **ğüccüken** (30/34), **gidiyök** (32/16), **geliyök** (32/16).

2.1.2.4. Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.4.1. Ünsüz Benzeşmesi

Ünsüz Benzeşmesi olarak adlandırılan bu olayda, bir kelimedede yan yana gelen ünsüzler veya söyleyişte birbirini takip eden iki kelimededen birinin sonunda bulunan ünsüzle diğerinin başında bulunan ünsüz benzeşme yoluna girer. İlerleyici ve gerileyici yönde olmak üzere ünsüzlerden birinin boğumlanma noktası diğer ünsüzden etkilenecek şekilde değişir. Bu olaya ünsüz benzeşmesi denir. (Korkmaz, 1994: 72).

2.1.2.4.1.1. İlerleyici Benzeşme

Korkmaz (1992: 86)'ın açıkladığı üzere “Kelime içinde yan yana bulunan ünsüzlerden öncekinin kendinden sonrakini etkileyerek boğumlanma niteliği bakımından kısmen ya da tamamen kendisine benzetmesi olayına ilerleyici benzeşme denmektedir.”

2.1.2.4.1.1.1. -nl- > -nn- Benzeşmesi

Son sesi /n/ olan bir kelimededen sonra /l/ sesi ile başlayan bir ek gelirse /l/ sesi /n/ sesine dönüşür:

hayvannarı (1/7), **odunnā** (1/16), **ğarınnarını** (1/57), **unnan** (1/89), **limonnan** (2/21), **onnan** (3/10), **bunnan** (6/40), **ozamannāra** (8/15), **bunnarnan** (9/53), **annatcağlarım** <

anlatacaklarım (19/15), **oyunnarı** (22/32), **eniştennen** < eniştense (27/24), **gazannan** (27/90), **tırennen** (29/43), **sennēñ** < seninle (33/11), **dayınnan** < dayınla (36/108).

2.1.2.4.1.1.2. -nm- > -mm- Benzeşmesi

geçimme < geçinme (21/19).

2.1.2.4.1.2. Gerileyici Benzeşme

Kelime içinde önce gelen sesin sonraki sese boğumlanma niteliği bakımından benzeşmesi olayıdır (Korkmaz,1992: 86):

2.1.2.4.1.2.1. -md- > -nd- Benzeşmesi

şindi (1/18), **şindiki** (28/19), **şindik** (11/31).

2.1.2.4.1.2.2. -nb- > -mb- Benzeşmesi

hambara < ambara (15/243).

2.1.2.4.1.2.3. -rl- > -ll- Benzeşmesi

daʿıdıyolla (1/86), **keselle** (11/58), **tallalāra** (21/207), **talladan** (21/178), **yapalları** (24/35), **dövellərđi** (27/85), **öpellerđi** (35/31), **ölenlellen** < ölenlerle (36/7), **gidelleri** (36/117), **söyləllərđi** < söylerlerđi (36/191), **diyollardı** (26/182), **ediyollardı** (36/177).

2.1.2.4.1.2.4. -rl- > -rn- Benzeşmesi

daşlarnan (10/56), **çoraPlarnan** (15/173), **atlarınan** (19/42), **katırlarnan** (22/36), **onlarınan** (24/86), **hayvanlarınan** (24/95), **komşularınan** (27/38), **torbalarnan** (27/109), **çocuklarınan** (29/36), **gamyonlarınan** (29/50), **aTlarnan** (35/4), **zurnalarınan** (35/28), **arkadaşlarınan** (36/64).

2.1.2.4.1.2.5. -td- > -dd- Benzeşmesi

milledde < millette (3/18), **güddük** (10/52), **geddiydi** (27/115), **hisseddim** < hisettim (27/122), **duddu** < tuttu (35/44), **eddü'ümüz** (36/19), **dördde** (36/51), **baddıysa** < battıysa (36/119).

2.1.2.4.1.2.6. -yl- > -yn- Benzeşmesi

paraynan (3/32), **haylamaynan** (3/34), **halkıynan** (4/21), **çarşıynan** (7/39), **çorbaynan** (8/28), **mamaynan** (8/28), **hanımıynan** (10/83), **yımurtaynan** (11/71), **arabaynan** (14/89), **çaluynan** (15/154), **gazmaynan** (15/172), **paraynan** (15/193), **yapraynan** (15/227), **ölaniynan** (15/277), **liraynan** (16/12), **zurnaynan** (19/38), **ğıymáynan** (21/107), **hamuruynan** (27/21), **lambalarıynan** (27/108), **topuynan** (27/69), **buduynan** (28,110), **varsalıynan** < kal sağlıkla (36/92).

2.1.2.4.1.2.7. -hk- > -kk- Benzeşmesi

hakḫasiyet < haysiyet (26/82).

2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi

Bir kelimedede bir ünsüzün çeşitli nedenlerle iki kez söylenmesine ünsüz ikizleşmesi denir (Gemalmaz, 1995: 215). Ayancık ağzında ç, m, l, n, k ünsüzlerinde ikizleşme görülür:

geççek (1/35), **emme** (1/51), **ollarān** (2/12), **onnan** (4/11), **güccücek** (6/45), **bullara** (10/93), **güçÇüklári** (14/105), **önne** (17/23), **ikkatiyen** (19/73), **geçimme** (21/19), **küççük** (25/116), **hakḫasiyet** (26/82), **yanna** (27/81), **güccüken** (30/34).

amma < ama (27/71) kelimesinin dildeki asıl biçiminin korunduğu görülür.

2.1.2.5.1. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

İkiz seslerden birinin düşmesiyle tekleşme meydana gelir: Ayancık ağzında şu örnekler görülür:

eveli (29/18), **milet** (21/195), **vala** < vallahi (36/79).

2.1.2.6. Ünsüz Düşmesi

Ayancık ağzında ünsüz düşmesine örnekler şu şekildedir:

2.1.2.6.1. /f/ Düşmesi

mustā (23/13), **çiT** (26/99).

2.1.2.6.2. /ğ/ Düşmesi

ğaybedecōz (1/9), **gū'ūmleri** (1/33), **çocuğlūm** (2/1), **tovu'u** (2/44), **ışı'ına** (3/5), **u'urlamalāri** < uğurlamaları (4/15), **yu'urmasan** < yoğurmazsan (5/8), **ba'ırmak** (6/25), **de'il** (6/29), **do'umluyuñ** (7/2), **me'erin** < meğer (7/45), **asgerli'imde** (8/6), **öretmen** (8/39), **çāriyoz** (9/25), **de'işimine** (10/25), **ölum** (11/10), **misavir_a'ırlanmaz** (13/9), **gö'üslük** (15/89), **ka'ıT** < kağıt (15/247), **e'itmendi** < eğitmendi (16/18), **dü'ün** (20/21), **ö'itmesiniñ** (20/112), **yo'urTluda** (21/1069), **a'ır** (25/48), **ya'arken** (27/103), **so'anlı** (31/44).

2.1.2.6.3. /h/ Düşmesi

baçelār < bahçeler (6/44), **zabā** < sabah (7/35), **imtān** < imtihan (8/36), **herāl** (9/14), **ma'alle** < mahalle (10/42), **āmeT** (11/27), **rāmeTlü** < rahmetli (15/140), **ırātı** (16/87), **bi'Tāki** < bir dahaki (17/36), **sa'ābı** (17/54), **muabbeT** (19/74), **memet** < mehmet (22/7), **meşurdur** < meşhurdur (22/32), **ğavecilik** < kahvecilik (22/12), **da'a** (24/87), **ibra'im** (30/32).

2.1.2.6.4. /k/ Düşmesi

āletirik (3/6), **yicēdiñ** (3/26), **börē** (11/68).

2.1.2.6.5. /t/ Düşmesi

tānasımı (2/1), va (2/19), köylē (7/32), bī (9/15), geçdile (10/85), sonadan (10/88), ġānım < karnım (12/26), otuma (16/49), ġada < kadar (22/11).

2.1.2.6.6. /k/ Düşmesi

sōmanan (2/1), faḥırlīnan (2/2), yō (9/17), āşam (10/96), ocā (11/72), artu < artık (27/138).

2.1.2.6.7. /v/ Düşmesi

mēlūd < mevlit (4/17).

2.1.2.6.8. /n/ Düşmesi

zatī (2/41), geçli'im < gençliğim (3/35), ba'a (7/73), sa'a (7/80), yamda (9/34), ula < ulan (15/263), bu'a (15/287), ö'ünden (15/206).

2.1.2.6.9. /y/ Düşmesi

ġonuşmu'ōñ (2/40), böle < böyle (8/15), şöle (10/25), ōledi < öyleydi (10/74), hasiyeT < haysiyet (26/87).

2.1.2.6.10. /l/ Düşmesi

ġaḫdı (8/), nası (8/).

2.1.2.6.11. /t/ Düşmesi

mü'aiTe (14/78), çifçilik (22/24), abdes (27/55), selbás < serbest (36/55), ras geliyá (36/120).

2.1.2.6.12. /m/ Düşmesi

doğuzdan < domuzdan (25/96).

2.1.2.7. Ünsüz Türemesi

Ünsüz türemesi Ayancık ağzında yaygın değildir.

2.1.2.7.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi

2.1.2.7.1.1. /h/ Türemesi

helbet < elbet (21/92).

2.1.2.7.2. Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi

Bölge ağzında kelime ortasında ünsüz türemesi örnekleri şu şekilde görülür:

2.1.2.7.2.1. /v/ Türemesi

duva < dua (27/136).

2.1.2.7.2.2. /y/ Türemesi

ile edatının ekleşmesi sırasında “y” türemesi görülür:

yımurtaynan (11/71), arabayynan (14/89), çaluynan (15/154), ğazmaynan (15/172), parayynan (15/192), lirayynan (16/12), zurnaynan (19/38), ğıymáynan (21/107), hamuruynan (27/21), lambalarıynan (27/108), topuynan (27/69) buduynan (27/110).

Ek fiil ekinde “y” türemesi görülür:

nasıydı (7/91), ğalabaydı (7/30), adamıydı (11/26), zurnaydı (15/67), lambasıydı (19/62).

2.1.2.7.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi

2.1.2.7.3.1. /y/ Türemesi

numaraləy (11/22), olusay (11/12).

2.1.2.7.3.2. /k/ Türemesi

şindik (11/31), isteyincek (21/186), görüncek (21/136), gidincek (25/66).

2.1.2.8. Göçüşme

Bazı durumlarda kelime içindeki iki sesin yerleri değişir. Söyleyişi kolaylaştırma yönünde meydana gelen bu değişikliğe göçüşme adını veririz (Banguoğlu, 2004: 70). Ayancık ağzında göçüşme örneği sadece bir kelime de görülür.

2.1.2.8.1. -ry- > -yr:

ceyran < cereyan (15/41).

2.1.2.8.2. -rü > -ür:

üryamda < rüyamda (15/197).

2.1.2.9. Hece Kaynaşması

Zeynep Korkmaz (1992: 79)'ın belirttiği üzere hece kaynaşması, “ Bir kelime de yan yana bulunan iki veya daha çok hecedeki seslerin veya yan yana bulunan iki kelimeden birisinin son sesiyle ikincinin ön sesinin birleşip kaynaşması ve dolayısıyla hece sayısının azalması olayıdır”.

Bölge ağzında görülen hece kaynaşması örnekleri şu şekildedir:

ğaybedecöz (1/9), ösürüyoñ < öksürüyorsun (6/43), hastanede (7/64), 'nası (8/28), burāki (9/2), bazartesi < pazartesi (9/80), nāpcañ (14/4) , uşām (14/77), böreñ (15/241), aşada (15/24), ırātı < rahatı (16/87), biTāki < bidahaki (17/36), aşā (19/66).

2.1.2.10. Hece Düşmesi

Üç veya daha fazla heceli kelimelerde orta hecenin düştüğü görülür. Ayancık ağzında şu örnekler tespit edilmiştir:

bişürıyoñ (1/34), **alam** (6/9), **alañ** (6/50), **görüñ** < görürüm (9/65), **nāpıyñ** (9/14), **nāpcañ** (14/4), **ālacañ** (14/34), **gitmēñ** < gitmem (16/31), **ġatcañ** < katacaksın (18/77), **nōlu** < ne olur (19/74).

şura < şurda (6/102), **burāki** (9/2), **ōra** (10/25), **ōran** (15/112), **nēre** (16/66) örneklerinde /dA/ ekinin düştüğü görülür.

Ek fiilinin ve –k sesinin düşmesiyle birlikte hece düşmesi görülür:

durucādı < duracaktı (15/262), **ufādı** < ufaktı (29/30).

2.1.2.11. Hece Türemesi

Bölge ağzında az görülen bir ses hadisesidir:

sonacūma < sonracığıma (6/90), **eyelliñ** < eğer (6/43), **dedikine** < dedi ki (10/64), **yanikin** (11/36).

2.1.2.12. Kelime ve Cümle Vurgusu

Konuşma sırasında kelimedeki bir heceyi diğerlerine göre daha yüksek bir ses tonuyla söylemeye vurgu denir.

1. İki veya daha çok heceli olan kelimelerde vurgunun son hecede olduğu görülür:

ġaybet'dik < kaybettik (1/7), **bazar'da** < pazarda (2/4), **hatib'lik** < hatiplik (2/25), **rahatsız'uñ** (4/3), **cevüz'** < ceviz (13/35), **yapāruk'** < yapardık (13/18), **köçek'** (14/30), **ve'rise** < verirse (13/14), **yalān'** (15/12).

2. İki heceli bazı kelimelerde vurgunun ilk hecede olduğunu görmekteyiz:

'ekmek (1/60), **'ġaçmış** < kaçmış (1/9), **'ġāve** < kahve (14/40).

3. Alıntı kelimelerde vurgu ilk hecededir:

'vallaki (5/16), **'millet** (19/50), **'fakir** (24/95), **'ħaķķasiyet** (26/81).

4. Bazı zamirlerde vurgu ilk hecededir:

'hepicide (18/21), **'herkes** (24/35), **'kimse** (27/11).

5. Zarf eklerinde vurgunun ilk hecede olduğu görülür:

'öyle (7/40), **'şöyle** (9/8).

6. Pekıştırme eklerinde vurgu ilk hecededir:

'simsiyah (15/159).

7. Soru kelimelerinde vurgu ilk hecededir:

'nası (15/276), 'hêç (15/188).

8. Seslenme tekrar sorma ya da cevap verirken kullanılan ünlem edatlarında vurgu ilk hecededir:

'ohō (7/34), ha'ha (11/19), eey' (11/50), ha' (11/56), 'öhō (14/28).

2.2. ŞEKİL BİLGİSİ

2.2.1. İSİMLER

2.2.1.1. Yapım Ekleri

2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapma Ekleri

2.2.1.1.1.1. + CI

yabancı (6/25), ğumarcı < kumarcı (7/38), yardımcı (10/74), demürcünün (15/9), bazarcılık (21/23), toplayıcı (21/43), hayvancılık (22/12), marketcilik (22/12), ğavecilik (22/12), arıcılık (24/3), avcı (29/4), düürücü (34/33), örenci < öğrenci (36/29).

2.2.1.1.1.2. +IK

şerbetlikde (1/94), hatib'lik (2/25), ğıTlık < kıtlık (3/18), çorbalık (5/8), evladlık (6/7), hastalık (6/17), senelik (7/14), çocukluk (8/9), aylık (9/43), ğomşuluk (9/52), insanlık (10/59), ğurbetlik (10/67), löbetçilik < nöbetçilik (11/32), yemeklik (11/42), küllük (11/46), asgerlik (11/51), arzuzluk (11/52), türklük (13/32), sālık < sağlık (15/85), başlık (17/14), kibarlık (18/28), iplik (19/91), góyneklik (19/93), cahilliklerin (19/127), yoğsuzlukda < yoksuzlukta (20/105), ğavecilik (22/12), çifçilik (22/24), billik < birlik (22/59), beraberlik (22/59), şenlik (25/64), faıırlık < fakirlik (26/48).

Bazı kelimelerde k ünsüzünün eridiği görülür:

turşuluu (2/20), geçliim < gençliğim (3/35), öretmenliye < öğretmenliğe (15/79), mezarlıa < mezarlığa (15/277), aylını < aylığını (24/81), faıırlıınan < fakirlikle (26/19).

2.2.1.1.1.3. +II

tadlu(6/12), arزالu < arزالı (11/31), yaşıluuñ < yaşılyım (13/41), huzurlu (14/131) emekli (15/125), yaşıları (16/34), dadlılar < tatlılar (17/16), sevdalula < sevdalılar (20/40), hayurlusunu (20/76), odalı (21/29), ğarılı (21/116), dallu < dallı (21/178), pırasalu (24/16), sıkıntulu (25/48), soñanlu < soğanlı (27/113), salçalu < salçalı (27/113), oruçluyuz (29/12), davullu (35/25), canluydu (36/111).

2.2.1.1.1.4. +sIz

yohsuzlūnan (2/1), rahatsuz'uuñ < rahatsızım (4/3), malsuz (4/27), bağımsuzudu (7/40), ıssuz (8/32), belirsüz (11/24), ğomşusuz (15/175), izünsüz (15/236), dilsüzlüknen (15/239), ğamursuz (21/46), parasuz (24/110), etsüz (27/92), ıssuz (30/57), kızsuz (30/57).

2.2.1.1.1.5. +cIk

Bu ek küçültme ekidir. Sevgi ifade eden kelimelerde kullanıldığı görülür:

tanecük (6/7), biricük (7/36), gölcük (8/5), kerecük (14/71), ğadacuk < kadarcık (15/221), buğacuk (15/249), ayancıkTa (19/79), güçcükleri (23/12), danecük (30/42).

2.2.1.1.1.6. +dAş

Bağlılık, ortaklık, birliktelik bildiren bir ektir:

ğardeşim (8/9), arkadaş (8/33), ğardaş (11/27).

2.2.1.1.1.7. + (I)ncI

Bu ek, sıra bildiren sayı sıfatları yapmaktadır:

birinci (8/52), ikinci (11/25).

2.2.1.1.1.8. +CA

Benzerlik türettiği görülür, dil isimleri yapar:

gözel**ce** < güzel**ce** (1/39), **ice** (2/20), iy**ice** (5/2), türk**çe** (8/37), öle**ce**< öyle**ce** (15/142), epey**ce** (17/14), güzel**ce** (24/57).

2.2.1.1.1.9. +gil

Aile ismi yapmaktadır:

el**timgil** (32/21), abla**mgil** (36/72).

2.2.1.1.1.10. +mAn

ko**caman** (32/25).

2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri

2.2.1.1.2.1. -Ak

bı**çak** (4/8), yata**kl**ara (6/38), Tara**ğ**cudayuz (21/87), go**na**ğdan < konaktan (29/43).

2.2.1.1.2.2. -AnAK

Bu eki sadece bir kelimedede görmekteyiz:

gö**renek** (22/52).

2.2.1.1.2.3. -cAK

Aslında sıfat fiil eki olan –cAK ekini ses olayları sebebiyle sadece bir kelimedede yapım eki olarak görmekteyiz:

yi**cek** < yiyecek (21/31).

2.2.1.1.2.4. -cA

düşün**ceden** (12/12), eylence < eğlence (24/33).

2.2.1.1.2.5. -GA

süPürgeyi (15/40), dalğala (36/115).

2.2.1.1.2.6. -GAn

unutğanlık < unutkanlık (13/40).

2.2.1.1.2.7. -GI

çizgü < çizgi (10/50), sevgü < sevgi (16/46), bürgüsünü (19/107), saygımız (25/37), sevgimizi (25/37).

2.2.1.1.2.8. -GIn

keskün < keskin (14/6), çoşgun (14/55), yılğmı (15/226).

2.2.1.1.2.9. -I

sayusu (11/23), ayru < ayrı (35/30), dikili (21/182).

2.2.1.1.2.10. -(I)K

açık (29/46).

2.2.1.1.2.11. -(I)m

doʻumluyũ (7/2), geçimme (21/19), verimliydi (25/12), durum (26/16), ölümden (33/1).

2.2.1.1.2.12. -Intİ

sıkınTu < sıkıntı (2/36), üzüntü (20/76).

2.2.1.1.2.13. -(İ)ş

dikiş (16/8), geliş (19/54), gidiş (19/54), yağış < yağış (24/95).

2.2.1.1.2.14. -mA

dolmalar (17/16), gazma (18/14), gavurmayıdı (20/25), evlenme (34/16).

2.2.1.1.2.15. -mAç

bulamaç (21/38).

2.2.1.1.2.16. -mAK

Aslında mastar eki olan eki kalıcı isim yaptığı örneklerde görmekteyiz:

yemek (1/33), ekmek (3/8), yapmak (24/88).

2.2.1.1.2.17. -mAn

eitmen (8/33), öğretmenliye (15/79).

2.2.1.1.2.18. -mİş

geçmişTe (24/2), yemişler (25/86).

2.2.1.1.2.19. -sİ

yatsıyı (4/16).

2.2.1.1.2.20. -mur

yamur < yağmur (24/87).

2.2.1.2. Hâl Ekleri

2.2.1.2.1. İlgi Hâli Eki

İlgi hâli eki, üzerine geldiği isme belirtme, sahipliği mensubiyet, ilgi vb. anlamlar kazandırır. (Karahan, 1999: 608).

Ayancık Ağzında –ın / -in / -un / -ün / -nın / -nin / -nun / -nün –ın / -in / -un / -ün / -nın / -nin / -nün –ın / -in / -un / -ün / -nın / -nin / -nün şeklinde görülür:

2.2.1.2.1.1. + (n) ın:

kızmın biri (1/18), babamın evinde (6/3), köyün geliniyim (6/3), evin üstü (10/63), kapının önünde < kapının önünde (11/43), doktorun vëru < doktorun verdiği (14/54), gızı hocanın (15/5), adamın önünden < adamın önünden (16/51), denizin peşine (19/30), zamanın düşünleri < zamanın düşünleri (24/32), kızımın birisi < kızımın birisi (29/114).

2.2.1.2.1.2. + (n) in:

sabrinin gelini (2/10), kızın üstüne (6/50), gurbetin halini (6/64), atatürkün gemisinde (8/1), babamın en büyük evladı (8/10), köyün hocası (8/36), soruların cevabını (8/39), birinin evin (10/62), üç divanın camisiydi (10/69), tezgahın üstüne (12/31), hocanın evine (13/12), demürcünün gızı (15/9), enişdemin damadı (15/101), bölünün askerlerini < bölüğün askerlerini (29/15), çeşmenin yem'eini (36/108).

2.2.1.2.1.3. +ın:

bubanın evinden < babanın evinden (14/34), yaprağın üstüne < yaprağın üstüne (21/122).

2.2.1.2.2. Yükleme Hâli Eki

Yükleme hâli eki Ayancık ağzında +(y)I / + (n)I şeklinde karşımıza çıkar. Ünsüz ile biten isimlerden sonra “I”, ünlü ile biten isimden sonra “-yI”, iyelik ekinden sonra “nI” eki gelir:

2.2.1.2.2.1. +(y)I: limonu (2/22), şekeri (5/33), hizmetimi (7/63), çocuu (8/42), sancaı (8/59), asgerli^ıimi (10/23), misavir_a^ıırlamayı (13/17), yüre^ıi (13/29), zobayı (14/130), okumayı (15/91), izinnāmemi (19/35).

İyelik eki ile zamir n'si arasına gelen ve yardımcı ses görevini üstlenmiş bir zamir n'si bazı kelimelerde karşımıza çıkar:

2.2.1.2.2.2. +(n)I: ğarınnarını (1/57), misir tānasını (2/1), bi danesini < bir tanesini (8/26), çayını (9/17), küllü^ünü < küllüğünü (11/19), ekmēni < ekmeğini (16/86), zaman türkülerini (20/31), ğış armuTlarını < kış armutlarını (21/26).

2.2.1.2.3. Yönelme Hâli Eki

Ayancık ağzında +(y)A / + (n)A şeklinde görülür:

2.2.1.2.3.1. +(y)A:

okula (2/2), çaya (2/14), ocaa < ocağa (3/13), tüccarlara (3/41), samsuna (4/17), ğurana < kurana (4/22), dokdora < doktora (6/23), ayancua < ayancığa (7/75), heyete (11/42), ocā (21/48), çekyatlara (36/80).

2.2.1.2.3.2. + (n)A:

ğabına < kabına (1/40), sinob hastānesine (12/6), başlarına (35/9).

2.2.1.2.4. Bulunma Hâli Eki

Bulunma hâli eki Ayancık ağzında +DA şeklinde karşımıza çıkar:

2.2.1.2.4.1. +DA

yazda (2/ 14), orada (4/28), köyde (6/3), ğurbette (6/63), evde (6/51), hastanede (7/65), memlekātdaydı (8/31), yamda (9/34), bartında (16/94), çoculuumda (19/51), dışada

(20/17), Tarakçudayuz (21/87), evin yanlarında (24/27), deniz kıyılarında (26/126), kandıradâ (29/13), mektebde (33/38).

+ki eki ile birlikte kullanımı bazı örneklerde karşımıza çıkar:

başım**dakile**de (9/49), dam**daki** (16/62), ev**deki** (16/67), harzan**daki** (20/85), baş**ındaki** (22/40), zam**andaki** (30/23), alt**ındaki** (26/105).

Yöre ağzında bazı örneklerde ekin kullanılmadığı görülür:

burâ (1/1), şūra (10/29), būra (10/83), yānda (15/90), tarlalāra (19/82), bullara (20/18).

2.2.1.2.5. Çıkma Hâli Eki

Ayancık ağzında +DAn şeklinde görülür:

2.2.1.2.5.1. +DAn

dam**dan** (1/10), tomatist**en** < domatest**en** (5/13), örd**an** (10/25), köyl**ünden** (11/3), otura**ktan** (11/43), öl**üm**den (13/23), bub**andan** (14/34), do**um**dan (15/36), hök**ümet**ten (15/ 89), fâb**ri**ka**dan** (16/11), ayancık**tan** (18/58), bā**ç**eden < bah**ç**eden (19/18), türk**üler**den (24/44), zıra**T**dan (26/48), at**dan** < att**an** (27/27), yük**sek**den < yük**sek**ten (32/7), samsun**dan** (36/50).

Bir örnekte ses düşmesi meydana geldiği görülür:

harzananā**ran** < harzanalardan (35/43).

2.2.1.2.6. Vasıta Hâli

+(y) lA, +lAn, +(I) nAn, +(y) nAn, +(I)n şeklinde karşımıza çıkar:

2.2.1.2.6.1. +(y) lA

mēmed**le** (4/8), zorluk**la** (32/25).

2.2.1.2.6.2. +lAn

pillen (4/5), senlen (6/45), telefonlan (15/58), onlan (16/45).

2.2.1.2.6.3. +(y) nAn + (n/y) nAn

gazanınan (1/85), unnan (1/89), odunnnan (1/89), sırtınan (2/14), limonnnan (2/21), çarşıynan (6/39), fısfsınnan (6/40), başınnan (9/74), ışıklarınan (10/76), hanımıynan (10/83), arabaynnan (14/89), çarūnnan < çarıkla (15/137), arkadaşlarınnan (16/78), sırtınnan (20/112), gızlarınnan < kızlarla (21/139), yoʻurdunnnan < yoğurtla (21/188), yokluʻunnnan (25/13), ilahinen < ilahiyle (25/43), çuvallarınnan < çuvallarla (25/95), çocuʻunnnan (36/98).

2.2.1.2.6.4. +(I)n

Günümüzde fonksiyonunu yitiren bu eki birkaç kelimede görmekteyiz:

yazın(16/93), gışın (16/93), ilkin (33/34).

2.2.1.2.7. Eşitlik Hâli Eki

Ayancık ağzında eşitlik hâli eki +CA ‘dır.

gözelce (1/39), ĩce < iyice (2/20), iyice (5/2), ölece (15/142).

Bir örnekte eşitlik hâli ekinin +cenez şekli görülür:

güzelcenez < güzelce gaymak gibi (30/84).

2.2.1.3. İyelik Ekleri

Teklik I. şahıs eki i +(I)m, +(U)m

gızımın (1/22), ābim (2/6), gızım (3/24), damarlarım (4/24), ğanıımı < karnımı (6/14), allahım (7/78), komutanım (8/61), evladım (11/27), belim (13/7), yavrum (14/64), tohumum (15/158).

Teklik II. şahıs eki +(I)n / +(I)ñ, (U)n / (U)ñ

kızın (1/18), adını (1/26), ellerini (1/99), evini (4/27), dayını (6/65), aneini (11/28), ülkün (13/34), bubaını (15/48), adamını (16/86), sanduına < sandığına (17/23).

Teklik III. şahıs eki +I / +U , +sI / +sU

amcasını (7/73), boından < boğazından (7/68), hocası (8/36), arkadaşını (8/33), ğarısı < karısı (9/53), çentesinden < çantasından (11/55), anasına (15/21), kilosı (21/157), sırasını (21/160), ğomşusuna (22/67), gemisi (27/57), yataını < yatağını (27/115), yüreini < yüreğı (33/5).

Çokluk I. şahıs eki +(I)mİz / (U)mUz

insanımız (6/29), āzımızın < ağızımızın (6/51), zamanımız (8/32), evimize (10/4), uşaklarımız (10/92), eTrafımızda (11/35), malımız (14/104), filimimizi < filmimizi (15/61), çocuklarımızı (19/29), sanayimiz (22/19), fındıklarımızı (24/3), yaşantumuz (24/26), saygımız < saygımız (31/47).

Çokluk II. şahıs eki +(I)nİz / +(I)nİz, +(U)nUz / +(U)nUz

çocuklünüz (15/82), üstünüze (15/95), biberinizi (24/63), omzunuz (36/180), ğızınızı < kızınızı (36/188).

Çokluk III. şahıs eki +lArİ

çocukları (4/25), büyükleri (7/61), arularını (10/84), okudukları (13/24), adları (21/10), maaşlarına (24/73), çilelerini (25/56), ellerini (36/31).

2.2.1.4. İsimlerde Çokluk

2.2.1.4.1. +lAr

odunlar (1/121), tüccarlara (3/41), damarlarım (4/29), ğollarımda (6/33), ğumarcılara (7/38), ğardeşlenden (8/11), gözlerim (9/19), eitmēnleri < eğitimcileri (10/58), bereklerini < böreklerini (11/24), şikayetlerim (13/7).

2.2.1.4.2. +lA

Ayancık ağzında bazı isimlerde “r” sesinin düştüğü görülür:

hastala (7/42), dokdorla (7/68), olayla (8/46), uşakla (10/80), sula (10/101), çocukla (12/6), okumala (15/211), gızla (16/94), zamanla (17/14).

2.2.1.4.3. +nAr

Son sesi “n” olan isimlerde, benzeşme sebebiyle +nAr şeklinde karşımıza çıkar:

hayvannarı < hayvanları (1/7), ğarinnarını (1/57), odunnarın < odunların (3/13), bunnarnan (9/53), ozamannarı < o zamanları (15/52).

2.2.1.5. Aitlik Eki

Aitlik eki Ayancık ağzında “+ki” ‘dir.

2.2.1.5.1.+ki

etekin (1/21), şindikile (3/37), aşāki (10/29), böyününkile (14/102), ózkanınkile (14/112), burhanınki (15/77), damdaki (16/62), deminki (19/88), ħarzanadaki (20/85), şindiki (21/100).

2.2.1.6. Soru Eki

Soru eki Standar Türkiye Türkçesindeki gibi karşımıza çıkar:

2.2.1.6.1. mI, mU

çalınmaz mı (1/111), atmış mı (2/9), anadın mı (3/11), geçer mi (4/5), anladın mı (5/4), habarın var mı (7/65), olmaz mı (9/49), yok mu (9/54), biliyoñ mu (10/34), gördüñ mü (11/9), veriñ mi < verdin mi (13/21), getdi mi (14/81).

2.2.2 ZAMİRLER

Zamirler, isim olmamalarına rağmen isim gibi kullanılan kelimelerdir. Ayancık ağzında şu şekilde görmekteyiz:

2.2.2.1. Kişi Zamirleri

Ayancık ağzında kişi zamirleri şu şekildedir:

	1.Teklik	2.Teklik	3.Teklik	1.Çokluk	2.Çokluk	3.Çokluk
Yalın Hâli	ben (1/1)	sen (2/2) señ (13/32)	o (11/5)	biz (12/16)	siz (15/77)	onlar (5/22) onna (6/63)
Yükleme Hâli	beni (4/24)	seni (15/3)	onu (2/40)	bizi (19/135)	sizi (6/13)	onnarı (6/63) onları (25/56)
Yönelme Hâli	bana (33/39) baã (1/43) baña (11/34) baãa (16/51)	sana (20/66) saãa (29/45) sã (25/111)	ona (10/65) oã (15/10)	bize (19/135)	size (6/22)	onlara (7/77) onnara (27/21)
Bulunma Hâli	bende (16/96)	sende (35/26)		bizde (22/22)	sizde (24/92)	
Ayrılma Hâli	benden (15/69)	senden (22/41)	ondan (21/144)			
İlgi Hâli	benim (4/3) benim (11/26)	senin (11/28) seniñ (16/38)	onun (19/70)	bizim (20/115)	sizin (15/112) siziñ (33/37)	onların (25/27)

Vasıta Hâl Eki		senlen (15/299)	onnan (4/11)			onnarnan (19/30) onlarnan (24/86)
---------------------------	--	--------------------	-----------------	--	--	--

Tablo 4. Kişi Zamirleri

2.2.2.2. İşaret Zamirleri

Ayancık ağzında işaret zamirleri şu şekildedir:

	1.Teklik	2.Teklik	3.Teklik	1.Çokluk	2.Çokluk	3.Çokluk
Yalın Hâli	bu (6/3)	şu (19/85)	o (34/31)	bunlar (36/157) bunnar (13/6)		onlar (1/54) onnar (22/68)
Yükleme Hâli	bunu (24/11)	şunu (24/99)	onu (24/140)	bunları (8/68) bunnarı (13/21)		onları (13/22) onnarı (16/85)
Yönelme Hâli	buna (20/86) bu'a (15/310)	şuna (24/113)	ona (5/30)			onlara (16/9)
Bulunma Hâli			onda (15/231)			
Ayrılma Hâli	bundan (6/66)		ondan (1/40)			onnardan (19/103)

İlgi Hâli	bunuñ (15/276) bunun (11/32)		onun (11/72)			
Vasıta Hâl Eki	bunнан (21/12) bunla (23/10)		onnan (3/10) onlan (16/45)			

Tablo 5. İşaret Zamirleri

2.2.2.3. Dönüştürülük Zamirleri

Ayancık ağzında dönüştürülük zamirleri şu şekildedir:

	1.Teklik	2.Teklik	3.Teklik	1.Çokluk	2.Çokluk	3.Çokluk
Yalın Hâli	kendim (19/89) gendim (20/109) gendüm (7/63)	kendin (9/46)	gendi (6/29) kendi (25/109)	kendimiz (19/21) gendümüz (15/104)		
Yükleme Hâli	gendümü (7/80)		gendünü (24/129)	kendimizi (22/25) gendümüzü (21/207)		
Yönelme Hâli			gendüne (36/125)			

Bulunma Hâli			kendinde (11/51)			
Ayrılma Hâli	gendümden (8/31)		kendinden (22/8)			

Tablo 6. Dönüşlülük Zamirleri

2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri

Ayancık ağzında belirsizlik zamirleri şu şekildedir:

öldi **biri** dörd daneydi (1/46).

noğulu biz **bazısı** yazıya da yapıya biz hamura gatiyoz (5/23).

şindi **kimse** yok **kimse** yok köyde şindi (7/30).

hepsi okudula ayancuklara (14/112).

börem iyi **kimisi** cevüzlü yapar **kimisi** fasilye yaparı (15/218).

herkes sefâsını sürüya anası da soğaklâra geziyâ (14/75).

öteki saklâya onu gariştiriya (24/129).

olmadı **başgâda** oldu demekkinne (35/34).

2.2.2.5. Soru Zamirleri

ne yapıyoz (5/12).

kim var burda (8/53).

hangisi aklıma gelsin şindi (20/31).

2.2.3. SIFATLAR

Sıfatlar, isimlerin renklerini, biçimlerini, durumlarını, sayılarını ve yerlerini belirten sözcüklerdir (Banguoğlu, 1974: 341).

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları

Varlıkların nasıl olduklarını gösterir.

büyük subaylınan_ aram çok (11/61).

eski türkülerden böyle bişeyle söyleniyodu (24/44).

yüklen **kocaman** odunu (32/25).

küçük çocuk (33/37).

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları

İsimleri sayı, soru ve belirsizlik bakımından belirtir. Bölge ağzında şu şekildedir.

2.2.3.3. İşaret Sıfatları

Ayancık ağzında **bu, şu, o, bildir** işaret sıfatları görülür:

ocak ışına **bu** çalıyu guyāruk (3/9).

bu sene gine o götürüyomuş. (4/22).

o ğadın eletdi esma bu sene (4/22).

o hastalık seni dedi böyle yapıya (6/17).

şu hizmetimi yap dēyecek yok (7/63).

şu aşāki mahallede (10/29).

bildir sene bu sular azaldı (10/92).

2.2.3.4. Sayı Sıfatları

Sayı sıfatları bölge ağzında herhangi bir değişikliğe uğramamıştır:

2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları

iki gün işdi. (1/97).

üç bacı ğaldık biz şindi. (2/7).

altı çocuk şimdi benim dörd dane (10/44).

emme tam **beş** metre (11/66).

on bir on iki dane de torun var (14/100).

iki davul **iki** köçek' (14/30).

yirmi dört ay **yirmi üç** ay yaPdım (15/120).

dörd ğıza küfür etdi ğızım (20/69).

2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları

birinci kumandan çok seviyollardı beni. (8/58).

ikinci eşim. (11/25).

birinci sınıftasın dēmi (36/31).

2.2.3.5. Belirsizlik Sıfatları

Önüne geldikleri ismin özelliklerini, yerlerini ve sayılarını belli belirsiz olarak anlatan sıfatlardır (Banguoğlu, 1974: 354).

bütün hastalara ben deya tedavi yapcañ (6/61).

biraz ğuru şey. (7/28).

başğa bişey yōdu heP bōyüklerimiz öle (19/125).

hiç yicek vermeden emzüdüm (21/31).

her günden bazara geliyoduğ (25/91).

bazı şeytan ğarıla yanıtdıla beni (28/10).

her akşam telizyon başında ālıyoruz (29/17).

öbür karşı maħallenin dePesine (29/57).

başğa ev yapcaklarmışmış (35/65).

hiç bi yeri kesmeye ğayrı (36/84).

bir kız çıktı karşıma (36/125).

2.2.3.6. Soru Sıfatları

Soru sıfatları şunlardır:

kaç yılında dōdum ben (7/2).

hangi ayda dōdum **hangi** şeyde dōdum (36/4).

o zaman **hangi** türküle vardı (36/46).

ne oyunu derler ona çizgü oyunu derlêri (36/24).

2.2.4. ZARFLAR

Zarflar, fiilleri niteler.

2.2.4.1. Yer-Yön Zarfları

“Nereye?” sorusuna cevap verir. Şu örnekler tespit edilmiştir:

yokarı dorulamayōñ hiç (6/13).

aşa yukarı soluyamayōñ (6/17).

dışarı çıkarmayāñ dedi (6/50).

geri gêtmedim ben yani samsuna gêtđim (10/24).

böle **ileri ileri** gidiyā (36/81).

2.2.4.2. Zaman Zarfları

Fiile sorulan “Ne zaman?” sorusuna cevap verir. Bölge ağzında şu şekildedir:

evvêli ā ğızım somak ekmē’i yèyōduķ (2/24).

hemen dönüyōñ sāt onda (4/6).

yarın akşam u’urlamalāri (4/14).

gece geldile (10/91).

hasTaydım **bōca** (14/57).

şindi gidilmez yazda (16/24).

yazın köyde dur (16/93).

şimdi demin ne dedim (19/110).

önce ğapıP gelüse sen atırı ğapıncaya ğada (22/38).

aşam evine varıyoñ. (29/52).

2.2.4.3. Azlık- Çokluk Zarfları

Fiilleri miktar bakımından sınırlandırır. Tespit edilen örnekler şu şekildedir:

az yādı (1/5).

çok ğav şe etmeyecen (2/49).

orā tā dolmadı bu sene (15/155).

daha gitcen marāım (16/5).

biraz dur be sona beraber giderüz (16/28).

gösterTiyodu işTe tā, gidiyā (23/18).

2.2.4.4. Niteleme ve Durum Zarfları

Bu niteliği gösteren zarflar şunlardır:

biz 'öyle geçinme yapTu (2/13).

iyice yıarsıñ yararsıñ (5/2).

iyi kötü yapıyon (5/30).

anca evimize girüp çıkıyoz (10/4).

güzel ouTduydu (15/124).

öle dinlenmelü (15/166).

iyice övuyosun duzunan (24/19).

da şöyle aırlayın (24/99).

böyle uaşıyoz işde (25/59).

öle zornan herkezle birlikTe eltingil demene gidērük (32/21).

güzelce yakduk (36/109).

2.2.4.5. Soru Zarfları

neden öldü bilemeyon (1/49).

düñünüm **nasıl** olcak gızım (21/73).

niye yapmadın ben **niye** yapmadım (10/13).

2.2.5. EDATLAR

Necati Demir (2001: 155)'in belirttiği üzere edatlar, “Yalnız kullandıklarında bir manası olmayan kelimelerdir. Kelime, kelime grupları ve cümleler arasında bağlantı kurmakla vazifelidirler. Yaptıkları görev bakımından isim çekim ekine benzerler”.

Ayancık ağzında tespit edilen edatlar şunlardır:

2.2.5.1. Ünlem Edatları

2.2.5.1.1. Ünlem

ah yavrum o getdi (6/10).

eyy çok fihır_ıdı (11/19).

eeey' (11/50).

eyvah eyvah ne günlere ğalduk (16/40).

of niye nay niye (36/46).

'öhö (14/28).

vay efendim öle söylenüse (36/173).

2.2.5.1.2. Seslenme Edatları

hadi **ulan** demiş bizi kim yakalaycak (11/4).

kim **ulā** bilemedim kim oldūnu (15/4).

eve **ula** amá süPürgeyi bi yerden alıvaraydıñ adam **be**. (15/40).

yahu ne va evde ne (16/59).

adı hasan **hey** anam (36/164).

2.2.5.1.3. Sorma Edatları

şimdi **hani** söündü söündü (3/24).

acaba ne deyin ben (15/83).

2.2.5.1.4. Cevap Edatları

tabi tabi fazlâydı (3/22).

evet hırsuz var (10/81).

ha'ha, evet (11/19).

yümyüz dolârı **tamam** hıdırellez de geçer de gine (15/154).

helbeT şey yandı (21/92).

tarana **olur** mısır ekmē **olur** pırasalı bide yaP **olu** her şey **oluğ** yani (24/16).

sığortalı felan **deil** (25/47).

evet do'um yerim ayancık (27/4).

unutduk **he** bizim zamanımızı (33/23).

ē Tabi iki dane (36/100).

2.2.5.1.5. Gösterme Edatları

yaşadı öldü **işde** cuma gün (1/112).

dē ollarān_aşā geliyodu (2/12).

yok tā **aha** iki dane (6/49).

evlē böyle **işTe** (14/49).

tā benim bulaşık makinesi nerē (16/69).

2.2.5.2. Bağlama Edatları

Kelime, kelime grubu ve cümleleri sıralar.

Bölge ağzında şu şekilde karşımıza çıkar:

2.2.5.2.1. Sıralama Edatları

ya keşgek ğazan**ınan** tencerel**enen** büyük tencerel**enen** ğuyuyolla. (1/86).

'nası böyütdüm köy hali böle çorbay**nan** südü**nen** mamay**nan** böle böyütdük (8/25).

yoklu**˘unan** yetiştük nası yetiştük be ğızım (23/13).

at**ınan** eşe**˘inen** çolu**˘unan** çocu**˘unan** insan geldi (36/86).

ben sa'a dedim **ve** ben söylüyöñ (15/274).

2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları

sinoPlu musun **veya** kıstamonulu musun (22/3).

2.2.5.2.3. Cümle Başı Edatları

biz napalım burda **anca** evimize girüp çıkıyoz (10/4).

ırağ **yoksa** ırağ olmasa (15/33).

sakin ne onlara ba'ırıyöñ **yalunuz** şúkrúye dedim o ğada (15/243).

esgiden çok zorudu **çünkü** niye de yarışa yarışa yaşıyoduñ (21/177).

tabi oyun **illaki** o zaman kimse oynannarı meşurdur (22/30).

pazar yerlerimiz güzel **ama** sanayi olmadı (22/50).

yani bataklık tikenlik **fakat** şindi pazar (22/52).

tabi **eme illa ki** yaParsan oliya yaPmazsan yok (25/14).

keşgek çekilmiş **yosa** çekilcek veriyodu. (26/99).

onnarı giyērük **amma** gine dizlerimiz ārıya (27/63).

her şey varıdı **emme** hiç de hastalık yoʻudu (28/24).

2.2.5.2.4. Sona Gelen Edatlar

ben yapduklarımı **bile** bu odada elli kere ğıvrıyoñ (7/52).

çok şindi iki üç aylık ūşakda **bile** var (9/43).

ben yalunuz yapamayoñ **ki** (10/59).

şindi geri sormuyo **bile** (10/60).

ōran ne **ise** dedi ben şeyi çekeceñ dedi (15/273).

ismi mesela ismik ne **ise** zekiyeden ayşeden faTmadan böle atılıyodu (24/46).

2.2.5.2.5. Karşılaştırma Edatları

hem adam oldum **hem** ğarı oldum. (20/110).

fasulyesiynen içine **ya** eT **ya** tavuk aTılıyodu (30/73).

2.2.5.3. Son Çekim Edatları

Bölgemizde karşılaştığımız örnekleri şu şekildedir:

yerine **göre** okula yollayamazdı (2/2).

mustafaya ğale **gibi** güveniyodum (6/9).

ölüyoñ **diye** ğonsalāran duymuş sēsümü (6/23).

nası oluyoñ da baʻırıyon **diye** ben dedim (6/27).

beriden **doru** hediyeleri hediyeleri atıyollardı (17/22).

bōle iPlık **gibi** nası biz (19/91).

geliyolarımış heP şeyi satış yapmak **üçün** (24/80).

göTdüle táTbıkaT **için** oraya yaTırdıla (29/12).

ğöŕsurması **içün** ğöŕsursa (33/28).

ğale ğaleye **ğarşu** (34/35).

ocuk olmadına **ğöre** demek dā beş altı ay evlümüşüm (36/99).

2.2.6. FİİLLER

Fiiller, iş hareket ve oluş bildirir (Hacıeminoğlu, 1991: 12).

2.2.6.1. Fiil Yapım Ekleri

2.2.6.1.1 Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri

2.2.6.1.1.1. -DUr, -DIr

ğaldurupda < kaldırıpta (6/12), bitirceñ < bitirceksin (6/58), indürün < indirin (8/57), yapduruyosunuz < yaptırıyorsunuz (9/67), edtürümüsün < ettirir misin (9/76), yapduruvāruğ < yaptırıverdik (10/59), yazdurıyā (11/13), ğalduralım < kaldıralım (11/41), bandurusun (11/62), gezdürü < gezdirir (14/73), yaPturuyodu (15/111), yedürçen (15/265), dolduruyosün (17/21), yaturuyodum (21/45), yazdurcaken < yazdıracakken (21/93), dolduruP (25/88), yaTırdıla< yatırdılar (29/12). söyleTdürceñ (32/5).

2.2.6.1.1.2. -Ur

doyuruyon (1/56), bişürıyön (1/33), düşüremediñ (10/52), duyurmıcādıñ (15/236).

2.2.6.1.1.3. -t

oturttuyollardı (17/6).

2.2.6.1.1.4. -ş

anlaşduğ < anlaştık (10/34).

2.2.6.1.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

Yazı dilinden farklılık göstermez, bölge ağzında az tespit edilmiştir.

2.2.6.1.2.1. +la

başladuğ < başladık (27/101).

2.2.6.1.2.2. +a

yaşamadığ (22/22).

2.2.6.2. Şahıs Ekleri

Şahıs Ekleri fiillerde işi yapan şahsı bildiren eklerdir.

2.2.6.2.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Şimdiki zaman, öğrenilen geçmiş zaman, geniş zaman, gelecek zaman, istek ve gereklilik çekimlerinde karşımıza çıkar:

Teklik I. şahıs eki : -ım / -im / -um / -üm, -ın / -in / -un / -ün, -m, -n, ñ

Teklik II. şahıs eki : -sın, -sin, -sun, -sün, -siñ, - siñ, -suñ, -süñ

Teklik III. şahıs eki : Ø

Çokluk I. şahıs eki : -z, -ız, -iz, -uz, -üz, -k

Çokluk II. şahıs eki : -sınız

Çokluk III. şahıs eki : -lar, -ler, -la, -le

2.2.6.2.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde karşımıza çıktığı görülür:

Teklik I. şahıs eki : -m

Teklik II. şahıs eki : -n , -ñ

Teklik III. şahıs eki : Ø

Çokluk I. şahıs eki : -k, -k

Çokluk II. şahıs eki : -nız, -niz, -nuz, -nüz

Çokluk III. şahıs eki : -lar, -ler, -la, -le

2.2.6.3. Bildirme (Haber) Kipleri

İşin, oluşun, hareketin gerçekleşme zamanını; işin olduğunu, olacağını veya olmakta olduğunu veren haber kipleridir (Korkmaz, 2003: 583).

2.2.6.3.1. Şimdiki Zaman

Yazı dilinde kullanılan –yor şimdiki zaman eki –yori “yürümek” fiilinin yori-r geniş zaman şeklinden çıkmıştır (Gülensoy, 1988: 102). Şimdiki zaman kavramını karşılayan ve genellikle yazı dilinde kullanılan –mAktA eki (Baştürk, Uluocak, Ogur, Eroğlu ve Şahin, 2013 : 7-13) bölge ağzında tespit edilememiştir.

Ayancık ağzında şimdiki zaman eki , “-yo, -yō, -ya, -yā, yon, yön”şekillerinde karşımıza çıkar:

Teklik I. şahıs eki

-yon : durūyon (1/1), bilmeyon (2/9), istemeyon (6/10), gidemeyon (26/93).

-yōn : bilmeyōnki (1/26).

-yoñ : ölüyoñ (15/95), çıkaramıyoñ (19/86), varıyoñ (29/52).

-yorum : gidiyorum (36/88), bilmiyorum (36/99).

-yom : yapıyom (1/36), yapıyom (11/39), diyom (15/109).

Teklik II. şahıs eki

-yosun : gidiyosun (11/7), görüyosun (17/8), övuyosun (24/20), gömüyosun (25/100), geliyosun (32/15).

-yosuñ : biliyosuñ (6/63), giriyosuñ (11/12), ayrılıyosuñ (14/34), galkıyosuñ (17/23), isTiyosuñ (19/87).

-yoñ : alıyoñ (20/53), biliyoñ (20/84), biliyoñ (36/2).

-yon : biliyon (22/34).

-yodun : gidiyodun (15/188).

Teklik III. şahıs eki

-ya : ğaçıya (1/9), olıya (4/3), ediya (6/35), deya (15/260), duriya (18/62).

-ye : bilmeyemi (2/50), bekleye (7/64), bekleye (15/3).

-yâ : târif_eTmeyâki (9/29), dinlemeyâ (11/5), benzeyâ (15/10), deyâ (15/47),
yeniya (21/188).

-yo : oynuyodu (24/137), eşitmiyo (25/48), çürüyo (27/82).

-yor : dönüyor (22/19).

Çokluk I. şahıs eki

-yoz : yakıyoz (1/73), biliyoz (5/10), bilmeyoz (7/45), gönderiyoz (8/42), çarıyoz
< çağırıyoruz (9/25), söylüyoz < söylüyoruz (10/19).

-yoruz : gorkuyoruz (8/60), alıyoruz (29/20).

Çokluk II. şahıs eki

-yonuz : gorkuyunuz (8/60).

-yosunuz : yapduruyosunuz (9/70)

Çokluk III. şahıs eki

-yolla : yapıyolla (1/81), bulamayolla (6/17), geliyolla (10/47), yapmayolla
(15/193).

-yollar : yapıyollardı (24/134), diyollardı (36/182).

Şimdiki Zamanın Olumsuzu

Şimdiki zamanın olumsuz şekli “**ma-me**” şeklindedir:

ğalmay^{oñ} (4/6), olmaya (6/8), soluyamay^{oñ} (6/19), duramay^{on} (9/10), tanımaya (19/68), bilmey^{oñ}ki (1/26), gelmey^{oñ} (4/11).

2.2.6.3.2. Geniş Zaman

III. şahıslarda –r ünsüzünün düştüğü görülür, geniş zaman çekimi şu şekildedir:

Teklik I. şahıs eki

- r^ñ : bālar^ñ < bağlarım (16/102).
- ar^{ın} : sayar^{ın} < sayarım (14/110), yapar^{ın} < yaparım (15/222).
- erⁱⁿ : giderⁱⁿ < giderim (34/59).
- ür^{ün} : gelür^{ün} < gelirim (21/56).
- ar^ñ : ba^ğar^ñ < bakarım (36/102).
- er^ñ : gider^ñ < giderim (4/24), eder^ñ < ederim (13/18).
- r^{ım} : vār^{ım} < varırım (12/8), yalvār^{ım} < yalvarırım (14/72).
- ār^{ım} : çalār^{ım} (20/40).
- ivēr^{im} : ekivēr^{im} (16/94).
- r^{im} : vēr^{im} (10/63), dēr^{im} (15/72).
- üm : görüm (9/65).
- ürüm : gelürüm (36/133).
- er^{im} : düşer^{im} (11/44).

Teklik II. şahıs eki

- rs^ñ : toplars^ñ (5/2),

- **arsĩ** : yıķ**arsĩ** (5/2), yar**arsĩ** (5/2), ğuy**arsĩ** (5/3), at**arsĩ** (21/184), ğöy**arsĩ** (24/63),
- ersĩ** : gı**dersĩ** (16/6), kes**ersĩ** (24/63),
- arsın** : yıķ**arsın** (1/40), sık**arsın** (5/3),
- ersin** : ed**ersin** (5/4), gı**dersin** (9/80).

Bazı örneklerde –r sesinin düştüğü görülür:

- usun** : yu'ur**usun** (5/8), bandur**usun** < bandırır**sin** (11/72), al**usun** < alı**rsın** (11/73).

Teklik III. şahıs eki

- ar** : tut**ar** (9/56), ğon**ar** < kon**ar** (15/227), yan**ar** (16/20), oyn**ar** (18/53), ā**lar** < āğ**lar** (30/61), baķ**ar** (36/136).
- er** : ed**er** (6/14), yer**er** (13/16), sever**er** (13/20), dö**ver** (15/257).

Bazı örneklerde –r sesinin düştüğü görülür:

- u** : olu < olu**r** (16/72), alu < alı**r** (18/59), yapılu < yapı**lır** (27/87).
- ü** : gelü < gelı**r** (34/58).

Çokluk I. şahıs eki

- aruz** : ğoş**aruz** < koç**arız** (15/253), at**aruz** < at**arız** (15/299), yap**aruz** < yap**arız** (16/84), ufaķ**laruz** < ufaķ**larız** (27/101).
- erüz** : der**üz** < derı**z** (9/72), gıder**üz** (16/28), dö**kerüz** (27/100).
- ırız** : daş**ırız** (27/90),
- iriz** : bış**iriz** (27/136).
- rüz** : der**üz** (9/72), yer**üz** (16/84).

Çokluk II. şahıs eki

naparsınız < ne yaparsınız (15/257).

Çokluk III. şahıs eki

-allar : yapalları (15/147).

Bazı örneklerde –r sesinin düştüğü görülür:

-ula : alula < alırlar (25/117).

-üle : gelüle < gelirler (9/58).

Geniş Zamanın Olumsuzu

Geniş zamanın olumsuzu “ma / me” ve “maz / mez ” ekleriyle yapılır:

çalınmaz (1/111), bilmez (7/80), yaPmazlā (9/54), olmaz (9/56), oynamaz (10/54), bilmesin (10/58), bilmēsın (10/101), düşümesin (11/49), misavir_aırılanmaz < misafir ağırlanmaz (13/9). sıkmasın < sıkalmaz (16/85).

2.2.6.3.3. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman eki –DI, -DU şeklindedir ve bu ekde yuvarlaklaşma örnekleri görülür:

Teklik I. şahıs eki

-dım : vardım (1/104), taçdım < taktım (9/76), hastalandım (16/46).

-dim : gitdim (5/16), gaybetdim < kaybettim (8/26), söyledim (15/90).

-dum : guydum (1/67), galkıyodum (2/46), oldum (12/9).

-düm : büyüdüm (6/3), gördüm (10/42).

-tım : galkTım < kalktım (14/15), baçTım (16/95).

-tim : gaybettim (15/91), dikTim (16/8).

Teklik II. şahıs eki

- dın** : vard**dın** (31/63), yıka**dın** (36/104).
-**din** : geldi**din** (16/79), bildi**din** (22/26).
-**dîñ** : hoşgeldi**dîñ** (15/12).
-**duñ** : yatı**duñ** < yatırdın (13/21), gayboldu**duñ** (21/56), yaşıyodu**duñ** (21/177).
-**düñ** : gördü**düñ** (20/114).
-**tiñ** : hörmet_etti**tiñ** < hürmet ettin (13/20).

Teklik III. şahıs eki

- du** : şaşut**du** < şaşırttı (1/44).
-**dü** : öldü (1/49), dök**dü** < döktü (2/50).
-**dı** : yādı (1/5), çık**dı** (3/40).
-**di** : gét**di** (4/20), geldi (7/44).
-**tı** : çık**tı** (3/8).
-**ti** : geÇ**ti** (3/34), gitti (7/31).

Çokluk I. şahıs eki

- dik** : git**dik** (33/37).
-**dük** : evlendi**dük** < evlendik (33/19), geldi**dük** (35/45), bindü**dük** (36/50).
-**duk:** : bırak**duk** (2/44), daşundu**duk** (16/81).
-**tik** : çek**tik** (25/28).
-**tük** : āgiT**tük** < götürdük (15/297), yetiştü**tük** (23/13), yetişT**tük** (25/59).

Çokluk II. şahıs eki

geldi**niz** (16/79).

Çokluk III. şahıs eki

- dile : dedile < dediler (8/60), geçdile (10/85).
-dıla : yaPdıla (1/113), çıkardıla (10/26), toPlandıla (15/266).
-dula : oldula (14/107), okutdula (27/46).
-düle : üzdüle < üzdüler (20/66).

Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzu

Yazı dilinde olduğu gibi karşımıza çıkar:

olmadı (1/3), gitmedim (2/4), geçmedi (3/36), ğalmadı (7/37), ğırmadı (11/45).

2.2.6.3.4. Duyulan Geçmiş Zaman

Bölge ağızında duyulan geçmiş zaman eki yazı dilindeki gibi **-mİş**, **-mUş** şeklinde karşımıza çıkar. Bu zamanın çekimi şöyledir:

Teklik I. şahıs eki

- muşuñ : olmuşuñ < olmuşum (12/11), unutmuşuñ < unutmuşum (33/11).
-mışıñ : fırlatmışıñ < fırlatmışım (11/44), gitmışıñ (11/64), canlanıvarmışıñ (16/47).
-mışun : yapmışun (7/12).
-mişıñ : gitmişıñ (11/64), getmişıñ (12/25).

Teklik II. şahıs eki

- muşuñ : olmuşuñ (12/13).

Teklik III. şahıs eki

- mış : 'ğaçmış (1/9), atmış (2/9), ālamış < ağlamış (7/74), açılmış (10/63), da'ıtmış (10/84).
-miş : demiş (9/75), delmiş (10/82), dikmiş (14/84).

- muş : ğuymuş < koymuş (1/26), açukmuş (4/29), oturmuş (36/150).
-müſ : görmüş (7/81), úyümüş < uyumuş (20/17), ölmüş (31/27), götümüş (36/123).
-mıſımız : yapılmıſımız (35/69).

Çokluk III. şahıs eki

- muſla : olmuſla (23/15).
-mıſla : yazmıſla (15/247), toPlamıſla (32/8), ğalmıſla (35/70).
-miſle : mahnetmiſle (15/248), gitmiſle (36/102), iſetmiſle (36/106).

Duyulan Geçmiş Zamanın Olumsuzu

Duyulan geçmiş zamanın olumsuzu, yazı dilinde olduğu gibi görülür:

geçmemiş (7/61), ğoſmamıſ (9/70), dememiſle (35/37), vermemiſ (35/66), salıvarmamıſ (36/108).

2.2.6.3.5. Gelecek Zaman

Bölge ağızında gelecek zaman ekinin –ğ ünsüzü erimiştir. Örnekler ſu ſekildedir:

Teklik I. şahıs eki

- cem : dicem (36/77),
-cam : oturcam (15/39), baķıcam (24/113), alıſcam (24/123),
-ceñ : ekiceñ < ekeceğim (6/47), bitirceñ (6/65), yerüſtirceñ (7/38), götirceñ < götüreceğim (9/17), gidiceñ (15/251), nediyceñ < ne diyeceksin (16/39).
-cañ : yapcañ (6/61), ğaldurcañ < kaldıracaksın (9/17),

Teklik II. şahıs eki

- cañ : nāpcañ (14/4), ālacañ (14/34), ķullancañ (14/54).
-eceñ : ekeceñ (15/305).

- ceksĩn : diliceksĩn (33/31).
-caķsĩn : ğuycaķsĩn (33/31).
-ıcaķsĩn : ğatıcaķsĩn < katıcaksın (33/26), ğaynatıcaķsĩn < kaynatacaksın (33/32).

Teklik III. şahıs eki

- acak : ūraşacak < uğraşacak (11/34), ğuruyacak (27/ 82).
-ecek : dēyecek (7/62), dóvecek (15/258).
-cek : gelcek (1/9), yörücek < yürüyecek (7/76), gelcek (15/197).
-cak : yaķıvarıcaķ (9/47), beñzicek < benzeyecek (15/25).

Çokluk I. şahıs eki

- cez : yicez < yiyeceğiz (15/296), götürcez < götüreceğiz (25/124), biÇcez (25/125).
-caz : yaşlancaz < yaşlanacağız (16/43), doyuşcaz < doğuracağız (16/58), naPcaz (24/13), soucaz (25/125), yaPcaz (25/126).

Çokluk III. şahıs eki

- cekle : gidcekle < gidecekler (4/17), bincekle (4/18), gelcekle (6/47).

Gelecek Zamanın Olumsuzu

Gelecek zamanın olumsuzu, yazı dilinde olduğu gibidir:

etmeyecen (2/49), ölmeyecek (15/198), bitmeyecek (29/11), kalmayacāķsın (36/64).

2.2.6.4. Dilek (Tasarlama) Kipleri

2.2.6.4.1. Dilek-Şart Kipi

Ayancık ağzında dilek-şart kipi –sA şeklinde olup örnekleri şöyledir:

Teklik I. şahıs eki

-sam : yuʻursam (15/233), anlaTsam (19/58), açılсам (34/40).

Teklik II. şahıs eki

-señ : muracat_etseñ (11/39), görseñ (15/145).

-san : yuʻurusān < yoğurursan (5/8).

Teklik III. şahıs eki

-se : görse (6/13), götürüse (15/234), verise (16/84).

-sa : varsa (6/64), olsa (7/42).

Çokluk I. şahıs eki

-sek : bilüsek (5/22), bişüsek (10/71), dónsek (19/10).

Çokluk III. şahıs eki

-sala : nişanlarsala < nişanlarsalar (21/86).

Dilek-Şart Kipinin Olumsuzu

Olumsuz örnekleri şu şekildedir:

bilmesek (5/ 22), sıkı^māsām (6/40), olmasām (9/18), yapamāsañ (15/140), gidemēseñ (15/187), yapış^māsañ (19/79).

2.2.6.4.2. Emir Kipi

Bölge ağzında emir kipinin örnekleri şu şekildedir:

Teklik I. şahıs eki

-iñ : diyiñ (25/78).

-ñ : bakayñ (34/62).

Teklik II. şahıs eki

git (24/120), bil (2/34), de (6/55), gel (8/44).

Teklik III. şahıs eki

-sın : napsın (7/77).

-sin : uzun_etsin (6/48), gitsin (11/15).

-sun : olsun (10/87), övuyosun (24/20).

-sün : verisün < verirsin (16/86), görsün < görürsün (34/28).

Çokluk II. şahıs eki

-iñ : varıñ (1/142).

-iñ : söyleyiñ (34/48).

-in : gidin (33/38).

-uñ : buyruñ (11/59).

Çokluk III. şahıs eki

-sınla : yollasınla (15/92).

-sinle : getsinle (24/122).

Emir Kipinin Olumsuzu

bırakma (4/29), vermesin (6/37), göstermesin (7/78), bilmesin (10/58).

2.2.6.4.3. Gereklilik Kipi

Gereklili kipi iki örnekte karşımıza çıkar:

I. örnek: iyelik eki+ lazım şeklindedir:

ayırmağ lazım (10/19).

II. örnek: yuvarlaklaşma görülür:

ğorkmaluymuş (1/136).

2.2.6.4.4. İstek Kipi

İstek kipinin örnekleri şu şekildedir:

Teklik I. şahıs eki

-ayım : olayım (14/138).

-eyim : diyeyim (32/20).

-ıyın : alıyım < alayım (1/121).

-iyin : gidiyin (14/85).

Teklik III. şahıs eki

-esin : desin (32/5).

Çokluk I. şahıs eki

-alım : bakalım (8/62), çıkalım (11/4), bakalım (11/7).

-elim : görelim (8/62), gidelim (16/23).

İstek Kipinin Olumsuzu

varmasın (15/64), yanmasın (15/207), pis olmasın (15/208). vermesin (6/32), göstermesin (7/70).

2.2.6.5. FİİLLERİN BİRLEŞİK KİPLİ ÇEKİMLERİ

Birleşik çekim, basit zamanlı fiile ek eylem getirilerek sağlanır. Birleşik çekim üç şekildedir:

2.2.6.5.1. HİKÂYE BİRLEŞİK ÇEKİMİ

2.2.6.5.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi

Basit zamanlı fiile **-dİ, -dU** getirilerek yapılır. Bölge ağzında şu şekilde görülür:

Teklik I. şahıs eki

-yodum : galkıyodum (2/46), güveniyodum (6/10), seviyodum (15/89).

Teklik II. şahıs eki

-yodun : gidiyodun (15/188),

-yoduñ : yaşıyoduñ (21/177), oluyoduñ (31/35).

Teklik III. şahıs eki

-yodu : geliyodu (2/12), ölüyodu (7/42), ediyodu (9/57).

Çokluk I. şahıs eki

-yoduk : yiyoduk (3/8), bakıyoduk (7/55), uraşıyoduk < uğraşıyorduk (14/103).

Çokluk III. şahıs eki

-yoladı : dinliyoladı < dinliyorlardı (24/110).

-yollardı : seviyollardı (8/66), kitlëyollardı < kitliyorlardı (18/86).

Şimdiki Zamanın Hikâyesinin Olumsuzu

Olumsuz şekilleri şu şekilde görülür:

yorulmayodum (6/65), yollamıyoladı (15/88).

2.2.6.5.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi

Teklik I. şahıs eki

-udum : çaʃurudum < çağırırdım (20/31).

Teklik III. şahıs eki

-udu : ğoyunudu (2/40).

-üdü : eletüdü < götürürdü (10/73).

-urdu : ğurulurdu (18/70), okunurdu (27/22).

-ürdü : büyüdü (27/74).

-lardı : bālardı < bağlardı (19/115).

Çokluk I. şahıs eki

-erdük : dikedük (8/22), giderdük (12/16), ekerdük (14/104).

-arduk : oynarduk (8/22), ğorkarduk < korkardık (25/36), yolarduk (27/76).

-ürdük : gösterürdük (25/38).

-urduk : doyurduk (36/100).

Çokluk III. şahıs eki

-arlardı : yaparlardı (12/16).

-ülerdi : yıkayıverülerdi (25/117), götürülerdi (27/81).

2.2.6.5.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik I. şahıs eki

-diydim : getdiydim < gittiydim (20/17).

Teklik III. şahıs eki

-dıydı : aldıydı (21/92), yandıydı (21/93).

-duydu : olduydu (11/31), okuTduydu (15/124).

-düdü : bindüdü < bindirdi (15/10).

Çokluk I. şahıs eki

-duyduḡ : āladuyduḡ (27/115).

2.2.6.5.1.4. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik III. şahıs eki

-muşdu : olmuşdu < olmuştu (36/18).

2.2.6.5.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi

Teklik II. Şahıs eki

cādīn : çalışcādīn < çalışcaktın (3/27).

cēdīn : yicēdīn < yiyecektin (3/28).

Olumsuz

-meycedim : getmeycedim < gitmeyecektim (14/15).

2.2.6.5.1.6. Dilek-Şart Kipinin Hikâyesi

Teklik I. şahıs eki

-seydim : bilseydim (16/8), getseydim (20/109).

Teklik III. şahıs eki

-saydı : olsaydı (19/139).

Çokluk I. şahıs eki

-seydūk : bilseydūk (2/3),

Olumsuz:

ölmeyeydi (6/63), tanımasayduğ (19/139), beklemeseydim (20/109), yemeseydim (20/110).

Çokluk III. şahıs eki

-sala : nişanlarsala < nişanlarsalar (21/86).

2.2.6.5.2. RİVAYET BİRLEŞİK ÇEKİMİ

Basit zamanlı fiile –mİş, -mUş getirilerek yapılır. Bölge ağzında şu şekilde görülür:

2.2.6.5.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti

Teklik III. şahıs eki

-yomuş : götürüyomuş (4/22), duruyomuş (15/159), gonuyomuş < konuyormuş (18/80), yapılyomuş (35/69).

-yolarımış : geliyolarımış (24/87).

2.2.6.5.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti

Ekfiile gelen örneklere ekfiil bölümünde yer verilmiştir.

2.2.6.5.2.3. Gelecek Zamanın Rivayeti

-ecekmiş : evlenecekmiş (33/41).

2.2.6.5.2.4. Duyulan Geçmiş Zamanın Rivayeti

-mışmış : bırakmışmış (23/14).

2.2.6.5.3. ŞART BİRLEŞİK ÇEKİMİ

Basit zamanlı bir fiile –sA getirilerek yapılır:

2.2.6.5.3.1. Geniş Zamanın Şartı

Teklik I. şahıs eki

-ersem : görersem (10/81), dersem (36/79).

Bir örnekte –r sesinin düştüğü görülür:

-usam : olusam (9/15).

Teklik II. şahıs eki

-arsan : gıyarsan (7/21), baķarsan (14/125), açarsan (15/189), sorarsan (15/201),
yaParsan (24/14).

- rsan : ıslarsan (7/27).

-ersen : gidersen (25/15).

-rsen : dinlersen (15/263),

-rseñ : derseñ (25/97).

Teklik III. şahıs eki

-erse : kabul ederse (19/133).

-rse : isterse (18/35).

Bazı kelimelerde –r sesinin düştüğü görülür:

-usa : olusa < olursa (25/38), daķulusa (34/24).

-üse : gelüse < gelirse (1/36).

2.2.6.5.3.2. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

Teklik III. şahıs eki

-dıysa : baddıysa < battıysa (36/119).

-diyse : verdiyse (24/96).

Çokluk I. şahıs eki

-dıysak : yapıdıysak (24/58).

2.2.7. BİRLEŞİK FİİLLER

2.2.7.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

2.2.7.1.1. eT-

ğaybet'dik hayvannarı (1/7). (kayıp etmek)

allah ömrünü uzun_etsin (6/43).

ğayret edërim (6/59).

anneme hizmet_etdim (7/9).

çaba sarfetdim (7/58).

bizi imtân etdilë (8/33).

târif_eTmeyâki (9/29).

onu ameliyât etdüdük (9/73).

hanımıynan bûra sohbet_etdük (10/75).

şeyleri atmış telefon_etdim (10/75).

hani kâbul etsinde gitsin deyi (11/13).

muracat_etseñ hani illâ da yaş (11/34).

2.2.7.1.2. kıl-

ben şimdi namaz ğılarken ğaç ayeTde (13/41).

ayāmızda su daşydık dedeñ terāfi namazı ğıldurudu (27/48).

2.2.7.1.3. ol-

dokdor olcan deya (6/55).

yardımcı oldum (7/10).

evlādım gel köye **terhiz olunca** (8/39).

hasTa olmasam, şeker var, ğalp var (9/18).

canım **rahat olun** şey tabi onnarı (10/17).

allah **razı ol** dedile (10/76).

Allaħa çok **şükürler olsun** (11/46).

savol ğızım (14/17). (sağ ol)

evel öğretmen şimdi **emekli olcādım** (15/125).

on dörd yaşımda **gelin oldum** (34/10).

2.2.7.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

2.2.7.2.1. Yeterlik

Bir işi yapabilme, gücü yetme, rica veya ihtimal anlamı verir. Bölge ağzında –Abil şeklindedir, şu örnekler görülür:

külçe yapıyoz ondan sona **yapabilen** baklava yapıya (5/19).

her şey yapıyoz **yapabilüsek** (5/20).

ġasdamonuya ġada **gidebilyodu** öğretmen (8/35).

yaşımda bıraġdı **anlayabiliyoñ** deymi geldük (9/79).

doʻumdan **bilebilüsen** esas doʻumum otuz üç (15/35).

çarşu **görebiliyomuyduġ** motora bindüdü ġayıntam (15/97).

hasTa olunca doġdor nēre yürülek **gidebilüsek** (15/170).

iş **yapabilüsen** şimdi ... iyi gözünü **açabilüsen** (15/172).

bişüdüle derelēre **anlatabildim** mi iplik haline geçTi (19/93).

2.2.7.2.2. Olumsuzuz

–AmA şeklindedir:

onu **bilemem** bóbana iki kere verdim (2/47).

yimek yemesini **unuTamam** bunun ben (15/276).

onu **dutamam** ben aklımda gızım (21/72).

her güzele gönül **veremem** ben (36/128).

2.2.7.2.3. Tezlik

Tezlik, çabukluk anlamını verir.

gızlāñ kesiverilē iki bi boyunu (1/18).

ekmek veriya ona atıveriyoz öle yani napam (10/27).

ısdanbuldan geliverince hasta oldum burā (14/17).

agidiyāñ ōra birileri satıveríya evden alan oliya (16/86).

altüsTe ediveriya hē öle gızım napıyñ (21/180).

adamda asgere gidiveri bir ay mı ne durduñ (25/82).

küççük çocuk diye elimden alula da yıķayıverülerdi hayrına (25/105).

bi danecük ğaraşım ğaldı ona bile ğaķķımı veriverim ben (30/42).

ğafamda yok bi türkü söyleyiversem aklıma geliversede (34/34).

2.2.8. EK-FİİL

Ek-fiil isimlerin sonuna gelir ve onları yüklem olarak kullanılmasını sağlar. Bölge ağzında karşılaştığımız ek-fiiller şunlardır:

2.2.8.1. Geniş Zaman

Teklik I. şahıs eki

+(y)Im, +(y)um, +(y)In, +(y)uñ

ben otuz sekiz doʻumluyuñ (7/2).

ben bi tek kişiyin (14/98).

iyiyim teşekkür ettim (19/2).

gitdile ben bitek burda yalunuzuyum < yalnızım (14/101).

Teklik III. şahıs eki

+DIr, +Dur

acaba ne işdir (36/155).

o zaman da bir mumdur (24/43).

Çokluk II. şahıs eki

+sInIz

buban çolu'u çocusunuz (9/70).

naparsınız ollara (15/257).

2.2.8.2. Görülen Geçmiş Zaman

Teklik I. şahıs eki

+dIm, +dUm

ğaç aylıdım (11/10).

fatma çok hasTaydım (14/57).

inzibaTdım ben (15/129).

çocu'udum (25/116).

Teklik III. şahıs eki

+DI

var_ıdı o dayım olanı (1/108).

babam fahırıdı (2/2).

tabi tabi fazláydı (3/22).

çok güzel idi (7/6).

Çokluk II. şahıs eki

+dİk,+dUk

okuldayduk biz ozaman (15/81).

orağ peşindeydük (19/31).

2.2.8.3. Duyulan Geçmiş Zaman

Teklik I. şahıs eki

+mİşİm

ben iki yaşımdaymışım bilmeyon. (31/27).

Teklik III. şahıs eki

+(y)mİş

aynı böyle dere azıymış (29/14).

adamın bi olu varmış (29/16).

2.2.8.4. Dilek-Şart Kipi

Teklik III. şahıs eki

+sa

ıraq yoksa (15/34).

kimseyi tanımáyá paran varsa (15/193).

Olumsuz

Teklik III. şahıs eki

misavır bulduñunu yer umduñunu deñil (16/82).

sıgortalı felan **deñil** (25/47).

2.2.9. FİİLİMSİLER

Fiilimsiler, fiile gelen ekler isim, sıfat, zarf gibi görevlerde bulunurlar. Üç çeşittir, tespit ettiğimiz örnekler şöyledir:

2.2.9.1. İsim-Fiil

2.2.9.1.1. -mA

gelin **alma** olacak (1/97).

gelin **görme** olacak (1/97).

bizim çalış**mamız**da (3/31).

ağşam uñurla**mal**arı (4/15).

ben mi geçi**nmen**in içinde (19/14).

2.2.9.1.2. -mAğ

satış yap**mağ** (24/88).

böyle gurbete gel**mek** (20/89).

2.2.9.1.3. -İş

satış bit**eri** (20/77).

alış**veriş** yapıyoduk (21/144).

2.2.9.2. Sıfat-Fiil

2.2.9.2.1. -(y)An

tarladan çık**an** yeTmezdi (3/19).

şindi başı ārıyan dokdora gidiyā (7/45).

2.2.9.2.2. -ecek, -ücek

būran hoca benim yörücek gezcek gücüm (7/76).

2.2.9.2.3. -dük (-dü'ü, -ü'ü)

ēy görmedü'üm günle ğalmadı benim (9/82).

görü'ün yerde (10/79).

2.2.9.2.4. -mİş

üstü açılmış bu çokur üzeri (10/63).

dona ğalmış ğabağ (16/96).

para vermiş ğarı de'elim. (16/101).

geçmiş gün çocūdum. (26/56).

2.2.9.3. Zarf-Fiiller

2.2.9.3.1. -(y)İp, (y)Up

ğalkıp da ğazıyodum (2/46).

alıPda nēre yeme nēreydi yapıp da yicēdiñ çalışıpda yicēdiñ (3/28).

böle oğlovaya dolayıP böle büzüyoZ (5/29).

ğanımı ğaldurupda gezemeyon (6/14).

ğaç yaşında biliP de diyemeyoñ ki (6/60).

evimize girüp çıkıyoZ öle gendü halimize (10/4).

oraya gidip gelene ğada (15/138).

bağaratını göyüp iyice övuyosun (24/20).

biz türkü söyleyiPde bilmeyóz ki var_ıdı (24/37).

dövünce çürüyüp guruyacak (27/81).

2.2.9.3.2. -mAdAn

Bacı ölmeden ablam döğüdü (2/43).

sevdî'im durmadan paraynan o zaman (3/39).

allahım bundan aşā etmeden alsın emanetini (6/66).

düñde oyun oynamadan durulumu? (15/87).

hiç tanımadan evlendim (19/33).

biz kaçmadan erkenden kaçmışlada gitmişle (36/102).

2.2.9.3.3. -A

güle güle gidin anam (1/144).

2.2.9.3.4. -IncA, -UncA, -IncAķ,

yatsıyı kılınca aķşam burdan samsuna gidcekle (4/16).

arabayı durunca aķlıma kötü bişey geldi (7/69).

çocukla ölünce hasta oldüm (12/6).

ayancu'a bi yere oturtmayınca gelmeyceñ (15/196).

āşam bi düñe başlayıncaķ on ikiye bire ğada ğına yakmā giderlēri (20/97).

bayramlara gidinceķ böyle sevinüdük (25/66).

2.2.9.3.5. -All

televizyonla çıkālı millet sohbet de unuTdu. (24/11).

2.2.9.3.6. -ken

yemek yer**ken** böyledi esgiden nere áletirik nereydi (3/6).

ab vērile bi ay der**ken** iyi oldum (12/9).

ğapıdan çıkar**ken** bōbası çıkarmazsa ğardeşü çıkarudu (36/192).

2.2.9.3.7. –Dİk + DAn sonra / kere / sona/ sonra

o çocuk öldük**tenkere** ben ğafayı üşüTTüm (14/67).

öldük**ten sonra** neler yapıyA (25/100).

evlendük**ten sona** aynı kelimeyi hiç de ğıştüremedi. (32/18).

2.2.9.3.8. -DİK + iyelik eki + zaman

hastalandu**um zaman** rahmetli ğayınlam hemen oturuyodu (35/60).

oyun oynadı**ımız zaman** da olmuşdu dövüş eddü**ümüz zamanda** olmuşdu (36/18).

2.2.9.3.9. - dİmİydİ

bi işe ğoşand**ımydı** o işi bitirceñ deyi ğayret edērim (6/65).

bi taraftan söylēri böyle çiziye gird**ımydı** (15/148).

öfkelen**ımydı** ğarı uymaz ğarı öfkelen**ımydı** adam uymaz (16/71).

2.2.9.3.10. -tenkere

o çocuk öldük**tenkere** ben ğafayı üşüTTüm (14/67).

2.2.9.3.11. -dİmmı

bunald**ımmı** hiç zobayı yakmayon (14/130).

III.BÖLÜM

3. SONUÇ

Sinop ili Ayancık ilçesi ağız üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmanın sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Ses Bilgisi hususunda ulaşılan sonuçlar;

1. Sinop- Ayancık ağızında yazı dilinde kullandığımız ünlülerden başka **ā, ē, ī, ō, ȳ, ū, ȳ, ū, ā, í, ó, ú, â, ê, ô, ȳ, â, ê, î, î, ă, ă, ı, ı, ū, ū** ünlüleri görülür.
2. Ayancık ağızında uzun ünlüler karşımıza çıkar. Daha çok ünsüzlerin düşmesi, erimesi sonucu uzun ünlü görülür.
3. “-acak / -ecek” gelecek zaman ekinin ilk ünlüsünün düştüğü örnekler vardır.
5. Ayancık Ağızında Farsça ve Arapçadan alınan kelimelerinin uzun ünlülerinin kısaldığı normal süreli ünlüye dönüştüğü görülmüştür.
6. Ayancık ağızında ünlü türemesi kelime başı ve ortasında görülür.
7. Yuvarlaklaşma bu bölgede oldukça fazladır.
8. Kelime başında, ortasında ve sonunda başta **k > g, ƙ > ğ, t > d, p > b** değişimleri olmak üzere tonlulaşma örnekleri sıkça karşımıza çıkar.
9. Bölge ağızında **tonsuzlaşma** örneklerine çok nadir rastlanmıştır.
10. Bölge ağızında **/ɾ/ ve /m/** ünsüzlerinden sonra korunan ek fiilin **/ɪ/** ünlüsü kısa şekli ile görülür.
11. Ünsüz düşmesi oldukça fazladır.
12. Hece sonlarındaki **/v/ ve /y/** ünsüzleri ile iç sesteki **/ğ/, /h/, /v/ ve /y/** ünsüzlerinin erimleri sonucunda oluşan **ikiz ünlüler** çok görülür.

13. Bölge ağzında eklerin çoğu **ses uyumuna** tabidir.
14. **+ki aitlik eki** tek şekildedir. Kalın kelimelerde uyuma girmediği görülür:
15. Sinop ili Ayancık ağzında “b, c, ç, d, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z” ünsüzlerinin dışında **Ç, K, Q, P, T, K', ı, ı, ğ, k, ñ, h** ünsüzleri karşımıza çıkar.
16. Ayancık ağzında ünsüz düşmesinin örneklerini görmekteyiz.
17. **Gerileyici Benzeşmenin** örnekleri oldukça fazladır.
18. Ayancık ağzında göçüşme örneği sadece bir kelimede görülür: **ceyran** (15/41).

Şekil Bilgisi hususunda ulaşılan sonuçlar;

1. Son çekim edatı olan **ile** bölge ağzında **Inan, -nan, -la** şeklinde görülür ve kalınlık incelik uyumuna uyar: **gazanınan** (1/85), **unnan** (1/89).
2. Zamir kökenli şahıs eklerinin Teklik I. şahıs ve II. teklik şahsında “**ñ**” sesi karşımıza çıkar.
3. **-Inca zarffiil ekinin** –IncAk biçimi de incelenen ağız bölgelerinde ve derleme metinlerinde bir örnekte karşımıza çıkar: **başlayınca** (20/97).
4. Ayancık ağzında şimdiki zaman eki **-yo, -yö, -ya, -yā, yon** şekillerinde karşımıza çıkar.
5. Bölge ağzında zarf-fiil ekleri çok çeşitlidir:
öldükten sonra neler yapıyA (25/100).
oyun oynadı^ı**ı**muz **zaman** da olmuşdu dövüş eddü^ı**ı**müz **zamanda** olmuşdu (36/18).
6. **Geniş Zamanın** III. şahıslarda **–r** ünsüzünün düştüğü görülür.
7. Eşitlik hâli ekinin **+cenez** şekli görülür:
güzel**cenez** gaymak gibi (30/84).

Sözlük hususunda ulaşılan sonuçlar;

Çalışmaya dâhil edilen sözlük, yöresel söyleyiş tarzlarından ve kelimelerinden oluşmaktadır. Sözlük bölümünde derleme metinlerinde geçen kelimelerin ve yörede yaşayan kişilerden öğrendiğim derleme dışı kelimelerin anlamlarına yer verilmiştir.

“Sinop İli Ayancık İlçesi Ağzı” adlı çalışma sonucunda Leyla Karahan’ın “Anadolu Ağzılarının Sınıflandırılması” eserinden hareketle bu ağız çalışmasının Batı Grubu

Ağızlarına dahil olduğu gör÷lmektedir (Karahana, 1996). Bu alışma ile ağız çalışmalarına bir yenisi daha eklenmiştir. Zengin bir k÷lt÷r hazinesine sahip T÷rk dilinin Ayancık ilçesi bazındaki ses, şekil özellikleri ile derleme s÷zl÷đ÷ne katkı sağlamak amacıyla oluşturulan s÷zl÷k çalışmasının hem y÷reye hem de dil çalışmalarına faydası beklenmektedir.

IV.BÖLÜM

4.DERLEME METİNLERİ

1

Konuşan: Fatma Yüksel (85 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Dümen Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 30.01.2015

1 biz şē ben durūyon sadece burā.

2 **Burda çok kış oldu mu?**

3 tā yok ğış olmadı ōle çok olmadı.

4 **Kar yāmadı mı?**

5 az yādı.

6 **Hayvanların kaç tane?**

7 hayvan nēre ğaybet'dik hayvannarı.

8 **Nası ğaybetdīn?**

9 nası ğaybedecōz ğız salıvar'mış, ōrān 'ğaçmış ondan ondan ğaçīya 'ğaçmış gétmiř ben
10 damdan çıkarmadı mıdı.

11 **Şindi bulunmadımı?**

12 yō, bulunmadı.

13 **Kaç gün oldu?**

- 14 Epeyi oldı gĩ yazda.
- 15 **Odun toplayabiliyonmu?**
- 16 odunnā baḡ benim  odunna onla.
- 17 **Sen mi kesiyosun?**
- 18 Tabĩ. ġızlāñ kesiverilē iki bi boyunu yaḡmā kıztñ biri geliyā benim ŗindi gine gelecek.
- 19 **Ne zaman gelecek?**
- 20 bilmēyon ġarĩ, nā zaman gelcēni ġızı uŗaḡ  ıḡārĩ  lan  ıḡārĩ o etekinin de eteki
- 21 gelin de  ıḡārĩ, eteki ġızımın onun da.
- 22 **Adları ne teyze biliyoñ mu?**
- 23 neyi?
- 24 **Torunlarının adlarını biliyon mu?**
- 25 yok be doḡdor doḡdor ġuymuŗ adını bilmey nki ben.
- 26 **Sen haberleŗebiliyon mu kıztarınla?**
- 27 benim telefon vā evde.
- 28 **Evde?**
- 29 Tabĩ.
- 30 **Evde g zineyimi yaḡıyon?**
- 31 hee.
- 32 ** zerine g  mi de ġ yuy n?**
- 33 g  mleri de ġ  uyom yemek de biŗ riyoñ.
- 34 **Ne yemēi yapıyon?**
- 35 her ŗeyi yapıyom aḡlıma ne gel se.
- 36 **Keŗgek yapıyoñ mu?**
- 37 Yapıyom.

- 38 **Nasī yapıyon keşgē'i teyze?**
- 39 paķlayı ğatarsın gözelce yıķarsın ondan sonā ğabına ğuyarsın.
- 40 **Sonra?**
- 41 sonā bişecek o. altına odun ğuyarsın.
- 42 **Sıcak su mu ğoyuyon soğuk su mu?**
- 43 soŭuk su dēyon ğız yıķıcan keşgē allah allah baŭā şaşutdu beni.
- 44 Geh geh girin girin yumurtlamıyollāda.
- 45 **Kaç Tane var tavuk?**
- 46 öldi biri dörd daneydi.
- 47 **Neden öldü?**
- 48 neden öldü bilemeyon, bilmeyon ki.
- 49 **Yumurta veriyomu?**
- 50 veriyōlla emme taā başlamadıla.
- 51 **Kedin kaç tane var teyze?**
- 52 kedi dolu.
- 53 **Eve mi giriyo onlar?**
- 54 yō.
- 55 **Dışarda mı yaşıyolar?**
- 56 e tafanda yatıyollā, ğarınnarını doyuruyon biri daŭā orā.
- 57 **Ne veriyōñ kedilere?**
- 58 aŭā.
- 59 **Kedilere ne veriyōñ?**
- 60 'ekmek.
- 61 **Başĝa sūt vermiyon mu?**
- 62 ā.

- 63 **Süt?**
- 64 süt inek gönü.
- 65 **Hayvanları dama koydun mu?**
- 66 gıydum.
- 67 **Napıyon hayvanları sabah kaçta götürüyon tarlaya?**
- 68 zabah bazı erken gidiyön bazı geç gidiyon suoklukda hiç getmeyön.
- 69 **Teyze bildiğin mani türkü var mı?**
- 70 türkü mü ben bilmeyön ki türkü bilmem ben.
- 71 **Bayram adetleri nası teyze bayramlarda napıyorlar burda?**
- 72 furun yakıyoz lokul külçe gıyuyoz.
- 73 **Kış hazırlı'yı yapıdın mı?**
- 74 yapıliya tabi kış hazırlı'yı yapıliya.
- 75 **Nası oluyo düğünler burda?**
- 76 i'il i'il iil i'il davulla geliyá oyun türkü oliyá.
- 77 **Burda adetler var mı?**
- 78 var yā.
- 79 **Ne yapıyorlar?**
- 80 oyun türkü yapıyolla gına yakıyolla çok işi var.
- 81 **Düğün günü ne pişiriyolar?**
- 82 er şey bişiriyolla. keşgek bişiya börek oliya her şey oliya.
- 83 **Keşgeyi nası yapıyorlar teyze?**
- 84 keşgē çekiyolla ondan sona ocā gönıya. ya keşgek gazaninan tencerelernen büyük
- 85 tencerelernen gıyuyolla. düün oliya berek oliya şey daıdıyolla helvá daıdıyolla helvá
- 86 yapıyolla her şey oliya.
- 87 **Ne helvası yapıyolla un helvası mı?**

- 88 unnan yapıyollá helváyı bekmezinen.
- 89 **Pekmezi nası yapılıyo?**
- 90 bekmez ğazana ğuycan almudu sıkıcan.
- 91 **Hangi armudu?**
- 92 furuncuğ armudu.
- 93 **En iyi furuncuğla mı oluyo?**
- 94 furuncuğdan da ediyon şerbeTlikde yapıyon hepsi yapıliya.
- 95 **Düğünler kaç gün oluyo burda?**
- 96 iki gün işdi. ğına yancağ gelin alma olcağ gelin görme olcağ çok işi var.
- 97 **Gelin görmeyi nası yapıyollar burda?**
- 98 ellerini öpücek.
- 99 **Herkes görcek gelini.**
- 100 tabi görcek öteberi ğına gecesi heP atıyolla cehiz öteberi hani ata ğalbur dolıya şey.
- 101 **Kaç yaşına evlendin?**
- 102 ben köy içine vardım da benim adam öldü. on yedi yaşında aman on altı yaşında
- 103 **Kaç çocuğun var teyze?**
- 104 dörd dane.
- 105 **Kız erkek?**
- 106 erkek yok kız heP.
- 107 **Düğünün nası oldu teyze davul zurna çalındı mı?**
- 108 çalınmaz mı ğız köyümde dayım olanına verile beni. ıbram a'anın ısmail var_ıdı o dayım
- 109 olanı o dayım olanına verile beni ora oran buraki bu adam evlenmişidi ğarı bırakmış getmiş
- 110 ya o zaman beni yaPdıla.
- 111 **Kaç sene yaşadı eşin?**
- 112 epeyi yaşadı anam. yaşadı öldü işde cuma gün.
- 113 **Maaş alabiliyon mu teyze?**

- 114 kim?
- 115 **Sen.**
- 116 alıyon beş yüz lira alıyon.
- 117 **İyi Allah bereket versin dimi? Akşam oldu teyze üşüdün mü?**
- 118 eve gitmedük burā begleTdin ğarı beni şu yakâyın ben şu odunları alıyın
- 119 adamı da begleTdi.
- 120 **Tamam teyze saöl.**
- 121 há'á.
- 122 **Saöl di'om teşekkür ederim.**
- 123 savol.
- 124 **Şimdi sen güzineyi mi yakcan?**
- 125 há'á.
- 126 **Ğuru odunla yakcan?**
- 127 há'á hep ğuru odunnan.
- 128 **Yaşla yanmıyo dimi?**
- 129 eeh ben yaş yakman ğuru odun yakarım.
- 130 **Tek kórkmuyon mu teyze evde?**
- 131 háá.
- 132 **Tek kórkmuyon mu?**
- 133 neyi ğorķmaluymuş ğorķulumu be.
- 134 **AlışTın dimi?**
- 135 Tabī.
- 136 **Tamam teyze iyi akşamlar.**
- 137 ē size de ēyi akşamlar.

- 138 **Teşekkürler.**
- 139 varın sağlınan.
- 140 **Sağol teyze.**
- 141 güle güle gidin anam.

Konuşan: Elvide Yıldırım (63 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ağaçlı K y  Kansa Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1  ocuğl m yoğsuzl nan b y d  misir t nasını bulsağ y yemiyoduğ s manan b y d k.
2 babam fağırıldı, yerine g re oğula yollayamazdı. fağırl nan b y d ğ m ze biz b le
3 b y d k, biz para bilseyd k b le olmazdı.  me ben bazar ne bilmeyoğ, gitmedim
4 ay ncuğlara gitdim geldim emme bazar'da 'ş yle bişey satıpda g rmedim.

5 ** a   ardeşsiniz teyze?**

6 biz d rt ğızıduğ biri  ld  şindi bi  bim    bacı ğaldığ biz şindi.

7 ** ardeşin  a  yaşında  ld ?**

8 b y   bilmeyon atmış mı y  yetmiş bir yaşında  ld  b y , b y k ablam dem rc  sabrinin
9 geliniydi o.

10 **Esgiden toprak  ker miydiniz?**

11 ekiyoduğ bağ d  ollar n_ ş  geliyodu.

12 **Ne  kerdiniz?**

13 misir ekiyoduğ b yday ekiyoduğ sırtınan daşıyoduğ  aya. Ha'ha biz ' yle ge inme
14 yapTuğ  h ğızım.

15 ** ocu un var mı teyze?**

16 Benim teyzem  ld  teyzelerim yoğ.

17 ** ocu un var mı?**

18 b   lum v  işte,     d şd  ğ tdi, b   lum va bařđa yoğ.

19 **Teyze turşuyu nasıl  uruyon?**

20 turşuyu şē limonnan ğuyuyon, limonu şindi diliyōn. turşulu'u yıķācan ĩce yıķācan ğūzelce
21 durlanāna ğada bulanı'ū çıkıcaķ turşunūn o zaman limonu diliyōn samsā dövüyōñ turşuyu
22 da ōlē ğuyuyōñ başğa tūrlū bi de duzlōyōn tamam.

23 **Esgiden kıtlık vardı dimi?**

24 evvēli ā ğızım somaķ ekmē'i yēyōduķ di'ōn sen ne di'ōn şindi burnumuz bōyūdū.

25 Napam ğızım başĶa ōle bōyūdūķ iştē. Babam hatib'lik yapācaķ beş ğuruş somaķ momaķ
26 yollāran ekin aludī ōle bōyūttū bizi.

27 **Hiç unutamadıĝın bir olay var mı aķlında?**

28 unutmayonda bildiklerimīn hepīsini biliyon o ğada başğa bilmeyon.

29 **Senin hiç unutamadıĝın bir olay var mı aķlında çocukluķtan beri bōle çok sevindiĝin yada**
30 **üzüldüĝün bi olay var mı?**

31 ōle bi şeyim yok faTma şey senin adını bil semra.

32 **Merve.**

33 Merve ben ōle sıkınTu ve bizi bubam bōyūTdū yörüTdū bilmeyon ki napam.

34 **Hayvancılık ile ūraşdınız mı teyze?**

35 on tane.

36 **Ne vardı?**

37 üçü keçi sekiz danesi ğoyunudu ben ōle yalan ğonuşmu'ōñ onu da māmud_ustagilden
38 alduķ yariya.

39 **Kim baķıyōdu onlara?**

40 E hepimiz baķıyoduķ. Bacı ōlmeden ablam ğūdūĝū. ĩnek yōdu inek yerine sa'yōduķ.
41 başğa tovu'u zati biraķduk ğaç senedū.

42 **İşleri ğörmek iķün erken mi ķalkıyodun?**

43 tabī yedi de ğalkıyodum işleri ğörmē. baķ misir nerē erken ğalkıp da ğazıyodum misirleri
44 bōbana sor.

45 **Sonra mısırları nereye ğötürüyodun?**

46 Köyē fīruna, fīruna onu çok ğav şe etmeyecen hele sütlüsünü de et keşgē mis gibi kokiȳā
47 buban bilmēyemi nası yedi mi dōkdü mü onu bilemem bōbana iki kere verdim onu o bilü,
48 nası oldūnu nası ğurutdūmu ōle ya.

1

Konuşan: Zehra zelik (87 yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ağaçlı Köyü Kansa Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1

1 **Esgiden yaşantı yasıldı?**

2 esgiden yaşandu nasıydı gaz yoşudu duz yoşudu tarladan çalışıP tarladan

3 yiyoduk.

4 **Elektrik var mıydı?**

5 yok yok idare nereydi ocağ ışıına ocağ ışıına bi elinde ıra bi elinde ġařuk yemek yerken

6 bleydi esgiden nere letirik nereydi.

7 **Esgiden ekmek işleri nasıldı?**

8 tarladan yiyoduk çalışıyoduk dyoduk deymende yiyoduk sona çıktı ekmek ışıını letirik

9 ışıını lamba ışıını diş sana ocağ ışıına re işlrk ocağ ışıına bu alıyu ġuyruk re işlrk

10 onnan bi elin yemek yerken bi elinde ıra zobayı yakıyoş ya bi elinde ġařuk le yemek

11 yiyoduk anadın mı esgiden leydi.

12 **Ekmek nası yapıyodun teyze?**

13 ocağda sağda yuşuruyoduk hamuru ocağa ġuyuyoduk odunnarın üstüne sacı bişiryoduk

14 yiyoduk leydk esgiden.

15 **ıtlık var mıydı?**

16 ne var mıydı?

17 **ıtlık fakirlik var mıydı?**

18 çoʻudu milledde biz de yoʻudu emme çoʻudu milledde gıTlıķ gıTlıķ çoʻudu ne yalan
19 söyleyin varıdı varıdı. tarladan çıkan yeTmezdi bile ürün milledde ğalabalııdı çok
20 ğalabalııdı.

21 **Çok burası fazlaydı dimi nüfus?**

22 tabi tabi fazláydı aTmış bilmem ğaç nufusudu bu köy tabi.

23 **Şimdi.**

24 şimdi hani söündü söündü şimdi kimse yok ki gızım.

25 **Yazın mı geliyorlar?**

26 yaza geliyola köye. esgiden ğaşuk bi elinde çıra bi elinde yemek yicēdiñ sonadan tarlada
27 çalışcādiñ misir mancar keşkek buydu börek hamur aşı böle çarşudan alıPda nēre yeme
28 nēreydi yapıp da yicēdiñ çalışıPda yicēdiñ emme berekātliüydü biraķ her şey berekātliüydü.

29 **Şimdi bereket yok mu?**

30 yok bizim çalışmamuz gibi bi berekāt yok şimdi. bizim çalışmamızda berekāt góz ekmek
31 doluydu şimdi nēre tā şimdi paraynan.

32 **Çocukluğun nasıldı teyze nası geçti çocukluğun?**

33 çocukluum nası geçti okúz haylamaynan geÇti İreçberlinen geÇti çocukluum nası geççek
34 ben okumadım bile okutmadıla bile köyde kimse yok deyi öle geÇdi benim şeyim başğa
35 türlü geçmedi. çalışmaynan çabalamaynan geÇti benim geçliim. nēre böle sefa nēre
36 görcēdim şindikile gibi ozamandı emme bollukda o zamandı yeme de ozamandı her şey
37 ozamandı şimdi para gózünü sevdiim durmadan paraynan o zaman öle bişey yoʻudu ki
38 gelik topla gelik sat süt satma yoʻudu zerzeva satma yoʻudu sonadan çıkdı onla onla bişey
39 yoʻudu ki zamanında öle satım nēredi satım yoʻudu meyvá işTe yollara tüccarlara verilü
40 buydu.

Konuşan: Fatma Kılıç (64 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ağaçlı K y  şerbetçi Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 06.02.2015

- 1 hoř geldiň gızım hoř geldiniz.
- 2 hoş bulduğ teyze ğolun morarmış teyze.
- 3 benim hep  le oliya ğalb mden rahatsuz'uň ya.
- 4 geçmedi mi d  o?
- 5 geçer mi pillen nağada geçer tabi bığıyı bi marul vardı da geç ğaldım ğalmayoň
- 6 b le s tlerin yeri var verip hemen d n yoň s t onda.
- 7 **Kimle gidiyosun k ye?**
- 8 bıa alinin m medle minib sle.
- 9 **Sen her zaman onnan mı geliyosun?**
- 10 yok onnan gelmeyoň ař  eniyoň.
- 11 **Senin yanda kim var k yde?**
- 12 servet var.
- 13 **Umreye mi gidiyo?**
- 14 ha yarın aşam u urlamal rı
- 15 **Sona ertesı g n m  bincekler?**
- 16 yatsıyı ılınca aşam burdan samsuna gidcekle m l d bitince herhalde artu gece mi
- 17 bincekle bizim g lhan gelin de gidiya.
- 18 **G le g le avuş şimdiden.**

19 amin amin biye g tdi o tabi bi sene olıya g tdi işde gidince t   ok merak basdı. biye bu
20 ayanc n halkıynan g tdi gine onla o geldi ydi bi sene evel  urana o  adın eletdi esma bu
21 sene gine o bu sene gine o g t r yom ş.

22 **Hayırlısı olsun Allah yardımcıları olsun Allah bize de nasip etsin.**

23 amin inşallah. gideri  ben gideri  de beni k ye malla b lıya malla b lıya e  ocukların
24 o ulu var  ızları   ocukları var.

25 **Fazla u raşma mallarla.**

26 emme canım ben k yde de oturuy  k yde de oturuy  e evi  damlal na  ada bizim orada
27 hep od emme olmaya malsuz hastayı  emme inek va hastayı  hi  hareket halini bırakma
28 dedi benim damarlarım a ukm ş şu anda tabi hep  alb damarlarum a uk.

Konuşan: Fatma Yüksel (80 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Tepecik Köyü Pınarı Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 30.01.2015

1 **Teyze sen bize pekmez yapılışını anlatır mısın?**

2 bekmezi toplarsıñ elmeyi ondan sona iyice yıķarsıñ yararsıñ yarduķdan kere ğazanına
3 ğuyarsıñ ğaynadusıñ sıķarsın tekrar şırayıda sıķarsın pekmez edersin ğaynaya ğaynaya
4 bekmez olıya şıra ya biliyoñ şindi anladın mı?

5 **Tarhana nası yapılıyo teyze?**

6 ne tarhanası.

7 **Tarhana kışlık tarhana yapıyoz ya.**

8 çorbalık çorbalııda yuŗusan yuŗusun yuŗmasan tencerede bekmez tavasına
9 ğaynadulāri eveli ğavurulāri orda şey edellēri çorbalık yapıyollāri şindi yuuryolla bilmem
10 ne yapıyolla ōle yapıyolla biz ōle biliyoz ğızım başka bilmeyoz.

11 **Başka kış hazırlıkları ne yapıyoz?**

12 ne yapıyoz her şey yapıyoz ğonserve erkten de yapıyoz tomatisten de yapıyoz biberden
13 de yapıyoz her şeyden de yapıyoz.

14 **Turşu yapıyoz mu?**

15 ō iyi yapmayalım. ben dn evellki ğn herekliye gitdim herekliye gidince ora seni
16 ğonuşdum baķ 'vallaki ğonuşdum...

17 **Teyze bayram adetlerini anlatır mısın bana bayramlarda ne yapıyoz hazırlıkları ne
18 yapıyoz arife ğünü napıyoz?**

19 napıyoz furun yaķıyoz noķul yapıyoz külçe yapıyoz ondan sona yapabilen baķlava yapıya
20 zaza dedkleri ōle dēri ĩrahmetl ēgidi. her şey yapıyoz yapabilsek ama bilsek yapıyoz
21 bilmesek yapamayoz. biz onları biliyoz ğızım başğa bilmeyoz.

22 **Noķulu nası yapıyon teyze?**

23 noķulu biz bazısı yazıya da yapıya biz hamura ğatıyoz ğařuķ ğařuķ ğuyuyoz tepsiye...

24 **Baklavayı nası yapıyon teyze?**

25 baklavayı biz şeyde yapıyoz yazıyoz da saca saca saca yıyoz saca da yıyoz böyle oklovaya
26 dolayıP böyle büzüyöz oklovada öle de yapıyoz gelin ne derle ona bişey derle ğarı ha şey
27 ğoca ğarı gerdanı. iyi kötü yapıyon işde ğızım napıyın.

28 **Sütlac?**

29 sütlacı nası ederle sütü pirinci bişürü ondan sona südü ğuyarla şekerı ğuyarla tabaqlara
30 ğurtarıla.

Konuşan: Emine elikkaya (75 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Tepecik Köyü Kalaba Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 30.01.2015

- 1 ne anlatıyıñ hiç bişey gelmeye aklıma
- 2 **Nerede doğdun teyze?**
- 3 babamıñ evinde ddum bu köyde büyüdüm bu köyü geliniyim bu köyü gızıyıñ.
- 4 **Kaç yaşında evlendin?**
- 5 yirmi yaşımda evlendim.
- 6 **Çoluk ocuk var mı?**
- 7 bi taneck gızı ocuumuz olmaya bi evladluk alduk bytdk dışarı vermeyen i gvey
- 8 alam dedi bu evde dedim lan var_ken i gvey istemeyon ben dedim mustafaya güle gibi
- 9 güveniyodum ah yavrum o getdi zihnim da_ıldı hep ah gızım.
- 10 **Kızın isdanbulda mı?**
- 11 gızım isdanbulda alayanda oturuya benim gızım şindi sizi görse pırım pırım eder çok
- 12 tadlu çok gıymetli...ğanımı gldurupda gezemeyon bile bu gbe_imin iki kre_imin arasını
- 13 ekiyola sanki yokarı dorulamayoñ hiç.
- 14 **Doktora gittin mi teyze?**
- 15 á gide gide are bulamayolla ne biliyiñ bide nefesimi alıP veremeyoñ hiç nefes alamayoñ
- 16 le canım çıkıya sanki sen dedi nası oluyoñ dedi dokdor ben dedim hiç nefes alamayoñ aşa
- 17 yukarı soluyamayoñ ben dedim sen dedi astım hastası olmuřsuñ dedi o hastalık seni dedi
- 18 böle yapıya dedi dokdor aşa solu yukarı solu soluyamayınca lveriyiñ mi dedim
- 19 soluyamayoñ işde soluumu alıp veremeyon size cevaP veremeyoñ dedim. isdanbula
- 20 gızımın yanna getdim gızım eletdi bi dokdora o dokdoron ilaciynen o dokdoron
- 21 tedavisiynen yařıyoñ ah gızım o dokdor çok anlayuşlu bi dokdor bi gecesine bra nası
- 22 oluyıñ içimden ba_ırmak geliya do bi şıkıntı bi şıkıntu ba_ır anne ölüyoñ anne ölüyoñ diye

23 ğonsalāran duymuş sēsümü o ğada baʻırıyoñ işde ğız baʻırma sen nası oluyoñ da baʻırıyon
24 diye ben dedim içimden baʻırmağ geliya dokdora eletdi beni isgender de beni hastaneye
25 yatudu iskender de yabancımız deñil gendi insanımız yenge sen nası oluyoñ da baʻırıyoñ
26 dedi ben dedim içimden dedim baʻırmağ geliya o anda canım çıkıya sanki ben dedim
27 napıcaʻımı şaşudum. nası oluyoñ yenge nası oluyoñ nası oluyoñ içimden dedim baʻırmağ
28 geliya isgender bizim nası oluyoñ yenge nası kesiyiñ ben seniñ baʻırtunu yenge ellerim
29 ğollarımda yenge nası oluyoñ da içimden dedim baʻırmağ geliya hem soluʻum çıkıcağlıyñ
30 oluyoñ ben dedim. hastalım gine aynı devam ediya da baʻırtum yok işde aynı devam ediya
31 yoğaru dōruluPda gezemeyoñ iki ğat oldum ah uşām ne biçim hastalıksa ah ah allahım bi
32 ğuluna vermesin.

33 **Kaç tane ilaç kullanıyon teyze?**

34 bi sürü ileçlerim var emme ileçlerim burā deymi bi de bunu bunu āzıma sıkmaşam bunnan
35 ferahlanıyoñ bi ğayı āzıma sıkınca bu fısısınan eyel sıkmaşam soluʻum sanki çıkıya o
36 derece işde.

37 **Öksürebiliyon mu?**

38 he he ösürüyoñ ösürük eyelliñ gezmeyiñ yatağlara düşeninen evde durusañ gezemeyoñ
39 bereket hareket ediyoñ gidiyoñ dışalāra geziyoñ baçelāra güccücek bi keser gibi ğazmayı
40 onnan ğazma bile ğazdım şura.

41 **Bahçeyi bişey ekiyon mu?**

42 ekiceñ fasulye filan ekiceñ ğızım gelüverise yer gelecek benim ğızım köye dadlu ğızım
43 benim allah ömrünü uzun_etsin.

44 **Amin teyze adı ne?**

45 hatice ğışın dışarı çıkarmayañ dedi ğızın üstüne adam alañ senlen dedi āzımızın dadı evde
46 dedim olan var_iken dedim ben eve iç gövey istemeñ dedim. musdafaya ğıyamadım.

47 **Torunun var mı?**

48 yok tā aha iki dane ölu iki dāne var tafana dēya bi danesinin boyu maşallah upuzun birisi
49 de dedesi gibi kamil dayiñ gibi bi danesinin boyu tafana dēya maşallah

50 Adlarını biliyon mu teyze?

51 sartaÇ aytaÇ.

52 Kaç yaşındalar?

53 kaç yaşında biliP de diyemeyoñ ki sã birisi askerliynen biri oğuya hala oğuya ben deya
54 dokdor olcan deya bütün hastalara ben deya tedavi yapcañ deya birisi oğudamadı napsın bi
55 yeren bi gelir yok ablamda ölüvēri ablam ölmeyeydi eyel onnarı bēki oğudulārı tabi
56 ğurbette biliyosuñ ğurbetin halini elinde varsa alıPda yicen elinde yoksa nerde buluPda
57 yicen deymi. hiç yorulmayodum bi işe ğoşandımıydı o işi bitirceñ deyi ğayret edērim bu
58 günüme şükür allahım bundan aşā etmeden alsın emanetini.

Konuşan: Zekiye Yıldırım (76 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Abdulkadir Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1 **Kaç yılında doğdun teyze?**

2 ben kaç yılında dōdum ben otuz sekiz dořumluyū.

3 **Kaç kardeşsiniz?**

4 biz üç kardeşdik kardeşlerim öldi ben tek hehe.

5 **Çocukluğun nası geçti?**

6 çok güzel idi benim çocuklūm annem babamın çok çocuđi yōdı çok güzel çocuklūm geçti

7 benim en iyi bakım bā yaPdı annem babam.

8 **Nāpyodun çocukken aklına gelenler var mı?**

9 aklıma gelenlē hiç ben hayvan gütmē gitmedim. evlēre anneme hıżmat_etdim yardımcı

10 oldum.

11 **Oyun oynuyomuydunuz çocukken?**

12 gitmişündü tābi oynamā, illāki yapmışun çocukken.

13 **Ne oyunu oynuyodunuz çocukken?**

14 valla hiç bilemeycen ki ğızım şindi aklımda bişey yok ki. ğaç senelik iş

15 yā, ğaç senelik iş yā ğızım.

16 **Çocukken tarla ekiyōmuyduñ?**

17 ekiyōduk

18 **Ne yapıyōduñ tarlada?**

19 mısır ekiyōduk, būğday ekiyōduk.

20 **Tarlaya yemek götürüyoñ mu?**

21 götürüyödüm.

22 **Ne götürüyoduñ?**

23 keşgeğ bēreğ.

24 **Keşgē nası yapıyoñ teyze?**

25 keşgē Pişiriyoñ ateşin üstünde.

26 **Bĩ ayrıntılı anlatıver bana nasĩ yapıyoñ?**

27 ayrıntılı akşamdan ıslarsan çabuk bişiyā emme sabah ğuyarsan ğuru ğuru geç bişiyā biraz

28 ğızım tabĩ o biraz ğuru şey.

29 **Eskiden bu köylerde insanlar çok muydu?**

30 Çok ğalabaydı eskideñ, şindi kimse yok kimse yok köyde şindi, herkez ğurbete gitti. kimse

31 yok bĩ evde bĩ Kişi iki Kişi bĩ Kişi kimse yok. sāde şurda vā kānede işTe iki üç Kişi. yok

32 ğızım köylē, harzana nasĩ aynı burāda öyle.

33 **Eskiden şenlik var mıydı?**

34 'ohō burda benim ğāve açūdū zabā ğada ben ocağ başında demir sacında ekmeK bişümeK

35 olsun ğāvede ğumar_oynayanlara yaPmadüm işlē ğalmadı ağ biricük ğızım ağ biricük

36 ğızım ağ benim biricük ğızım zabā ğada ateşin_önünde ekmeK bişüdüm ğumarcılara

37 ekmeK yerüştirceñ dēyĩ. evēli bōle çarşıynan ekmeK gelme yōdu.

38 **Evēli nası gidiyodunuz ayancığa?**

39 ayancuā yörüyelek paneyire çok getdük. aşā sahilden dorū çok gētdük. şindi olsa

40 gidemeyöz bağ 'öyle ğızım 'öyle. hastala bakımsuzudu ölüyodu o zaman ğızım dokdora

41 götüme nēreydi. benim asgerden izine bi ābim geldi üç günün içinde dokdora götümedik

42 de ölüvēri tifōya yakalanmış me'erin bilmeyoz ki biz esgiden bōle doğdor mu vardı şindi

43 başı ārıyan doğdora gidiyā.

44 **Hangi ilaçları yapıyodunuz esgiden?**

45 köy ilāçlarını.

46 **Ne yapıyodunuz?**

47 otlāran ilāç yapıyoduğ.

48 **Aqlında var mı?**

49 yok yok yok gızım yok otlāran ilāç yapıyoduğ emme yok bişey yok aqlımda gızım.

50 **Faydası oluyo muydu?**

51 oluyo dēyi bağıyoduğ işde yapıyoduğ ben de ğafa ğalmadı gızım ben de ğafa ğalmadı ğayri
52 esgisi gibi deʔilīn ben gızım ben yapduklarımı bile bu odada elli kere ğıvrıyoñ gızım
53 unutuyoñ ya unutuyoñ ben ğayri esgi ğafam yok emme bunada şükür ginede allahım
54 bunada şükür  et diyoñ. burā tek başına durmağ.

55 **Şimdi tek başına mısın?**

56  zmirde  olu u  ocu u bi  lan vā en b y kleri i t  geliy  gidiy  i t  gızım tek başıma gibi
57 bişeyi n tabi şurdan ğalk b  bi suyumı g t  d yecek şurdan ş  hizmetimi yap d yecek yok
58 her hizmetimi gend m g r yoñ. o zekiyeye  ok  aba sarfetdim... ğ re i hastanede hasta
59 bekleye zekiye bu sırada hoca habarın var mı ya arı bekleye hastanede ge en cumadan beri
60 yarın bi h vta oliya bo azına guya k l ğa m        bi taraf  bi g n bi  lan  yolladım sal 
61 g n de gend m g tdim gine ikimiz getd k ge memi  t  k l bo azından do dorla boyna
62 serun  ne  ey ediyolla serun da ıyolla emme bilmen. ben senin  ra arabay  durunca a lıma
63 k t  bişey geldi u a l ran bişey mi d yd ki d yi y  y  hoca benim a lıma ğayri her  ey
64 geliy  sen biliyoñ beni.

65 vallah  b le her  ey geliy  g tmedim sen babanne ğ lmeyoñ d yi telefonda dar lıyolla ba a.
66 g tdim  lan amcasını yolladım amca babannemi niye g t medin  lamı  amcasına
67 sarılmı da. g tdim g tdim sal  g n g tdim pazart s  ayancu a g tdim il  l rimi alm  sal 
68 g nde oraya g tdim taksii tutupda gidiyoñ b ran hoca benim y r cek gezcek g c m yok ki
69 r stem agitdi gitdim onlara bi eyle g td m seviniyolla napsın hoca...allahım g stermesin
70 yarabbim allahım yarabbim onların da bi eyini ba a g stermeden benim canımı alsın
71 allahım allahım ben b ra duruyoñ emme nas  duruyoñ kimse bilmez gend m  bi sa a
72 atıyoñ gend m bi sola atıyoñ allah raz  olun hadi gızım seni de g rm    oldum.

Konuşan: Ali Ün (83 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Abdulkadir Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

- 1 atatürkün gemisinde okul gemisinde.
- 2 **Nasıl geçti asgerliğin dayı?**
- 3 çok rahat geçti çok rahat geçti. subaylarım heP beni severlerdi çok.
- 4 **Nerde yaptın asgerliğini?**
- 5 gemideydim isdanbul gölcük o muhitlerē çok gezdim on üç devlet gezdim asgerli'imde.
- 6 **Başından geçen bir olay var mı seni çok mutlu eden yada çok üzen?**
- 7 hiç bi olayım yok allahıma çok şükür.
- 8 **Çocukluğun nası geçti amca?**
- 9 çocukluk iyi geçti babamın en büyük evlādı ben oldum iki dane ğız ğardeşim oldu altı
- 10 ğardeşdük ğardeşlernelen çok iyi geçti ğızım.
- 11 **Oğula gitdin mi?**
- 12 ilkoğul üç.
- 13 **Çocukken napıyodunuz köylerde?**
- 14 çocukken afedersin inek güderdük öküz güdēruk köy hali böle ozamannāra öleydi.
- 15 **Tarım yapıyo muydunuz?**
- 16 tarım da yapıyoduk.
- 17 **Ne ekiyodunuz?**
- 18 mısır ekiyoduk búyday ekiyoduk arpa ekiyoduk fasulye yapıyoduk öle.
- 19 **Çocukken oynadığınız oyunlar var mı amca?**
- 20 oyunlar çocuk halimizde bi ğatır oynarduk böle. cepleri böle dikedük nişan aluduk
- 21 atarduk böle öle oyun oynarduk yani ğatır oyunu oynāruk böle.

22 **Senin kaç tane çocuğun var amca?**

23 benim sekiz daneydi bi danesini gaybetdim şimdi yedi dane var.

24 **Nası büyüttün onları?**

25 'nası büyüttüm köy hali böyle çorbaynansüdünen mamaynan böyle büyüttük
26 onnarı.

27 **Teyze sağ mı?**

28 yok onu gaybetdim kendümüz evde böyle gendümden duruyoñ ben herkez şimdi geçiminde
29 şimdi bizim zamanımız gibi deñil.

30 **Esgiden nasıldı şimdi nası amca?**

31 esgiden herkez köydeydi memlekátdaydı yııldı böyle ormanı mı vardı tarla orman oldu
32 herkez isdanbula çekildi orayı çekildi buraya çekildi köylē issuz ğaldı. eitmen varđı
33 eitmen okutdulā bizi üç köyün hocası bizi imtān etdilē bobamın okul arkadaşısı varmış
34 darağçı köyünde o imtān ediyā bizi o zaman bizim zamanızda ilkoğuldan çıkanlā direk
35 ğasdamonuya ğada gidebiliyodu öğretmen okuluna sordu'u soruların cevabını verdim ben
36 verdim esgi türkçe bişey yazdı böyle onu gaybetme bobana ver ölüm dedi esgi türkçe ben
37 anlamayoñ tabi esgi türkçeyi bobama götdüm verdim bobam okudu ğağdı oynuyo
38 bobam... ğasdamonuya gönderiyoz çocu'u dedi gemide de ben ğalıyodum o zamanın
39 parası böyle sekiz yüz elli lira ma'ışınan bobam aman evlādım gel köye terhiz olunca
40 geldim ādeta bullarayuz işde.

41 **Siz asgerken olaylar oldu mu amca?**

42 hiç olayla olmadı.

43 **Savaş felan yok?**

44 yok yok rahat böyle.

45 **Elektirik var mıydı?**

46 yo'udu köylēre yo'udu.

47 **Napıyodunuz?**

48 ğaz lambası ğaz lambası bide idāre vardı böyle iskip vardı böyle ğızlar böyle nağış

- 49 yapalları hep böyle bulları is yaparı böyle sona bunu asgerden yani gaz lambası
- 50 aldım eve o zamanla öleydi.
- 51 **Asgerlik anın var mı amca?**
- 52 gemide sancağ düşdü güverteye asger tabur aldı birinci kumandan kurmay garbay dedi kim
- 53 var burda yüz elli kişi er var bu sancağı kim dağacak hep gorkuyoruz dedile gorkuyunuz
- 54 emme dedi bu sancağ burda mı durcağ dedi en sonunda ben komutanım ben çıkarıñ dedim
- 55 çıkarıñ komutanım dedim görelim bakalım dedi ben şöyle bi tahta ona tellerinden hallāran
- 56 çapuşcan goptu'u zaman sarıyolla ilerde çekiyola beni bayrağı mağaradan geçüdüm bayrak
- 57 dalğalandı beni indürün dedim beni indüdüle ihsan bey direk çavuş kursu gazandı dedi yüz
- 58 elli kişinin içinde direk çavuş dedi lamı çimi yok dedi birinci kumandan çok seviyollardı
- 59 beni.
- 60 **Asgerde hangi marşları söylüyodunuz?**
- 61 korkma sönmez bunları işde.
- 62 **Başka var mı amca öyle anın?**
- 63 yok başka bir şey yok.

Konuşan: Hanife Özdemir (85 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Belpınar Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 05.02.2015

1 **Hoş bulduķ teyze yaşın kaç teyze?**

2 hoca mı burāki? ğızım yaşım seksen dördü beşi bulıyā.

3 **Adın ne?**

4 hanıfe.

5 **Soyadın?**

6 ózdemir.

7 **Gel teyze otur.**

8 Ben 'şöyle ğarşuya oturiyĩ.

9 **Burda yalnız mı kıalıyon?**

10 yalnız ğalıyon duramayon isdanbulda, duramayon.

11 **Burayı seviyosun.**

12 He burā selbesT diyoĩ.

13 **Napıyon teyze burda?**

14 nāpıyĩ, yatıyoĩ, oturuyoĩ, bosTanlara aşā gidiyoĩ nāpıyĩ. ben bōlē herāl bĩ iki ğış sa
15 olusam ğēTmek niyetim vā ğayrı edemēyoĩ.

16 **Yalnız edemēyon dimi yalnızlık zor mu?**

17 yō, zabah ğalkçañ, çayını demléyceñ ğaldurçañ, odununu ğötirceñ edemēyoĩ. hasTa
18 olmasam, şeker var, ğalp var, tansiyon var romáTismá var mide ārısı var hepsi var
19 gózlerim baķ gózlerim şiş.

20 **Geçmiş olsun teyze?**

21 savol.

- 22 **Doktora gidiyon mu?**
- 23 ilaÇlarımı Toktór yazıyō òle alıyoñ, òle alıyoñ.
- 24 **Eskiden hasta olunca napıyodunuz?**
- 25 hasta olinca arabayı çāriyoz agidiyā.
- 26 **Eskiden napıyodunuz?**
- 27 aynı, aynı.
- 28 **Ğocağarı ilaçları yok mu?**
- 29 ğocağarı ilaçları tārif_eTmeyáki, ğayrı tārif_eTmeyā ginede az çok bī şey yaPiyada
- 30 ilaçları.
- 31 **Ğaç yaşında evlendin teyze?**
- 32 on dört.
- 33 **Ğaç çocuğın var?**
- 34 altı danēdi biri yamda öldi. biri bī sevēr şeye tutuldu ekrem ózdemir ğansere Tutuldu öldi.
- 35 **Düğünün nası oldu teyze hatırlıyon mu?**
- 36 ne biliyiñ ben hatırlamıyoñ.
- 37 **Ğına geceni hatırlamıyon mu?**
- 38 unuTTum hepīsini ğızım acı beni yıķTıda.
- 39 **Acın ne?**
- 40 acı acı beni yıķTı olanın ölmesi beni yıķTı. hiç aklıım yok şindi. būran dışarı gidiyoñ bişey
- 41 alcan deyi de ōrayı varıñ unuduñ tekrar geliñ eve.
- 42 **Neden öldü teyze, oğlun?**
- 43 ğansere yaķalandı ğansere yaķalandı, çok şindi iki üç aylık ūşakda bile var. habārlāra
- 44 gösTeriyā náPıyın yoK.
- 45 **Sobayı kendin mi yaķıyon?**
- 46 Kim yaķıvarıcaK.
- 47 **Eskiden burda çok insan var mıydı?**

48 ğızım olmaz mı var _ıdı tabı̄. yanı başımdakilede var_ıdı.

49 **Şimdi nerde onlar?**

50 gelüle gène.

51 **Eskiden komşuluk iyi miydi?**

52 bunnarnan ğomşuluk yaķaşmāyā bacım ōlanı emme yaramaz. ğarısı da o da. valla taķlıT

53 insan kimseynen şey yaPmazlā. harzanda yok mu ōle.

54 **Harzana iyi idare ediyō.**

55 būrada çōdu. mıķdar evde Tutar beki. buraya dōru insan olmaz mı eēy soķaķla harıl

56 harıl_ediyoudu emme şindi emme şindi gelik vaķTi gelüle gine gelik vaķTi gelüle. şindi

57 herkez gidiyā, şindi çanTasını ğapan nereye gidiyōn ben isdanbula gidiyōn. orada balı

58 basTı. habārlāra görüyōz. şey ediyā. nasī ananeñ iyi mi?

59 **İyiler teyze sen ananemi tanırmıydın?**

60 Tanımıyon da hēřal bullarā görmüşündü...şūra namazda dēyi görmüşündüde.

61 **Teyze hiç unutamadığın bir anın var mı?**

62 hangı birini anlatıyın be ğızım hangı birini anladıyın ben çok ğünle ğörüm çok şey

63 geçidüm. oruÇda bura yatıyōn ōvey ğızım geldi ana ğaķ niye ğayıntam sen getmeyince

64 getmeya nereyi acısuya kirişe bu evi yapıyolla sahı getmiyamı getmiya onun peşinden

65 bacım olanı geldi ğocası deyze ğaķ niye bubam sen kirişe getmeyince getmeya ya buban

66 buban çoluū çocusunuz siz evi va siz yapduruyosunuz buban oturcaķ ben mi oturca benim

67 evim burā ğaķ ğarı ğaķ dedi adamda ... ğuy omuzlarına dedi get dedi onu da āğit dedi

68 orucda buran ğaķarsın bu ğüneyce derüz buran yoķarı ikidceden acı suya acı sudan kimse

69 ğoşmamış başda keçi derüz onu ben ğoşdum ğarı başımnan bi çivt öküzüüm vardı paşa

70 dērük ğasaP geldi baķmaya ğarı baķıya ğoşuya ama demiş sımaya öküzlernin demiş ōle

71 baķdım götdüm başda taķdım götdüm adam hasdalandı getdük onu ameliyāt etdüdük ğırķ

72 yedi ğün sinobda yatdım köye geldim ğırķ yedi ğün deyince ğarı çıķmış aru alıyoz buran

73 benim ğız böyüū faTma ğonsada o eme şindi yok başğa aāçda ğaldı ğızım ne oldu ğızım

74 ana dorulamayōn bazartesi ğünü zabah onu da alıP ğidersin onu da ameliyaT edtürümüsün

75 iki ameliyat ğişi benim ora hastanede ben çok ğünle ğörüm ğızım valla çok ğünle ğörüm ēy

- 76 görmedüüm günle ğalmadı benim allahım buraya geldüm bi oda ev var övey içine geldim
- 77 has halam beni on dörd yaşında bırağdı anlayabiliyoñ deymi geldük öveylerin içine.
- 78 **Kaç tane vardı?**
- 79 iki dane.
- 80 **Sen bağdın sen büyütdün.**
- 81 Ne yapam.

Konuşan: Remzi Özçelik (85 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Belpınar Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

- 1 **Nasılsın amca?**
- 2 iyiyyin şükür allaha.
- 3 **Allah iyilik versin. Napıyonuz burda?**
- 4 biz napalım burda anca evimize girüp çıkıyoz öle gendü halimize öleyüz yani.
- 5 **Teyze nerde?**
- 6 dedim bu hocayı dedim ya o tarafa gètdi.
- 7 **Teyzenin adı ne?**
- 8 satiye özçelik.
- 9 **Kaç yıllık evlisiniz amca?**
- 10 biz mi biz aşā yukāru atmış ha atmış.
- 11 **Nası gidiyo evlilik kavğa ediyonuz mu?**
- 12 tabi bazı olu sen niye yapmadın ben niye yapmadım bazı olıya tabi aramızda.
- 13 **Gençlere öneriniz var mı evlilik hakkında?**
- 14 yō bizin būra kimse yok ğızım.
- 15 **Gençlere öneriniz var mı evlilik hakkında fazla konuşmayın kavğa etmeyin gibi önerin var mı?**
- 16 e tabi canım rahat olun şey tabi onnarı söylüyo tabi.
- 17 **Mesela kavğa esnasında napmamız gerekiyor?**
- 18 ayırmak lazım.
- 19 **Amca asgerliĝi nerde yaptın?**

21 ben mi asgerli~imi şēde manisada.

22 **Başından geçen bi asgerlik anısı var mı seni üzen yada çok sevindiren?**

23 şindi şöle hava de~işimine geldim ōrdan. yani üç ay durdum ōra ondan sona bi tā geri

24 gêtmedim ben yani samsuna gêtđim ordan şey çıkardıla yani bi tā geri gêtmedim.

25 **Bu senin köpeğın mi amca?**

26 de~il gızım bu başga bi gômşu var şūra sinoba gêtmiş o bakıva dedi şu aşāki mahallede

27 bakıveriyoñ buraya gēliya ekmekçi de ekmek veriya ona atıveriyoñ öle yani napam.

28 **Sana alışmış ama geliyo?**

29 o gelince gider sahibi emme burda veriyoñ ne yapalım ben boyna aşā gidemeyoñ biliyoñ

30 mu burda veriyoñ.

31 **Sen teyzeye düürlüğe gittin mi?**

32 gêtđim tabi.

33 **Nası o anı anlatıver bana nası ne yaptınız?**

34 gômşunun birini yolladıñ dedük mesela dedi böyle böyle anlaşduñ

35 **Nası anlaştınız beraber konuşabildiniz mi o zaman?**

36 gônuşduñ gônuşduñ dedük böyle böyle.

37 **Sen teyzeyi düğünden önce gördün mü?**

38 gördüm zaten bu ma~alle gızım o da öle.

39 **Kaç çocuğın var?**

40 altı çocuk şindi benim dörd dane çocu~um vardı birisi almanyada gölde bo~uldu şindi birisi

41 ōra bu evden büyük ev yapdudu üç dane ōlu var ōrala yani onla onun çocukları almanya

42 gölde bouldu ya aynı onla gine gelip gidiyolla yani bize geliyolla.

43 **Çocukluğın nası geçdi amca?**

44 çocuklüm öle bidü~üñ işde öle böyle afedersin mal güd şöle böyle köyde memleketdá öleydi.

45 **Hangi malları gütdün?**

46 ben mi kömüş güddük öküz güddük kömüşle goşduñ her şey yapduñ.

47 **Çocukken oyun oynuyo muydunuz?**

48 oynamaz mı tabi.

49 **Ne oynuyodunuz?**

50 biz mi böyle çizgü çizüp şöyle gücümā derlēri ona daşlarnan çizgü çizērük daşa tükürüdük
51 böyle orayı şey edemediñ mi orayı düşüremediñ mi dēyi öle şey edērük biz eitmenlēre
52 okuduk ğızım sen eitmēnleri bilmesiñ hoca ğızı ilkokul üçe ğada okuduk biz.

53 **Eski arkadaşlıklar mı daha iyi şimdi ki arkadaşlıklar mı?**

54 ā ğızım şimdi o arkadaşlıklā çok genişdi şimdi herkez bi yön buldu hani ben seniñ kimisi
55 umursamaya şimdi bu evde bu köyde beniñ şūra birinin eviñ üstü açılmış bu çokur üzeri
56 oldu bu sever ne yapalım haber vērim onlara dedi bā dedikine sen dedi yapva dedi bā
57 emme ben yalunuz yapamayoñ ki abdulqadirden bi aqraba va ona sorduk yapduruvāruk
58 şimdi geri sormuyo bile bā ev nası oldu dēyi yāmur yāmasa ıslanıya demeya ki benim ev ne
59 oldu demeya bā insanlık öle hep bu māleye ben bakıyoñ būra kimse yok biliyoñ mu?

60 şimdi abdulğadir de büyük üç divanın camisiydi orā saķara şimdi napmışlā biliyoñ mu şimdi
61 napalım biz herkez firun yakāru orayı ekmek eletüdü niye o ekmek ordan gelen aç ğalıya
62 ordan gelen aç ğalıya orda bişüsek hani birine napıcan orda büyük çoʻudu abdulqadirde
63 yapāruk şeyi herkez ekmek eletüdü orayı cemāt toplanup hoca bi ziyaret okurdu keserdi
64 herkez yemeʻini yerdı öledi.

65 **Esgiden bayramlarınız nasıldı?**

66 aynı iyi oldu çok güreş oldu esgiden ışıklarınan böyle güreş oldu şimdi o yok şimdi bak o
67 ğaķdı şimdi o ziyaretle yok şimdi herkez bi havaya ğurdu öle yani ğurbetlik herkez köyde
68 ğalmadı ğızım öle yani şimdi burayı dōru bu görüʻün yerde burda beniyiñ bak şimdi bu
69 elektirikle gece lambaları yanmayā dedim ölüm bu köy dedim o uşakla ufaķ bak bu
70 lambaları yakın evet hırsuz var şimdi ben hiç olmāsa görersem baʻırūñ napıyoñ orda derim
71 dēmi abdulğadir hocasının burā aruları var örüsker delmiş tā üzerinden şeyleri atmış
72 telefon_etdim oraya dün buraya geldilē hanımıynan būra sohbet_etdük dedile allah razı ol
73 dedile iki kere arularını būra daʻıtmış örüsker bişey yapmış yatdıla geçdile gētdile bize de
74 allah razı ol dedile böyle yani napalım biz birimize yardımcı oluyoz ğızım napalım.
75 ayancuķda bi tek vırun vardı bak o hoca bize çok gelü giderdi o hoca allah razı olsun bu

76 esgiden buraya ekmek daşıyodu bu şindi sonadan öle ço'aldı bi firunun ekmē bitmezdi
77 esgiden yok burdan gidenle afedersin beni tanıya ya köyden köy ekmē somon derlēri
78 somon götdün mü derlēri büyük adamla yani böyle derlēri e götdük yani var zaten azınan
79 gidiyoz köyden bizim uşaklarımız öleydi yani emme şindi kaç dane vurun var mesela ya on
80 tane bak bullara geliyolla adamla ekmek satmā görüyoñ.

81 **Esgiden yaşam şartları zor muydu?**

82 ā ğızım zordu tabi çalışıyoduk tarlada şindi tarlada çalışmayoz yer şeyleri mesela tarlada
83 çalışıyoduk tabi āşam geçde geliyoduk köye.

84 **Su çeşmeden mi akıyodu amca?**

85 yō dē'il çöşmeyi ben gendüm yaPdım. esgiden böyle orān beri arqdan beri geliyodu böyle
86 burā oluk vardı a'aç olu'u vardı mesela ben gendüm yaPdım. bak şindi herkez būran su
87 içmeden gétmez. būran erfēle de su gētdi ğızım sen erfēle bilmēsīñ erfēle burdan sula
88 kesilde gece geldile ya böyle böyle alabülüsün dedim ya hani para yok dedim ya sona bıldır
89 sene bu sular azaldı bak sula azaldı.

Konuşan: Hũseyin Yıldırım (90 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Davutlar Kũyũ

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1 Hatırladığın bir anın var mı amca?

2 şindi çanaķķalenin benim emcemnen yusuf aslan dũyi tũrkelinin kũylũnden ğaçmıřlā. çatal
3 zeytũn çayından holu gelũken demiş ki o yusuf aslan benim emcem haķđı bu yolundan
4 çıķalım bizi yaķalālā hadi ulan demiş bizi kim yaķalaycaķ emcem. şindi o yusuf onu
5 dinlemeyā araziyā çıķıyā. emcem burdan hasta nāğada ğitdi ōlçmedimya ordan iki devriyā
6 geliyā yōķardan dũn geri baķalım. haķđı sen nereye gidiyosun. yusuf geliyā kũye yusufun
7 kũyũ ... biz ğarşu ğarşuyayuz aramızda çay geçiyā. babannem deyā ki yusuf benim_ōlanı
8 gũrdũn mũ? deyā bũyle bũle anladıyā. benim de bĩ ōlum dũdu deyā amma ğayrı ben ğaç
9 aylıdım ğaç gũnlũdũm. tabĩ burāı biz bilemeyiz ōle deyā. ōlanın baba sen derdi o yusuf
10 ben ğaç yaşım sene olusağ sen ona gũre yaşına giriyosũn derdi. şindi bizim bu ayancuķ
11 nĩfuz yandı sen ozaman beki bilmezsin bilmezsin. nĩfuz yanınca gelişi guzel yazıldı bir. bir
12 de benim bubam beş dane ğızın ğũccũũ yazduriyā beni. aşkere hani ķabul etsinde gitsin
13 dũyi. şindi ondan benim bin doķuz yũz otuz iki doũum. āmme ana yaşı ilerde. bu ayancuķ
14 bu hale gelũ diyē kimler derdi?

15 Eskiden nasıldı ayancık?

16 eyy çok fıķır_ıdı ekmēķ, misir ekmēķ kũllũũnũ biliyo musun? misir ekmēķ biřũrũlen he
17 onlān bĩ kũylũ gelceķ de ... alcan deyĩ buranın esnaflarına bađdıłā.

18 Kereste fabriķası mı var dı burda?

19 ha'ha, evet.

20 Nasıl ķuruldu o?

21 burdan onu ğavurlar ğurdulā. türkle deñil. almanlā geldi buraya. alman alman vardı,
22 almanın bir numaralēy adamıydı benim bubam. ē gidi zamanında evladım ē gidi. şurda
23 terzi āmeT denilen bī bağ biliyā bağ terzi āmeTi taniyā. baʿa dedi ki senin annen sayusu
24 belirsüz bereklerini yedim ben dedi baʿā bir de buraya oraya çıktıda onun hanımı buʿa hoş
25 geldin bile demedi. ikinci eşim.bī bunnan ğırk sekizde evlendük bunnan biz. şindi iki dane
26 çocuımız olduydu afedersin sizlere ömür ikiside öldülē. şindik bunun hiÇ bitek çoluğ
27 çocu yok. eşTe başğa ana baba ğardaş yok eh ben şindi ölüversem o mālāğTa
28 ğalmış_oluyā yani. şindi sen dēyollā hanı bakım parası alusuñ dēyollā baña emme biz
29 onnān ūraşacak da kimsemiz yok hani ev çok var eTrafımızda bōle alanlar yani çok var.
30 sen daha iyi biliyosun hocam yanikin var belki bize de hanı bahma şeyi hatta' hanımında bī
31 kolu da arzalı emme böyle işTe o olmasa ben hiÇ şindi bī iş yapamáyōñ şindik yani odun
32 yapan eden o ben sāde ona bi löbetçilik yapıyon burda bi löbetçilik yapıyom. endi diyollā
33 sen muracat_etsen hani illā da yaş şeyi hani bi yaş deñil de hani bakım yani ki alusuñ
34 diyollā bilmem yani alumuyuz_ almazmuyuz bizim de peşimizde dönen_olmayınca ē kiñ
35 sinoba dōru ğiTceksiñ bilmen heyete bilmen bīşeyler bīşeyler. burada bu ğapunuñ önde bī
36 düş orda ben oturağtan bi düşerim orā aşā o oturağ tam ğapı şeye ğadā fırlatmışñ bu
37 ğolum halā ğırmadı işTe evladım. Cenab-ı rabbīl ālemin ğırmadı buram yukaru bōle ezildi.
38 artuğ zeytün işTe ispir şindik acıyā yine emme zararı yok gine efendime söyledüm. işTe
39 artuğ başım düştüñümü ordan Allah düşümesüñ yoldan geçiyollāda ben şunu yapışup da
40 ğalduralım dēyen olmayā müslüman yanikin çok Allah düşümesüñ Allah düşümesüñ.

41 **Amca eskiden ayancığın güzel yemekleri var mıydı?**

42 bī yemeklik yōdu o zamanın kendinde o zamanın kendinde olan fasulye nohuT mercimeğ
43 efendime söyledüm bunnardın yemek yani patatis soān sarımsağ bunlā var. amā şindi yüz
44 türlü yemek var. Allağa çok şükürler olsun bu ayancūk öyle ... biliyōñ ki ben bu
45 ayancuğTa böyle bā bağ ğatra bi yer gelmesin köydeñ bī köylü gelüde çentesinden bī
46 küllük misir ekmē çıkcağ diye bakıldı burda ayancuğTa.

47 **Bayram ādetleri nasıldı?**

48 şindi biz benüm bubam dedem senede ğurbanı bī ğurban keselle camiden çıkan ğalkā ēy'
49 ağalı buyruñ şindik efendim yemek içmek artuğ ağşamada güleş efendime söyledüm böyle

50 alemler geirdk yanikin eey' asgerden bak kr Allahma elhamdllah ame çok büyük
51 subaylına_ aram çok iyiyydin. yüz on gün izin yapTı bu kötü. otuz_altı ay asgerlik yüz on
52 gnn izin yaPTı. baga türlü çok kr öyle arzuzluk böyle bieylik bieylik elhamdllah
53 alnım açuk gitmii açuk gelmiind yaradana çok kr yrabbiye. o zaman elli c senesi
54 izine geldim. b gar ydı b gar ydı emme tam be metre. gileyi biliyo musun gileyi bu
55 ayancu gileyne giren beniim. ey cierim Allahm yarabbim. kr indi elhamdllah
56 basana bu ayda yaz. su brni yapan bendim su brni sen su br biliyo musun ha'? indi
57 ben seni ret şey eTcem.

58 **Nasıl yapılıyo amca?**

59 su brni yımurtaynan yourdunan yuurulur_ununu hamurunu ondan sona aarsın goca
60 da bi tencere oc onun içine ykalları bandurusun tenceden alusun ykayı dor şeyin
61 tepsinin_stne içine de aylık ame pirinç eme bulgur eme gıyma ne guycsan içine su
62 br le oldu.

Konuşan: Tamam Elvide Yıldırım (75 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Davutlar K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1 ne olsa ben unuttum benim iki dane  o u um birden  ld  ben a lumu saputtum.

2 ** a  yaşında  ld  teyze?**

3 birisi bi g n can verdi birisi    yaşında  ld .

4 **Teyze başından ge en unutamadı ın bir anın var mı?**

5 başımdan ge en olay  ocukla  l nce hasta old m sinob hast nesine bi h vte yatdım beni
6 ameliyat etcekleridi  ran  ı dım t rkel ne t rkel ne bu aş  t rkeline v rım gine oldu
7   nım şişti ineboluya   td k ineboluda bi aylık  ne verdile hab v rile bi ay derken iyi
8 oldum.

9 **Ne hastalı ın varmış teyze?**

10 şeyden d ş nceden olmuş n  ocukla  l nce.

11 ** ocukların adı neydi?**

12 biri asiye biri atıye. d ş nceden olmuş n dedi dokTor niye bu  ada kederlendin dedi.

13 **Esgi g nlerin nasıldı teyze?**

14 biz d rd  ardeş bayrama giderd k keşge  yaparlardı  orba yaparlardı g reş yaparlardı.

15 **Keşgeyi nası yaparlardı?**

16 oca da b ş relerdi.

17 **Ne  atarlardı keşgeye?**

18 y  inek y 'ı terey  tabi.

19 ** ına gecen nası oldu?**

20  ına gecem d   n oldu dovul zurna d   n etdile.

21 **Bi anlat a lına gelenleri?**

22 unutmuşuñ getmişuñ gayri sa'a ne diyoñ çocukla ölünce aklımın yarısı getdi bi gecede
23 ğānım böyle oldu ondan sōna inanmāsın düşüne düşüne gece uyku gelmeyā şimdi bu
24 ğayboluvarsa benim kimse yok.
25 yo'urda duz ğatıyoz sesim dutuldu da yo'urdu yo'urda duz ğatıyoz mayalanduruyoz so'an
26 dōruyoz biber atıyoz sōna hamurunu yu'uruyoz hamur ğabarana ğada iki gün üç gün
27 durğuduyoz ondan sōna tezgahın üstüne seriyoz ufalıyoz ğuruduyoz.

Konuşan: Beyaz Cantürk (80 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Çamyayla Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 07.02.2015

1 adım beyaz cantürk

2 **Kaç yaşındasın teyze?**

3 seksen.

4 **Teyze başından geçen bi olayı anlatır mısın bana?**

5 başımdan geçen şimdi hastayım ęızım. biraşit var asTım var efendime söylėyiř şekerim var
6 darlık var balęam atıyõn şikayetlerim var bunnar şikayetim belim bacāma vuriā
7 şikayetlerim var.

8 **Teyze eskiden misafir adetleri nasıl olurdu?**

9 misavir_aşırlaruk misavir_aşırlanmaz mı misavir benim anam da hocaluk yapıyodu bõle
10 yedime'i içime'i misavire hõrmet ismē misavir_aşırlamayı severdi bubam misavirimüz
11 gelidü bizim. evin_õvüne gelen satıcıları şehleri dõru çay köyünde emin_ ānın_evine
12 levkevde hocanın_evine bize yollarları yani biz yaparuk

13 **Ne yemeyi yapardınız misafirlere?**

14 Allah ne ve'rise Allah ne ve'rise elimizden ne gelüse misavir_umdu'unu yemez buldu'unu
15 yer ha' ben yalınızum dādan geldim odundan geldim evde bişeyim yok ondan sona hiç
16 olmasa bile misavir_aşırlamayı çok sevėruk adam ondan sona adam ęarı bende sa'a
17 yardım_ederiř řunu yap bunu yap yumurTa biřirūve süt ęuy ęaymak ęuy ondan misavir
18 yedüme sever yani elimüzden geleni yapāruk' misavire nası hõrmet_ettiş misaviri eyi
19 yatağda yatuduş misaviri ondan sõna yemek veriş mi bunnarı hep biz biliyoz onları
20 yaparuk biz.

21 **Bildiğin bir hikaye var mı teyze?**

22 okulda okudukları nutukları söyleyon da bā aşk olsun dēyollā ba'a

23 atatürk türkü ölümden odur kırtarañ

24 odur yeniden türklü'ü gurañ

25 yapdu'u ordu düşmanıı kovdu

26 ulusu yurdu odur yüre'i

27 türklünün öre'i yüce yüre'i

28 türklüe vatan bu memleketi

29 can ilâ eTdi bize armañ

30 bizi yöceldeñ aTamızsıñ señ

31 yörür izinden sana inanañ

32 ülküñ yörüsün türklük bøyüsün

33 sen atatürksüñ en yüce başkañ

34 **Bildiğin bilmece var mı teyze?**

35 yer altında ak sākal Pırasa kökü ha' dal ucunda kitlü sanduk (oda şey cevüz') yā suda

36 gırumaz su da dürümez şe de çürümez mi derlê ne? ben gideriñ o da gider önümde yıldır

37 beder mi ne ha' önümde tiñ tiñ eder.

38 **Bildiğin bir masal var mı teyze?**

39 bir yömuş evêl zaman içinde sâ sâ... dēyemeyoñ gız dilim dönmedi. galbur semer içinde

40 buldün meset içinde bişeyler bişey bende şindi unutganlık var yaşluyūñ yā ba'a bak ben

41 yaşluyūñ yā ben şindi namaz gılarken kaç ayeTde okudu'umu kaçıncı sırada onu şe ediyon

42 bende şindi unutganlık var yavrum beni darlaman unutganlık va.

Konuşan: A) Elvide Keskin (81 Yaş) B) Fatma Doğan (58 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlęesi Kestanelik K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

- 1 **evin nerde teyze?**
- 2 A) bu Tarafta ęızım.
- 3 **Kaç yaşındasın teyze?**
- 4 A) ben mi? n pca  yaşı falan.
- 5 **Adın ne?**
- 6 A) elvide kesk n.
- 7 **Buralısın?**
- 8 A) hı'.
- 9 **Yaşımı biliyon mu?**
- 10 A) seksen.
- 11 **Valla var mı o kağar Kaç ęardeřsiniz?**
- 12 A) bizim erkek iki Tane ęaldı şura biri  ld .
- 13 **Başın sağolsun. Kaç yaşında evlendin?**
- 14 A) ben biliy muydu  da  ocuk v ri bubam beni hasTay   ęaę g nden beri geb rim şindi
- 15 zorn n ęalkTım oran. getmeycedim.
- 16 **Ge miş olsun.**
- 17 A) savol ęızım.  sđanbuldan geliverince hasta oldum bur .
- 18 **Dokdora gittin mi?**
- 19 A) y .
- 20 **Esgiden hasTa olunca napıyodunuz?**
- 21 A) ne olcağ ki iş   altında h r h r h r h r o zamanlar  biş  olmuyodu şindi hemen
- 22 isT r tdeyuz y  hemen hasTa oluyoz.

- 23 **Esgiden ne yiyodunuz da hasTa olmuyodunuz?**
24 A) keşgek mancar.
- 25 **Düğünün nası oldu teyze?**
26 A) biliyōnmuda ğızım ben.
- 27 **Davul zurna çalınmadı mı?**
28 A) 'öhō.
- 29 **Kaç davul?**
30 A) iki iki iki ğaval iki davul iki köçek'.
- 31 **Sona anlat anlat onu. Kına gecen nasıl oldu?**
32 A) iyiydñ iyi...
- 33 **Ağladın mı kına gecende?**
34 A) ālacañ tabī bubāñ evinden çıkıyōñ. anandan bubandan ayrılıyosuñ. ğolay de'il o işlē.
- 35 **Görücü geldiği gün nasıldı?**
36 A) iyīdi be.
- 37 **Ne dağıtınız görüşü geldiği zaman?**
38 A) hīç.
- 39 **Ğave çay?**
40 A) 'ğāve ğāve verceksin iptedā.
...
- 41 **Esgiden tarım yapıyomuydun?**
42 A) 'öhō búyday misir.
- 43 **Nası ekiyodun?**
44 A) nasí öküzünen öküz var mı şindi?
- 45 **Esgiden kıtlık var mıydı teyze?**
46 A) olan vardı olmayan yōdu ğızım.
- 47 **Senin nasıldı?**
48 A) idare ediyōduk işTe.evlē böle işTe. ğúy ocā misiri keşgek mancar ğaynat ye.
- 49 **Keşgeyi nası yapıyodun?**

- 50 A) ozamannarı hasTa olmayoduğ şindi hasta oluyoz.
- 51 **O zamanlar hasTa olunca hangi ilaçları kullanyõdun?**
- 52 A) doktoruñ vërü ilacı kullanyoz başga ne kullancañ?
- 53 **Esgiden?**
- 54 A) esgiden işTe, ya. şindi gine yutTum bî sürü haPı gidiyoñ köye āh āh fatma çok
- 55 hasTaydım bõca gine ya. ha şeye deyvërim ben, çoşguna emme işim dedi çok dedi.
- 56 **Teyze mani biliyon mu?**
- 57 A) ğafa yerinde yok be.
- 58 **Hiç yok mu kadifeden yeleşği küçük evin meleşği Allah kabul eylesin gönlündeki dileşği felan**
- 59 **yok mu?**
- 60 A) hiç aklımda āh ğızım benim ğafa ğetdi bende buban bilü bende ğafa mı ğaldı ah
- 61 yavrum. o nevzatı avisturyadan ölüsü geldi ah ğızım benim ğafam ğetdi ğayrı.
- 62 **Esgiden çok üzüntülü bir olayını anlatsana bize.**
- 63 A) ē gidi o çocuk öldüktenkere ben ğafayı üşüTTüm de ah ğızım.
- 64 **Neden öldü teyze hangi hastalıktan öldü?**
- 65 A) ğaza yaPtı ğávur. beş dāne çocuk yetim ğaldı.
- 66 **Nerde şindi onlar?**
- 67 A) isTanbuldala ğeTdim ben ğeTdim sen ne ğonuşuyoñ. baā bi kerecük gösterlerşe hoca
- 68 hiÇ gösTermedilede bā. o ğada yalvāрім hiÇ gösTermedile ğafasını hiÇ yok dedile.
- 69 ğafasını beynini hiÇ yok dedile ğavur ğaza yaPdı ğızım. ah bu sever vāрім da hiç gelinim
- 70 bi de ğāraşım ğızı hiç nereye gidiyoñ nereye geTmeyoñ umūruna bile deñil hiç.
- 71 **Üzülyon mu?**
- 72 A) üzölme demek ne demek aklıma gelüse o uşām aklıma o olsa anam beni gezdürü mü
- 73 bullāra aludu yanına beş ğat ev bu sever mü'aiTe verdile yeniden yapcağla şindi heP
- 74 dātTıla kiraya çıkTıla. herkes sefāsını sürüya anası da soğaklāra geziyā.
- 75 A) ğetdi mi şaban şindi dañā?
- 76 B) haha ğetdi elvide yenge.
- 77 A) dedim de çoşguna şaban dedi böle böle deya dedi hiç bişē demedi bañā.

- 78 B) demesin şey erķana o zaten dikmiş direkleri ben ığdım yanına hā ben dedim hem
79 bacaklarım alışsın bi gidiyin ayı filan demledim azııımı hazırladım da.
- 80 A) sen demi gitceñ?
- 81 B) ben yok be gelme deya baıā. harıl harıl dūn benim deya haberim olsaydı seni deya
82 alıdum deya yoldan geliPde deya arabaynan az mı yer cengel yeri.
- 83 A) baş yuķaru fatma baş ařā gidiyon da baş yuķarı gidemeyoñ.
- 84 B) yok be.
- 85 **Fatma teyze esgiden komşuluk nasıldı?**
- 86 B) komşuluıumuz ēiydi Ėızım.
- 87 **şimdi nasıl esgiden nasıldı?**
- 88 B) esgiynen şindinin arasında fark var.
- 89 **Ne var mesela?**
- 90 B) benim zāti Ėörüyoñ Ėomřum yok burda ben bi tek kişiyyin.
- 91 **Esgiden okdu dimi bu kōyūn insanı?**
- 92 B) he baķ bullara hep evlere insanla vardı heP gitdile ben bitek burda yalunuzuyum.
- 93 **Esgiden nası Ėeiniyodunuz neyle uğraşıyodunuz?**
- 94 B) esgiden reberlīnen urařıyoduķ okūzūmūz vardı. bıyday ekerdūk misir ekerdūk.
95 malımız vardı Ėoyunumuz vardı. bi sürū oluıum ocuıum kōydeydi şindi dōrd dane olan
96 ısdanbulda bide Ėızım var Ėüüklāri.
- 97 **Nası büyütdūn teyze onları nasıl yetiřtirdin burda mı?**
- 98 B) beya burda yetüřtūdūm Ėızım hepıside adam oldula gitdile ısdanbula Ėurbetlerele dōrd
99 dane gelin var. on bir on iki dane de torun var.
- 100 **Torunlarının adlarını sayabiliyon mu?**
- 101 B) ben mi bilemeyoñ ki Ėızım be dur baķam sayarın emme. e emine emre arda
102 bōyūnūnkile Ėurķan tuana aslanınkile meryeminkile mertcan melisa Ėızınkile mertcan
103 melisa ozkanınkile de zeynep esma kūbra Ėüüñūnkide duru o Ėada iřde.

- 104 **Okul var mıydı burda teyze?**
- 105 B) ben gitmedim.
- 106 **Esgiden kız çocukları okur muydu?**
- 107 B) heP okuyollardı he he benim gızım da okudu.
- 108 **Yani şey yokdu dimi ayrımcılık kız erkek?**
- 109 B) yok yok yok yok.
- 110 **Hepsi okuyodu.**
- 111 B) hepsi okudula ayancuklara okudula hemde liseyi üniversiteye gidemedi işde uşām ben
- 112 yollamadım nere görcen diye o güçÇünü.
- 113 **Senin zamanında var mıydı okuma?**
- 114 B) vardı ya ben tā elli sekiz işde elli sekiz yaşımdayım şuanda şeyime bakarsan he he vardı
- 115 olmaz mı.
- 116 **Eskiden dostluk arkadaşlık daha mı iyiydi?**
- 117 B) esgiden iyiydi tabi gitTükçe kimse kimseyi tanımaya gızım.
- 118 **Şimdi burda soba mı yakıyorsunuz?**
- 119 B) biz zoba yakıyoz anam ayğazımda var tüpüm de var ayğazıda yakıyon bazen
- 120 bunaldım mı hiç zobayı yakmayon.
- 121 **Burda mutlu musun yaşamaktan?**
- 122 B) çok mutluyūn hemde.
- 123 **Doğa güneş dimi?**
- 124 B) ha benim ĩrātım iyi gızım burda adam bā hiç bi yere gétme otu dēya ba'a. bi tek yememi
- 125 yapıyon oturuyon ben benim için bi sıkıntı yok.
- 126 **Teyze başından geçen seni çok mutlu eden yada çok üzen bir olayı anlatır mısın bana?**
- 127 B) hiç bi üzen bi olayım olmadı gızım
- 128 **Düğünün nası oldu?**
- 129 B) dünüm iyi oldu.

- 130 **Hatırlıyon mu hayal meyal?**
- 131 A) hatırlayoñ. iyi oldu huzurlu geçidüm ğızım. huzurlu olmasam zatı bu
- 132 zamana yaşayamazdım.
- 133 **Tabi doğru.**

Konuşan: A) Bayram Doğan(82 Yaş) B) Fatma Doğan (85)

Derleme Yeri: Ayancık İlęesi Kestanelik K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

- 1 A) gel gel.
- 2 B) n re hani?
- 3 A) ah  b ra ęapıda bekleye seni g rmeye gel gel gel.
- 4 B) kim ul  bilemedim kim oldu nu.
- 5 A) onun ęızı hocan .
- 6 B) h '.
- 7 **Hoş geldin teyze.**
- 8 B) bilemedim kim oldu unu
- 9 A) ben de tanıyamadım birden bizim dem rc n n ęızı sandım.
- 10 B) o sandım o   benzey .
- 11 **Ben hocanın ęızıyım teyze.**
- 12 B) yal n' hoşgeldi  ęızım b  val  g n le benzemey  mı bizim.
- 13 A) aynı benzey d  ben de tanıyamadım yalan mı konuşıy .
- 14 **Nasılsınız?**
- 15 B) Nas  olam ęızım işTe uraş P duruyo .
- 16 **Burda ikiniz yalnız mı kalıyorsunuz?**
- 17 A) h ' başga kimse yok.
- 18 B) anasına benzey  l .
- 19 **Kim ben mi?**

- 20 B) hā.
- 21 A) e anasına beñzicek tabī.
- 22 B) şey adam bu kediye bī şey vermede peşimize.
- 23 A) dur hele canım sen kedi önemli dē il yatsın ōra biraz. nere okuyoñ sen şindi?
- 24 **Ben mi aķsarayda.**
- 25 A) ha aķsaray ne zaman gidiyoñ?
- 26 **Ben pazar günü.**
- 27 A) ē bazar gún bubanda mī gótúruyoñ.
- 28 **Yok babam gelmiyo ben gidiyorum.**
- 29 A) ēyi ğaç sene okucān ora.
- 30 **İki.**
- 31 A) çok yā.
- 32 **Çok dimi?**
- 33 A) ırak yoksa ırak olmasa.
- 34 **Kaç yaşındasın amca?**
- 35 A) kim ben valla ben doʻumdan bilebilüsen esas doʻumum otuz üç.
- 36 B) bubası dışara mı?
- 37 Babam dışarda.
- 38 A) bulaşuklara bakmayñ oturcam biĝâyı.
- 39 **Gel teyze gel evi mi süpürüyodun?**
- 40 B) evi süpürüvecēdi ceyran getmeden hā evi süpürüvecēdi gelsin eve ula amá süPürgeyi bi
- 41 yerden alıvaraydıñ adam be.
- 42 A) yavaş yavaş aluruñ acelesi yok eve gelsin dēyolla hoca.
- 43 B) allah seni ne dēyin eyim.
- 44 **Ne oldu teyze?**
- 45 B) buban geçende ğuran okuyuvārı ōlanlan bize saōlsun. allah onu ... getdim deyá telefon
- 46 aldım ben deyá aşā beş dakķa sōna geliyoñ dēyá baʻa bubañ.

- 47 **Çoluk çocuk var mı teyze?**
- 48 B) var tabi niye'?
- 49 **Kaç tane?**
- 50 B) ana hollandadala bi gızım var avusturyada tabi ah anasına benzeyá.
- 51 **Kaç yaşında evlendin?**
- 52 B) ben mi gızım, on beşimizde bile yo'udu otu ben oturcañ ayakTa duramáyon.
- 53 A) oturun da gonusuñ. süpüremedim dā napıyın.
- 54 B) hani gelmeyá mı la.
- 55 A) oturiya bişey yapıya. bi yeren telefonlan mı gonusıya napıya geliyon deya.
- 56 **Gel dayı buraya otur gel.**
- 57 A) niye ille filimimizi çekicen senin derdiñ o.
- 58 B) bekide.
- 59 **Kaç yaşında evlendiniz?**
- 60 A) aşā yoğarı elli üç de mi elli dörTdemi öle bişey.
- 61 **Düğününüz nası oldu?**
- 62 B) āna dü'ünümüz güzel olmaz mı gızım iyi oldu tabi. bi tek dörT davul dörT zurnaydı.
- 63 A) ē sekiz daneydi.
- 64 B) ya bi tek o'ul amān bi tek o'ullu yere varmasın benden vasiyet olā ğaldım bullāra bak.
- 65 A) ğalduğ bullara bak yapayalunuz.
- 66 B) ya o eltim gidiyā bende gidiyiñ dērim deymá ama ben ğaldım bak ğayınnamı ğayıntamı
- 67 bırağamadım bu geTdi çolu'u çocu'u āiTdi hollandaya ben ğaldım.
- 68 **Sen burda kaldın dimi?**
- 69 B) burda ğaldım onları bırağamadım ihtiyaşları napıyñ.
- 70 A) şimdi siz bizim şey de aynı böyle işde şey aldıda getdi ya burhanınki hollandaya getdi ya
- 71 aynı bunun gibi böyle şey resim çekdi bilmem ne yaPdı öle getdi.

72 **Çocukluğunuz nasıl geçti teyze?**

73 A) okuldayduk biz ozaman okula da beraber getdik.

74 B) hoş geldiñ. ula anasına benzeya sa'a benzemeya bu deymá çocuklunuz nası geçdi deya
75 nası evlendiniz deya bak görüyöñ mu acaba ne deyin ben. çok iyi geçdi anam çok.

76 **Napıyodun çocukken oyun oynuyor muydun?**

77 B) ilkoğuldan çıktuk ikimiz.

78 A) düñde oyun oynamadan durulumu?

79 B) bunu getmeye yollamıyoladı ben de getmedim õretmenliye istedile beni. tabi göñslük
80 geldi ayancık hõkümetten ba'a o ğada seviyodum okulu. dokuz divanın içinde nutuk
81 söyledim esgi caminin yānda abdulğadirde ben çok seviyodum okumayı ğaybettim tabi
82 şindi bak gine ben şindi mektuP yollasınla onlarlan okuruñ uşaklara.

83 **Bildiğın şiir var mı teyze?**

84 B) ben ne biliyñ unuTtum getti ğızım. ğafam daıldı hep baş ārısından ölüyöñ üstünüze
85 sālık bir aydan beri çekiyöñ başımın ārısını nāpıcan bilemedim.

86 **Haçca gittiniz mi?**

87 B) yoh nēre gidem yō oraya getdik nereye gidiyñ yola dayaman ğızım nēre

88 A) hele şindi arabalara hiç dayanamıyöñ isdanbula bile gidemeyöñ

89 B) olan alcan sizi dēya ediya işe hasan enişdemin damadı olan burda hollandaya size alcañ
90 deya nerē dayanamayuz biz yok

91 **Esgiden alışverişi nasıl yapıyodunuz?**

92 A) ēsgiden gendümüz gidiyoduk öteberi aliyoduk ayancukTan gine aynı öle.

93 **Kaç günde bir gidiyodun?**

94 B) çarşu mı görüyoduk ğızım.

95 A) her hafta ya cuma ğun bazarı varya gidiyin de diyon heP haPlar felan alıyın diyom bu'a.

- 96 B) arşı grebiliyomuyduk motora bindüdü ayıntam beni kiraz aİTdikde iskeleye bindük
97 ayancua.
- 98 A) sizin ran çok motornan getdük biz ayancua kiraz götüdük. esas  annen annesi mi
99 oluya almacını ızı deİlmi annen senin onun dükkanı vardı ra aşada ayda ayda da
100 vardı aşā da deniz sahilinde de vardı.
- 101 B) armut āidiyodu kestane āidiyodu
- 102 A) bütün her şeyi orā satıyodu biz.
- 103 B) aşāki ev va ya āşada deİzin ıyısında.
- 104 A) ollarā yıķıldı onla ya.
- 105 B) evin biri durmaya mı esgi ev?
- 106 A) valla yok hāralde iyicede bilmeyn.
- 107 B) duriyā duriyā o esgi ev duriyā sen nēre sen de bilmēsİn.
- 108 A) bu nēreyidi ozaman ya belki de bu oula getdnde bilmēyn ben kırķ bir de girdk
109 oula biz.
- 110 B) den ıķtuk tabi çok güzel ouTduydu eİtmen bizi. beya şindi eİtim yaPturuyodu
111 bize asgernen raat raat ol.
- 112 A) aynı şindiki oulla çok iyi ya. o zaman asgergi gibi talim yaPtırıyolladı bize.
- 113 **Amca askerlikte yaşıadığın güzel ya da üzücü bir olay var mı?**
- 114 A) asgerlikde zd bi şey asgerlikte en bir yaşıayan benin inzibaTdım ben şeyleri
115 asgerlerin başı şey.
- 116 **Nerde yapıdın asgerliğini?**
- 117 A) gandırada izmitin azası.
- 118 **Kaç ay?**
- 119 A)Ben yirmi dört ay yirmi  ay yaPdım.
- 120 B) ben aruk giydim.

121 **Çaruğu nerde giydin teyze?**

122 B) burda gencüken 'ha çarūnan gezdim.

123 A) biz çarūnan çok gezdük niye ayancu'a bile geTdük oraya gidip gelene ğada delinidü
124 şindiki a'alık şindiki yaşama tarzı esgisinden eyi yapabilene ama yapamāsañ kötü. rāmeTlü
125 bubam beni evel õretmen şindi emekli olcādım benim arkadaşlarım oldu yollamadı beni
126 bidane deyi...

127 **Teyze esgiden imeci usulü var mıydı?**

128 B) vardı olmaz mı ğızım.

129 **Nası oluyodu bi anlatsana?**

130 B) 'ey imeci haydóz edellēri ba'ıruduk bi görseñ.

131 **Nası bağırıyodun?**

132 B) e unuTdum geTdi ğızım haydoz yapalları tabi biri biyandan söylēri iki ğişi iki ğişi bi
133 taraftan söylēri böyle çiziyē girdimiydi.

134 **İş yaparken?**

135 B) iş yaparken keten yolarken çalışuken misir ğazarken.

136 **Keten festivali oluyo ya o ketenleri siz mi doğurdunuz?**

137 B) onları tabi biz yaPıyoduk emme şindi nēre çıkırıklarımız va ğızım ah anam ne çıkırık
138 işlērük şindi şey lamba ışıda yo'udu idare idareynen.

139 A) nēre çıra ış'ınan çaluynan çalu toplārük dālaran öle ışık nereydi?

140 B) şu ālīā bak şindiki ālīa.

141 A) oturcak şelēre kesne kütüklerini kesere böyle onun üstüne çok otuduk biz.

142 B) keten işledük ğızım işledük işlemez miyüz? tohumum vardı hanbarā onu ölece yesin mi
143 bişey bi elek tohumum vardı. bak hasan ağa ğızının ki duruyomuş hanbarā bu sever
144 örüsgerē yıkıldı demürcünün hanbarı.

145 **Çok mu şiddetli kış oldu burda?**

146 B) bu sever rüzgar oldu ğızım.

- 147 A) bu sever aşā yukarı bi metreyi geçdiydi ğar. çabuk geTdi emme.
- 148 **Esgiden de bu kadar çok yağıyomuydu?**
- 149 B) yāmaz mı.
- 150 A) esgiden bundan da çok fazlaydı çok bullāra kürekleñnen ğazıya ğazıya su bulamazduk
- 151 bu bu sever doldu.
- 152 B) şu erdoñanın oran dōru gidince o meydanlık varya orayı yümyüz dolārı tamam hıdırellez
- 153 de geçer de gine açılmazdı orā.
- 154 A) orā tā dolmadı bu sene.
- 155 B) bu sever dolmadı bu sever iyi yādı emme sen benim başıma gelene bak bu çeşme hiç
- 156 gözükmeyodu bu burdan dōru ğazmaynan kürēnen açdı çeşme gözükmeye gúñmleri
- 157 doldudu. çoraPlarnan burdan dōru mutfakdada yemek ğuyarken ayām dağılıya terlik
- 158 giyemeyon ğızım dağılıvārıya bu halılara da 'nası düşünce o gúñmlerin üstüne aşā burama
- 159 aşā gúñmlerin ğapağları yuñuru burama aşā 'simsiyah oldu.
- 160 **Geçmiş olsun teyze.**
- 161 B) ha aħ öldüm ğızım.
- 162 A) film milim felan çekdüdüm bişey yok dedi.
- 163 B) başım ārıyo üstünüze sālık bu boyunlarımdan çekdile başımdan çekdi bişey yok teyze
- 164 ğaP yazmıcañ dēya ğapın senin dēya dünden beri ğabalıya getdım doktora onun vērü ğapı
- 165 bunu yuT dedi bu tasiyonu felan ayarlar dedi bilmēyoñ işTe ōle dinlenmelü úyúsúk gibiye
- 166 sepet gibi ğafa.
- 167 **Esgiden hasta olunca napıyodunuz?**
- 168 B) nēre doğdor nēreydi ğızım.
- 169 A) hasTa olunca doğdor nēre yürülek gidebilisek gidiyoduğ gidemēsek ayancuğTan bi
- 170 takşi göTürüPde gidebülseñ gidiya gidemēseñ ōle geberip gidiyodun.
- 171 B) gözünü açarsan iş yapabilūsen şindi ... iyi gözünü açabilūsen.
- 172 A) şindi çok rahat ben evvelki sene yedi sefer samsuna giTdim geldim doğTora.

173 B) ya çok tabi zorluk vardı emme şimdi kimse kimseyi tanımaya kimse kimseyi tanımaya
174 paran varsa paraynan da iş yapmayolla fayda yok napcaüz bilmem vala yalunuz olmaya
175 vakit geçmeye gızım gomsusuz olmaya burda öle ferahıyñ şimdi demürcü işdi anbar göçdü
176 burda ğarısı felan geliya tā olanın biri baırıya ayancu'a bi yere oturtmayınca gelmeyceñ
177 deya bavul felan görüyöñ üryamda diyon gelecek mi napcağ ayancu'a yerleşTümevince
178 deya selameddin gelmeycán deya ecelünen ölmeyecek bubam köyde deya.

179 **Teyze esgiden komşuluk nasıldı şimdi nası?**

180 A) esgiden ē millete onu sorarsan iyiydi şindikile biraz iyi de'il yani olsada kimse kimseye
181 ğarışmayáki esgiden bu köy yetmiş haneydi şimdi otuz hane yok.

182 **Esgiden misafirlik nasıldı?**

183 B) misavire gidēri gelülērük bağ bubam muhtarıdı benim ē bu depeç köyü ğalaba köyü
184 ğonsa hep bizim bu evin öünden geçēri bubamın evin öünden ğarasuya.

185 **Size geliolar mıydı?**

186 B) u'uralları ğonuşuları tabi

187 A) üç divanın bi dane camisi vardı.

188 B) şimdi kimse kimseyi tanımaya gızım 'hēc esgiden öyleydi tabi okumala yapāruk ē
189 abdulġadır ğaybetmeye bağ hıdırellez duası yapıya bizim yok'.

190 **Esgiden hıdırellez duası yapıyomuydunuz?**

191 B) yapıyolları tabi orda caminiñ esgi camimiz varıdı abdulġadırde.

192 **Hıdırellezde adetleriniz var mıydı?**

193 B) vardı tabi niye şeğ okududuk ğuran okuduları külçe kesellēri.

194 **O külçeyi nasıl yapıyorsunuz teyze?**

195 B) e ğurunda.

196 **Nası yapıyorsunuz hamurunu felan?**

197 B) hamurunu yu'uruyöñ mayası gelince ğüyöñ.

198 **Sen yapıyo muydun?**

- 199 B) yapıyoz şindi gine yaparın yapınca geçende yuʻurdūm eTdim dedim buʻa.
- 200 **Külçenin altına bi şey koyuyola neydi onun adı?**
- 201 B) yaPraq topluyoduḡ kesTane yaprā.
- 202 **İlla kestane yapraḡa mı olacaḡ?**
- 203 B) olsun mancarnan da ḡonar lahana yapraynan da ḡonar.
- 204 **Onu niye ḡoyuyonuz?**
- 205 A) yanmasın toz olmasın deya.
- 206 B) kül olmasın dēyi dabanı pis olmasın dēyi şindi tepsilere basıyolla Tabaklara ḡabarıya
- 207 onda tertemiz ḡuyuyolla ḡuruna.
- 208 **Onu ne zaman yapıyolla şindi?**
- 209 B) şindi yuʻursam yaparın emme yapamayoñ ḡızım.
- 210 A) yapma yapamıyos şindi yalan mı. buban götürüse ekmek alıyoz ondan yiyoz.
- 211 B) geçen noḡul felan ḡuyalım yaḡalım da ne olusun diyom gel yuʻurması başım yerinde
- 212 yok.
- 213 **Esgiden bayramlarınız nasıldı?**
- 214 A) esgiden ki bayramlar şindikinden ēiydi herkes birbirini tanıyodu ḡonuşuyodu
- 215 muḡabbeT ediyodu şindi camiden çıkan eve geliya.
- 216 B) senin böreñ iyi benim börem iyi kimisi cevüzlü yapar kimisi fasilye yaparı senin böreñ
- 217 iyi senin yoʻurdun iyi āgididük hep görsen nēre şindi hambara atāruḡ külçeyi götürüp de
- 218 oḡunmuş...
- 219 **Başından geçen utamadığın üzücü ya da mutlu bir olay var mı?**
- 220 B) saʻa nası ediyiñ ḡızım ḡonşuluk şeyi işTe nası ediyiñ şu ḡoca ḡoş şükrü diyolla ... uşā
- 221 var ya onun samanlīna birü yazı yazmış şu ḡadacuḡ aha ha kaʻiT aha böyle bi kaʻiT buʻa
- 222 yazmışla oraya samanlıʻa.
- 223 A) o deʻilmiş emme işde onu mahnetmişle.

224 B) bu samanlġa yapıya buġacuk bi defder ka'ıT Süleyman bey sa'ıdı o zaman onu yazmıŖla
225 ġızım onu yarmıŖla samanlġıñ duvarınñ ġapıya yapuŖdımuŖla ölüm dedim ben ben de
226 daġa gidiceñ... ben dedim mancar fidelerini bi yemuğ yer dedim yılġını örtünce yemez
227 dèyolla senleñ dedim onu alam gelem sen de ölüm bilal dedim okıŖzleri doyur gelince
228 ġoŖaruz dedim oran oran yavrulara baġmadı dèyi öle geldi bā geldük bi sös hocanın uŖā
229 burdan aŖa gidiya bu yeni yapıldı tā āma oturuyoz içinde dedi böle böle fatma yenge dedi
230 böle böle Ŗindi bøyük gelin dedi gidemez dedi ġayınım döver mi seni naparsınız ollara
231 bøyük gelin ba'a yok beni kim dówecek sen ġarıŖma hanife gelin dedi beni kimse dówemez
232 de ōran endük oraya Ŗeye ōran ben böle iki saTır okudum bunu dèya yazan dèya bilal
233 do'an seni er de ... geÇ de ... dèya ōran o yazıyı sósken de alsana benim ġafa almadım
234 Ŗúkrú dedim sen ba'a duyurmıcādıñ keŖge dedim beni uŖā da sezcediñ bunu burdan böle
235 sezcedin durucādı bu ka'ıT dedim ben beni dinlersen aramızda ġalsın bu böle dedim ben
236 ula ölüm benden izünsüz iŖ yaPdınsa dedim ne deyiñ ben sa'a dedim ve ben söyliyoñ
237 bøyük gelin oraya toPlandı musTafa ġaraŖım begġi rasim muğTar endile oraya toPlandıla
238 dedi bunu dedi böle gelsene a'ām dedi ōlan yuġāra dieliyā böle boynu ėri durdu gelsene
239 a'ām dedi sen böle dilsüzlüknen her ġünü ġórersin dedi hanife gelin Ŗindi ġayınnam da
240 durıya eme ben böle put gibi duruyoñ yaPmaya ki uŖaĖ öle durıyon sakın ne onlara
241 ba'ırıyoñ yalunuz Ŗúkrúye dedim o ġada Ŗindi bu o zaman ula a'ām gelsene dedi keŖge
242 gelmeseydi oraya öle olmaz_ıdı o okuyan ōlanın tabancaları belinde onun çok sakın_idi
243 çok sakın ōran böle endi beni bu ka'ıTa yazana da dedi ... beni yaġanında dedi bu saġına bi
244 yaPıŖdı anam saġlarını cayır cayır yoliya dedi ġayınnam bilmem... gine böle duruyoñ
245 ġayınnam bırağ elleri ayıramadıla saġlarından oran neyse bu rafeT var ya bu rafeT oyumuŖ
246 yaPan dèyolla ka'ıTı bu rafeT ōran rafeT geldi o maġbulenin bununıñ bacısı ōlanıynan geldi
247 oraya dedi sensin bu iŖi yapan dedi Ŗindi bøyük gelin hani valide dedi asgere ba'a mektuP
248 yolluyodu bu dedi bu deyi yapan dedi defol ġarŖumdan dedi hanife gelin, defol dedi rafeTe
249 onla geÇdile getdile musTafa ġaraŖım begġi o hiç biŖey demeya Ŗindi onla ōran ġayrı öle
250 dedile gitdile o öle deyince saġlarını ayıramadıla ben hiç baġmıyoñ acaba da ġaldım ben de
251 acaba yaPdımı yapmaz yapmaz ġatiyen ōle usluysu işTe geldük eve Ŗindi böle zoPa var
252 bøyük zoPanın altından maŖayı aldım yerinden bunu kim yaPdı bize böle dèyi ben Ŗindi

253 düşünüyöñ ula bilal ölüm dedim benden izüñsüz iş yapar mısın acaba dedim böyle
254 konuşuyöñ sona bán vurumuyüñ keşge vuraydım kaçaydı bi yere olan keşge kaçaydı ah
255 anam ondan sōna bu'a hāl oldu bu sinirden sinir damarı çatlama beyne ğanama yapmış hay
256 hiç duramadım ha bu hayri hoca burda okuduyodu hiç durğumadan sinoba āġiTdük iki
257 sever geldük ah anam böyle burayı sōnadan yıkTudum ben böyle divanın üstünde yatıya
258 bōyúk olan teyiP góTdü ğasetleri yīdı buraya yukarı bi söyliyá emme ölüm ne diya o
259 dedim ğapıya geldim de derdim gibi söyliyá dedi bu şimdi allahım ya fatma yenge dedi biz
260 bunu bi de samsuna aidem dedi hayri hoca hayri hocayı tanırsın öğretmen. ōran getdük
261 sinobda yaTduġ bi kere ōran ğalkduġ ertesi gün bize āġiTti iki sever ğanlıcaya endük
262 dedim ölüm yemek yedürcen sa'a ben emme ne yicez zalata yiceñ dedi bu ellerini ġırPdı
263 ekmek yemeye gendüm yedüdüm zalatayı samsuna āġiTtük ōran dekrar bita'ā āġiTtük
264 hiġmet yanımda kórgadirin ōlu yanımda ah geTdi bi hamlada defter alam ölüm senlen
265 dedim bubana ōran mektuP_ ataruz ğoca devlet hastanesinde samsunda bubana mektuP
266 yazaruz mektuP yazma felan geTdi bi hamlada ondan sōna geldim ba'ıra ba'ıra onun o
267 samsunda okuyodu nizameTdın iki dane taksi ikidceye geldük yolla da'ınuġ tabi böyle daş
268 nere ōran oraya geldük ben ğardeşim burda gidemeyöñ aşā dedi nizameTdine o arabalı
269 ba'á o ğardeşim burda elletmeyin deyince şafaġladım oraya gelince elleTmeyi ba'a dedi
270 ōran ne ise dedi ben şeyi çekeceñ dedi nizameTdın geldük buraya geldük bu satalı sanki
271 ozaman lōküs yakıyolla hep burda sanki hazırlamış her şeyi yakmışla ışıkları geldim
272 buraya bu yok sāt dokuzmuydu ne hiç o ğünkü yimek yemesini unuTamam bunun ben bu
273 hambarın yanında yemek aÇ naPsın vurulmuş deyi demişle samsunda bu'a olu mu öle olsa
274 aha bi mekTuP yazmada bu rafeT yazmış diyolla bazı bu'a selam veriyo canım istemeye
275 konuşTu'unu emme bişey demeyöñ bu rafetin işi hep 'nası dolaşdı tabi o okıya o ölen
276 óküzler haylıya ineklerim var hayvanlarım var bunla da çalışıyala bōyúk olanıla 'nası
277 da'ıTalım öle da'ıTam dedile getdi óküzle peşinde āġiTdile mezarlı'a.

278 **Başın sağolsun teyze.**

Konuşan: A) Naciye Ural (81 Yaş) B) Zarif etinel (46 Yaş) C) şerife Ün (64 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Sofu Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 08.02.2015

1 **Çoluk ocuk var mı teyze?**

2 A) torun torba var hepsi ekmnin peşinde.

3 **Umre nasıl geçti umre?**

4 A) mre çok iyi geçti ızım maraķımızı alamaduķ ki doyamaduķ oraya bi kere Ta'a daha
5 gitcen maraķım içimde ғaldı. oraya doyulmayaki.

6 B) iřallāh gidersiņ iřallāh.

7 A) işallah allah büyüktü. orası çok yi ızım ben bu vāķTe ғada bilseydim olları bulları
8 'ēy yirmi beş sene dikiş dikTim ben şu çarşıda. şindiki gibi dikilmiş ydu hep esnaflara
9 hanifendinin üsTüne onlara bez doķudum benim yapmaduķum iş ғalmadı hiç o dörd uřā
10 bytdm oķuTdum emme adam ozaman ne aluyodu ayda dörd lira fābriķadan dörd
11 liraynan ne etcen? dörd liraynan uřāķ oķur mu?

12 **Bayramlarda ne yapıyodunuz teyze?**

13 A) bn bayram mı zabaķ ғalkāri gelinle ғoņřularan onu nāģada byk varsa bayramlāruķ
14 ondan sna yemek yapāruķ ran şindikile bayramlamāyola bile insanı saygu nre sevgü
15 nre esgiden_ıdi hepsi ran yirmi nfsn içine geTdım on dörT yaşımda ilyen elimde
16 ғavlu omzumda diz üsTü hep onlaruņ eline su dkrk ya ғāntam e'itmendi çok gelen
17 giden çok çarşudan yķarsı misafir oran şindik nre saygu nre sevgü byk bellü d'il
18 gk belli d'il. yanar döner gibi millet şindi dru ғonuřanı kimse istemeyā. hep ғalleř
19 ғonuřcaņ yalan ғonuřcaņ tersine trsne dünya.

20 C) ben gine gidiyon hadi gidelim seninle.

21 A) esgiden sevgü şey so'ķda şindi gidilmez yazda

- 22 C) ha gidenle nası gidiya?
- 23 A) hakikat gidiyoñ mu?
- 24 C) tabi gitcen hazırlanıyon gine.
- 25 A) éyi biraz dur be sona beraber giderüz havalar ısınsın benimde merakım içimde ğaldı
- 26 valla.
- 27 B) gidemeyenleri gönderiñ gidemeyenleri gönderiñ birazda gidemeyenleri gönderiñ heP siz
- 28 gitmēñ.
- 29 A) ğızım kimi gönderiyiñ ben. kimse müdāne eTmeyāki iki dane gelinim va selam bile
- 30 vermeyolla ben yalunuz başıma gidēyoñ. iyi dil olmayınca ben nēre gönderiyiñ onları?
- 31 B) ah teyzem daTlusuñ.
- 32 A) şu iyi diliyneñ her şey olu. şu loğmayı ortara bölersin iyi dil olmayınca naparsın?
- 33 B) seniñ yüzüñ nurlū dilin daTlū niye niye gelinleriñ sevmeye ki seni?
- 34 A) e nediycēñ yalunuz şimdi yaşlıları isTemeyolla.
- 35 B) eyvah eyvah ne gúnlere ğalduķ.
- 36 A) şimdi yaşlıları isTeyolla mı ğızım, hepsinin evi kóyú va ben kirada duruyoñ.
- 37 B) ah teyzem biz de yaşlancaz biz de yaşlancaz.
- 38 A) hepsinin evi kóyú va ben kirada duruyoñ uç yúz lira ben kira veriyoyñ ya ben onu kefin
- 39 parası dēye birikTidüm birikTidüm onlan bunnarnan çok şükür ümreye gēTdim geldim
- 40 ğastalandım iskender beni zor ğurtarı öldüm yasinleyolla ğayrı apolleyen ba'ırcaķlarmış
- 41 canlanıvarmışiñ allah beni oraya ça'armış. ya nēre şimdi esgi sevgü saygu nēre biz
- 42 bóyúkləriñ ğarşuşunda otuma nēre içtima'i gibi duruduķ şu çarşuya geldim bi adamıñ
- 43 õ'ünden şu benim ğaraşım geçmemişündü. bubam ğoltuķlarım ğabarıya seniñ ğızınmış
- 44 soruyolla ba'a dēri. bi adamıñ õ'ünden geçmedim hiÇ geçmeye dēyām överlermiş beni
- 45 argamdan. şimdi bi adamıñ õ'ünden geçerseñ şurān dōru adam seni kepaze edēri ğavga
- 46 edēri esgiden şimdi nēre hē adamları insan yerine góreñ bile yok. şimdi saygu sevgü yok
- 47 ğızım yok. şimdi çok kötü durumda ğalduķ çok.
- 48 **Eskiden misafirlik ādetleri nasıldı?**

- 49 A) dıřalāra ğarĩn içinde ta‘uqları yol o yemekleri yap o misavirleri doyu‘rcaz diye neler
50 ekērūk neler.
- 51 B) hamur yō‘urula inekle sā‘ılu.
- 52 A) yaa inekleri sa‘ıcañ hamur yō‘urcañ mala masaTa bağcañ yalın ayak, erkek pontullarını
53 giye‘ūk ğar buraya ğada řindi öle ğar çok yāmaya. damdaki mallara bağmā öle gidērūk.
- 54 B) saman dōrucañ sab dōrucañ.
- 55 A) suyunu verceñ alafını dōrucañ.
- 56 B) ē gidi zamanla.
- 57 A) biz çok eziyet ekTūk şindikile nēre her bişey var evde bōún naPTın? Çamaşır yığadım
58 bōún naPTın ev temizledim. sen bu evdeki işi görmē ne va yahu ne va evde ne işi görüyoñ
59 sen? her şeyi hazır bulaşuk makinesi bile va ben ğa yařındayĩn tā benim bulaşık makinesi
60 nerē ellerimnen yıkayōn. gine öleyken adamların ğıymatı yok. ğarılarında şu var
61 adamlarā da var. adam öfkelen dimiydi ğarı uymaz ğarı öfkelen dimiydi adam uymaz
62 geçinme öle olu. gidersin uymazsın yok adama dēya ki sen ğalk çayını demle, oran adam
63 da işTen gelmiş yemek isteyā sen ge‘T yaP da ye dēya sen çayını demle dēya o zaman o
64 adam cinnāT geiriya bi kere sabır_ēT iki kere sabır_et n_olcağ. ondan sōna adamĩn başi
65 belaya giriya işTe.
- 66 C) sa‘a otumaya gelce‘üz bi ğun.
- 67 A) gelin gelin buyrun.
- 68 C) arğadaşlarınan.
- 69 A) hoş geldin sefa geldiniz valla gelin. ah o ev boşanınca ne sevindüm emme sen ev
70 kiraladım dedin.
- 71 C) yeni daşunduk yeni. ne yedürcesin bize.
- 72 A) misavır buldu‘unu yer umdu‘unu deil.
- 73 C) yok ğüzel şeyler yedürcesin bize.
- 74 A) allah ne verise yaparuz yerüz.

- 75 A) hadi onnarı 'nası sıkmañ g tmeya gelinle k yl  g z  diye aldu  adamını bile
76 atmayolla. u   larıñ eline ekm ni veris n de gider mi b ra ır tı bırakıPda.
- 77 B) u   larıñ ne i  yapıya  lanla?
- 78 A) e emekli  oldula.
- 79 B) ha olsun tam ya ama zamanı i Te k yde.
- 80 A) g tmeyolla  amil va ya hasTaneden emekli  oldu benim  lan i Te o, k Pr  ba ından ev
81 aldı emekli  olunca. etekile biri an arada.
- 82 B) yazın k yde dur g   n burda dur.
- 83 A) g zla bartında  ran bu sene ekiv rim ne ba madım geldim buraya mu avele g Tdim
84 namazımı g ldım ne suladım ne ba Tım dona g lmı  g ba  misir pa la  indi bende bazar
85 yerine agidiy    ra birileri satıveriy  evden alan oli a.
- 86 B)   teyze misir ekmeynen mancar canım istedi benim.
- 87 A) misir ekm de v  her ey v  misir unu da va ke gek de va deymende   Tt d m taksii
88 duTTum da gel ken k Pr  ba ında ben hi  bi   aramañ  mr mde bu g da g rı oldum
89 s p rgeye Para vermi  g rı de ilim. hep gend m b larıñ gend m ek r n yapar n hi 
90 aramañ bi  .
- 91 B)  mre Parasını nas  yaPt n?
- 92 A) birikt d m b le bi  le saTdım ondan bundan birikt d m  le g Td m
- 93 B) m  allah helal g Td n.
- 94 A) tabi gine birikt r yodum  indi su y z nden av bat tuTdum bur n  indi ...

Konuşan: şerife Ün (64 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Çaylıoğlu Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1 **Düğünün nası oldu teyze?**

2 düğünüm davullu zurnalu oldu.

3 **Ğına gecesi nası oldu?**

4 ğına gecesi güzel oldu da şindi ki gibi deşildi o zaman.

5 **Napıyorlardı o zaman?**

6 evin ortasına oturtuyollardı seni ğına yakılallardı zabah da ata bindiriyollardi hadi
7 evlenmeye şindi öle mi damad hiç görmeden gidiyosun evlendiün gece görüyorsun
8 damadı.

9 **Yüz görümlülüğü?**

10 hiç yok.

11 **Ğına gecesi hangi türküler söylendi?**

12 neler neler.

13 **Başlık verdiler mi ne verdiler?**

14 başlık üç milyar üç bin lira o zaman ēy gidi zamanla üç bin lira eme epeyce para.

15 **Düğünde ne yemekler yapıldı?**

16 keşgekler dolmalar börekler dadlılar sıkımuşlar her şeyler vardı o zamanki zamanda.

17 **Dürü atıyorlar mıydı?**

18 ohō.

19 **Nası atıyorlar onu ben hiç görmedim.**

- 20 dışarda oturuyosun yanına atıyollá beriden doru hediyeley hediyeley atıyollárdi öñne
21 çuvalına dolduruyosúñ ertesi günde ğalkıyosúñ sanduşuna ğuyuyosúñ.

Konuşan: Ayşe şen (86 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Hacıoğlu K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 09.02.2015

- 1 Yaş ğa teyze yaş ğa?
- 2 seksen altı.
- 3 O maş llah hangi k ydensin?
- 4 hacı lundan ya.
- 5 Aculu d  il hacı lu.
- 6 Anladım adın soyadı ?
- 7 Alay rek  se k y  c n  k y  t ke k y  d rT Tane.
- 8 Adın ne teyze?
- 9 adım ayşe teyze.
- 10 Soy adın?
- 11 soy_adım şe . sen niye sordu ?
- 12 Teyze benim bi  devim var ayancığın geleneklerini g reneklerini inceliyorum bana anlatır
- 13 mısın esgiden hayat nasıldı?
- 14 esgiden ora biiliyodu ğazma ğazılıyodu misir ğazılıyodu imeci t  esgiden iş o ududa
- 15 şindi iş yok aluyoz ant ya hadi baalım bazara.
- 16 Çoluk ocuk var mı?
- 17 var.
- 18 a tane?
- 19 benim beş Tane g l m yazıy   mu yomsa?
- 20 Adları ne?

- 21 biri faTma biri salāha biri huríye biri celāl biri ibrahím ſen 'hepísíde yalunuz íkí Tanesi biri
22 aķsoy biri ġaya gerisi ſen.
- 23 **Esgiden k y yaşantısı nasıldı teyze?**
- 24 soyadımız benim m med ſen m  ne y  m med  zcan ben de esgiyi sorunca ġorķTum.
- 25 **Yok teyze ben b yle inceliyom o y zden  ġrenciyim ben.**
- 26 h a  y  uş m.
- 27 **Esgiden k y yaşantısı nasıldı şimdi nas  teyze?**
- 28 şimdi kibarlık eskiden  ok y kle a ır d  şimdi sosy tiye ben s  d yveriy n .
- 29 ** ok iş yapar mıyd n ?**
- 30 an m gece hamur yu uruduk tam gece zabah olmadan ġalk ra ekmek ed r k.
- 31 **Nas  ederdiniz teyze ekmeġi?**
- 32 ev n  n nde dal sacını ġur ruk g zel hamur yu uruduk.  rul ed r k misir ekm  ed r k
33 hangisi canımız isterse haftada biye  rul_ed r k. ayın birinde biT ki hafte misir ekm 
34 ed r k.
- 35 **Mısırı diker miyd n ?**
- 36 misir var gine bosTanda s tl  mısır.
- 37 **Esgiden diker miydin?**
- 38 esgiden e onnan besled k b le  arşudan almaduk uş .
- 39 **O zaman siz tarım yapıyodunuz?**
- 40 hem nas   k z m z vardı. merkebimiz vardı. b yday  gidiyoduk.  yle g zel yavrum  yle.
41  yle  yle şimdi  yle yok şimdi ġarıla hanım şimdi ġarıla ġoca sen onu g t  su  k g t 
42 yumurta g t  şindiki ġarıla  ok kibar emme biz oda y du biz gece yatmazduk vala  oluk
43  ocuk doyuru.
- 44 **K   kardeştin teyze?**
- 45 benim iki    ġardeřid k ikisi de  ld  t  birini  elli ikisi gelmedi biraz canım
- 46 sıkķun da  yle n re meryem var oraya ġa ıyo   z ld m.

47 **Kardeşlerinle çok kavga eder miydin?**

48 yok yok.

49 **Oyun oynar mıydın?**

50 oyun oynar mı? sırtımda gezdürdüm onları küçükken. böyle herkez bi da'ā getdi gızım.

51 herkez çoluk çocuk sa'ābı oldu.

52 **Bu ayancıkta geçmişte bi kıtlık sel yangın felan oldu mu?**

53 vala ben onları bek bilemem. bu bilü. büyük sel oldu esKiden.

54 **Anlat teyze nasıldı o sel bi anlativer bana.**

55 yeTmiş mi burañ ayancıktan köbrü başına ğada ğurba'a yāmiş. ondan sōna heP ço'unu sel

56 aldı bize evden başga yere daşıdıla sel alı deyi. çolu'u çocu'u uşā'ı oldu o zaman büyük sel

57 oldu tiren yolları heP da'ıldı.

58 **Esgiden tren mi vardı burda?**

59 tiren vardı. gızım tiren yokāra odunna üstünde duriya yokāra keleste tirenin bi Tane

60 hanbarı mı nedü ne bileyiñ. bilmeyoñ ğayrı bura hasTaneydi esKiden. bura hasTaneydi

61 bura benim bi uşak bile öldü.

62 **Ğaç uşagın vardı?**

63 aşā yukarı dokuz dane vardı.

64 **Öldüler mi?**

65 dörT danesi öldü. beş danesi dünyada vardı vardı.

66 **Esgiden pazarlar nasıl kurulurdu teyze?**

67 nası mı ğurulurdu mal bāarlārı hayvan götürülēri efendime söyleyiñ orayı yemek āgidilēri.

68 **Ne yemek götürürlerdi oraya?**

69 ne biliyiñ ben. ozaman ne yemē varsa büşürilēri pırasa mancar patētis keşgek ōra loğantada

70 yemek verülēri.

71 **Teyze keşgeyi nası yapıyorsunuz?**

72 nası mı yapıyõñ? keşgē çekiceñ deymende keşgē çekiceñ tencereye iyice şē ediceñ. misiri
73 çektüktenkere paķla ğatcañ. onu gōzel yıķaycañ üç kere süzüceñ ondan kere içine su
74 ğuycañ. biraz bi sāt ğada güzinenin ğıyısına ğuycañ ōra ğaynıycaķ evela ısaķ su ğonmayā
75 soŭuķ su ğonıyā ğabarıyā biraz ğaynayınca ısaķ su ēyle ğonuyomuş. ğayri ben bişey
76 bilemeyõñ. ğayri yasaķ.

77 **Düğünün nasıl oldu düğünün?**

78 düŭünümü ne bileyiñ ben ğınayı yaķdıla gece zabah aldıla getdile uşā. aldıla getdile.

79 **Esgiden evlilik adetleri nasıldı?**

80 esgiden ğapıda kitlēyollardı beş ğuruş ğapcaŭız dēyi baķıyollardı. sanduŭa otuyollardı ōran
81 alıyollardı para bişēle bişēle. hiÇ dövüş çıķmazdı yüz gülerlĭyneñ çıķıyodu gelinle...

Konuşan: Nermin  zcan (64 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ayancık K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 09.02.2015

1 **Teyze nasılsın?**

2 iyiyim teşekk r ettim.

3 **Ėa yaşındasın?**

4 atmış d rT yaşınday n emme n fuz k dında atmış   yaşınday n.

5 **Adın soy adın?**

6 nermin  zcan.

7 **Teyze esgiden ayancık nasıldı?**

8 Çok g zel idi.

9 **şimdi mi daha iyi esgiden mi?**

10 esgiye d nsek t  iyi olu. esgi her şeyde yani çalışılıyordu çalışıyoduk da ama her şey var

11 hasTadalık da çok kimse kimseyi de tanımıyo yani  le. geri d nsek T  g zel olu bence.

12 **Çoluk çocuğu nası yetiştirdin?**

13 ben mi geçinmenin içinde yeruşt d k. ba a g t b eye g t. dikiş dik esg yi y ni yaP  le

14 b y tT k onnarı y ni bulmaduk ęızım biz. annatcağlarımız b le yani. esgiye yani d nsek

15 her zaman gine aynısını yaparuz.

16 **Alışverişi nası yapardınız esgiden?**

17 alışveriş o ęada da bilmiyoduk b eden ıķarsa yiyoduk ęızım biz.

18 **Ne ekiyodunuz?**

19 ne mi ekiyoduğ mısır ekiyoduğ fasulye ekiyoduğ her yani türlü şeyleren ekiyoduğ.
20 yerüştürüyoduğ da kendimiz yerüştürüyoduğ hazır görmedüğ yani biz. gençlerin
21 gençli'imizde.

22 **Akıında kalan bi olay var mı hiç unutamadığın bir olay?**

23 var yavrum.

24 **Ne var?**

25 onu o bende ğalsın.

26 **Peki böyle esgiden yaşadığın bi anımı anlatıver bana böyle çocuklar arkadaşlar arasında böyle
27 oyun oynar mıydınız?**

28 çocuklarımıznan oyun oynarduk çocuklarımıznan da denize ğaçarları deniziñ peşine
29 giderdim onnarnan. onu sorarsañ öle idi... on beş yaşında evlendim zaten orağ
30 peşindeydük orağ biçiyoduğ.

31 **Teyze on beş yaşında seve seve mi evlendiñ nası oldu?**

32 hiç tanımadan evlendim.

33 **Valla?**

34 valla izinnāmemi çekdümüzde hiç izinnāmemi aldümüz güne ğada hiç tanıımıyodum. onu
35 sorarsañ.

36 **Peki düğünün nası oldu?**

37 dü'ünüm davul zurnaynan oldu.

38 **Ayancıkta düğünler nasıl oluyo?**

39 şindi mi?

40 **Esgiden.**

41 ēsgiden gülüm atlara biniyollardı. atlarnan gidiliyodu iki sātlik yola gidiliyodu üç sātlik
42 yola gidiyodu. ölede çıkılıyodu ağışam namazı eveli girmeye yaTsuda anca giriyodu. yani
43 yani öle yani ğızım biz şey yani şeylerimiz zamanımızda.

44 **Ayancığın geçmişinde hiç kıtlık oldu mu yangın_oldu mu sel_oldu mu?**

45 ben çocukken oldu.

46 **Ne oldu?**

47    a tu  bile. k pr   oPTu b y k k pr m z var dı. ordan  oPTu on yedi g nl k bebe e
48 annemin bebe e var dı ordan b t n millet yani bu  evreden y kari  a Tı.  ay ge iyodu
49 zaten  ocuklu umda ordan k pr ler yapılıncaya  ada masu   aldı millet herkez yani
50 ge emedile ki bi yerden yol yok yani  le  ızım.

51 **O zaman esgiden misafirlikde vardı?**

52 vardı.

53 **Nası oluyodu onlar?**

54  y  ok  le mutluluk oluyodu. geli  gidi  oluyodu  ızım yani ne bil yi  nası anlaTsam ya.

55 **Bi anlatıver teyze.**

56 ay bırak ya.

57 **Anlat anlat.**

58 ne bil yi  ya. geceler uzunudu  i  uzunudu. elektrik y du el lambasıydı  ızım el
59 lambalarımız t  duruyo k yl r .

60 **Ama sohbet vardı dimi?**

61  ok sohbet var dı. yani   l di k yl le.  az lambası var dı  indi geri d nse de onnarı
62 gine yak ak.

63 ** imdi ki hal iyi de il mi?**

64 yok  ızım  indi kimse kimseyi tanımaya. kimse kimseyi yanımaya. yani  eyle  a tı yani.
65  nsanlı lar  a tı yani biz bi yere gidiyodu  toplanıyodu  k yl re gidince o onun i ini
66 yapıyodu onun i ini  indi y  , kimse kimseye yapmıyo yardımcı bile olamıyola olmuyola
67 yani  le.  indi ne var   indi bal ondan bal ona bile  onu amıyosun  indi. laf aTmıyola bile.
68 yani laf aTsan n lu  yani n lu   nsan  nsana ikkatiyen mevkini bilmeye.  onu ak
69 muabbeT_etsek n lu o yok biz bunu  a uruz gel   a uruz bunu  ok muabbeT_eT t  bir
70 yeterli oldu mu?

71 **K y ya antısını anlatır mısın teyze?**

72 düven vardı düveni bilü müsün bilmēsīñ. ğızak var_ıdı ókúz var_ıdı ókúz ğızā var_ıdı onu
73 tanıyo musun tanımıyosun. yā ğızak var_ıdı düven var_ıdı ğızakları ğayadan aşā ēnūken
74 arķasına yapışıyosūñ, yapışmāsañ aşā yıķılıyosūñ.

75 **Kızak ne için kullanılıyo?**

76 búyday ekiyoduķ ya tarlalāra kóye onu gó ğızaklarınan gótúrúyoduķ öle araba yoʻudu.
77 ğızaklarınan aşā ēnerken bi düvenimiz va şindi düven dēye bişey düven derüz. dónúyoduķ
78 böyle dónúyoduķ bunla benim biniyodu bunla şindi hiç yeni düvenimiz va biri gótürürerse
79 şu ayancıkTa görse onun ne olduʻunu. ama gendi gücüm yetmiyo samanlıkdan
80 çıkaramıyoñ anladıñ mı? sen onnarı isTiyosūñ emme he anladım senin dedūñu baķ ğızak
81 var_ıdı düven var_ıdı ordan deminki dedūm düzenle var_ıdı kilimle doķuyoduķ kendim de
82 doķuyodum. çukruk var_ıdı.

83 **Çukruk ne?**

84 çukruk mu böyle bez ipliʻi düdüʻe sarıp sarıyoz. sarma yani.

85 **Yani doķuma mı yapıyodunuz?**

86 doķuma yapıyoduķ.

87 **Keten festivali felan nerden çıktı?**

88 keten festili esKilerden dolayı geliyo o.

89 **Nasıl oldu o önceden nasıldı yani?**

90 benim ğaynanam bez doķuru düzenlēr nası bildim iPliʻi keteni ekdile, keten ē iPlik yaPdıla.
91 bişüdüle bişüdüle derelēre anlatabildim mi iPlik haline geçTi böyle böyle iPlik haline geçTi.
92 bunu böyle dözete dözete çukrukdan işledi. ondan sōna tekrar onu bişüdü ondan sōna
93 düzene goydu iPlik yaPTı. góyneklik yaPTı.

94 **Yani o şeyler festival haline mi dönüştü?**

95 dónuştu festival o işTe geliş onnardan dóndu. doķuyolla baķ şeylerde.

96 **Yani bunlar doķunupta bi araya mı geliyodu?**

97 ya bi araya geliyodu. bezimiz oluyodu bak hala t  bezlerimiz var  aynanalarımızdan
98 bizim.

99 **Peki b le esgilerimizin giyim tarzları var mıydı?**

100 vardı pa ala var_ıdı pa a var_ıdı. g ynek bezi varıdı. g ynekten do unan bezl ren pa a
101 dikilel ri.

102 **Ba a mezgeP takıyorlar mıydı?**

103 mezgeP takardı  rahmetl  ananem.

104 **O ne?**

105 mezgeP der z onun adına aynı onu i liyolarıdı. b le  u arayı bu da b le k  eli oldu
106 buraya da b le burdan b le iPlik gibi nası biz  indi  ey da ıyoz ba ımıza onu ordan b lardı
107 b rg s n   le b lardı ananem.

108 **B le i te b le esgiden benim bilmedi im  eyler ba ka varsa teyze.**

109 benim bildiklerim bu  ada  ızım ama o d veni hi  unutma... ben  indi demin ne dedim
110  sgiye d n ls n dedim  sgiye d n ls n ki yaPılsın. ama y   y   bitdi  ızım bitdi.

111 **Teyze bildi in eskilerden kalma mani var mı?**

112 yok  ızım ben  le bek o umam yazmam da y  du ordan ben bi cahil idim. i Te ben m
113 bildiklerim de bu yani.

114 **Ama i te bak bunlar g zelmi  ketenler felan ba ka  yle faaliyetler var mıydı esgiden.**

115 hePsi b leydi yavrum bunun ba  a bi ey y du heP b y klerimiz  le yaPdı biz de onnardan
116 g rd   m z  yaPdu  yapabild   m z  ada.

117 **Kız isTeme adetleri var mıydı esgiden?**

118 var_ıdı var_ıdı.

119 **Nası oluyo o?**

120  ız  detlerinde  ız evine giderleri bi g n  n ne s ylerl ri giderl ri b y kle isTerlerdi. yani
121  le biliyom yani ba  a t rl  bild   m yok.

122 **Kız isteme adeti bi g n  nceden giderlerdi.**

123 gelce~üz derlēri ondan sōna bōyúkle gelüdü ğız abul ederse.

124 **Kıza soruyorlar mıydı?**

125 tabi ğıza soruludu dedim ya hiç bize sormadan bizi vērile ğızım tanımadan

126 **Size niye sormadılar?**

127 sormadıla bōyúklerimiz sormadı cahilliklerin yüzüne hadi biz cahildük emme cahilliklerin

128 yüzüne hiç górdún mú görmedin mi hiç onu da soran yok tanımadan evlendük. keşke sā

129 olsaydı beyim tanımasayduk

130 **Üzücü bi durum valla.**

131 hemde nası. gine iyi kótú anlaştuk üç çocu~um oldu iyi kótú gine anlaştuk. iyi günlerimizde

132 oldu kótú günlerimizde oldu.

133 **İyi günlerinden aqlında alan var mı?**

134 e tabi. iyi günlerimizde geÇTi.

135 **Tamam teyze çok teşekkür ederim.**

136 Ben de teşekkür eTdim.

Konuşan: Elvide Yılmaz (78 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ünlüce Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 13.05.2015

1 **Teyze nasılsın iyi misin?**

2 iyiyin ğızım.

3 **Kaç yaşındasın?**

4 78 yaşımdayım.

5 **Adın ne?**

6 Elvide yılmaz ğızım.

7 **Teyze kaç kardeşsiniz?**

8 biz mi altı ğardeşüyüz. dördü olan ikisi ğızcüyüz. bóyúk kardeşim adı mustafa sür onun
9 peři elvide sür beniyim baba kóyünü ğonuřuyoñ sã şindi peři haķķı sür o da haķķı sür
10 ğardeşim bi dane tã var ondan sona bide sabri ğardeşim var sür bide emine ğardeşim var
11 sür bide mēmet ğardeşim var. dörd olan iki ğızıyüz biz. gendi çocuklarımda baķ gendi
12 çocuklarımda hācer yılmaz ayşe yılmaz, hamide yılmaz, semiye yılmaz, emine yılmaz,
13 servet yılmaz baķ ondan songül haķķı yılmaz. sekiz dane çocuğum var. yedisi ğız biri olan
14 sekiz dane bi Tane de çocuğum öldü.

15 **Başın sağolsun teyze nasıl öldü?**

16 ısaķ ğızdı ğızınca dışada úyümüş ben köyüme getdiydim. sıcaķ geçTi. eveli biliyosuñ böyle
17 şey yōdu. bullara doķTor yōdu bişey yōdu güzel ğızım. evel a köyümden on sekiz yaşımda
18 evlendim.

19 **Nası evlendin teyze düğünün nası oldu?**

20 düünüm çok güzel oldu ğızım on sekiz yaşımda evlendim. on doķuz
21 yirmi yaşında da çocuğum oldu.

- 22 **Düğünün gününde davul zurna çaldı mı?**
- 23 davul zurna çaldı gızım davulnan geldim atınan geldim gızım.
- 24 **O gün ne adetler yapıldı ne yemekler yapıldı?**
- 25 ne yemekler yapıldı gızım keşgēyidi bēreḡyidi ġavurmayıdı sıkmuḡ yapalları tatlı yapalları
- 26 gızım ne diyin sā neleri ġonuşuveriyin sā yani çok eveli iş de iyiydi gızım.
- 27 **Kına gecelerinde söylenen türküler aklında mı?**
- 28 āklında hehe hehe hāy gızım benim a canım ah gızım beni sen çok ġonuşturuyoñ ah evel
- 29 zaman türkülerini çaʻurudum ben gendüm tefi elime aludum ehēy
- 30 **Hadi teyze bi iki tane söyleyiver.**
- 31 hangisi aklıma gelsin şindi evelā aklına geleni şindi deyvercen.
- 32 ocaḡ başında maşa
- 33 ḡalkḡ ġocam beni boşa
- 34 boşāycāsañ boşa
- 35 ben varıcañ sarhoşa
- 36 yōran sonracıʻuma çok türkū biliyon emme gızım burda aklıma gelmeye şindik oran sona
- 37 düʻünlerde tef çaludum tef çalārim düʻünlerde ġızları ġarıları oynaTmā tef çalārim tef
- 38 çalārim.
- 39 vur tefime iynesin
- 40 sevdalula diynesin
- 41 sevda halinden bileñ
- 42 kimseye mahne vērmesin ah ne türkūle
- 43 **Başka başka teyze çok güzel oluyo he.**
- 44 ah benim gūzel gızım.
- 45 ocaḡ başında ġaldım
- 46 ince fikire daldım
- 47 ne kōtū ġaderim var

48 sárhoş adama vardım
49 **Başka var mı teyze aklında öle.**
50 ōran sonracu'uma dur şindi sen telefona alıyoñ beni dur sen şindi
51 vur tefime iynesin
52 sevdalula diynesin
53 sevda halinden bilen
54 bize mahne vermesin
55 ōran sonracu'uma gızım ah çok türkü biliyoñ emme ah ūşam çok türkü biliyoñ emme çok
56 unuTTum beyin ğanaması geçürünce unuTTum biraz.
57 **Beyin ğanaması mı geçirdin?**
58 evet gızım. dayın şükrü dayın öldükdenkere çocukla beni çok üzdüle ōlan gızla şükrü dayın
59 orucun yirmisinde öldü ben bayram günü oruca on var dëymë on gün var. on gün sōna ben
60 bayram günün ertesi gün ben beyin ğanaması geçüdüm samsuna mı geTTim nereye
61 geTTim hiç bilmeyoñ gızım başımın bu tarafında bi dane saÇ yok gızım. çocukla beni çok
62 üzdüle gızım. şindi gine üzen bağ beni kim onu da ğonuşuvarcan sana.
63 **Yok teyze onu ğonuşma sen boşver sen hiç üzülme geçmişte yaşadığın hiç unutamadığın**
64 **bir anın var mı olayın hiç unutamadığın böyle iyi yada güzel.**
65 her şeyi şindik içimde yok da yani hepİside duruyo içimde yazulu.
66 **Bi tane anlatıver teyze ya çok sevindiğin yada çok üzüldüğün bi anın.**
67 çok üzülmem beyim ölünce ōlan evin önde üç dane adamın yanda damaTların yanda evde
68 dörd ğıza küfür etdi gızım. ula sen dedim o evdekile de kim de dedim sen onlara küfür
69 ediyoñ dedim. seniñ yaPdu'un iş dōrumu bu adamların yanda dedim. aha beni onla beyin
70 ğanaması geçüTdüdü.
71 **Teyze esgiden pazarlar nası ğurulurdu?**
72 a gızım evelden bazar şurda oludu burda oludu ōleye ğada satış bitëri ondan kere öleden
73 kere biz köye giderüz şindi āşam namazında bile bazar bitmeye görmüyoñ mu gızım.
74 būrđan aldım tam aşı şe denize ğada biliyosuñ Pazar biter mi? nēren gelen geliya burayı
75 buranın Pazarı bitmez artuğ gızım çok ğalabalık gızım çok ğalabalık yavrum allahım her

76 şeyiñ hayurlusunu versin ğızım çoluñun çocuñunda hayurlusunu versin. üzüntü seni çok
77 kötü yapıya güzel ğızım çok kötü. ne desek boş ah rahmetlü benim adamım ne dedi biliyoñ
78 mu ğızım beni dedi cami hocasına o camideki hocaya yıkaTduruñ beni dedi ħarzanadaki
79 hocaya yıkaT dedi. ħarzanadan ben buna ħaber verdim de buna yıkaTdudum bu bubana
80 yıkaTdudum beyimi ĩrahmetlü adamım benim öyle.

81 **Esgiden köy yaşantısı nasıldı teyze?**

82 esgiden köy yaşantısı böyle ğurbete gelmek yōdu ğızım. çalışmak vardı. ħarman dövērük,
83 misir ekērük ondan sonacūma herkez köyde yapıp eyleri her şeyi bol bol yeter gele
84 düñlère hele düñlère şindi düñ şindi düñün de dadı yok şindik.

85 **Esgi düğünler nası oluyodu?**

86 esgi düñle çok iyiydi ğızım.

87 **Bi anlatıver teyze bana.**

88 esgi düñle bak esgi düñlère aşçı buludu duTarları üç dane dörd dane onla yemē
89 yapırları davulla gelüdü çala çala āşam bi düñe başlayınca on ikiye bire ğada ğına
90 yakmā giderleri şindi öle deñil bi salon davası va şindi gel burayı burdan da çık get köye
91 şindi öle şindi ğolay her şey. bi çorba bile içmiyolla şindiki düñlère adamla öle deñil mi
92 ğızım? ah benim yavrum.

93 **Esgiden hangi şarkılar söylenirdi düğünlerde?**

94 düñlerē şey çalıyodu adamla saz çalarken çalıP da öle söylüyolardı. tutuyola ya hani
95 köye bile götürüyolardı şeyleri sazları köylerē bile... şindik. evelki düñ yok şindik yok
96 yok yok yavrum evelki düñ yok...

97 **Hacca giTdin mi?**

98 gidemedim ğızım. giTdim deyiPde yalan söyleyemeñ saña ğızım. adam avusTuryaya geTdi
99 ben köyde yedi sekiz dane uşanan keşge o uşakları bekleseydim de onun peşine gendim
100 de getseydim de böle bu ğada ömrümü yemeseydim yemeseydim hem adam oldum hem
101 ğarı oldum. çalmacı biliyoñ sen o uzunā köyünden çalmacıñ orayı deymen var alt tarafda

102 orayı sırtımnan taħıl götürüdüm o ö'itmesiniñ gününü verüdü ba'a ö'itmesiniñ
103 gününü verüdü ben oran aha bağ ğızımıñ birisi geldi gördüñ mü?... ah benim güzel ğızım
104 oğu ğızım oğu adamın eline bakmañ bu bizim çok eşindi emme oğucağ diye emme benim
105 adam ğoyvermedi bunu. bu oğuycağı şindi elinde ekmē olcağı emme işTe yoğsuzluğda
106 vardı eveli yoğsuzluğ ğader her şey şans.

Konuşan: Elvide zcan (75 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Tarakçı Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 24.08.2015

1 **Teyze nasılsın iyi misin?**

2 iyiyim gızım.

3 **Yaş a?**

4 yetmiş beş.

5 **Adın soyadın?**

6 zcan elvidá zcan elvidá zcan.

7 **Kaç kardeşsiniz teyze?**

8 biz mi? ardář beş.

9 **Adları ne?**

10 adları ldle gızım. semiye, hamide, hasan, cemil.

11 **Çok ava eder miydiniz kken?**

12 y eTmezdk. bunnan eTdk cemillen eTdk.

13 **Ne avası etdiniz?**

14 burda aşızTudu eTdk. vurdum afasına ya.

15 **O olayı hatırlıyon mu?**

16 bıldır bıldırñ.

17 **Esgiden köy yaşantısı nasıldı teyze?**

18 köy yaşantusu nasıydı gızım ĩreberdk byday ekrk e birk harman dvrk

19 kznen nPcañ gızım bleydi geçimme ora birk nyaPcañ yavrum hepisini

20 yapıyodu köyde. raşıP duruyodu kylre naPcañ gızım şindi şindi sera yaPıyoz şunu

21 yaPıyoz bunu yaPıyoz satıyoz burda işTe nPcañ heşisini yaPıyoz.

22 **Esgiden pazarlar nasıl kurulurdu?**

23 bazarla nası ğuruludu ğızım bu ğavlanların içinde bazarcılık yapıyoduğ biz burda öteberi
24 yapıyoduğ köyde ısbanağ ekiyoduğ marul ekiyoduğ götürüyoduğ buraya ğış armuTlarını
25 felán soʻuğda izde satışlık yaPıyoduğ burda náyaPcañ? çoluğ cocuğ alTı dane benim.

26 **Adları ne?**

27 benim mēmeT, sevgi, sevim, sāniye, hasañ, alTı dane ya naPıyñ.

28 **Nası büyüTdün onnarı?**

29 nası böyúTdüm bi odalı yerē böyúTdüm.

30 **AnlaT teyze anlaT.**

31 anlaT em hiç yicek vermeden emzüdüm. emzüdüm memeynen hiç yicek vermedim. çok
32 şükür onnarı böyúTdüm yürüTdüm okuTdum hepisini ısdanbuldala şindi. napıyñ ğızım
33 böyle işTe geçimme.

34 **Esgiden ğomşuluk nasıldı teyze?**

35 ğomşuluk éiydi ğızım.

36 **Şindi mi daha iyi esgiden mi?**

37 şindi esgiden éiydi millet heP birbirine imeci yapāruğ orağ biçmē giderük mısır ğazmā
38 gidēruk yemek bol bulamaç yapıyoduğ yeyiyoduğ ilkiñ çok iyiydi ilkiñ. ya ğızım böyle
39 işTe.

40 **Misafir adetleri var mıydı?**

41 var_ıdı. yapāruğ ğızım.

42 **Nasıldı ağlında var mı eve misafir geldiĝi ğün felan ağlında var mı nasıldı?**

43 var_ıdı elbeT buyruñ diyoduğ. nápcañ fahırı ğuyāruğ gelüdü bi toplayıcı naPcañ
44 yaturuyodum evde. naPcañ ğızım.

45 **Ne yemek yapıyodun?**

46 her şeyi yapıyodum. keşgek ğuyuyodum ocā. maĝarna doreyoduğ. ğamursuz yazıyodum
47 napıyñ ğızım.

48 **Hamursuz ne teyze?**

49 berek.

50 **Nası yapıyodun böreği?**

51 böre yu'urudum yaparım. öle yaparım. on lira on lira benim her şeyüm iyidü vallahi bak
52 kötüyse burayı götürüsün. vala yavrum hepisini yapıyoduğ benim okuma yaPcañ yine.
53 bābana diyoñ şimdi sen nereye gaybolduñ diyoñ. gelürün ben dēya bi telefona bakarñ dēya.
54 çok iyiydi ah gızım çok iyidi. her şeyimi yapıP yedirüyodu. şimdi gine öle burada çolu'u
55 çocu'u okuduyoñ torinleri biri seniñ gibi hē olumuñ.

56 **Anan baban nası yetişdirdi sizi teyze?**

57 nasī öküz haylamları annēm bobamda gemilēre omzunda direk bizi öle yerüşdüdü. biz de
58 şeydük hani ekin ekersek yiyoduğ ekin ekmezseüz muhtaÇuduğ gızım ilkiñ. náPıcañ
59 yaPduğ yakışduduğ işti böle şimdi iyiyüz náyPan yavrum? anam bubam öle böyütdü bizi.

60 **Akılda kalan hiç unutamadığın küçükken unutamadığın bir anın var mı bir olay?**

61 yokdu.

62 **Mesela küçükken aklılda kalan bir olay var mı seni çok sevindiren ya da çok üzen.**

63 var_ıdı telbet muhtaçlık göynek yakalı göynek hani oya şey ĩne arkası yapalları onu oya
64 deyi seviniyodum okula giderken giyodum ēnime. böle nere buluyoduğ ah gızım ya gızım
65 böle işTe.

66 **Düğünün nası oldu teyze?**

67 dü'ünüm nasıl olcağ gızım dü'ün gına yakalları gündüz dü'ününde gelin alma solon yōdu
68 ata bindiriyollarđ arabaya bindirip geçiP gidiyollarđ.

69 **AyancıkTa düşünlerde hangi türküler söyleniyo?**

70 onu dutamam ben aklımda gızım onu dutamam bi ayancuğ eymeleri mi diyolla onu
71 sóylúyolla.

72 **O nası teyze?**

73 onu bilemen gızım ben onu bilemen onu bilemen ki.

74 **Nası evlendin esgiden istemeye istemeye evlendiriyollarđmış sen istemeye istemeye mi**
75 **evlendin?**

- 76 yōk
- 77 **Gördün beğendin mi?**
- 78 hā beʿendim tabi ğızım e isterek vāruk evlendük náyaPcañ yavrum. her şey şindi öle eme
- 79 böle şindi ğoluna dakıPda gezme yōdu eveli. tabi görünüP de böle nişanlarsala anca
- 80 yanımıza yöremize ğuymazlārı anamız bābamız ya öle yaPdıla işTe beni. seviyoñ mu
- 81 seviyoñ he nişanı daċdıla geçdile geTdile. öle yapallārı.
- 82 **Teyze ayancıkta kıtlık oldu mu yangın sel felan oldu mu?**
- 83 oluyodu oldu.
- 84 **Oldu mu o günü hatırlıyon mu?**
- 85 kóblú kóblúyú aldıydı kóblúyú sōnadan yaPıldı bu kóblú helbeT şey yandı náfúz yandıydı.
- 86 **Noldu o gün?**
- 87 işTe hökümeTde işTe hökümeTde biz Taraċcudayuz tabi ben çocukluʿumda burayı şeye
- 88 şey ediyoduċ ayancuċ Pazarında mal götürüyoduċ bubamınañ satmā geliyoduċ dana satmā
- 89 işte öle uşak dēl misin şindi hatırlāyoñ işte böyle. orayı dedile náfúz yanmış da dedile
- 90 yaşlarımızı hep güçÇük yazdudula bóyúk yazdurcaken oray hatırlayoñ işTe.
- 91 **Yaşın yani küçük yazıldı?**
- 92 ya, yetmiş beş şindi. halbisi atmış şindi benim yaşım seksen diyá uşakla ya güçÇük
- 93 yazulduʿundan ya yavrum işTe böyle.
- 94 **Teyze mantıyı nası yapıyon?**
- 95 mantıyı nası yaParuċ yuʿuruduċ hamuru yazāruċ mözü yapāruċ onu şey edüdüċ böle
- 96 dürērük böyle ğıyma ğuyāruċ içine soʿan ğatāruċ maydınóz ğataruċ dürerim bişürüdüm
- 97 cevüzlērim bişürünce.
- 98 **Cevizli mi yapardın?**
- 99 cevüzlü de yapārim yoʿurTluda yapārim.
- 100 **Mal var mıydı teyze esgiden?**

- 101 var var_ıdı benim iki çĩT ókúzúm var_ıdı. ğızlarımın ğününde ā yaParuķ biz bubañ biliya
102 huyum nası ben gine öleyin ah ğızım inem va üç dane şindi birini olan satcamış ben
103 baķamıyoñ gelin baķıya olanım baķıya ya yavrum iştı böle.
- 104 **Esgiden ķurban bayramları nası olurdu teyze?**
- 105 noķul yapıyoduķ firun yaķıPda.
- 106 **Noķulu nasıl yapıyon?**
- 107 tepsilere ğuyāruķ ğıymáynan soʻaninan üzümnen há onu yaparuķ ğızım.
- 108 **Ayrıntılı anlatıver bana nası yapıyodun nokulu?**
- 109 noķulu böle ğıvıra ğıvıra ğıvıra tepsilere ğuyāruķ hamuru yazāruķ da. há yazaruķ ğuyaruķ
110 tepsilerinden furunu yaķārim ben süpürüdüm ğuyārim furuna külçe ğuyārim yaPrañ_üstüne.
- 111 **Külçe ne?**
- 112 hamur ekmēk bazar ekmē gibi oluyodu.
- 113 **Onu ekmek gibi mi oluyodu?**
- 114 há aynı há ya ğızım böle.
- 115 **Teyze düğünde ayancıķ düğünlerinde ķadınlar erkekler oyun oynarlar mıydı?**
- 116 hiç biz ğarılı daķım başğa oynārı şey daķımı adam daķımı başğa oynārı böle şindi ğaruşuķ
117 bilmiyoz biz görmedūk öle. şindi õ ğarı ğarıya adam adama ya şindik deyme.
- 118 **Senin böle şimdiki olaylardan şikayet_eTdiĝin var mı esgiden böyleydi şimdi böle oldu.**
- 119 hā diʻoñ diʻoñ.
- 120 **Neyi diyon mesela neyi şikayet ediyon?**
- 121 hiç diʻoñ böle görmedūk biz diʻoñ şindiki görüncek diʻoñ delü oluyoñ ben böle diʻoñ.
- 122 **Hangi olaya sinirleniyon.?**
- 123 ğızlarınan hani góruyoñ öpüşüyolla öpüşüyolla ķoķuşuyolla o zaman sinir oluyoñ hē baʻa
124 baʻırıya ğüçÇük benim torin babanne ğızma babanne bıraķ dēye şindi millet öle dēye ya
125 napıyım ğızım.
- 126 **Teyze çocukken alışverişi nası yapardınız?**

127 alışveriş ğızım nereye gidēruk gebelide gidēruk ora ıbram ānın ğızı derlēri ondan alışveriş
128 yapıyoduĝ geliyoduĝ erfelē gidiyodum ben yemişnen çuvalları āgidiyodum ğızlara başaĝ
129 ediyoduda ōran alıyodum eteberiyi de geliyodum napıyın ğızım pirincimi alıyodum
130 şekerimi alıyodum çuval dolusu ĝarasuda geçiP geliyodum. napıyın ğızım.

131 **Sizin büyüklerine saygınız nasıl oluyodu?**

132 aná biz hiç ĝıPırdayamazduĝ bile bōyüklerimize ah ah gelicek bōle heP bōle baĝāruk
133 şeyēdūdük yarış edēruk bōyüklerimiziñ óünde.

134 **Ne pekmezi o teyze?**

135 furuncuĝ furuncuĝ.

136 **Nası yapıdın onu?**

137 ĝazana ĝuydum yardım bışūdüm.

138 **O kavanoz ne ĝadar?**

139 o kavanoz mu iki kilo gelümü gelmez mü bilmeyōñ. yeTmiş mi yeTmiş beş kilosu yeTmiş
140 beş.

141 **Nası yapıdın teyze pekmezi?**

142 ĝazana ĝuydum armudu yardım yıĝadım. bışūdüm sıkđım çuvalda onun şırasını süzdüm
143 dülbenTde ĝuydum tavaya ĝızım ĝaynada ĝaynada dúşūdüm.

144 **Dúşúmek ne demek?**

145 e dúştú işTe bōle ĝatı dúşúrúyōñ

146 **Koyu mu oluyo?**

147 bōle damladıyōñ beş sıra oluyá dōrd sıra oluyá.

148 **Bu pekmezin adı neydi?**

149 ĝara furuncuĝ.

150 **Başıa hangi pekmez yapıyon hangi armutları ĝullanıyōñ?**

151 hepisinden armuT bekmezi elmá bekmezi de oliya armuT bekmezi de oliya.

152 **bu armuTların adları mı var?**

153 há ĝara furuncuĝ var aĝ furuncuĝ var hepsi va ĝızım

154 **Garga armududa var mı?**

155 ğarĝa armudu da var kedi baş armudu da va hepisi va. ısdanbul armududa var hepisi va
156 ğızım ğadı armudu var ya napıyım ğızım.

157 **Esgiden yaşam şartları nasıldı şindi mi zor eskiden mi zordu?**

158 esgiden çok zorudu çünkü niye de yarışa yarışa yaşıyoduñ uşak bi yere emzüdüü
159 emzüriyoñ talladan geliyoñ ah ğızım ne günlerinen bóyúTdúm alTı çocu u bi odalu yere
160 bóyúTdúm ya.

161 **O oda nerdeydi?**

162 darakçıda ya ya ğızım böyle.

163 **Teyze tarhanayı nası yapıyon?**

164 misir tanası mı? suyu ğaynadusuñ misir ununu böyle ğaynadusuñ fıkır fıkır fıkır ğaynar
165 ununu ğuyarsın duzunu atarsın ğarıřdurusuñ böyle oklovaynan

166 öle yaParsın. iyice büşürüsün tanayı öle yaParsın yo urda ğuyarsın ğavurma isTerseñ
167 ğavurusuñ yeme isteyincek.

168 **Nası yeniya o neyle yeniya?**

169 yo urdunan yeniya şeynen badılcan bışmışıynen yeniya hepisiynen yeniya.

170 **Ğış hazırlığı için bişeyler yaPdın mı?**

171 bëber ğuyuyoñ fasilye ğuyuyoñ nápcan ğızım badılcan ğuyuyoñ oldu u zaman.

172 **Ķonserve yapıyoñ mu?**

173 yapıyoñ.

174 **Nası yapıyon ĳonserveyi?**

175 ĳonserveyi ğaynadıyoñ fasilyeyi şindi millet öldürüya ğavurıya şişelere ıscaynan ğuyuya
176 altüsTe ediveriya hē öle ğızım napıyım.

177 **Teyze esgiden gelinlik nası yapılıyodu sen ne giydin düğünde?**

178 dallu bi gelinlik giydim dallu.

179 **Hangi renk?**

180 şöle saru gibiydi. dalları var_ıdı böle .

181 **Sen mi yapTın onu?**

182 yō ben yapar mıyın çarşudan alıyoduğ dikili öyle. ğumaş şeklinde ğumaşla olıya ya.

183 **Hayatın güzel geçti mi?**

184 geçti çok şúkúr. geçti napıyın ğızım bu_ada şúkúr ná pam. işTe ğalPde sıvı çıkTı sıvı bir ay

185 ğaldım ısdanbulda bu sever ya çok çabaladuğ ilkin ğızım gendümüzü şey etdük sıcak

186 demedük oruçTa orağ biçiyoduğ tallalāra ğalıyoduğ desde bālayoduğ náPcañ yavrum.

187 **Esgiden ramazanlar güzel miydi?**

188 iyiydi ya iyiydi. yaPıyoduğ şey ediyoduğ.

189 **Sahura kalkıyodun.**

190 hā hiç ben orucumu bırakmış kadın de_ılündü hiÇ hiÇ.

191 **böle oruç sen çocukken oruç hiç yaza denk geldi mi?**

192 geldi.

193 **Nasıldı o günler?**

194 o günle nası olcağ ğızım sıcakda ölen ıscāna çalışmayoduğ zabağ üşür üşümez ğalkıyoduğ

195 gidiyoduğ ölen ıscāna geliyoduğ górgeye armuTların górgesine ya ğızım böle işTe napam

196 uşām.

197 **Aqlında kalan bi mani var mı teyze?**

198 yoK ğızım.

199 **Yok mu böle kadifeden yeleği küçük evin meleği Allah kabul eylesin gönlündeki dileği**

200 **felan yok mu?**

201 yoK ğızım yoK aqlımda yoK.

202 **Olsun tamam teyze teşekkür ederim.**

203 savol ğızım bişey de_ıl.

Konuşan: Mehmet YILDIRIM (58 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Tarakçı K y  Uzunaĝa Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 28.08.2015

1 bizim ayancuklu old muzu ayancıklı  astamonulu efendime s yleyi  boyabatlu hemen
2 şivele de işiyo. hemen diyo ki adam sen sinoPlu musun veya  astamonulu musun? yani
3 bizim konuşmamızdan anlıyo.

4 **Amca kaç yaşındasın?**

5 elli sekiz.

6 **Adın soy adın?**

7 memet yıldırım.

8 **Amca  ocukluĝun nası ge ti nası b y d n bana bi anlaTıver kendinden**

9 bahsediver.

10 benim  ocukl m nası ge Ti. ben    ocukl muz hayvan g Tmeyle ge Ti. ilko ula
11 bitir nceye ĝada hayvan g Tmeynen  if ilinen ge Ti. şindi b  yapıyom ba e yapıyom
12 hayvancılık yapıyom Pazarcılık yapıyom. marketcilik yaPdım ĝavecilik yaPdım, belediye
13 de  alışTım. belediyeden emekli oldum.

14 **Esgiden ayancık nasıldı şimdi nası?**

15 esgisi d  g zel idi. şindikine bakalak.

16 **Nası?**

17 çimi fabrikamız vardı. yani geliri fazlaydı. sanayimiz vardı. şindi sanayimiz diye bişey yok.
18 yani bi nevi k ye d n yor ayancık d nd  zaten heP emekli yata oldu geliri yok. k yl lerin
19 ge imiyle ge inen bi yer ayancık oldu. yani sanayi olmayan bi yer ne olur yani  ırsallaşır
20 kentleşmez. bizde  ırsallamaya d nd k yani anlaycan senin.

21 ** ocukluĝunda neler yaşadın?**

22 çocuklümüzda bişey yaşamadık, yani çocuklümüzda neler yaşadınız derken çocuklümüzda
23 hiç bişey yaşamadık. çocuklümüzda yani kendimizi bildin kere okula gittik hayvan
24 güTduk. çifçilik yapduk öle yani.

25 **Kaç kardeşsiniz?**

26 beş gardeşiz.

27 **Kavga ediyomuydunuz?**

28 ben küçükleri biz oldumuz üçün biraz kardeşlennen hiç kavga etmedim.

29 **Oyun oynuyomuydunuz?**

30 tabi oyun illaki o zaman kimse oynannarı meşurdur.

31 **Ne oyunuyodunuz?**

32 şimdi biz ne oynayoduk biliyon mu esgiden med deriz biz. yani iki ucunu yontulmuş med
33 oynardık güdü oynardık. güdü üç dörd gişiyenen oynanır. bi Tane güdünün başında löbeTçi
34 olu. katırlarnan oynanır o yani öle.

35 **Ne demek güdü?**

36 güdü ne nası anlatıyın bi dane güdü yani bi a'acı yontar ucunu sivrileştirir böle tokoz gibi
37 bişey olur onu da katırlarnan böle atardık katır tuttum mu onu ... da başına yukarı orda
38 löbetçi vardı onun başında eyel o başındaki duran löbetçi senden önce gapıP gelüse sen
39 katırı gapıncaya gada bu sever sen löbetçi duruyoñ güdünün başında. öledi yani güdü o.

40 **Başga var mı öle oyunlar amca esgiden eski oyunlar.**

41 Esgi oyunlar çokdu emme şu anda aklımda yok mesela. çok oyun vardı esgiye dönük yani
42 onları unuTTuk.

43 **Esgiden pazarlar nası gurulurdu?**

44 pazarlar aynı bildiin gibi e bi pazarı vardı buranın yani orda biliyoñ esgi hali orada bi pazar
45 gurulurdu başga pazar yokdu. sonadan açıldı böle ço'aldıkça ço'aldıkça pazar yerleri
46 sonadan kurulmaya başladı böle. esgiden de köylü pazarları vardı ama o da bir yerde tabi.
47 bu gada gelişme yokdu. fabrikamız vardı ama pazar yeri dar oldu'üüçün bullar o zaman
48 kırsalıdı. şeydi yani bataklık tikenlik fakat şimdi pazar yerlerimiz güzel ama sanayi olmadı

49 için fabrikamız kapandı için yani burda gelir düzeyi de düşdü. yani o yönden emekli yata
50 oldu gitdi.

51 **Ayancığın gelenekleri görenekleri var mı?**

52 ayancı'nın şu anda gelenek görenek diye bişey yok. esgiden var_ıymış ama şu anda yokmuş
53 esgiden basket var_ıymış voleybolu varımış futbolu var_ıymış.

54 **Esgiden düğünler nası oluyodu?**

55 esgiden üç gün üç gece dü'ün oludu.

56 **Düğünlerde oyunlar nası olurdu?**

57 oyunlar nası oludu diyelim ki ğasaP oyunları vardı. anķara oyunları vardı. normal haķ
58 oyunları vardı. gelin aT üzerinde gidēri araba yokdu. öleydi yani. tā iyi ğaynaşma vardı.
59 billik beraberlik vardı. yardımlaşma vardı. şimdi onnar yok.

60 **Esgiden imeci usulü vardı o nası oluyodu?**

61 imeci usulu köylüler birbirine yardım ederdi imeci usulunde bi gün ona mesela imeciye
62 giderdi bi gün ğomşusuna giderdi. yani imeciler öle oludu yardımlaşma olurdu yani işi dā
63 çabuk biterdi. şimdi onnar yok yani anlaycan geç yok şalabalık yok bi evde bi ğocağarı var
64 şindi. geç diye bişey yok.

Konuşan: Hanife etin (67 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Tarakçı Köyü Bebelik Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 25.08.2015

1 **Adın ne teyze?**

2 Hanife.

3 **Soy adın?**

4 etin'.

5 **Teyze ayancık dışında bi yerde çaldın mı uzun zaman?**

6 Ben burdayın zaten. ızımın yandayın ben köyde su yok burdayın.

7 **Hangi kydensin?**

8 Tarakıdan.

9 **He Tarakıdan.**

10 bunla be'im ye'enlerim abakıla ardeşimin _uşakları.

11 **He anladım teyze annen baban sizi nası yetiştirdi a ardeşsiniz?**

12 biz u ız iki olanuduk. abilerim öldü en kleri beniyin saten. yoklu'unan yetiştük nası

13 yetiştük be ızım. bubam mustā beylere oban durmiş ordan anam da ocasını

14 bırakmışmış onu evlendmş mustā beyle oran çoluk ocuk sahibi olmuşla işTe. faşırlınan

15 yetişdk ızım. faşırlık var. oturuyoz ge.

16 **Teyze esgiden imeci usulü nası oluyodu?**

17 be ızım vatı olan imeci ediyodu keşgek çorba bişiriyodu yemek veriyodu. işini

18 sterTiyodu işTe tā, gidiyā.

19 **Kim gidiyā?**

20 şura hasta bi adamın arısı varda o gidiyā.

Konuşan: Zekiye Bal (53 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Şerefiye Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 24.08.2015

1 **GeçmişTeki günlerini anlatıver bana?**

2 geçmişTe köylere fındık toPla mısır ğaz baçe işiyen böyle vakit geçirüyoş hayvanlara
3 bağıyoş böyle yani köylere fındıklarımızı topluyoş arıcılık yapıyoş böyle ğazma ğazıyoş
4 ğomşularnañ oturuyoş muhabbeT_ ediyoz sohbeteT_ ediyoz. zamanımız böyle geçiya başğa
5 bişey yapıdışımız da yoK.

6 **Adın ne teyze?**

7 zekiye bal.

8 **Kaç çocuk var?**

9 üç dane.

10 **Mısır ununu nası yaPdın teyze?**

11 bunu ğırdık soyduk furuna atdıK ğurutduk demene götüdük ũladık. fırundan ondan sona
12 demene götüdük çekdüdük eledik ununu buraya öle götüdük. başğa naPcaz.

13 **Adı ne?**

14 mısır unu.

15 **Ne oluyo bunnan?**

16 tarana olur mısır ekmē olur pırasalu bide yaP olu her şey oluş yani.

17 **Pırasalı Pideyi nası yapıyınız?**

18 pırasalu bideyi pırasayı doruyosuñ içine maydonoş doruyosuñ. azcık zeytin yā atıyoñ
19 bağaratını göyüp iyice övuyosun duzunan ondan sona bunun hamuruna mısır unun
20 hamuruynan ğarıřdırıyořuñ guyuyořuñ tePsiye biřiyā yani öle de şeniya yani.

21 **Başğa ne satıyon?**

22 başğa bişey satdu'm yok domates var keşgek var. o ğadar başğa yok.

23 **Esgi yaşıntın nasıldı teyze küçükken?**

24 esgi yaşıntumuz biz okullāra ğalduĝ ço'u zaman heP bi yere gitdi'ümüz yok çoluk
25 çocuyınan evin yanlarında öle bada baçede zaman geçTi başğa bi yaşıntu oluPda böyle bi bi
26 yere yaşamaduĝ hiÇ.

27 **Ğaç yaşında evlendin?**

28 on altı.

29 **Düğünün nası oldu?**

30 dü'ün o zamanıñ dü'ünleri şindiki gibi de'il. o zamanda işde ğına gecesi yaPıldı ondan
31 sona gelin alma yaPıldı. semet va dēyi gelin görme günleri vardı. gelin görme günleri
32 vardı yani mesela şey günleri dü'ün gelin almadan sonra ertesi gün de gelin görmē gelüleri
33 eylence yapalları öle.

34 **Kimler gelirdi?**

35 'herkes kadın erkek hePsi gelüdü.

36 **Düğünlerde söylenen mani türkü var mıydı?**

37 valla o zaman biz türkü söyleyiPde bilmeyöz ki var_ıdı ama tabi herkezin gendine göre
38 manisi va herkez mani yok bizde de türkü söylüyollaĝdı esgiden.

39 **Ne söylüyorlardı?**

40 e ayancuĝ eymeleri söyleniyodu o zaman da bir mumdur iki mumdur bi türküle vardı eski
41 türkülerden böyle bişeyle söyleniyodu.

42 **Bu dürü atma felan var mıydı?**

43 vardı.

44 **O nası oluyo?**

45 dürüyü topluyosuñ şe desene çarşafı seriyosuñ ğına gecesi herkez getiriya dürüsünü işde
46 falancıdan bu dürüsü falancının dürüsü ismi mesela ismik ne ise zekiyeden ayşeden

47 faTmadan böyle atılıyordu. toplanıyordu çarşafı onu da gelinin sanduına göyüP gelin
48 götürüyodu giderken.

49 **Düğünler de öle oluyodu yani.**

50 öle düünler öle oluyodu.

51 **Bu ğadar işin arasında çocuklarını nasıl büyüttün teyze?**

52 vala ben çocukları böyütüken hiç bi iş yaPmadım. okulda ğalduğ lojmanlāra.

53 **Okulda niye ğaldınız?**

54 lojmanda beyim öretmendi. okulda biz badı baçe yapıdık yapıysak az bi baçe yapıdık
55 otuduk aşama ğada baçenin şeyinde çocuklarınan başğa bişey yapıdıımız yok...

56 **Teyze turşuyu nasıl ğurarsın?**

57 turşuyu dorarsın ğüzelce ondan sona doradığdan sona duzunu içinin şey biber dorarsın
58 içine biberinizi kesersin içine maydonoğunu göyarsın duzunu göyarsın iyice karışdurusun
59 kúpe göyüP bidona ğoyar üstüne de su göyarsın kapaTusuñ az da bi sirke göyarsın tamam
60 o ğadar.

61 **Geçmişte hiç unutamadığın bir yaşantı oldu mu geçmişte?**

62 yoK hiç bi yaşantım olmadı.

63 **Hayat nasıl geçti yani ğüzel mi geçti yani kötü mü geçti?**

64 iyiydi benim için iyiydi yani iyiydi hayat geÇidük.

65 **Şimdiki hayat daha iyi esgiden mi iyiydi?**

66 esgiden hayaT daha iyiydi şimdi ki hayat daha kötü oldu.

67 **Niye?**

68 niye dersēn hayat pahalandı. şimdi alcanı alamasın maaşlarına zam yoK milletin maşı az.
69 nolcak para yok milleTde alcanı alamaya mesela şimdi şu mısır ununu on lira dēnce adam
70 beş lira olmaz mı dēya. niye dēya önceden bi liraya iki liraya almā alısmış çünkü şimdi ona
71 on lira vermesi zor geliya yok ki adamda ne versin. onun üçün de millet yani ğırız de gibi
72 bişey milletin alıP da yani dórT dórTlúk yiyePde içemeyā şimdi herkez. parası olan
73 geçinēya parası olmayan köşede oturiya işde öle.

74 **Alışverişi nasıl yapardınız esgiden?**

75 ben gitmeyodum bu aylı'ı emeklili'i şe aylını almaya geldü'ü zaman da gider marketleren
76 oran burdan alu koliler götürüdü ben gitmeyodum alışverişe.

77 **Esgiden araba var mıydı?**

78 yoK. e o zaman bizim zamanımızda ğamyonla var_ıdı. tirektörle vardı. onlarnan gidiP
79 geliniyodu. yol yōdu doru işde bi ayak yolu gibi tek şeriTde bi araba yol vardı. ayancu'ā
80 önceden da'a önceden atınan geliyolarımış heP şeyi satış yapmak için.

81 **Esgiden düğünlerde mi atla oluyodu?**

82 ğaralda tabi araba yo'udu ki yol yo'udu çünkü araba yōdu. herkez atınan ökü z arabasıynan
83 böyle gidiyodu.

84 **Teyze esgiden misafir adetleri nasıl oluyodu sen çocukğunda sizde kalan**

85 **oluyo muydu?**

86 ğaralda tabi böyle şeyle gelidi tecirle mesela ı şeyle çarşambaya gelülēri hayvanlarnan bı
87 sürü onları govalalları yamur yaış oldu'u zaman gelüleri damın önüne ğoyalları hayvanları
88 eve girerleri allah ne verdiyse artuK o anda yeme'inde olmaz turşu bekmez tarana ekme'in
89 de olmaz. böyle bişeylerinen doyuruluyodu yani başğa bişey olmazdı. misafirle öle
90 a'ırlanıyodu şimdi ki gibi aman tavuK alıyın ben şunu alıyın da şöyle aırlayın kimseden aşā
91 olmayın diyemeyodu yōdu ki yoK para yōdu millette şimdi millet satışa geliya ayancu'ā
92 geliya üç beş bişey satıya onnan da öteberisini alıp ihtiyacını alıp gidiya yani o ğada öyle.

93 **Yani eski mi daha zor?**

94 heralda tabi esgi şartla daha zorumuş ama şimdi şartla biraz daha iyi ama iyi olana da
95 zengin olana iyi 'fakir olana gine zor.

96 **Esgiden elektririk yokken na yapıyodunuz?**

97 lambalarınan öle oturuyoduK o lambala daha güzel ısıdıyodu ama vala ısıdıyodu vala
98 ısıdıyodu ğaz lambalarıynan ğuyuyoduK ğaz lambalarını birini öteki odaya birini beriki
99 odaya asıyoduK öle oturuluyodu elektrik vardı pillü onnan gidiliyodu mesela televizyon
100 yōdu radyo dinliyoladı esgiden dā iyidi millet sohbet ediyodu şimdi ara şe televizyonla

101 ıkalı millet sohbet de unuTdu. filim varımış filime dal bi iki kişi bi yere geldimmiydi
102 benim filimim var řuna bakıcam ona bakıcam millet başğa bi ğonuşma yapıdū yok. öle işTe.
103 **Ayancıĝm geçmişinde hiç kıtlık sel doĝal afet felan oldu mu?**
104 vala önceden esgiden olmuş háralda.
105 **Sinobu seviyon mu?**
106 sinob burdan dā iyi oranın hem ĝalabalık hem de oranın satışı şeyi dā ĝüzel. bizim burda
107 satış yok ki burası emeklü yeri burası paris sanki burda alcañ bişeyin yanına git alamasın.
108 ama sinobda burda dā ucuz.
109 **Niye herkez gitmiş dış ülkeye?**
110 dış ülkeye niye getsinle parasuz ĝalınca adam naPcağ aç ĝaldımmı dış ülkede alışcam
111 para alcañ dēyi oranın parasını alıyolla ama dış ülkede onla da aç zaten. oran aldıkları
112 paraynan türkiyeye geliyola türkiyede zengin oluyola paraynan bullara hava atıyola kimi
113 kıredi ekiya geliya burda havasını atıP oraya da gidince ĝıř boyınca para ödüyolla.
114 **Esgiden ĝomřuluk nasıldı?**
115 esgiden ĝomřuluk bundan dā iyiydi. insan bi millet birbiriynen dā böyle şey yapıyodu yani
116 yardımlaşma oşudu şindi herkez gendünü beşenmiş hiç kimse kimseyi beşenmeye herkez
117 birbiriynen ĝavĝa dövüş yer ĝavĝası yoK şey ĝavĝası başğa işleri ne milletin dövüş ĝavĝa.
118 **Arkadaşlık nasıldı esgiden dosT arkadaşlık?**
119 dosT öle işTe birbiriynen yardımlaşma dā iyiydi. millet mesela gece mısır köftesi
120 yapıyollardı o hayvanlara vermek_ o somakları ĝırıyollardı tağır tağır o huruşla
121 bilmem ne dizinle kestanele biřēri herkez yēri adamla yüzük derle cevüzleri ortara kırıP
122 altına mısır saklayıP da o yine esgiden ĝumar oynuyodu onnan ēyleniyodu gece.
123 **O oyun nasıldı?**
124 cevüzü ortara yarıyosuñ e beş doğuz tane onları altüste ĝötürüyosuñ altına bi Tanesinin
125 misir ĝuyosuñ bi kişi gözünü yumuyo öteki saklaya onu ĝarıřtırıya misiri bula üç Tane
126 ĝalıPdā ĝalıncaya ĝada bulduysa o ĝazanıya bulmasa ĝazanamazla.
127 **ĝüzel oyun başğa var mı öyle oyunlar?**
128 yok yok başğa öyle oyun vardı başğa yok.

Konuşan: şehri Bozkurt (53 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi şerefiye K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 24.08.2015

1 **Yaş ġa teyze?**

2 benim elli   .

3 **adı soyad?**

4 şehri bozkurt.

5 **Teyze senin bildiġin mani var mı?**

6 benim bildi  m mani a lımda ġalmaz ki canım. a lımda ġalmaz ki canım.

7 **Esgiden ne iş yaPardınız?**

8 esgiden mal ġ d yodu  d larda a şam olunca sırtımızda mallara yaPra  ġ t r yoz ġazan

9  k z nen sırtımıza y kleniyoz bi torba  k zlerin   ne yaPra  veriyoz. tarlalara ora 

10 biiyoz. bařġa işler m z o.

11 **ToPra  verimli miydi?**

12 toPra  verimliydi. Çok iyiydi ora  biiyodu  misir ġazıyodu . Çok yaşama iyiydi. emme

13 iyiydi yok o zamanna bu zamanna şindiki zaman gibi de ildi. yokluk da ekiyodu  tabi

14 eme illa ki yaParsan olıya yaPmazsan yok her şeyi peşine gidersen aynı canım şindi de

15  yley z.

16 **Çoluk ocuk var mı teyze?**

17 yedi dane ocu um var.

18 **Valla?**

19 yedi Tane.

20 **Adları?**

21 adları seyhan songül şengül faTma emine semih selÇuk hepsinin adı üç dane gızım oğıya
22 üniversitede.

23 **Nerde okuyo?**

24 İkisi bura birisi işde İstanbulda.

25 **Nası yetiştirdin onları?**

26 çok zorlukla çok zorluk çok yoklukla çok sıkıntılarla yardımcım yok gayınla gaynata
27 yaşlu onların hepsi bi odanın içinde büyüTdüm ah gızım. çok yohluk gördüm çok
28 sıkıntılar çektik gördük bu güne erduk allaha şükür. çok çile çekduk dörd dane gardeşim
29 va.

30 **Küçükken çok kavga eder miydin kardeşlerinle?**

31 yok kavgı etmezduk büyükleri beniyin en büyükleri. biz gavga görmezduk emme şindiki
32 zamanın çocukları çok gavga ediyö canım.

33 **Şindiki zamanla esgiler arasında ne fark var?**

34 zaman saygı sevgi şindikilere görku yok canım.

35 **Sizin annenize babanıza saygınlığınız nasıldı?**

36 biz annemize babamıza azcık öt dese biz aklımız çıkardı çok görkarduk biz. biz çok
37 görkarduk annemizden babamızdan saygımız sevgimizi gösterürduk. şindikilerde görku
38 goyu yok canım. hangisi olusa olsun. şindi saygı şindiki zamanın çolu'u çocu'u bi
39 bambaşka ne diyelim.

40 **Kaç yaşında evlendin teyze?**

41 ben mi ben yirmi yaşında evlendim.

42 **Düğünün nası oldu?**

43 benim düünüm ilahinen oldu.

44 **Neyle oldu?**

45 ilahi ilahinen oldu.

46 **Eşin ne iş yapıyo?**

47 benim eşim normal isdanbullara temellü işi yoK. sıgortalı felan deil. kulaqları eşitmiyo.
48 aır işi almıyo böle gölay gölay işde normal işlere çalışıyo. öle sıkıntulu çocuklarım bi
49 olum işde burda ben çalışıyoñ biz bölüküyüz. iki tarafda bölüküyüz. üçümüz orda
50 dördümüz burda öle işde.

51 **Geçmişteki günleri bi anlatıver bana neler yaşıyodun geçmişteki günlerden aklında kalan**
52 **güzel bi anın ya da çok üzüldüğün bi anın var mı?**

53 illaki üzülyodum tabi genim anem geç yaşında öldü. yirmi beş yaşında öldü.

54 **Ne zorluklar yaşadın?**

55 dörd gardeş beniyiñ büyükleri onların çilelerini heP ben çekdim. onları ben büyüttüm
56 canım. çok gün gördüm evlendim gine aynı çile çekdim aynı evelden gören sonunda hiç
57 görmeye diye çok gün gördüm canım. görmedik diyiliñ. işde bugüne erdük çoluk çocuk
58 yetiştük şimdi de böyle uraşıyoz işde.

59 **Ayancıda böle gelenek görenekler nası oluyo?**

60 aycuKda gelenek görenekler nası şindiki zamanla herkez zamana uyuya canım şindi.

61 **Esgiden nasıldı?**

62 esgi zaman dā başkaydı o taa sarıyodu biz bayramlara giderdük bayramla şenlik oludu.
63 merak edērük bayramlara gidincek böle sevinüdük sevinüdük bayrama gidiyoz diye böle.
64 bayramlāra oyun yaparlardı oKuma oludu şenlik oludu.

65 **Ne oyunu oludu?**

66 Mesela bayramda güreş ederlerdi. şe yaparlardı yerlerde içerlerdi. bayram yerinde caminin
67 yana camiye toPlanuduk. oKumuş diye böle börekler yaparlardı. keşgekler yapallardı.

68 **Keşgeyi nası yapıyoñ?**

69 buyday keşge bişiriyola böle büyük gazanlarda millet toPlanıya yiyá içiyá et gatiyola
70 içine. hepsi oliyodu yaPıP ediyoduK. çok sevünüdük biz. çocuk halimize bayrama gidiyoz
71 diye. yaPıyoduK hepisini. şindikile zaman dēil şindiki heP herkez evlerinde bilmem nerde
72 zaman zamana uymuyo ne diyelim canım böle ne diyiiñ şindik öle zaman geçiyá başga ne
73 diyelim canım. annemiz yoKdu çok günler görük böle işde dörd dane yedi dane yavruyu
74 kendim yalunuz yek başıma büyüttüm. bu gada sıraya gıtdım. oKutcañ etceñ dēye uraşıyoz

75 yokluñunan hepisini çekdik. allah bu günümüze şükür olsun. başga ne diyelim canım.
76 başga ne diyelim böyle işde.

77 **Esgiden burda fabrika varmış.**

78 vardı canım fabrika vardı. benim gaynatam ölu esgi fabrikada çalışıyomuş. feçli olmuş ē
79 benim geldüümde gaynatam emekliydi. gısa boylu bi adamdı. onun emeklilüynen işde ona
80 güvendim e o gaynatam aylık alıyo diye evlendüm geldük gün gördük benim adamda
81 asgere gidiveri bir ay mı ne durduk evlendükden sona o da ayrılıvēri. gaynatam gayınnam
82 yaşlu ikisi onnarınan bakıcan edemen adam yerine de gitdim kadın yerine de çalışdım
83 hepisini gördüm canım. her günden bazara geliyoduğ goşa goşa gaynatamın atı vardı
84 gayınnam ata binēri. gaynatam yürüyelek gelüdü. ne zamandı aħ canım şindiki zaman öyle
85 deñil. bir fasılye bir salatalık olurdu şindi olmuyo o zamannar olmuş şindiki zaman böyle ata
86 yükleyüP götürüdük dökerdük bazara yemişler oludu böyle çuvallarınan dolduruP
87 götürüdük şindi yoğ doñuzdan alınmaya her şeyin ni şeyi va şindi düşmanı va canım. şindi
88 olmaya ne dersen ne diyceñ öle. başga ne diyem zamanla öle işde.

89 **Bi kişı öldü diyelim öldükten sona neler yapılyo?**

90 öldükten sonra neler yapıyo ālıyan ālıyo peşine toPra'a gömüyosun mesela ālayan ālıyo
91 sızlayan sızlıyo peşinden ondan sona okumasını yapıyosuñ oħutuyosuñ yedisini yapıyosuñ
92 elli ikisini yapıyolar mevlit yapıyola oħutuyola işde ... öldükten sonra. üçü oluya yedisi
93 oluya gırKı oluya öle yapıyola ölen gidiya öle.

94 **Teyze ev işlerini nasıl yapardın esgiden?**

95 ev işlerini mi canım ev işlerini nasıl yapalım yapardık ederik kendim küçük çocuñum tā
96 annemden ben bişey görmedim canım kendü halime e káh yaPdım káh yıħdım káh iyi
97 eTdim kah öle eTdim. hem mal güdüyodum hem yaPıP ediyodum kendi başıma.

98 **Esgiden makine da yok.**

99 yok heP elinen yedi dane yavruyu heP şindiki zaman ne diyoñ sā zaman zaman uymayá.
100 hep elde çamaşuru bezi āh canım āh.

101 **O bezleri hep elde mi yıkdırdın?**

102 heP elde yedi dane yavrunun bezini heP elde yıķayıP yıķayıP öle böyütdüm ey gidi canım
103 gendü ğardeşlerimde ellerim üşüyodu tā çocuğudum acıyanla yardım_ederdi sevabına
104 gelüledi. küççük çocuk diye elimden alula da yıķayıverülerdi hayrına neler gördük ah
105 canım. çok çile çekdim çok.
106 **Şindi daha iyi dimi?**
107 şindi raʿat canım. şindik raʿat. allaha şükür ğayrı hepsini böyüTdük sıraya ğatduk da işte
108 şindi ğayrı yuşuduk halimiz yok canım yıpraduk ğayrı. günde iki sefer eşeynen daʿa
109 giderük. da uzak böyle odun götürüdük eşeklerinen ğoşa ğoşa daʿa giderük ondan sona inek
110 peşine giderük ineklerimiz gelmiyo başğa köylere giderdi oran gelip inek götürcez inek
111 soucaz başğasının tarlalarından oT biÇcez oT götürcez tırağdorlarınan böyle yaPcaz
112 şindikile raʿaTda canım şindikile nerde ēygidi canım. bizim gibi dē ille. çok görük a canım
113 ne diyelim.

Konuşan: Ayşe Karaca (73 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ali Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 28.08.2015

- 1 ayancın köylünden.
- 2 **Hangi köyünden?**
- 3 dē ali kóyündenüz biz yavrum.
- 4 **Yaş kaç?**
- 5 yaş yetmiş úÇ.
- 6 **Teyze ayancık esgiden nasıldı şimdi nasıl?**
- 7 ne bilelim yavrum yaş varuKça ğafadan aķilla gidiya biraz.
- 8 **Adın ne?**
- 9 adım ayşe.
- 10 **Soy adın?**
- 11 ğaraca. nēye izliyoñ yavrum niye soruyoñ?
- 12 **Çünkü ben ayancığı araştırıyorum öğrenciyim. çoluķ çocuk var mı?**
- 13 var tabi dolu.
- 14 **Kaç dane?**
- 15 dörd dane yavrum va dörd beş dane torun va. ē şindi iyi ğızım şindi durum iyi.
- 16 istedüümüzü alıyoz istedüümüzü buluyoz esgiden bulamayoduķ faķırlık varıdı para da
- 17 yōdu.
- 18 **Nası büyüdüñ teyze, nası büyüttü annen baban seni?**
- 19 nası büyüTdüle faķırlunan büyüdüķ ayaklarımız yalın ayak. e gidi yavrum şindi iyisiñ bak
- 20 ēnin başın buz gibi.
- 21 **Evet, kardeşlerin var mı?**

22 ğardeşim öldü. bi iki dane ğardeşim var.

23 **Esgiden çok ğavğa eder miydiniz ğardeşinle?**

24 yō.

25 **Napardınız?**

26 ğardeřlerden ğavğa olu mu? güççūken beraber oynayoduğ bōyüyünce de herkez yuva

27 ğurdu ayrı ayrı evlendük da'ulduğ ah yavrum.

28 **Oyun oynuyo muydunuz?**

29 çok.

30 **Ne oyunu oynardınız?**

31 şey çizgü oyunu beş daş. dalāra simid oyunu bōle evlertülerinen ah benim ğızım.

32 **Simid nası oynanıyo?**

33 şey evlertülerinen yeni do'arken bōle keserük. onnan simid oyunu oynaruğ emme şimdi

34 gerisini bilemeyon yavrum çok oynayoduğ.

35 **Teyze hiĉ unutamadığın küçükkken yaşadığın unutamadığın bir olayın var mı ağlına gelen**

36 **yaşadığın bir olay?**

37 ben çok acılıyım yavrum ya unuTdum yavrum.

38 **Niye acılısın?**

39 eřim öldü ğızım öldü yalunuzum ben. tek ğalıyon ben bōle ğafam da'inūğ. bağ öteberile de

40 satamadım şimdi.

41 **Allah rahmet eylesin teyze bunları dikiyon mu?**

42 ha toğumunu şacıyoz sulayınca büyüya bōle.

43 **Esgiden de dikiyo muydunuz?**

44 esgiden bunla yōdu yavrum ya bunla sonadan çıĒdı.

45 **Ne vardı esgiden?**

46 esgiden pırasa dikiyoduğ. lahana bu semizotunu bilmeyoduğ. bunu eşim sa'iken sarala varı

47 zıraTdan aldı. esgiden zıraT mıraT yōdu yavrum çok

48 fahırlık var_ıdı.

49 **Hasta olduğunuzda esgiden napıyodunuz?**

50 napıyoduğ Şe ğocağarı ilacı yapıyollardı.

51 **Ne yapıyollardı?**

52 ne ıhlamur çay daş doldurup ğoyarla patetis balarla ğafaya doru öle işde. tamam yarum

53 beni yorma araba bekleyá.

54 **Düğünün nası oldu teyze?**

55 dü'ün hiç bilmeyon geçmiŝ gün çocūdum.

56 **Esgiden bildiğin bi mani türkü var mı?**

57 herekü çok biliyodum heP unuTtum yarum.

58 **Valla?**

59 acıynan heP unuTtum. bilmeyon yarum heP unuTtum.

60 **Ğadın çok çalıŝıyomuydu esgiden?**

61 çok yıPranduğ yıPranduğ

62 **Çok mu yıprandın?**

63 çok yıPranduğ büyük bi ev yaPdudı köye ğiT de ğör. alu köyündeyiñ ben tam beş ğat.

64 harç yaPdım böyle küreknen adamınan. çok yıPranduğ ğızım.

65 **İmeci usulü var mıydı?**

66 imeci nere heP paraynan yapdudu imeci oğuduğ da bi ğişi bile gelmedi

67 yardıma.

68 **Esgiden nası oğuyodunuz imeci?**

69 i ğapı ğapı geziyoduğ bó'ún bizim mesela peton dökmemize bó'ún mesela orağ biçmemiz

70 va diyi söylêrük biz onnara yardım ederük onla bize yardım _edêri tencere dolusu

71 yemekleri biŝürük dālara azığları āgididük.

72 **Hep beraber.**

73 hep beraber há.

74 **Kardeşce.**

75 ğardeş ğonşu.

76 **Şindi yok.**

77 şindi yok hahsiyetle getdi. tarlaları da bırağduğ domuzla yiyá misirleri ekince bostana geldi

78 domuzla. esgiden yōdu domuz da yōdu çağal da bişey yōdu. şindi köylere geldi ğızım ayıla

79 domuzla.

80 **Şimdi esgi yaşanti daha mı güzeldi?**

81 esgi yaşantu çok güzel_idi. hağğasiyet var_ıdı fağırlık var_ıdı emme şindi 'hağğasiyet yok

82 milleT paralandı hağğasiyet getdi yavrum há getdi.

83 **Esgiden ozaman bayramlar daha güzeldi.**

84 dā güzel_idi. fağır halimize her şeyi yapıyoduğ gine hıdırellez yerlerinde yemek bişürüdüğ

85 evlören börek agididüğ. yemek daşırdüğ, zalata yapāruğ pırasa bişürüdüğ agididüğ ekmek

86 gine aynı adet var emme hasiyeT yoğ.

87 **Hıdırellez günleri güzel oluyo mu?**

88 şindi tā güzel oluya esgiden de güzel oluyodu.

89 **Hıdırellez günleri nasıldı?**

90 çok güzel_idi yavrum emme ğayrı hiğ gidemeyoñ hıdırellez yerlere

91 **Küçükken gidiyodun?**

92 küçüyen de gidiyodum evlenükende gidiyodum. şindi gidemeyon belimde bel fııı var.

93 **Hıdırellez ne teyze?**

94 senenin bir ayı mayısın altısında hıdırellez yapıya böyüklören ğalmış yavrum. böyük

95 atalāran ğalmış allān böle bi günü keşgek bişürüle ğazanlarınan ğapı ğapı toPlarla heP

96 verüz tabağ tabağ eleklere ğuyarında verün ben çiT böle fasulye çekilmiş keşgek çekilmiş

97 yosa çekilcek veriyoduğ. çekiyola daşlāran ğonşula.

98 **Keşgek nası yapılıyo?**

99 misir bağ şura şu gelinin önde va. daşlara çekiliya niye misirden.

- 100 **Sen evde yemeği keşgeyi nası yapıyon?**
- 101 fasılye ğatıyon içine keşge misiride ğatıyon içine çekilmiş. yıķayon üç dörd kere bişiriyon
- 102 ocaķda ayğazda.
- 103 **Yaşadığın bi anı var mı aķlında ķalan çok sevindiğin ya da çok üzüldüğün?**
- 104 ben sâ çok üzgüntülüýün acım çok ya beni ğonuştuma âların şimdi de. tamam yarum yeter
- 105 savol.

Konuşan: Zarife Yılmaz (73 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ali K y  Sırna Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 25.11.2015

1 **Teyze kaç yaşındasın?**

2 yetmiş    yaşımdayım efendim.

3 **Ayancıklı mısın?**

4 evet do um yerim ayancık.

5 **Hi  burdan  ıkmadı mı?**

6 hi   ıkmadım ara sıra gezmelere g tdim iskendoruna g tdim urfaya g tdim balıklı g le
7 g tdim balıklara yem atdım gaziantebe g tdim eliminen tavuk yedim.

8 **Geziyosun.**

9 eve  ok geziyodu .

10 **Esgiden nasıldı burda ayancık nasıldı esgiden?**

11 esgiden t  g zel  idi gızım esgi esnafl ran 'kimse yok şindi herkez g tdi yeni nesille var
12 heP benim geld  mde deniz kena iskeleden  nce k br  başına gada esnaf doluydu eski
13 esnafl ran 'kimse yok.

14 **Esgiden bayramlar nasıl olurdu?**

15  ok g zel oldu her bayrama giderd k yirmi   de on do uz mayısa  ocuklarımız va d yi
16 giderd k izlerd k gel d k gece fener alayı oldu onla seyrederdik  le işde.

17 **Kurban bayramı felan?**

18 gurban bayramı  ok g zel olud  babam go u keserdi gurbanı keserdi g vurma yapard k
19 firun ya ard k k yl ye dellal ba ırtıdu babam onnara yemek yediridik m l d okunurdu
20 kim varısa gel d  k yl den.

21 **Nasıl evlendin evliliğın nasıl oldu?**

- 22 evlölüüm hiç tanımadan evlendim eniştennen ne güzel ya hiç tanımadan evlendük.
- 23 **Nasıldı düğünün?**
- 24 çok güzel_ıdi. evden deniz kenarına ğada ata bindim atdan indim motora bindim iskeleye
- 25 geldim ordan otobüse bindim köbrü başına indim ya ne güzel dimi?
- 26 **Çok güzel.**
- 27 ya çok güzeldü benim düünüm davul zurna yemek gelenlere.
- 28 **Ne yemekleri yapıyodun?**
- 29 ğavurma börek keşgek ne var_ısa Patlıcan yeme.
- 30 **Zor işlerdi dimi?**
- 31 tabi çok zordu ğızım perşembe ğünden yufkالا açuludu yııludu bi tarafa fırınla yanardı.
- 32 **Komşuluklar nasıldı esgiden?**
- 33 ay komşularnan çok iyi geçinüdüm ben esgiden de şindide hiç bi sorunumuz yokdu
- 34 komşularnan halen de ben iyi geçinüyöñ hiç ğalP ğırman biliyosun yani.
- 35 **Çocukluğun nası geçdi?**
- 36 çocukluum gençliimde iyi geçdi babamızdan hiç tokat yemedenden büyüdük.
- 37 **Napardınız çocukken?**
- 38 çocukken genç ğız_iken iş yaparduk evde börek çörek.
- 39 **Kaç yaşında girdin mutfağa?**
- 40 on bir yaşında beni okuldan aldıla üçe ğada okutdula ondan sona iş görcek déyi mutfağa
- 41 soğdula beni gelene yemek gidene yemek yersen ğaP açuk yemesen ğapıla açuk diyodum
- 42 gelene ne güzel.
- 43 **Teyze mani felan biliyo musun?**
- 44 ben bilmeyöñ öle onnarı ben bilmen anam biliyodu onnarı.
- 45 **Hiç anın var mı hiç unutamadığm?**
- 46 ah benim anılarım çok da şindi aklıma gelmeye. hiç bilemeyöñ ki şindi...
- 47 **Esgiden yaşam çok zordu dimi?**

48 tabi canım çizmele ayāmızda su daşıdık dedeñ terāfi namazı ğıldurudu gelene ğave çay
49 pınardan su daşıcañ abdes suyu ya

50 **Hiç hayvan baĥdın mı?**

51 bi dane inek sādım. motor geliyo motor çekmē giderük babamıñ gemisi biyo ō diye āırınca
52 biz feneri yakdım mı yarışa yarışa çırpuntuya yalıya çağır dayıñ evi var ya oraya inērük
53 motoru çekme yataĥdan ğalkıPda hemde tosul tosul.

54 **Çocuklarını nasıl yetiştirdin teyze?**

55 ben mi çok zor yerüştüdüm bu odanın içinde çok zor ğayınla ğayınta görümce elti hepisi
56 var. on sene bi odada durdum teneke zoba yakıyoduĥ böyle teneke zoba nere teneke zoba bu
57 arĥa dirsek aynı böyleydi dirsek çıkıdı zoba borusu çocukların üstüne aşā yıķıldı evin içini
58 basdı duman çocukların yorĥan bile yandıydı daracuĥ bi odada.

59 **Alışverişı nası yapardınız?**

60 alışverişı dedeñ yaparı burda āmed eništeñ yaparı. bobam bizi ineboludan şey götürüdü
61 topuynan poplin ğayış ğayış onla bi güzel oldu hiç lastik giydimezdü bobam dizleriniz
62 āırır dēyi ayakĥabı inebolu ayakĥabısı götürüdü. onnarı giyērük amma gine dizlerimiz
63 ārıya. şimdi dizlerimiz çok ārıya aslında.

64 **Teyze keteni nası elde ediyodunuz?**

65 keteni ekerdüĥ tarlaya büyüdü çiçek açardı bi sıraya böyle bir çırpı ne uzun ne ğısa böyle
66 yemyeşil açarı maviş ondan sona tohum yapardı onna cıñıl yolarduĥ olunca sararur ondan
67 sona tokmanan dövüp tohumlarını aluduĥ ketenin ama bu ğada boyları olu uzun ondan
68 sona çaya götürüp onnarı göllērük çaya o bi hafta durudu çayda üstüne daş ğuyarla böyle
69 selle filan olunca gelmesin dēyi bi de yāmur yok böyle bulutlanınca hava gidip onu çaydan
70 çıkarıp bi māfil uzaāa götürülēri sel almasın dēyi ğurudup evin yanna götürülerdi gece
71 mengileye firuna atarlardı dövünce çürüyüp ğuruyacaĥ o cıñıl aāçları oluya ya onun suda
72 çürüyo o onun bi şey var aleti böyle şey gibi makine gibi onnan vura vura vura ğırārük
73 cıñıllarını firuna ğuyalları zabā ğarşu taķır taķır eski mengilez gibi mengilezle ğırıludu
74 ondan sona çöp olur çöpünü dövellerdi burmayı böyle burma yapup onnan sona çıkırıĥda
75 işlerle düzene atıp doĥulla dökme peşķür yapılı iplik bezi yapulu pamuĥ bezi yapılı ondan
76 sona gömlek dikilü giyilü biz de ceyizimizde yapduĥ onnarı dökme peşķürü yapdım düzen
77 doĥudum çok zorudu ğızım. e meyvāyı da aāçdan sikeleriz toplārük köhüm köhüm

78 bekmez yanna daşırız ğazannan towayı ğuyarız oca' a elmaları yıkarız güzel onnarı yararız
79 içinin çürü'ünün çarı'nı atarız bişiririz bişdikden sona zenbile ğoyarız sıkıarız süzerüz
80 tavayı atar sona bekmez yaparız. çok zorudu bizim işimiz çok zorudu.

81 **Kış hazırlığı için neler yapardın?**

82 ah búyday ekēruk misir ekēruk keşgek çekēruk un ú'üdūdük bulğur ğaynaduduk ğonserve
83 yaparduk her şey yaparduk her şey yapıludu.

84 **Tarhanayı nası yapıyodunuz tarhana çorbasını?**

85 taranayı yu'ururuz önce yo'urdu ekşidiriz so'an domatis salça dereotu maydonoz ğırmızı
86 biber bol ğuyaruz içine yu'ururuz ğabarur bi havta tekne de durdururuz ondan sona dökerüz
87 çarşafın üstüne güzel temiz çarşafa ufağlaruz onu süzgeçden geçirürüz ğuruturuz onnan
88 sona torbaya ğuyar ğışın çorba yapar yapar yeriz kıymalı ya'ın üstüne ğuyarız o bide güzel
89 yenü emme o tarana çorbası ğar ya'arken bi tabağda turşu çıkarusun yanna o maşallah
90 turşuyuda ğuyarsun küplere.

91 **Annen baban çok mu baskıcıydı?**

92 yō hiç de bobam bize başkı yapmadı bobam bol bağıdı bize çok etsüz yemek yedirmedi hiç.

93 **Misafirlik adetleri nasıldı gelme gitme?**

94 çokdu çok babam yoldan geçeni ekmek yeme götürüdü ğoca torbalarnan ğarpuz buduynan
95 et bobam gitmeyince etlik kesilmez çarşamba bazarından.

96 **Askere nası gönderiyodunuz?**

97 ālaya ālaya çağır abimi asgere yolladuk ğemiynen gidiliyadi o zaman ğemide arğacuk
98 gidiya biz emine teyzeynen başladıuk ālama abim gidiya diya abim ğarsa geddiydi ne
99 āladuyduk o zaman yata'ını ğalduramaduk misavir odasına gidipde.

100 **Hacca gitdin mi?**

101 ūmreye gitdim.

102 **Nasıldı?**

103 çok güzel unutulmaz olların hayali çok güzel.

104 **Ne hissettin oraya gidince?**

105 ay çok şeyle hisseddim gızım be bi Tā gidesim geliya şindi benim bi havta mekkede
106 ğalduķ bi havta medinede ziyaret_etdük her taraflara.

107 **Esgiden gız isteme nası olurdu?**

108 Allān emri peygamberin ğavliyle gızın büşrayı ölüm yasemine isteyoñ görücü gelidü
109 esgiden enişten benim annesini yollamış istemē anne demiş gızın yanda yat gece yatarken
110 horlaya mı demiş tırnaķları mı kör nasu uyuyā āzu açuķ mu uyuyā esgi görücü usulü öle
111 işde yavrum be.

112 **Tiridi nası yapıyodunuz?**

113 tiridi eti bişirürrüz güveçde güzel bol soğanlu salçalu tiril tiril olu yufķayı açarız pişiririz
114 ufaķ ufaķ keserüz ğatlarınız da firunda ğuruduruz ğatlarınız da firunda ğuruduruz ğızarduruz
115 ondan sona yāl et suyun üstüne dökerüz ceviz döker yerüz tiridine bandım öle.

116 **Hıdırallez nası bişey teyze?**

117 hıdırallez çok güzel bişey ıspanaķ bōrē yaparız ğabak bōrē yaparız bùyday keşgē bişiririz
118 dizin yumurta bişiririz duva okuruz pikniye gideriz çok güzel bi duygu işde onna hepiside
119 bayramla olsun hıdırallez olsun yeter artu şindi ananı ğonuşdu.

Konuşan: Sofu etin (75 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Zaviye Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

1 **Teyze nasılsın?**

2 eyyim ızım.

3 **Düğünün nası oldu?**

4 gendüm atım.

5 **atın?**

6 kdm o zaman.

7 **a yaşındaydın?**

8 on beş yaşındaydım aklım ermyodu.

9 **a ocuğn var?**

10 altı dane ocuğm var. aklım ermyodu bazı şeytan arıla yanıtđıla beni adım işde düğün

11 myn etmedk aduğ geldük ra iş bitdi.

12 **Hiç unutamadığın bir anın var mı teyze?**

13 hiç mutlu olmadım hep üzüntülü oldum ama gine de o haller raşdım etişdim altı dane

14 ocuk doğurdum onları bytdm umamım vardı c dane umam hasta oldu onun

15 şağlarını bytdm ondan sna almanyadan bi ocuk geldi onu bile bytdm ondan sna

16 raşduğ yani k raşduğ yani benim anlatacāmı yani sen c günde bitiremş.

17 **Esg yaşantılar nasıldı?**

18 domatis biberimiz o zaman çıkārı o zaman yerdk şindiki gibi le satın alıP da yemezdk

19 ineklerimiz varıdı sağıyoduğ ot süt peynrmz tereyāı tovuğlarımız yumurtları bizde de

20 Çok her şeyimiz oğudu c dörd dane inek sağıyodum ondan sna peynr yapıyoduk yā

- 21 yapıyoduk tovuşlarımız vardı on beş yirmi tane akşam olunca bi şey yumurta gtrydk
- 22 sgiden  yavrum esgiden her şey varıdı emme hiç de hastalık yoşudu.

Konuşan: A) Aziz Avcı (64 Yaş) B) Cemil Avcı (60 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Hatip Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 28.08.2015

1 **Amca yaş ğaç?**

2 A) bin dokuz yüz elli iki.

3 **Ad soyad?**

4 A) Azíz avcı. işti esgiden çaruk giydúk alla'a şükür o günleri de görúk. ama şindi e ğaç çift
5 ayakķabın var diye sorarsan altı yedi çift var şindiki durumlara göre.

6 **Asgerliği nerde yaptın amca?**

7 ben izmiT kıandırada usta birli'im acemili'im bornavodaydım ben topçuydum.

8 **Asgerlikde var mı aklında kalan bir anı?**

9 aķ ğızım ona şey olusa sen şey zabahlara ğada da bitmeyecek bi durumda. asgerlik işleri
10 çok. şindi asgerlikde bizim asger arkadaşlarımızı sel aldı. bi ovaya göTdüle bizi izmiT
11 kıandırada bi ovaya göTdüle böyle aynı böyle dere azıymış biz bilmeyöz ya. bizi göTdüle
12 táTbıķaT için oraya yaTırdıla. gece sat üç buçukda bi sel geldi oruçluyuz da o kıarargah
13 bölü'ün asgerlerini oldu'u gibi gótúrdú. adamın bi olu varmış ısdanbulda bi tek adamın bi
14 tek olu o çocuk geTdidi ğabakçımız geTdidi daha çok arkadaşlarımız geTdidi ama tabi isimlerini
15 unuTdum ben onların çok işlerimiz oldu asgerlik dolayısıyla yani asgerlik bitmez
16 tükenmez ama şindiki durumlara baķdı'n zaman çok perişan durumdayız. her akşam
17 televizyon başında ālıyoruz...

18 **Amca ayancıĝın geçmişinde hiç sel felan oldu mu?**

19 A) oldu.

20 B) çocuklu'muzda oldu.

21 **Nasıldı o gün?**

22 A) ya o günleri biz tabi dā ufağdıķ bullara ğavlanlar vardı ھا bullara aşı. rahmetli dedem
23 beni getirdi buraya burdan köye giderken ben ھاtda dā ufağdım ki kóyúmú bilmiyodum
24 araba nere şindi esgisi şindiki gibi. şindi her adım başı araba.

25 B) köyden bi çocu'u sel aldı ķumluk kütü köy altında cınarlı diye bi yerde bulduķ ölüsünü
26 ğız çocu'unun sekiz yaşında ğız çocu'u böyle bundan ufadı...

27 **Esgiden seçimler nasıl yapılyodu?**

28 A) seçimler aynı sandı'a gidiP oy kullanıyodun. ona aTıyoduķ geçiP gidiyoduķ imzala
29 atıP.

30 B) ilk sandıķda görevliydim ben birinci şeydeydim görevdeydim hocam biliya deymá
31 hocam.

32 A) ğayTarma gel çocuklarnan bizi başbaşı bırakma.

33 B) nápalım ya yalan dünya böyle.

34 **Amca esgiden alışverişı nası yaPardınız?**

35 B) asıl üeydim yani.

36 A) esgiden alışverişı aynı yani para yokdu ki alışveriş olsun doru dürüst. adam ayancı'a
37 gidiyodu aç gidiyodu köye.

38 **Ayancığa nası geliyodunuz?**

39 A) yürüyelek.

40 B) ıaruklar vardı ayaklarımızda.

41 A) yürüyelek ben ıaruk bile giydim. şindi ben sa'a diyorum beş alTı ııvt ayakķabı var
42 evde diyorum ben ozaman ki devre bak şindi ki devre bak.

43 B) yol yok yeni ğonaķdan tırennen geliyoduķ ayancu'a.

44 A) kıızım devlet ıalışdı ıalışdı devlet. öyleydi yeni ğona'a ķada yaya geliyoduķ ıaruk
45 giyerük ıaru'un ğuyru'u böyle horoz ğuyru'u gibi ğışıvrak

- 46 B) ğamyonla ğamyonlarnan geldik sonadan ğamyonla çıkTı. halin içinde ğar yaʔarken açık
47 ğamyon üstümüze ğar yaʔardı titrerdik, şindi minübüsünen gidiyoz. yollar iyi oh aşam
48 evine varyoñ.
- 49 A) oğula giderken yarenler mahallesinde oğul var_ıdı bizim çocukluʔumuzda bu biliya bu
50 biliya biz aynı oğulda oğuduk. inan ayamızda pontul nēre bacağda pontul nēre ayağda
51 çoraP nēre lástik.
- 52 B) çantamızda ekmek bile yokdu.
- 53 A) çantada ekmek de yok. de bizim karşı mahalleden öbür karşı maĥallenin dePesine oğula
54 geTdük biz.
- 55 B) bi saatlik yol.
- 56 A) bi saatlik zor çıkardık. allaha şükür şindi ne var şindi.

Konuşan: Hanife Yalçın (70 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Dolay Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 24.08.2015

- 1 ğoca ğarının nesi olu konuşmadan há.
- 2 Yaş ğaç teyze?
- 3 yai yetmiş seksen doKsan olmuşdu ne biliyin ben.
- 4 Tam yaşın yok mu?
- 5 há?
- 6 Tam yaşın yok mu?
- 7 yo. al canım al bi lira bi buçukdan verim bi liradan alın.
- 8 Ne satıyon teyze?
- 9 loka va biber va marul va maydonoş va domatis var hepisi var.
- 10 Adın soyadın ne teyze?
- 11 soyadım yalçın.
- 12 Adın?
- 13 hanife.
- 14 Hangi köydensin?
- 15 dular köyü.
- 16 Dular köyü?
- 17 há.
- 18 Her hafta geliyon mu pazara?
- 19 geliyon.
- 20 Neyle geliyon Pazara?

- 21 eşenen.
- 22 **Esgiden Pazarlar nasıldı teyze?**
- 23 esgideki Pazarla iyi idi işTè böyle öle onla da iyidi bu zaman ki zamandaki de iyi öle işTe.
- 24 **Çoluk çocuk var mı?**
- 25 var.
- 26 **Çağ çocuk var?**
- 27 yedi dane.
- 28 **Anlat teyze anlat.**
- 29 tã ne anladığın gı. dörd dane gızım var üç dane olanım va.
- 30 **Adları ne teyze?**
- 31 sabri, ibrahim, mistafa, emine, fatma, hatice, nazmiye.
- 32 **Alışverişi esgiden nasıl yaptınız küçükken?**
- 33 güccüken Pazar mı vardı gızım okul bile yōdu be...esgiden çoluk çocuk büyüTdük böyle
- 34 Pazara filan gelemedük ki ah gızım...
- 35 **Ne ekiyodunuz teyze?**
- 36 marul, ısıpanak, pırasa, maydonoz, soğan, sarımsak.
- 37 **Kaç kardeşiniz?**
- 38 yedi kardeşTen iki dane galdük.
- 39 **Esgiden kardeşlerinle çok kavga eder miydin?**
- 40 yō.
- 41 **Napardınız?**
- 42 bi danecük garaşım galdı ona bile hakkımı veriverim ben. kardeşinen gavgalı mu ah
- 43 gızım.
- 44 **Esgiden oyun oynar mıydınız teyze?**
- 45 tabi oynayırdük.
- 46 **Ne oynuyodunuz?**

- 47 çizgi çiziyoduk, kızlarınan oynáyoduk daşınan öle böyle oynáyoduk işTe.
- 48 **Teyze kaç yaşında evlendin?**
- 49 on yedi yaşında evlendim.
- 50 **Düğünün nası oldu?**
- 51 düñünüm aTınan oldu yirmi beş dane aTlím vardı benim.
- 52 **Valla.**
- 53 Tabi.
- 54 **Kına gecende ağladın mı?**
- 55 āladım.
- 56 **Anlatıver teyze düğününü aklında kalanları?**
- 57 ah anam anām benim anamın evleri ıssuz ğaldı benim anam kızsuz ğaldı deyodum. ah
- 58 yavrum ah. anamız bubamız yok hepisi giTdi.
- 59 **Annen çok ağladı mı?**
- 60 āladı tabi ben anemin bi ğızıydım be ğızım. ālar tabi.
- 61 **Teyze esgiden bayramlar nası oludu?**
- 62 bayramda keşgek bişiyodu, dizinle diziliyodu, satılan satıyodu alan yiyodu, satan satıyodu,
- 63 olmayan alıyodu.
- 64 **Şimdi nası esgiden nası?**
- 65 esgideki devir iyiydi. şindiki devir ne sen amed memedi bilmeyá memed amedi bilmeyá.
- 66 **Esgiden bayramlarda hangi adeTler vardı teyze?**
- 67 búyday keşge bişiyodu.
- 68 **Nası yaPıyodunuz keşgeyi?**
- 69 eTlü.
- 70 **Anlatıver yapılışını?**
- 71 keşgek ğonuyodu fasulyesiynen içine ya eT ya tavuk aTılıyodu oluyodu güzelcenez
- 72 ğaymak gibi.

- 73 **Küçükler geliyor mu büyüklerin elini öpmeye?**
- 74 tabi geliyordu.
- 75 **Sen gidiyomuydun?**
- 76 há.
- 77 **Hiç aklında kalan bir hatıra var mı hiç unutamadığın?**
- 78 şu an yok gızım hepisini unuttum.
- 79 **Kaç satıyon?**
- 80 iki buçuk.
- 81 **Hepsi?**
- 82 kilos.
- 83 **Tamam teyze teşekkür ederim.**
- 84 ben de teşekkür ederim.

Konuşan: Zarif şentürk (74 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ayancık Merkez

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 24.08.2015

1 **Teyze ğaç yaşındasın?**

2 yetmiş dörd.

3 **Adın soy adın?**

4 zarif şentürk, ğızım benim.

5 **Çoluk çocuk var mı teyze?**

6 var.

7 **Kaç Tane?**

8 dörd dane.

9 **Nası büyüttün onları?**

10 büyüTdük nası büyüdelim öle böle büyüTdük. ya ğızım napalım.

11 **Ne satıyor?**

12 harpuz satıyor.

13 **Ğaça kilosu?**

14 dörd lira.

15 **Teyze esgiden evlilik adetleri nasıldı düğünün nası oldu?**

16 davulnan, davul zurnaynan oldu.

17 **Hatırlıyor mu düğününü aklına getirdin mi?**

18 hatırlam mı hatırlıyorum tabi.

19 **Anlatıver biraz nası oldu düğünün?**

20 davulla çaldı evin önde düün öle oldu.

21 **Annen baban ağladı mı?**

22 annem yoʻuun babam vardin.

23 **Annene ne oldu?**

24 annem öldü iki yaşımdaydım ben.

25 **Nası ölmüş?**

26 hasdalıkdan. doʻumdan doʻumdan çiçek çıkarmış çiçek çıkarınca çiçekleri

27 ğararıvarmış ānem o zaman ölmüş ben iki yaşımdaymışım bilmeyon.

28 **Esgiden doḡdor yoḡmuymuş?**

29 yoḡ, doḡdor yoḡmuş esgiden.

30 **Şindi ki durum mu daha iyi esgiden mi daha iyiydi?**

31 şindiki iyi canīm ēsgiden nerē.

32 **Noluyodu esgiden?**

33 ēsgiden tarlada çalışıyoduḡ, çalıştūmuzı öle yiyoduḡ. şindi hazır yiyoz.

34 **Geçmişde bayramlarınız nası oluyodu teyze?**

35 iyi oluyoduñ.

36 **Napıyodunuz bayramlarda?**

37 bayramlara gidiyoduḡ yani geliyollardın çocuklar filan. bayram yapıyoduḡ evde.

38 **Ne yapıyodunuz bayramlarda arife günü napıyodun?**

39 oturuyoduḡ. há vurun yaḡıyoduḡ. ekmek ğuyoduḡ.

40 **Ekmeḡi nası yapıyon?**

41 külçe noḡul ğuyoduḡ.

42 **Noḡulu nası yapıyon teyze bi anlatıver bana.**

43 soʻanlı yapıyoduḡ üzümlü yapıyoduḡ.

44 **AnlaT anlat yapılışını?**

45 dā ne anladıyın ğızım ben. vuruna ğuyoduḡ kürēnen. oran alıp ğuyoduḡ teknesine.

- 46 **Esgi bayramlar mı daha güzel yeni bayramlar mı?**
- 47 aynı bayram kızım aynı güzel bayramlar deşmez tabi aynı günler aynı.
- 48 **Sizin büyüklerinize saygınız nası oluyodu?**
- 49 saygumuz iyi oluyodun. tabi saygu kötü olmaz iyi olu. yá öle.
- 50 **Esgiden pazarlar nası guruluyodu teyze?**
- 51 Pazar yokdun esgiden. öle bek yo'dun Pazar.
- 52 **Ne vardı?**
- 53 çalışıyoduğ yani. çalışıp yiyoduğ.
- 54 **Ne çalışıyodunuz?**
- 55 öküzlerden çift sürüyoduğ.
- 56 **Tarla mı ekiyodun?**
- 57 tabi tabi.
- 58 **Ne ekiyodun?**
- 59 búyday misir bunnarı ekiyoduğ.
- 60 **Esgiden imeci usulü var mıydı?**
- 61 vardın.
- 62 **Nası oluyodu o?**
- 63 biz gidiyoduğ komşular geliyodu. işimizi görüyoduğ yani.
- 64 **Anladım teyze.**

Konuşan: Cevriye Karadeniz (57 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Yeşilyurt K y 

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 26.08.2016

- 1 cevriye karadeniz elli dokuz do umluy .
- 2 **Esgiden  ocukluğun nası ge di?**
- 3 a  canım  ocukluğ um nası ge ti. hi  onu bilemeycen a ınan va ınan.
- 4 **Valla annen baban nası ba ıyordu sana nası b y t yodu?**
- 5  h annem babam biri bişey desin ęafama odunnan vuruyodu. bunu s yleT rce  ba a. hi 
- 6 yalan yerden ne dayakda yedim sofadan merdivandan bu ęada şu ęada y ksekden vurunca
- 7 fırlaTdı beni. hi  yaPmadu um şe bi g n fındıklarını toPlamışla dedi cevriye demişle
- 8 fındıkları topladı halb s  yalan yeren  le g nlerinen ge Ti.
- 9 ** a  ęardeřsin?**
- 10    ęardeři  z.
- 11 **Adları ne?**
- 12 l tf   elik, hamdi  elik ben de cevriye karadeniz oldum.
- 13 **Esgiden yaşam şartları zor muydu?**
- 14 e tabi illa ... zordu  nce. şimdi  alışıyosun pazara geliyosun her şey va  istedi  n  alıyosun
- 15 bizim d kk n var d  ama. annem gidiy  k geliy  k diyodu, ęa  sene yirmi alt  sene yaşamış
- 16 yirmi alt  sene i inde gibi  ld  evlend kten sona aynı kelimeyi hi  de işt remedi. gidiyoz
- 17 geliyoz.
- 18 **Teyze  ocuklarını nası b y Td n?**

19 çocuklarım işTe nası büyüTdün ki anam ne diyeyim sa'a. çocu'u beşi'e bálá git yemek
20 ágiT. gel ki çocu'un bitanesi beşikden çıkmış köy oca vardı önce ocān içine minderi
21 çekmiş uyumuş. öle zornan herkezle birlikTe eltingil demene gidērük yeşil yurтта
22 havuzların yanna eneri enerim ben onla tā aşada demene en havuzların yanda oturuyola
23 aşada çeşmede ōza çeşmesinde. ben heP zorlukla böyüTdüm çocukları. nası böyüTdüm.

24 **Esgiden geçim şartları zor muydu?**

25 çok şindiye odun sırtınan geliyodu. ókúz gibi odunları sırtına yüklen kocaman odunu bi
26 minder sırtında burdan bura kadar uzun yire sona öleydi şindik önceki gibi de'il
27 öncekinden iyi.

28 **Ayancı şindi mi daha iyi esgiden mi daha iyi?**

29 şindi her şeyi satıyosun götürüyorsun istedü'ünü alıP gidiyorsun. çok iyi şindi. öncekinden
30 iyi. sarala var sarada yapıyoz götürüp satıyoz işde. istedü'ümüzüde alıyoz.

31 **Geçmişde bayramlar nası olurdu?**

32 aynı bayramla hiç de'ışmez.

33 **Arife günü ne yapıyodunuz?**

34 dadlılar, börekler, her şey kek yaparuz her şey yaparuz.

35 **Teşekkür ederim.**

36 Bişey de'il.

Konuşan: Reşide Aydın (82 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Hüseyin Bey Köyü

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 04.02.2015

- 1 atatürk türklü ölümünden odur kurtaran
- 2 odur yeniden türklü kıran
- 3 yaptıı ordu düşmanı kıvdu
- 4 ulusu yurdu odur yaradan
- 5 türkün erei yüce yürei türklü'e vatan
- 6 bu memleketi cumhuriyeti canı ile etdi bize armaan
- 7 bizi yücelten atamızsın sen yörür izinden sana inanan
- 8 ülkün yürüsün türklük büyüsün
- 9 sen atatürksün en yüce başkan
- 10 Çizme giyelim
- 11 sennē dama inelim öte yannı unutmuşū
- 12 çizme giyelim
- 13 sennē dama inelim
- 14 ğarib anam duyarsa
- 15 tay boşanmış diyelim
- 16 **Başka var mı teyze?**
- 17 bilmeyō ki bişeylē vardın emme. unutuvāruk hadi.
- 18 **Evliliğin nası oldu teyze?**
- 19 evlülüm işde adam geldi okumuş öğretmen olmuş evlendük.

- 20 **Nası evlendin kına gecen nası oldu?**
- 21 kına gecesini bilebilümüyüñ unuttum.
- 22 **Gençken esgiden kına gecesi adetlerinde ne yapılyodu?**
- 23 onları hep unuttuğ he bizim zamanımızı gine bile unutmuşuñ tabi.
- 24 **Keşgek nası yapılyo reşide teyze?**
- 25 ha búyday keşgē mi búyday keşgēni tereyañınan bişürceksñ tereyañını da ğatıcağsñ ğazana
- 26 ğuycağsñ tabi
- 27 **Suyu soğuk mu ğatıyosun sıcak mı?**
- 28 suyu mu soğuk su ister heral o tabi ğoñursurması içün ğoñursursa yiyemēsın ğonsaya ğetdi
- 29 derlē.
- 30 **Pekmezi nası yapıyosun teyze?**
- 31 güzel yıkıycağsñ diliceksñ ğuycağsñ ğazana ondan sona su ğuycañ ğaynatıcağsñ
- 32 bişürceksñ ondan sona torbaya.
- 33 **O torbanın adı ne?**
- 34 o zembil emme o zembil yok şindi ilkin zembil varıyodu şindi yok.
- 35 **Zembilden çıkan suyun adı ne?**
- 36 sıra işde ondan çıkan su süzüceksñ varıcağsñ tavaya o bekmez olıya artuğ.
- 37 eve gitdik siziñ küçük çocuk ābidin
- 38 dedi babam mektebde mektebe kadar gidin
- 39 ben aliniñ karısıyım bana çok zulüm ediyο
- 40 çocuñ olmazmış diye her gün başımı yiyo
- 41 bıracağmış beni evlenecekmiş üstüme
- 42 dediler git hocaya derman olur derdine
- 43 komşumuz fatma nine aldı beni getirdi
- 44 allah aşķına hocam al başımdan bu derdi.

Konuşan: Hanife Yüksel (88 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Dedeaağaç Köyü Tansa Mahallesi

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 07.02.2015

1 **Kaç yaşındasın teyze?**

2 seksen sekiz.

3 **Adın ne?**

4 hanife.

5 **Soyadın?**

6 yüksel.

7 **Teyze çocukluğın nası geçti? Çocukken napıyodun?**

8 tansa da büyüdüm emme ġayrı unuttum o günleri o hayatları ġızım e seksen sekiz yaşıma

9 girdim nası yapıdım onları ġayrı unuttum ġayrı unuttum on dörd yaşımdaydım on dörd

10 yaşımda gelin oldum.

11 **Düğünün nası oldu?**

12 dnm çok güzel oldu davul zurnaynan.

13 **Ağladın mı çok çok ağladın mı?**

14 āladım çok çok āladım. çocukum be çocukum ya n dörd yaşımda evlenince ne olacak

15 ġızım sen ġaç yaşımdasın şindi yirmi yaşında deymi dā bile hiç evlenmē şey yapma güççük

16 evlenme hiç hem de güççük geldüm yer nasıldı biliyo musun çok fahırdı bi odaya gelin

17 olduķ heP bi sürü ġiři iki dane erkek ġardeři vardı bi dane ġız ġardeři vardı. benim ömrüm

18 bra çok geçdi.

19 **Kaç kardeşsiniz?**

20 biz altı ġardeřyz beş dane ġız bi erkek.

21 **Kavga eder miydiniz çok?**

22 edērük dövüş de edērük ğavğa da. ğızlar birbiriynen āzından bal ağardı bende de bi sinir
23 vardı ba'a kim dağulusa onu heP yolaklārım o sinir hala var tā bende emme çok iyi şindi dē
24 isdanbulda çengel köyünde oturuyo birisi bi böyük benden iki güççük benden ölenlē o
25 şindi duran çengel köyde olan vire isdanbulda arardı beni nasılsın abla iyi misin abla
26 yanına gelemeyoñ abla onunda ğacası öldü allah rahmetini görsün adamımın ihtiyarımın bā
27 bi ekmek bırağdı öle olmasa benim halim kötüydü.

28 **Bildiĝin mani var mı teyze?**

29 mani mi ne o.

30 **Köy türküsü türkü türkü.**

31 onları ğayrı unuttum ğızım ben.

32 **Tef çaldın mı tef?**

33 dü'ürçüyü durĝudum böle vallahi şindi ğafamda yok bi türkü söyleyiversem aklıma
34 geliversede

35 ğale ğaleye ğarşu

36 ğalanin altı çarşu

37 bi tomurcuĝ gül olsam da

38 açılsam yele ğarşu

39 ben yaylaya giderken dala ĝonarım dala

40 o çiçekli şalvarı dola boynuma dola

41 samanlīn õñde buldum saru mantarı

42 yarım asgere ğetdi ğaraĝol ĝumandarı

43 ēy hep ğafada şindi ğayrı yok.

44 yola giderim yola gel peşimsere

45 ben yarı seviyorum nası ayrılacāyım

46 bi tā söyleyiñ aklıma gelsin de

47 gemilerin dire'i

- 48 yanıyo yüre'i
49 elli bardağ su verseñ
50 sö'ñmüyor ateşim
51 esgi türkülē çok çok da unuttum heP onnarı.
52 tarlaya biber ekdim
53 ne zaman ğabarıcağ
54 ğız senin o dö'üs ğocan
55 ne zaman geberécek
56 bağām bi dā gelü bēki aqlıma
57 suya giderin suya
58 so'anı soya soya
59 geç ğarşuma sevdü'üm
60 bakayñ doya doya
61 elime tef verülēri

Konuşan: Fatma Sarısoy (88 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ayancık Merkez

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 07.02.2015

1 **Teyze kına gecen nası oldu?**

2 toplanu milleT oyunlu türkölü yapalla.

3 **Senin ki nası oldu düğünün nerde oldu köye mi gelin oldun?**

4 he eveli öledi davulla zurnala geliyodu aTlarnan ğarıla tabi atlarnan geliniyodu o zaman
5 milleTh ğapuT giyyodu kırmuzu böle bu renklerden dā açuķ ebaniye oluyodu şey ediyodu
6 yaşmak oluyodu şöle yaşmak balıyodum mesela şu ebaniye oluyo ebaniye hepisi vardı.

7 **Ebaniye ne demek üstten mi bağlanıyo?**

8 dur şindi sen bazısı kürtle doulāra bālyola başlarına görmüyoñ televizyonda mu sen.

9 **Bizimki ne renk?**

10 bizimki sarı gibi he şindik böle burdan doru da yaşmak bālanıyodu.

11 **Senin gelinliğin öle miydi?**

12 öleydi.

13 **Naptın gelinliğini duruyo mu?**

14 gelinlik ne geziye sende be.

15 **Kiralık mıydı?**

16 ne kiralı ı ne bişey.

17 **Ne giydin pardüse mi peştamal?**

18 yok şey ben bilmen şöle şu renklere vardı nişanda götdüleri onu dikdim giydim onu.

19 **Çubuklu muydu?**

20 yok yok sade bulusun ēy o zaman... öle gelin görmesi oluya işde gelin görme oluya gelin
21 buran gidiyola geliyola ğız tarafından.

22 **Her gelenin elini mi öptün çoluğ çocuk büyük küçük?**

23 heralde heralde tabi há hepisinin elini öpücen.

24 **Çocukların bile.**

25 tabi davullu zurnalarnan gelin görme gelenlere

26 **Şimdi mesela beş yaşında bi çocuk geldi onunda mı elini öpücen?**

27 ha ha adet işde hepisinin böyük güççük yok ellerini öpüceksin.güççüklerin bile ellerini
28 öpellerdi. kırk altı da düñünüm oldu benim.

29 **Esgiden yaşantı nasıldı?**

30 bi aradayduğ ozaman hep şindiki gibi öle ayru ayru ev açma ne geziya ev eve benzemez
31 bişey bişeye benzemez.

32 **Böle iyi mi oldu her taraf bina doldu?**

33 olmadı başgada oldu demekkinne zaman öle götürüyomuş demekkinle öle oldu şindik bi
34 daireyi beyenmiyola şindik beşimin yarısı ocāın içine giriyodu sadık dayının evinde öle
35 ğún gördüm işde ben oralara düşdün bi arga demiş ya ğuzğun yer ya ğarga duruken
36 dememişle yo.

37 **Oğlanları orda mı büyütdün?**

38 olan ilk ölüm orda dōdu kincisi girmalde bubamın evinde dōdu bu severki de gine ora evde
39 dōdu ğızlarımda fabrikālāra dōdu fabrika evlerinde fabrika göçdü bi ğarınan sizin oran
40 birileri öldü harzananāran benim olan şu bi yaşındaydı göçünce orası buran benim rahmetli
41 adam ev duddu geldük o zaman işde. ne zaman göçdü fabrika bilemem ki bilenle var ama.

42 **Sabah akşam fabrikanın düdüğü ötüyodu.**

43 ha bulusun şindi.

44 **Nası kapandı duydun mu niye kapandı?**

45 ğapatdıla ğız ne biliyin ben ayancuñu öldüdüle ne biliyin ben ğapatdıla
46 işde.ormanla hep ne oldu keleste doldu şindi ne olucağ kesip götürēn olmayınca tñrenle

47 böyle oluyodu götürüyodu öte öte öte öte geliyolardı sel oluncada orala bozulu gamyonla
48 götürüyodu gamyonlarnan taşıyodu şindik yok öle bişey.

49 **Esgiden doğum adetleri nasıldı doğum yapana köylere ziyarete geliyorla mıydı hediye alıp**
50 **ne götürüyorlardı?**

51 he börek çörek laz börek börek helva onla geliyodu. yazıp da gatlama gibi gatlama gibi
52 işde gatlama. gılınca bi gayı açıyosun dolu da oluyo boş da oluyo bazı gıymalı soʻanlı
53 oluyo öle de oluyo.

54 **Komposto ne veriliyo yeni doğum yapana?**

55 hoşaf gıynaduyorlardı köyde üzüm hoşafı ben şindi hastalanduʻum zaman rahmetli
56 gıynlam hemen oturuyodu un gıvurudu un gıvurma çorbası verülēdi loʻusalara.
57 tereyaʻınan un gıvurulardı hemen oturudu rahmetli gıynnam un gıvurudu.

58 **Kaynananın adı neydi?**

59 hatice.

60 **Kaç yaşında öldü biliyon mu?**

61 atmış beş.

62 **Köyde otuyorlardı dimi?**

63 sadık beyin evide oda diye yapılyomuş yapılmışımız oraya başga ev yapcaklarmışmış
64 cenab ı allah fırsat vermemiş olmamış o odada galmışla taşınmışla köy içinde.

65 **Ne odası?**

66 köy odası ha gelenlere mıhdarın yanna gelen giden oluyo ya şeyleren felan gelen şeyle
67 sıhhatcıla bilmem nele oraya toplanurmuş işdi muhdarın yanna.

Konuşan: Ayşe Yıldız (78 Yaş)

Derleme Yeri: Ayancık İlçesi Ayancık Merkez

Konusu: Serbest Konuşma

Derleme Tarihi: 06.02.2015

1 Kaç yılında doğdun?

2 biliyoñ mu desene bak şey gün sinoba doğdora getdükde reğeteyi cemile deye ki ben sana
3 vërim reğete yok bunları mı anladıyñ ne anladıyñ ğızım otuz yedi dořumluyuñ emme
4 hangi ayda dödum hangi şeyde dödum onları bilmeyoñ işTe.

5 Kaç kardeşiniz yenge?

6 kaç kardeşüz ölenlellen dokuz.

7 Hepsinin adlarını biliyon ezbere.

8 biliyon bakıyın zera abduhah fatma behiye ayşe hüseyin ölenleldemi sayıcan şindi benim
9 aramınan bu ğardeşimin arasına bi çocuk dōmuř ölmüş ismi hüseyin_imiş annem bi dā
10 doşurmuş o hüseyinin yerine bu hüseyin iki dane hüseyin olu mu. necati hasan.

11 Çocukluğunuz nasıl geçti?

12 çocukluşum nasıl geçti çocukluşum çok iyi geçti babam beni çok severdi annem döverdi
13 çocukluşum nasıl esgiden yohsuzluķ vardı ğızım şimdi böyle varlık yoşudu.

14 Çocukken kardeşlerinle kavgâ eder miydin?

15 etdüşüm zaman da olmuşdu. oyun oynadışımız zaman da olmuşdu dövüş eddüşümüz
16 zamanda olmuşdu.

17 Ne oyunu oynardınız çocukken?

18 ğatır çizgü oyunu şey.

19 Kâtır ne?

20 ğatır oyunu olanla oynarı ğızla deşil biz en çok hangi böyle şeyle çiziyosun ya çizgü böyle
21 daş atıyosun ondan ona ondan ona atlaya atlaya ne oyunu derler ona çizgü oyunu derlëri
22 biz çizgü oyunu derdük en çok onu oynāruķ saķlambaç oynāruķ şey oynarduk yazı tura
23 oynarduk ne diyola böyle evlertüleren şey yaparduk da oynarduk elimüzün üstünden ona
24 bişey oyunu derlëri emme unuttum tabi çocuk oluPda oyun oynamayan olu mu hepisini

25 oynarduk... vala ben sa'a diyim mi bizim zamanımızda yohsuzluk var_ıdı gızım kıtlık
26 var_ıdı böyle bolluk yokdu açuk söyleyin her şey zaman zaman zaman zaman zaman
27 gösterüdü böyle nêrde bol bol elbise alıP giyeceksin birini çıkarıP birini atcaşsın yalan yok
28 biz şimdi okula giderdük ben ablamın kitabından yararlanudum benimkinden öbürü
29 yararlanudu heP böyleydi şimdi ama bu kitapları başkası kullanamaya örenci kullanamaya
30 heP yeni heP yeni heP yeni bizim zamanımızda seninkini ben alıP okuyodum sen şimdi
31 birinci sınıftasın dēmi ikiye geçtin o kitapla benim ben ikiye geçdim o kitapla başkasının
32 öleydi bizim zamanımızda devirle öleydi ama şimdi bolluk var varsa var varsa var varsa
33 var.

34 **Düğünün nası oldu yenge?**

35 benim dü'ünüm nası oldu benim dü'ünüm çok şahaná oldu dörd dane davul dörd gaval
36 dörd köçek çok şahaná oldu yirmi beş otuz dane hayvan geldi ödül geldi. deden misafirleri
37 a'ırlıyodu.

38 **Kına gecen nası oldu?**

39 kına gecemde güzel oldu.

40 **Hangi türküler söylendi kına gecende?**

41 o zaman hangi türküle vardı of niye nay niye nay ni öle türküle var_ıdı osmana yandü'um
42 var_ıdı. ne biliyin ben çocuklu'mda ne dürgüsü vardı esgiden lili yar lili yar türküsü
43 vardı.

44 **Hac anını anlatır mısın?**

45 şubadın on beşinde gitdük samsundan gaçda bindük gızım bilemeyon ki dördde mi bindük
46 üçde mi bindük onu bilmeyon çok iyiydi çok mutluyduk hiç bu taraf aklımıza gelmedi yani
47 çok çok iyiydi her şey dörd dördlük odam vardı indük şeye.

48 **Kiminle gittin?**

49 teyzeñ şefiğa şefiğanın beyi çerkez faTma ben biz beş gişi bi şeydük teyzeñ beni hiç
50 elimden bırakmadı her yêre taşıdı ona cök çok teşekkür ediyorum her yêre gonusuyorum.

51 **Safa merve tepesini gördün mü?**

52 gördüm.

53 **Say yaptın?**

54 tabi tabi tabi ēy koşa koşa hiç ne yoruldu ne şey etdim her taraf şeydi merve tepesi tā
55 selbás hani biraz şey uzun ama şeyden aşāki toplumdan orda selbás geziyosun koşa koşa

56 orda olmadı gidiyoñ suyun başına su içiyosñ mesela ama arkadaşlarnan geri
57 kalmayacāksın.

58 **Yenge hiç unutamadığın iyi ya da kötü bir günün oldu mu?**

59 iyi günde oldu kötü günde oldu ama o kötülerini geride bırakcağsın iyileri gonuscağsın. çok
60 iyiydi evlülüümde iyiydi yaşantım da iyiydi.

61 **Esgiden pekmez yapıyo muydunuz?**

62 yapıyoduk tabi hep birleşiyoduk gidiyoduk köyde o fırıncuk armudu zıkkım zıkkım biteri
63 gayri bitmeye gayri bi dal galmış önünden büyüklede gitdi gayri onla da gitdi. yapardık
64 güle oynaya.

65 **Meyve aşılıyo muydunuz?**

66 meyve annem zamanında aşılamiş şey etmiş biz şimdi o elmaların bi elma çıkardı amanın
67 valla tövbeler tövbesi bi iki tñ elma çıkarı gızım o gada elmala bitēri herbirisi böyleydi şimdi
68 elmala bakılmadı elmala ormanın içinde galdı birisi gitse olları şey etse gırbısa elmaların
69 dibini gızsa bi gübre verse elmaların gurularını bıdasın gine aynısı böyle olu dicem öle.

70 **Ayancıkda hiç deprem oldu mu?**

71 vala oldu dersem hayal meyal bi kerecük oldu ikinci gıtdayduk misafirim vardı ablam
72 vardı behiye ablamgil çay içiyoduk öle çekyatlara otuduk bi sallantu oldu şöyle şöyle bakdım
73 lamba gidiya çekyatlada böyle ileri ileri gidiyá dedim hiç gıpırdamayın salafat götürün
74 gıpırdamayın salafat götürün dedim ben uzun sürmedi emme.

75 **Bi daha olmadı dimi?**

76 olmuşda duymadım olmuş olmasına olmuş da duymadım ben duymadım.

77 **Esgiden burda keten festivali gine oluyo muydu?**

78 keten fesvali esgiden abin sālında felan oldu galiba ama ben gitmeyince festival ne oldu
79 ne gitdi bilmeyon ki ben ne festivala gidiyorum ne bayramlāra bi yere gidiyorum böyle
80 buraya çağıldım.

81 **Esgiden bayramlar nasıldı dedemin evinde nasıldı bayramlar?**

82 bayramla dedenin evinde nasıydı çok şahanáydi ē akşama gada gelene gidene hoş geldin
83 varsālınan hoş geldin varsālınan kimine çay çorba kimine noğul ikram bayramlāra öleydi
84 dedenin evi hiç boş galmıyodu ki hep şimdi boşandı ah gızım önceden çok dedenin pıçanın
85 sırtı kesiyodu şimdi hiç bi yeri kesmeye gayri
86 koca konak boşandı kimse yok ah o günle geri dönse de bi dā deden yoldan geçenü
87 çevürüdü evin öne bi akşam bi elamat atınan eşēinen çoluñunan çocuñunan insan geldi. ben

88 de o zaman tā çocuk felan yok na ğada evlü~üdüm bilmiyorum çocuk olmadına göre demek
89 dā beş altı ay evlümüşüm. deden aldı onları içeri misafir ğarınlarını doyurduk iki dane
90 kadın iki dane adam çocuk da va yanlarında ufağ da va şöle de var neyse benim odaya yer
91 yatā yapduk onları yatduk biz ğakmadan erkenden ğakmışlada gitmişle bide bakariñ ki
92 benim yatağ yorgan südük içinde. o gün akşama ğada ğayrı şey yıkaduk yatağ yorgan
93 yıkadım istersen yıkama. nesini yıkadın de çarşafaları yıkadım altındaki şeyle ama şey
94 guyduk galba muşamba mı guyduk şey guyduk da özellikle uşakları išetmişle hep ēy öyle
95 analar bide benim geldü~ümde çeşmede tā şu yokdu boruları döşenmiş üstü ğapanıncamış
96 yani boruların üzeri ben tā dayınnan evlenmeden yemek yaptım çeşmenin yemeini
97 ğapatdıla çeşmeye du geldi tabi ora çalışanlara yemek verük ya öle oldu böle işde ğızım
98 esgi şeylerimiz ne biliyin ben insan aklında ğalmaya ki hiç bi şeyim şey geçmedi ğızım
99 hepsi iyi geçdi.

100 **Dedem esgiden balıçcılık yapıyodu dimi?**

101 ē Tabi iki dane moturu var_ıdı iki dane motoru vardı derken birisi çalışıyodu birisi
102 ğaradaydı iki dane dükkan vardı yokara de'irmenin yanda var_ıdı aşāda var_ıdı aşaya mal
103 alınıyodu yukāran alınıyodu yukāran satılıyodu bişeyle bişeyle çök o patır patır patır patır
104 motorla gelüken millet deniz ğıyısına hüryā motor çekmē gidelleri çalmacın motorunun
105 sesini duydu mu millet deniz ğıyısına yı'ıladı esgiden ğapdan geliya. denizden bi adam
106 buldula onu götdü dedeñ eve adam nēre baddıysa badmış gemi tombul ibrahimde sefere
107 giderken o adama ras geliyā onu bizim oraya ğada o mu götürüya ğayrı haber mi veriya
108 bilmeyon şimdi esgisi gibi telefon felan yo'udu o zaman babam onu çıkarıya ğıyıya adamın
109 bi de yorğanı o yorğanı hiç salıvarmamış adam yorgana yapışmış sarılmış o yorgan onu
110 istediü yere götümüş bi hafta adamı biz bakduk dedeñ onu banyo yapdudu güzelce
111 yakduk ocā ateşi adamı canlanduduk canluydu da gendüne geldi adam ondan sona tabi
112 oradan buradan sa'a haber sola haber bi hafta jandarma begledi deniz ğıyılarında o
113 jandarmalara yemek deden gönderiya ırğat gibi biz yaP yemē yolla yaP yemē yolla yalan
114 ğonuşmıyın adam bi hafta ğaldı ğaliba yorğan da yaluda şeylerin üstünde ğurudu giderken
115 o yorğanı aldı mı almadı mı yorğan yorğan ğılı~undan çıkmış heP dalgala vura vura çulunu
116 çıkarmış emme adam salıvarmamış yorğanı denizde...

117 **Yenge bildiğin bilmece var mı?**

118 yer altında yālı ğayış dāa gitdim dāa gider köye gelürüm köye gelü

119 **Gölge mi?**

120 o işde gölge. yer altında dedem sakalı pırasa yer altında yālî ğayış dāa giderim dāa bakar
121 köye giderim köye bakar ense ben giderin o gider arķamdan tin tin eder baston, başķa
122 bizim köyün başından ğarga geĉiyo ğarga
123 ğız ben seni almıcañ dalĝa geĉiyoñ dalĝa
124 du bakıyın aķlımdaydı da hep unuttum ğız vallahi unuttum.
125 indim havuz başına
126 bir kıız çıktı karşıma
127 sevda nedir bilmezdim o getirdi başıma
128 gelemen ben gidemen ben
129 her güzele gönül veremem ben
130 aç kolları sar boynuma
131 üşüdüm üşüdüm sar kıoynuma.
132 kadifeden kesesi
133 kabeden gelir sesi
134 oturmuş ğumar oynar
135 ciğerimin köşesi
136 burası muşdur
137 yolu yokuşdur
138 giden gelmiyo
139 acaba ne işdir.

140 **Evet türkü dimi bunlar?**

141 bunlar türkiya geĉiya
142 hastanenin önünde incir aķacı
143 doktorlar bulamadı
144 derdime ilacı
145 başķa zaman olsa hep aķlıma gelü.
146 esgiden ğına gecesi gelin ğıza savu sādıruları şindi bi ğişi eletüdü onu abdes aldurudu ū ū ū
147 diyelek götürüdü oturdudu orta yere
148 a bōbam bōbam
149 ĉiteninden ekmeğın tükenmesin bōbam

150 kesenden paran eksilmesin bóbam
151 onnarı ben mi yiyodum da
152 beni erkenden satTın bóbam diyip böle savu saşardı.
153 saşa başanın olmaz anam
154 bi içim çorba verenin olmaz anam
155 aceleñ neydide beni çabucaş satdın anam
156 benmiydin senin ekmeşini yiyen anam diye böle savu saşardı gızla.
157 dayı ğardeşına bacısına amcasına ēy bi görseñ dereyi depeyi toplayo ama onnan beraber ya
158 onu ālatanda ikisi bi söyliyolla sade gelin ğız söylemiyo savu saşan saşıyodu samıyan
159 samuyodu canım.
160 **Bohça atıyorlar mıydı?**
161 bohca oyun ediyollardı tabi ğuvey bohcası şindi millet düşün yapıya yapıya düün ğün gelin
162 almā gitcēne yaşın bohca bohcala hazırlanıya bu omzuna alıyosun şindi öbürüde alıya sen
163 o yanna giderken o bu yanna gelüken bu yannaki omzunuza alıyosun şey o ah ğızım
164 unuttum.
165 ğuveyunun adı hasan hey anam
166 hasan aşşam eve döner ğoyun ğüder hey anam mı diyollardı bişey diyollardı
167 düşür āa āa düşür otuda āla
168 aşşoyunlu ineşini aluya bāla
169 düşür āa āa düşür ğönlüñ oldu mu
170 bin beş yüzü alınca kesen doldu mu
171 vara gele vara gele biz de yorulduş
172 ğızınızı almadan biz de soyulduş.
173 şindi bunu gelin almaya gitdün zaman gelin ğız evinde söylenüdü esgiden şindi ğaşdı o
174 adet, şindi yapmıyolla onu vay efendim öle söylenüse ğız tarafı alunurmuş. ama esgiden
175 öle söylellerdi gelin almaya varınca bu türküyü söylellerdi. ğapıdan çıkarken bóbası
176 çıkarmazsa ğardeşü çıkardı teyzengil deden çıkārı ğapıda şeker atallārı şeker para
177 ğaruşuş atallārı esgiden ata binilüdü şindi arabaya öle. burda yürüyelek gitdük zübeyde şey
178 çaldı ğüşümün arşasına dülbendi bāladuř aldı ğucaşına tambudu tanbıd tambudu tanbıd en
179 mutlu ğünlerimin o zaman_ıdı en mutlu ğünüm ozaman_ıdı ah yavrum gelin alıyosuñ ořul

180 everiyosun seviniyosun ondan sonacı'uma tabi ğız satmağda tã mutlu o'ul evermek de tã
181 mutlu hepisinin ayru ayru şeyleri va anıları var ne yoruluyosuñ ne yaşuyosuñ ne ğanın
182 acıyã.

V.BÖLÜM

5.SÖZLÜK

A

ágiT (32/21): götürmek

alaf (16/64): sap, saman hayvanların yiyeceği

áletirik (3/6): elektirik

amed (30/66): ahmet

aniyo (MDD): şaşkınlık bildirir

apolle (16/47): hoparlör, elektrik dalgalarını ses dalgasına çeviren ve gerektiğçe sesi yükselten alet

öretmen (15/88): öğretmen

arğ (35/39): ark, içinden su akıtmak için toprak kazılarak yapılan açık oluk

armañan (33/6): armağan, hediye

aru (10/82): arı

asger (15/278): asker

ösürük (6/43): öksürük

aşā (6/66): aşağı

āşam (10/96): akşam

ataş (MDD): ateş

avibat (16/106): avukat

ayancuḡ eymeleri (21/76): ayancık'ın eğri eğri yolları

ayanay (MDD): hayret bildirir, ay anam

azi'ı hazırla- (14/85): azık hazırlamak, yiyecek hazırlamak

B

bōún (16/14): bu gün

bā (10/64): bana

baçe (22/12): bahçe

bandur-(11/72): bandırmak, katı bir şeyi sulu veya tuz biber vb. toz durumundaki maddelerin içine batırıp çıkarmak

başğa (19/131): başka

bazar (2/4): pazar

begçi (15/280): bekçi

bek (31/53): pek, gereken beklenen veya alışılmış olandan çok

bēki (34/58): belki

bekmez (1/91): pekmez

bellü (16/20): belli

berekátlü (3/29): bereketli

beya (14/107): bayağı, oldukça

bıda- (36/77): budamak, daha çok ürün almak veya düzgün bir biçim vermek amacıyla ağaç, asma vb. nin dallarını kesmek

bıldır (21/16): geçen yıl

bırañşit (13/5): bronşit

bi māfil (27/80): biraz uzakta

biğáyı (15/39): biraz

bita'ā (15/263): bir daha

b rek (11/24): b rek

b ca (14/57): bu gece

b y T- (21/31): b y tmek

b y k (2/9): b y k

bosTan (9/14): bostan, sebze bah esi

boyna (10/33): s rekli, durmadan

bo az (7/66): bo az

b le (36/23): b yle, bu  ekilde

buba (14/63): baba

bu acu  (15/224): birazcık, bir kıyıcık

bulama  (21/38): cıvık hamur, bu koyulukta yapılan  e itli hamur yemekleri

bur  (6/39): burada

C

ceyran (15/41) : elektrik cereyanı

 

 alu (15/154):  alı

 aruk  (29/4):  arık, i lenmemi  sı ır dersinden yapılan ve deliklerine ge irilen  eritle sıkıca ba lanan ayakkabı.

 ıkırık i l - (15/153): do al ya da yapay liflerden iplik e irmek

 ıngıl (27/76): k   k  z m salkımı

 ırpa (27/74): sıra, bir  ırpıda

 ırpuntu (27/58):  ırpıntı, deniz kenarı

 iten (36/165): saman ta ımak i in arabalara konulan ince dallardan  r lm   b y k sepet veya  it

 ivt (29/5):  ift

 ivt s r- (31/57):  ift s rmek, saban, pulluk kullanarak topra ı ekilebilir duruma getirmek

 izg  (36/24):  izgi

 izg  oyunu (26/31):  izgi oyunu

çocuḡlū (2/1): çocukluk

çokur (10/63): çukur

D

dā (13/16): daḡ

daḡım (21/129): takım

daḡul- (34/24): takılmak, kızdırmak, üzmeḡ şaşırtmak amacıyla şaka yollu konuşmak

dad (6/51): tat

daıt- (14/79): daḡıtmak

dallu (21/178): dallı

dam (33/11): ahır

damad (17/7): damat

daracuk (27/66): daracık

darla- (13/45): daralmak, bunalmak

daş (10/57): taş

daTlū (16/35): tatlı

daʾmūk (26/40): daḡınık

dekrar (15/297): tekrar

dellal (27/21): tellal, herhangi bir şeyi olayı halka duyurmak için çarşıda pazarda yüksek seslebaḡıran kimse.

demürçī (2/8): demirci

dēye (19/78): diye

deyme (MDD): herhangi biri

deymen (3/8): deḡirmen

deymi (6/39): deḡil mi

deyze (9/68): teyze

diyi (26/71): diye

doğdor (31/29): doktor

dore- (21/48): doğramak, keserek parçalamak veya elle parçalara ayırmak

dōru (10/78): doğru

dovul (12/23): davul

dö'üs (34/56): deyyus

durğu- (34/35): durdurmak

düşü- (21/163): pekmez düşümek, pekmezi kaynatmak

dut- (21/76): tutmak

duz (12/28): tuz

dülbenT (21/160): tülbent

dürgü (36/47): türkü

dürüyü top- (24/48):

düven (19/77): harmanda ekinlerin sapı ve tanelerini ayırmak için kullanılan önüne koşulan hayvanlarla çekilen alt yüzünde keskin çakmak taşları dikine çakılı bulunan kızak biçiminde araç

düzen dokı- (27/86): iplik dokuma aletinde kilimi, bezi dokumak

dü'ün (12/23): düğün

dü'ür (36/183): dünür eşlerin baba ve analarının birbirine göre durumu

dü'ürcü (34/35): görücü

E

ebaniye (35/6): dış giysi

eitmen (8/33): eğitmen

elet- (4/22): götürmek

elme (5/2): elma

emce (11/5): amca

ēme (2/3): ama

emzü- (21/33): emzirmek

en- (32/23): inmek, yüksekten veya yukardan aşağıya doğru gelmek

ēndi (11/32): şimdi

ēnin (26/20): insanın kıyafeti, üstü

epeyi (1/14): epey, oldukça

er- (25/28): ulaşmak

erük (5/13): erik

esgi (7/57): eski

eteberi (21/145): öte beri, önemsiz, ufak tefek şeyler

etekile (16/92): ötekiler

ev dud- (35/44): ev tutmak, ev kiralamak

evelki (20/105): önceki

evermek (36/198): evlendirmek

evlertü (26/34): eğretilti otu

evvēli (2/26): eskiden

eyel (6/40): eğer

eʾitim (15/124): eğitim

ēyle (18/40): öyle

F

fıhır (1/19) : fakir

furun (5/20): fırın

furuncuk (21/152): firincık armudu (armut ismi)

G

ğabak bōrē (27/135): kabak bōreği

ğaç- (11/2): kaçmak

ğada (2/31): kadar

ğader (20/50): kader

ğafa (14/63): kafa

ğalabalık (3/20): kalabalık

ğalb (4/3): kalp

galba (36/105): kalıba

ğalbur (1/101): büyükçe delikli ya da seyrek telli büyük elek.

ğale (34/37): kale

ğalleş (16/21): kalleş

ğalP gırmak- (27/40): kalp kırmak

gōnū (1/65): (hayvanlar için) hamile

ğapuT (35/5): palto

ğarakol (34/44): karakol

ğarı (28/10): karı, kadın

ğarib (33/14): kimsesiz, zavallı

ğarpuz (27/110): karpuz

ğars (27/115): kars

ğarşu (11/8): karşı

ğaşuk (3/5): kaşık

ğat- (12/28): katmak

ğatır (36/23): katır

ġatır (7/73): katır

ġatiyen (15/282): katiyyen, asla

ġatlama (35/57): katlama, mayasız hamurdan yapılan peynirli veya peynirsiz pide.

ġaval (36/41): kaval, üflemeli çalgı

ġāve (7/35): kahve

ġavlan (21/24): çınar ağacı

ġavurma (27/21): kavurma, kendi yağıyla pişirilip kavrulduktan sonra yenen et.

ġaya (19/79): kaya

ġayınta (9/67): kayın baba

ġayış (36/135): ustura bilene cilalı kösele

ġaymak (13/19): kaymak

ġayna- (5/3): kaynamak

ġaynat- (14/50): kaynatmak

ġayrı (34/9): gayrı, artık

ġaz- (36/76): kazmak

ġazan (5/3): kazan

gebēr- (14/15): gebermek, ölmek

geçimme (21/19): geçinme

geh geh (1/45): hayvanların gitmesi için söylenen söz

gendi (20/12): kendi

ġēt-(10/7): gitmek

ġıpırda- (36/82): kıpırdamak, kımıldamak

ġır-(24/11): kırmak

ġırbı- (36/76): kırpımak

ġısgıvrak (29/49): kısıkvrak, çözülemeyecek veya kurtulamayacak bir biçimde

ġıvra- (7/57): kıvramak, hızlı dolaşmak

ğıyma (21/106): kıyma

ğıymetlü (6/14): kıymetli, değerli

ğızak (19/78): kızak

gī (1/14): kız

gine (16/23): yine, tekrar

ğoca (20/36): koca

ğocağarı ilacı (26/51): kocakarı ilacı, hekim olmayan kimselerin yaptıkları hekimlikte kullanılmayan ilaç

ğözelce (1/39): güzele yakın

ğol (11/44): kol

ğolay (14/35): kolay

ğomşu (10/29): komşu

ğon- (34/41): konmak

ğonserve (5/13): konserve

ğonşu (26/76): komşu

ğörge (21/218): gölge

ğoyun (2/43): koyun

ğöynek (21/69): Sinop'a ait iç giysi

ğöüşlük (15/89): öğretmen önlüğü

ğuma (28/14): kuma, aynı erkekle evli olan kadınların birbirine göre adı

ğumandar (34/44): komutan

ğumaş (21/202): kumaş

ğurban kes (11/58):- kurban kesmek

ğurba'a (18/58): kurbağa

ğursak (MDD): kursak, torba biçiminde şişkin organ

ğuy- (2/21): dökmek, doldurmak, koymak

ğuzğun (35/39): kuzgun, karakarga

gúũm (1/34): su kabı

gücümā (10/56): oyun çeşidi

ğüçcüũ (11/14): küçüğü

güd- (2/44): hayvanı önüne katıp otlaklara götürmek

güleş (11/60): güreş

güzelcenez (30/74): güzelce

H

hab (12/9): hap

habár (9/45): haber

haftada biye (18/35): haftada bir defa

hahsiyet (26/78): haysiyet, değer, saygınlık

halbüsü (32/9): halbuki, oysa

hamursuz yaz- (21/46): yufka açmak, börek yapmak

hanbar (15/160): hambar

harıl harıl_et- (9/57): harıldamak, gürültü yapmak

harman döv- (20/90): tahıl tanelerinin başaklarından ayırma işlemi

harpuz (31/12): karpuz

hasdalık (31/26): hastalık

hatda 29/26): hatta

hávta (7/60): hafta

haydóz ed- (15/145): karşılıklı şarkı söyleme, mani atışma

hayla-(3/34): hayvanları sürmek için seslenmek

hayurlu (20/82): hayırlı

helbeT (21/92): elbette, şüphesiz

herekü (26/58): aslında

herkez (10/72): herkes

hırsuz (10/81): hırsız

hızmat_et-(7/10) : hizmet etmek

hõrmet (13/20): hürmet, saygı

hökümeT (21/95): hükümet

hüryā (36/116): hürya, hep birden cümbür cemaat

I

ırak (15/34): uzak

ıspanak (21/25): ıspanak

ıscak (20/17): sıcak

ıssuz (8/32): ıssız

İ

iç gövey (6/9): iç güvey

içtima'ı (16/49): saygı duruşunda durmak

idare (3/5): lamba

ileç (6/39): ilaç

ilkiñ (21/40): ilk önce

iptedā (14/41): ilk defa, önce

illāki (7/12) : mutlaka, kesinlikle

ilyen (16/17): leğen, içinde bir şey yıkamak için kullanılan metal veya plastikten yayvan kap

imeci (15/145): imece, bir çok kimsenin toplanıp el birliğiyle bir kişinin veya bir topluluğun işini görmesi ve böylece işlerin sıra ile bitirilmesi

imtān et- (8/36): imtihan etmek

īne (12/9): iğne

inzibaT(15/129): silahlı kuvvetlerde, ordudaki düzeni sağlamak amacıyla görevlendirilmiş er

īrahmetlū (5/21): rahmetli, ölmüş Müslümanları saygıyla anmak için ad veya unvanlarının başına getirilen bir söz

īrāt (14/134): rahat

īreçberlik (3/34): tarla yapan bu işle uğraşan kişi

iskendorun (27/6): iskenderun

isTīrāt (14/22): istirahat, dinlenmek

iyne- (20/42): inlemek, acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak

K

keleste (18/62): kereste

kepaze et-(16/53): utanılacak bir duruma düşürmek

kesne (15/156): kestane

kitlū (13/37): kilitli

kóblū (21/92): köprü

köçek (36/41): kadın kılığına girip oynayan erkek

köhüm (27/89): küfe, genellikle söğüt veya başka ağaç dallarından örülen yük taşımaya yarayan kaba ve dayanıklı sepet

külçe (1/73): Sinop yöresine ait ekmek

L

loķul (1/73): Sinop yöresine ait yemek, mayalı hamurla yapılan hazır börek

löküs (15/306): lüküs

löbetçilik (11/38): nöbetçilik

M

mahnet- (15/248): bahane etmek, suç atmak

mālākTa ğalmış_ol- (11/33): muallakta olmak, sonuca bağlanmamış

marāk (16/4): merak

maʿalle (10/42): mahalle

mekteb (33/38): mektep, okul

mēlūd (4/17): mevlit, mesnevinin okunduğu dinî tören

memed (30/66): mehmet

mengilez (27/84): ketenlerin ezildiği alet, keten dövme aleti

mezgeP (19/11): nezgep, başa takılan bürgü ve saçları tutmaya yarayanüzlerinde eski Türk motifleri bulunan başlık

mıķdar (9/56): muhtar, köy ve mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse, köy muhtarı

minder (32/22): İçi yumuşak bir malzeme ile doldurularak dikilen, oturmaya, yaslanmaya yarar şilte

misavir_aʿırla- (13/9): misafir ağırlamak

misir tānası (2/1): mısır tarhanası

mözü yap- (21/105): beze yapmak, hamur topağı yapmak

mukāvele (16/95): mukabele, toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi bilmeyenlerin dinlemesi

muabbeT_et- (19/74): muhabbet etmek

muracat_et- (11/39): müracaat etmek, başvurmak

mustā (23/13): mustafa

muşamba (36/105): bir tarafına kauçuk veya yağlı boya sürülerek su geçirmeyecek duruma getirilen kalın bez

müdāne eT- (16/32): minnet etmek

mü'âiT (14/78): müteahhit

N

namaz ğıl- (13/44): namaz kılmak

nası (36/14): nasıl

noķul (5/20): Sinop'a ait yemek, mayalı hamurla yapılan kalın börek

núfúz (21/93): nüfus

O

onnar (19/126): onlar

ōra (10/25): orada

orak (18/14): orak, yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla buna bağlı bir saptan oluşan ekin, ot vb. biçme aracı

ōrān (1/9): ordan

Ö

ōle (2/29): o şekilde

öre (3/10): örgü, tığ, şiş veya özel makineyle ilmeklerin yan yana getirilmesiyle örülerek yapılmış şey

ōrenci (36/29): öğrenci

ōretmen (24/58): öğretmen

örüsker (10/82): rüzgar

ōvey (9/83): üvey

P

paḵla (16/96): bakla

paneyir (7/51): panayır, büyük pazar

patatis (11/52): patates

peşimsere (34/46): ardınca

peşkür (27/86): peşkir, ince havlu

peton (26/70): beton

peştamal (MDD): bele sarılan etek

pıçanın sırtı kes- (36/94): dediği olmak, sözü geçmek

pırım pırım ed- (6/13): çok hızlı hareket etmek

pillü (24/110): pilli

R

rahatsuz (4/3): rahatsız, rahatı olmayan

rāmeTlü (15/140): rahmetli

romáTismá (9/18): romatizma

S

sā (9/14): sağ, yaşamakta olan

sā ol- (19/139): sağ olmak, yaşıyor olmak

saklambaç (36/26): oyunculardan birinin ebe olması ve saklanan arkadaşlarını bulması temeline dayanan bir çocuk oyunu

sab (16/63): sap, çiçek veya meyveyi dala bağlayan ince bölüm.

sahí (9/68): gerçekten, sahi

sallantu (36/81): sallantı, sallanma işi

samsā (2/23): sarımsak

sanduk (13/37): sandık

saput- (12/2): ruhi bir düzensizlik içine düşmek, sapıtmak

saru (21/200): sarı

savol (9/21): sağ ol

savu sa- (36/162): ölü üstüne ağlamak

saygu (16/16): saygı

sa'ı-(2/44): (inek) sağmak

selbás (36/55): serbest, özgür

selbesT (9/12): serbest, özgür

semer (13/42): meyve

ses dutul- (12/28): konuşamamak

sever (15/162): sefer, kez, defa

sıkıntu (14/135): sıkıntı

sıhhatcıla (35/74): sağlıkçılar

sıkmuk (20/26): sıklık tatlısı

so'ân (11/52): soğan

solon (21/74): salon

somon (10/90): ekmek çeşidi

sōna (12/30): sonra

so'uk (16/24): soğuk

sös (15/254): ses

sö'ün- (3/24): sönmek, ses duyulmaz olmak

suçık (18/44): sucuk

Ş

şahaná (36/35): şahane, mükemmel, üstün nitelikli

şē (2/21): şey

şefiġa (36/55): şefika

şıra (5/3): elma armut gibi meyvelerin suyu

şindi (10/69): şimdi

şūra (10/62): şurada

T

tā (1/3): daha

tafan (1/57): bir yapının üst bölümü

tambud (36/195): trampet

tārif_eT-(9/29): fayda etmek

tāTbiġaT (29/12): tatbikat, asker birliklerinin arazi üzerinde yaptığı savaş denemesi

tecir (24/94): tüccar, ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse

tef (34/63): zilli bir kasnağa geçirilmiş kursak zarından oluşan çalgı

telbet (21/69): elbet, şüphesiz

telizyon (29/20): televizyon

tek darak çarşafı (MDD): buğday serilen çarşaf

temellü (25/47): temelli, sürekli, devamlı

tereyā'ı (28/20): tereyağı

terhiz ol- (8/44): askerliği bitirmek

tirektör (24/85): traktör

tīren (18/59): tren

tomatis (5/13): domates

toPra'a (25/100): toprağa

torin (21/58): torun

tovuk (27/8): tavuk

U

ūla-(21/11): ufalamak, el ile ufak parçalar yapmak

ulus (33/4): millet

unutğanlık (13/43): unutkanlık

ūrul et-(18/34): yufka açmak

uslu (15/282): çevresini rahatsız etmeyen

uşak çıkār- (1/21): doğurmak, doğum yapmak

ūūd- (3/8): öğütmek, tane durumndaki nesneleri bir araçla ezerek un durmuna getirmek.

Ū

ūmre (16/4): umre, hac mevsimi dışında Kâbe'yi ve Mekke'nin öbür kutsal yerlerini ziyaret etme

ürya (15/197): rüya

V

vā (2/19): var

vala (36/79): vallahi

vırun (10/87): fırın

Y

yalunuz (10/64): yalnız, yanında başkaları bulunmayan

yāmiş (18/58): yağmış

yanda (23/6): yanında

yarum (26/54): yavrum

yasinle-(16/47): yasin okumak

yaşlu (13/43): yaşlı

yaşmak (35/6): büyük tülbent

yazu tura (36/26): yazı tura, havaya atılan bir metal paranın düştüğünde üstte kalacak tarafını önceden bilmeye dayanan şans oyunu

yerüşdü- (21/61): yetiştirmek, çocuğun gelişip büyümesine özen göstermek

yıPran- (26/62): çeşitli etkenlerle eski gücü kalmamak

yııl- (27/35): yığılmak, yığma işi yapılmak

yicek (21/33): yiyecek

yir (32/28): yer

yō (1/12): yok

yôkar (11/7): yukarı

yokarı (15/64): yukarı

yörü- (13/34): yürümek

yohluk (25/28): yokluk, fakirlik, yoksulluk

yöka (11/73): yufka

yolaqla- (34/24): yolmak

yomsa (18/ 19): yoksa

yosa (26/99): yoksa

yo'urd (12/28): yoğurt

yo'urT (21/109): yoğurt

yuva gur- (26/27): yuva kurmak, evlenmek

yüklen- (32/27): yüklenmek, bir yükü taşımayı üstüne almak

Z

zabā (7/35): sabah

zabaḥ (16/11): sabah

zalata (26/86): salata

zati̇ (2/41): zaten, doğrusu, esasen

zenbil (27/92): zembil, hasırdan örölmüş saplı torba

zıkkım zıkkım bit- (36/70): çok çok olmak, fazla fazla olmak

zoba (3/10): soba, içinde odun veya gaz yakılan elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı

zornān (14/15): zor ile

KAYNAKÇA

- Banguoğlu, T. (1990). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bayraktar, N. (2004). *Türkçede Fiilimsiler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bayraktar, N. (2004). *Türkçede Fiilimsiler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Caferoğlu, A. (1990). *Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Demir, N. & Aydoğdu, Ö. (2009). *Giresun İli ve Yöresi Ağızları*. Giresun: Giresun Valiliği Yayınları.
- Demir, N. & Yılmaz, E. (2003). *Türkçe El Kitabı*. Ankara.
- Demir, N. (2001). *Ordu İli ve Yöresi Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Deny, J. (1941). *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)* (A.U. Elöve, Çev.). İstanbul: Maarif Matbaası.
- Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A.B. (1983). *Kars İli Ağızları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Eren, M.E. (1970). *Zonguldak-Bartın-Karabük İlleri Ağızları*. Ankara: TDK Yayınları.
- Ergin, M. (1972). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Minnetoğlu Yayınları.
- Ergin, M. (1985). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Gabain, A.V. (1988). *Eski Türkçenin Grameri* (M. Akalın, Çev.). Ankara: TDK Yayınları.
- Gemalmaz, E. (1995). *Erzurum İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)* C.I-II-III. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülensoy, T. (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları (İnceleme- Metin- Sözlük)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Günay, T. (1978). *Rize İli Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.

- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (1996). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Bartın ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Güney Batı Anadolu Ağızları Ses Bilgisi (Fonetik)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tansu, M. (1963). *Durgun Genel Ses Bilgisi ve Türkçe*. Ankara.
- Turan, Z. (1999). *Artvin İli Yusufeli İlçesi Uşhum Köyü Ağzı*. Ankara.
- Üstüner, A. (2000). *Anadolu Ağızlarında Sıfat-Fiil Ekleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tezler

- Abaz, A. (2004). *Çorum-İskilip ve Yöresi Ağızları*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Acar, E. (2008). *Kastamonu Merkez İlçe ve Köyleri Ağzı*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Altunbıçak, İ. (2015). *Birecik Ağzı*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Avcı, Y. (1988). *Amasya Aydınca Ağzı (İnceleme-Metinler- Sözlük)*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Aydın, M. (1992). *Aybastı Ağzı (İnceleme-Metin- Sözlük)*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

- Çoban, S. (2005). *Düzce İli ve Yöresi Ağızları*. Yüksek Lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çolakoğlu, B.K. (2003). *Trabzon Ağızı*. Yüksek Lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Dağdelen, G. (2011). *Eskipazar Ağızı*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Erdem, M.D. (2006). *Samsun Asarcık Ağızı*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kılınç, G. (2009). *Bolu İli Seben İlçesi Ağızı*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öründü, F. (2001). *Trabzon ve Yöresi Ağızları*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Trabzon.
- Özkan, İ.E. (1994). *Ardanuç ve Yöresi Ağızları*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kayseri.
- Polat, F. (2000). *Şavşat ve Yöresi Ağızları*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Silahşor, E.(2011). *Amasya Merkez Ağızı*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Makaleler ve Bildiriler

- Baştürk, Ş. & Uluocak, M. & Ogur, E. & Eroğlu, S. & Şahin, H. (2013). Bursa Göçmen Ağızları Fiil İşletiminde Şimdiki Zaman. *Diyalektolog*, Yaz Summer, Sayı 6.
- Buran, A. (1999). Türkçede Kelimelerin Ekleşmesi ve Eklerin Kökeni. *3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı (1996)*, Ankara: TDK Yayınları.
- Buran, A. (2006). Çağdaş Türk Yazı Dillerinde ve Türkiye Türkçesi Ağızlarında İkincil Uzun Ünlüler. *II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni*, Erciyes Üniversitesi. Kayseri. *Prof.Dr. Ahmet Buran Makaleler*. Turkish Studies, Ankara.

Erdem, M. D. & Bölük, R. (2011). Kaş (Antalya) Ağzı Ses Özellikleri Üzerine. *Turkish Studies*, Volume 6/1, Winter.

Erdem, M.D. & Kirik, E. & Üst, S & Dağdelen, G. (2009). Türkoğlu Ağzı (Kahramanmaraş Ağızları- 1. *Turkish Studies*, Volume 4/8 Fall.

Gülensoy T. (1985). Anadolu Ağızlarında Şimdiki Zaman Eki. Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu Hatırısına, *Türk Kültürü Araştırmaları*, Ankara.

Karahan, L. (1990). Görülen Geçmiş Zaman Eki –dı / -di’nin Tarz ve Bağlama Fonksiyonuna Dair Türk Kültür Araştırmaları -Prof. Dr.Muharrem Ergin’e Armağan, Yıl: XXVIII / 1-2, Ankara.

Karahan, L. (1996). Anadolu Ağızlarında Kullanılan Bazı Zarf-fiil Ekleri. *Türk Kültürü Araştırmaları (Prof. Dr. Zeynep Korkmaz’a Armağan)*, Yıl XXXII/1-2, Ankara.

Karahan, L. (1999). Yükleme ve İlgi Hal Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler. *3.Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı 1996*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Zeynep. (1999). Ağızların Tarihi Devirlerle Bağlantısı Üzerine. *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Küçük, M. (2013). Anadolu Ağızlarındaki Doğu Kökenli Sözcüklerin Ses Bilgisi Açısından Görünümleri –Ünsüzler-, *Ankara Üniversitesi Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi* 20, 2, 39-78, Ankara.

Sağır, M. (1997). Anadolu Ağızlarında Ünsüzler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* 1995, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yıldız, T. (2013). *Ayancık İlçe Analizi. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı*.

Diğer Kaynaklar

Büyük Türkçe Sözlük (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Sinop- Ayancık Halk Kütüphanesi’nde Bulunan Sayfalar (26.10.2016).

Yazım Kılavuzu (2006). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

WEB Sayfaları

<http://www.pedalla.com/wp-content/uploads/2011/01/sinop-ayancik-harita.jpg>

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayancık> (25.10.2016)

ÖZGEÇMİŞ

Kimlik Bilgileri

Adı Soyadı : Esra Merve GÜMÜŞ
Doğum Yeri : Sinop
Doğum Yılı : 26.04.1990

Eğitim Durumu (Okul Adı ve Mezuniyet Yılı)

Lise : Ayancık Çok Programlı Lisesi 2005- 2009.
Lisans : Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü 2009 -2013.
: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Pedagojik Formasyon
Sertifika Programı Temmuz 2014- Ocak 2015.
Yüksek Lisans : Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Dili Bilim
Dalı Tez Konusu: “Sinop İli Ayancık İlçesi Ağzı”

Bilimsel Çalışmalar

GÜMÜŞ, Esra Merve, “Necâti Bey Divanı’ndan 53-78 Gazellerin Şerhi ”, Lisans Tezi,
Sakarya, 2013. Danışman: Prof.Dr. Bayram Ali KAYA
GÜMÜŞ, Esra Merve, “Aşık, Maşuk, Ağyar Üçgeninde Necati Divanı”, I. Berat
Cömertoğlu Öğrenci Sempozyumu, Şereflikoçhisar/ANKARA, 16-18 Nisan 2013.

Sertifikalar

I. Berat Cömertoğlu Öğrenci Sempozyumu, “Katılım Sertifikası”, 16-18 Nisan 2013.
II. Berat Cömertoğlu Öğrenci Sempozyumu, “Katılım Sertifikası”, 05-07 Mayıs 2014.
III. Berat Cömertoğlu Öğrenci Sempozyumu “Koordinasyon Kurulu Üyesi” , 14-16 Mayıs
2015.
Halk Eğitim Merkezi, “Osmanlı Türkçesi Sertifikası”, 22.10.2013-21.01.2014.
Halk Eğitim Merkezi, “Araştırma Teknikleri Sertifikası”, 26.10.2013 - 23.11.2013.
Yunus Emre Enstitüsü “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifikası”
12.01.2016-05.02.2016.

